

AJPPA

วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
สมาคมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

วารสารวิชาการ รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

ACADEMIC JOURNAL OF POLITICAL SCIENCE AND PUBLIC ADMINISTRATION

ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2567 Vol. 6 No. 2 May - August 2024

ISSN Print: 2822-065X, ISSN Online: 2822-0676

AJPPA

ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2567 Vol. 6 No. 2 May - August 2024

วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
สมาคมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

AJPPA

วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
สมาคมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

Vol. 6
No. 2 May - August 2024

สำนักงานวารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
สมาคมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170 โทร. 093-6359515

Office:
The Office Academic Journal of Political Science
And Public Administration
79 Moo 1, Lam Sai, Wang Noi, Ayutthaya 13170

วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

Academic Journal of Political Science and Public Administration

ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม 2567

จำนวนพิมพ์ : 15 เล่ม

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน

ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม

ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม

วัตถุประสงค์

วารสารฯ มีนโยบายรับตีพิมพ์บทความคุณภาพสูงในด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือคณาจารย์ นิสิต นักศึกษา และนักวิจัยทั้งในและนอกสถาบัน

บรรณาธิการ:

เกียรติศักดิ์ สุขเหลือ

kietsn@hotmail.com

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

ผู้ช่วยบรรณาธิการ:

พระครูสุธีภิตติบัณฑิต

krisada.sae@mcu.ac.th

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

กองบรรณาธิการ:

พระเมธาวิเชียรสร, รศ.ดร.

psbud@hotmail.com

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

พระมหามหวินทร์ ปุริสุตตโม

maghavin9@gmail.com

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

พระปลัดระพิน พุทธิสาโร

raphind@yahoo.com

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

ธีรโชติ เกิดแก้ว

tongin2000@gmail.com

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, ประเทศไทย

บุษกร วัฒนบุตร

busaaiey2516@gmail.com

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, ประเทศไทย

บุริมปรัชญ์ คณินพศุตย์
 jpkhaninphasut@gmail.com
 วันชัย สุขตาม
 wanchai2526@srru.ac.th
 วันทนา เนาว์วัน
 wanthana_nt@hotmail.com
 สายชล ปัญญชิต
 saicholpa@g.swu.ac.th
 อนันต์ อุปสอด
 ananupsod9541@gmail.com

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ประเทศไทย
 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, ประเทศไทย
 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ประเทศไทย
 คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ประเทศไทย
 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ประเทศไทย

กองจัดการวารสาร:

ฝ่ายเลขานุการ:

พระมหาสมชาย ขนติสรโณ
 พระมหาสมัคร์ อติภทโท
 นิกร ศรีราช
 สุภัทรชัย สีสะใบ

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย
 คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย
 คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย
 คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

ศิลปกรรม:

กรกต ชาบัณทิต
 พระพลวัฒน์ สพลโ

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย
 คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

การเงิน:

วรรณทนี สุวรรณจิรไพศาล
 กษพรณ บุญเทียน

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย
 คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

พิสูจน์อักษร:

นเรศ ฤทธิเดช
 ดวงจันทร์ แสงอาทิตย์

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย
 คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

ฝ่ายกฎหมาย:

รัชชนันท์ อิศรเดช

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

สำนักงาน:

สำนักงานสมาคมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
 สมาคมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
 อาคารพระราชรัตนโมลี (นคร เขมปาลี) ชั้น 4 เลขที่ 79 หมู่ที่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำปลายมาศ
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170 โทร. 0936359515

จัดพิมพ์โดย:

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170

โทร. 035-248-000 ต่อ 8555, 8556, 5541. แฟกซ์. 035-248-000 ต่อ 8545

วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

Academic Journal of Political Science and Public Administration

Vol.6 No. 2 May – August 2024

Number of prints: 15 copies

Release Date Is 3 Copies Per Year.

Issue 1 January – April.

Issue 2 May – August.

Issue 3 September – December.

Objective:

The journal has a policy to publish high-quality political science and public administration articles. The target groups are faculty members, students, and researchers inside and outside the institution.

Editor:

Kiettsak Suklueang
kietsn@hotmail.com

Faculty of Social Sciences
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Assistant Editor:

Phrakhr Suthikittibundit
krisada.sae@mcu.ac.th

Faculty of Social Sciences
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Editorial Board Members:

Phrmedhavinaiyaros
psbud@hotmail.com

Graduate School Mahamakut Buddhist University, Thailand

Phramaha Makhavin Purisuttamo
maghavin9@gmail.com

Graduate School Mahamakut Buddhist University, Thailand

Phrapalad Raphin Buddhism
raphind@yahoo.com

Faculty of Social Sciences
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Teerachoot Kerdkaew
tongin2000@gmail.com

Faculty of Liberal Arts
Huachiew Chalermprakiet University, Thailand

Busakorn Watthanabut busaaiey2516@gmail.com	Faculty of Liberal Arts North Bangkok University, Thailand
Purimpratch Khaninphasut jpkhaninphasut@gmail.com	School of Educational Studies Sukhothai Thammathirat Open University, Thailand
Wanchai Suktam wanchai2526@srru.ac.th	Faculty of Humanities and Social Sciences Surindra Rajabhat University, Thailand
Wanthana Nowwan wanthana_nt@hotmail.com	Faculty of Management Science Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Thailand
Saichol Panyachit saicholpa@g.swu.ac.th	Faculty of Social Sciences Srinakharinwirot University, Thailand

Journal Manager Team:

Secretary:

Phramaha Somchai Khantisarano	Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Phramaha Samak Atibhaddho	Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Nigorn Srirat	Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Suphattharachai Sisabai	Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Fine Arts Department:

Korakoth Chabandit	Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Phra Phonlawat Sapalo	Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Finance Department:

Wantanee Suwanjiraphaisan	Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Kotchaphan Bunthian	Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Proofreading Department:

Naret Ritthidej	Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Duangchan Saengartid	Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Legal Subdivision:

Tatchanan Isaradej	Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
--------------------	--

Office:

The Office JOURNAL OF POLITICAL SCIENCE AND PUBLIC ADMINISTRATION
Political Science and Public Administration
79 Moo 1, Lam Sai, Wang Noi, Ayutthaya 13170 Tel. 0936359515

Published by:

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Printing House
79 Moo 1, Lam Sai, Wang Noi, Ayutthaya. 13170.
Call. 035-248 - 000, ext. 8555,8556,5541 Fax. 035-248-000. ext. 8545.

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ :
วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

ARTICLE REVIEW BOARD:
 ACADEMIC JOURNAL OF POLITICAL SCIENCE AND PUBLIC ADMINISTRATION

1. พระพรหมบัณฑิต, ศ.ดร.
Prof. Dr. Phra Brahmaphundit	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
2. พระธรรมรัตนารักษ์, ดร.
Dr. Phra Thammaratanaporn	วัดเขียนเขต จังหวัดปทุมธานี
Wat Khian Khet, Pathum Thani Province
3. พระเทพวัชรบัณฑิต, ศ.ดร.
Prof. Dr. Phra Thepvatjarabundit	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
4. พระเทพปริยัติเมธี, รศ.ดร.
Assoc. Prof. Dr. Phratheppariyattimethi	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
5. พระราชวัลลาจารย์, ดร.
Dr. Phra Rajwallapajan	วัดหนองหอย จังหวัดราชบุรี
Wat Nong Hoi, Ratchaburi Province
6. พระเมธาวิเชียร, รศ.ดร.
Assoc. Prof. Dr. Phramedhavinaiyaros	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
Mahamakut Buddhist University
7. พระสมุทรวชิรโสภณ, ดร.
Dr. Phra Samut Wachirasopon	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
8. พระพิพัฑฒโรดม, ดร.
Dr. Phra Phiphatphatcharodom	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
9. พระวชิรภักดีบัณฑิต, รศ.ดร.
Assoc. Prof. Dr. Phra Vajirakittibundit	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
10. พระอุดมสิทธินายก, รศ.ดร.
Assoc. Prof. Dr. Phra Udomsittinayok	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
11. พระเมธีวรารักษ์, ดร.
Dr. Phra Metheewaraporn	วัดพนัญเชิงวรวิหาร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
Wat Phananchong Worawihan, Ayutthaya
12. พระครูโสภาสนนทกิตต์, ผศ.ดร.
Asst. Prof. Dr. Phrakhru Opasnonthakit	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
13. พระครูนันทกิจโกศล, ดร.
Dr. Phrakru Nonthakitkosol	วัดอ่วมองประชาชนภูมิ จังหวัดนนทบุรี
Wat Uam Ong Prachanarimit, Nonthaburi
14. พระครูโกศลธรรมานุสิฐ, ดร.
Dr. Phrakhru Kosol Thammanusit	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
15. พระเมธีวัชรประชาทร, ผศ.ดร.
Asst. Prof. Dr. Phra Methiwatcharaprachathorn	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

16. พระครูวิสุทธิสילהิวัฒน์, ดร.
Dr. Phrakhru Wisutsilapiwat	วัดไผ่ล้อม จังหวัดสระบุรี
Wat Phai Lom, Saraburi Province
17. พระครูปลัดปัญญาจารย์, ศ.ดร.
Prof. Dr. Phrakhrupalad Panyaworawat	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
18. พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, รศ.ดร.
Assoc. Prof. Dr. Phramaha Somboon Uddhikaro	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
19. พระครูสังฆรักษ์จักรกฤษณ์ ภูริปัญญา, ผศ.ดร.
Asst. Prof. Dr. Phrakhru Sangkharakchakrit Phuripanyo	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
20. พระคมสัน ฐิตเมธโส, ผศ.
Asst. Prof. Phra Khomsan Titamataso	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
21. พระครูสุธีภักดีบัณฑิต, รศ.ดร.
Assoc. Prof. Dr. Phrakhru Suthikittibundit	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
22. พระครูชินวีร์บัณฑิต, ผศ.ดร.
Asst. Prof. Dr. Phrakru Chinnaverabundit	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
23. ศาสตราจารย์ ดร. บุญทัน ดอกไธสง
Prof. Dr. Boonton Dockthaisong	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
24. ศาสตราจารย์ ดร. จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์
Prof. Dr. Chamnong Adivadhanasit	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
25. ศาสตราจารย์ ดร. ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์
Prof. Dr. Thirapat Serirangsan	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
Sukhothai Thammathirat Open University
26. รองศาสตราจารย์ อนุภูมิ โชวเกษม
Assoc. Prof. Anuphum Sowkasem	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
27. รองศาสตราจารย์ ดร. โกนิฐ์ ศรีทอง
Assoc. Prof. Dr. Konit Sithong	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
28. รองศาสตราจารย์ ดร. อภินันท์ จันทะนี
Assoc. Prof. Dr. Aphinant Chantanee	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
29. รองศาสตราจารย์ ดร. วิวัฒน์ หามนตรี
Assoc. Prof. Dr. Wiwat Harmontree	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
30. รองศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ บุญปู
Assoc. Prof. Dr. Somsak Bunpu	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
31. รองศาสตราจารย์ ดร. สมชัย ศรีนอก
Assoc. Prof. Dr. Somchai Sino	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
32. รองศาสตราจารย์ ดร. สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย
Assoc. Prof. Dr. SutthiPhong Siwichai	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
33. รองศาสตราจารย์ ดร. สมาน นามสนธิ
Assoc. Prof. Dr. Saman Ngamsanit	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

34. รองศาสตราจารย์ ดร. ทัชชนันท์ อิศรเดช
Assoc. Prof. Dr. Tatchanan Isaradej
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
35. รองศาสตราจารย์ ดร. พิเชฐ ทั่งโต
Assoc. Prof. Dr. Phichet Thangto
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
36. รองศาสตราจารย์ ดร. ภัทรพล ใจเย็น
Assoc. Prof. Dr. Pattarapol Chaiyen
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
37. รองศาสตราจารย์ ดร. เต็มศักดิ์ ทองอินทร์
Assoc. Prof. Dr. Toemsak Thongin
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
38. รองศาสตราจารย์ วราคม ที่สุกะ
Assoc. Prof. Warakhom Thisuka
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
Mahamakut Buddhist University
39. รองศาสตราจารย์ ดร. ชัยยุทธ ชินกุล
Assoc. Prof. Dr. Chaiyuth Chinokul
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
National Institute of Development Administration
40. รองศาสตราจารย์ ดร. โยธิน แสงดี
Assoc. Prof. Dr. Yothin Sawaengdee
มหาวิทยาลัยมหิดล
Mahidol University
41. รองศาสตราจารย์ ดร. ธีรโชติ เกิดแก้ว
Asst. Prof. Dr. Teerachoot Kerdkaew
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
Hua Chiew Chalermprakiet University
42. รองศาสตราจารย์ พัฒนะ เรือนใจดี
Assoc. Prof. Phatthana Rueanchaidee
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Ramkhamhaeng University
43. รองศาสตราจารย์ ดร. วาสนา แก้วหล้า
Assoc. Prof. Dr. Wasana Kaewla
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
Surin Rajabhat University
44. รองศาสตราจารย์ ดร. สุวิน รักษ์ดี
Assoc. Prof. Dr. Suwin Raksat
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
Mahamakut Buddhist University
45. รองศาสตราจารย์ ดร. ธีระพงษ์ แก่นอินทร์
Assoc. Prof. Dr. Thiraphong Kaenin
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
Prince of Songkla University
46. รองศาสตราจารย์ ดร. สรรเสริญ อินทรรัตน์
Assoc. Prof. Dr. Sansoen Intarat
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
Suan Dusit University
47. รองศาสตราจารย์ ดร. จำเริญ ชูช่วยสุวรรณ
Assoc. Prof. Dr. Chamroen Chuchuaisuwan
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
Rajamangala University of Technology Srivijaya
48. รองศาสตราจารย์ ดร. ภักดี โพธิ์สิงห์
Assoc. Prof. Dr. Phakdi Phosing
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Mahasarakham Rajabhat University
49. รองศาสตราจารย์ ดร. สันญา เคนาภูมิ
Assoc. Prof. Dr. Sanya Khenaphum
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Mahasarakham Rajabhat University
50. รองศาสตราจารย์ ดร. ชลวิทย์ เจียรจิตต์
Assoc. Prof. Dr. Chonwit Chianchit
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Srinakharinwirot University
51. รองศาสตราจารย์ ดร. ไพศาล สรรสวัสดิ์
Assoc. Prof. Dr. Phaisan Sansonwisut
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
Nakhon Sawan Rajabhat University

52. รองศาสตราจารย์ ดร. กาสัก เต๊ะขันหมาก
Assoc. Prof. Dr. Kasak Tekhanmak
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
Thepsatri Rajabhat University
53. รองศาสตราจารย์ ดร. ชวลิต สวัสดิ์ผล
Assoc. Prof. Dr. Chawalit Sawatphon
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
Suan Dusit Rajabhat University
54. รองศาสตราจารย์พิเศษ ว่าที่ พ.ต. ดร. สวัสดิ์ จิรัฏฐิติกาล
Assoc. Prof. Dr. Sawat Chirattthitikan
กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม
Department of Corrections, Ministry of Justice
55. รองศาสตราจารย์ ดร. อังฉรา หล่อตระกูล
Assoc. Prof. Dr. Atchara Lotrakun
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University
56. รองศาสตราจารย์ ดร. สำเนียง เลื่อมใส
Assoc. Prof. Dr. Samniang Leurmsai
มหาวิทยาลัยศิลปากร
Silpakorn University
57. รองศาสตราจารย์ ดร. วันทนา เนาว์วัน
Assoc. Prof. Dr. Wanthana Naowan
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University
58. รองศาสตราจารย์ ดร. ศรชัย ท้าวมิตร
Assoc. Prof. Dr. Sornchai Taomitr
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
Mahamakut Buddhist University
59. รองศาสตราจารย์ ดร. สุกิจ ชัยมุสิก
Assoc. Prof. Dr. Sukit Chaimusik
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
Mahamakut Buddhist University
60. รองศาสตราจารย์ ดร. จิรายุ ทรัพย์สิน
Assoc. Prof. Dr. Chirayu Sapsin
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
Surindra Rajabhat University
61. รองศาสตราจารย์ ดร. วุฒินันท์ กันทะเตียน
Assoc. Prof. Dr. Wutthinan Kanthatian
มหาวิทยาลัยมหิดล
Mahidol University
62. รองศาสตราจารย์ ดร. ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน
Assoc. Prof. Dr. Chonsit Sitisungnoen
มหาวิทยาลัยศิลปากร
Silpakorn University
63. รองศาสตราจารย์พิเศษ วิชัย ธรรมชอบ
Assoc. Prof. Wichai Thamchop
นักวิชาการอิสระ
Independent Scholar
64. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พลัปปึง คงชนะ
Asst. Prof. Dr. Phlapplueng Khongchana
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Srinakharinwirot University
65. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนต์รี เพชรนาจักร
Asst. Prof. Dr. Montri Phetnachak
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
Prince of Songkla University
66. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วสิน ปัญญาวุฒตระกูล
Asst. Prof. Dr. Wasin Panyawutatrakun
มหาวิทยาลัยนเรศวร
Naresuan University
67. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทักษิณี เชนวิธิสุข
Asst. Prof. Dr. Thatsani Chenwithisuk
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
Chandrakasem Rajabhat University
68. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สอาด บรรเจิดฤทธิ์
Asst. Prof. Dr. Sa-At Banchoetrit
มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด
Stanford University
69. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร. อนันท์ ใจสมุทร
Asst. Prof. Lt. Jg. Dr. Anan Chaisamut
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Surat Thani Rajabhat University

70. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชยสร สมบุญมาก
Asst. Prof. Dr. Chayason Sombunmak
มหาวิทยาลัยนครพนม
Nakhon Phanom University
71. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุษกร วัฒนบุตร
Asst. Prof. Dr. Busakorn Watthanabut
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
North Bangkok University
72. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมคิด ดวงจักร
Asst. Prof. Dr. Somkhit Duangchak
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
Chom Bueng Rajabhat University
73. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญชู ภูศรี
Asst. Prof. Dr. Boonchoo Poosri
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
Ubon Ratchathani University
74. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิชชุกร นาคธน
Asst. Prof. Dr. Witchukon Nakathon
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University
75. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัชวาล แอร่มหล้า
Asst. Prof. Dr. Chatchawan Araemla
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
Chom Bueng Rajabhat University
76. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จตุภูมิ เขตจัตุรัส
Asst. Prof. Dr. Chatuphum Khetchatturat
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
Khonkaen University
77. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุทัย สติมัน
Asst. Prof. Dr. Uthai Satiman
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
Suan Dusit University
78. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิชาติ ปานสุวรรณ
Asst. Prof. Dr. Apichat Pansuwan
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University
79. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนัสสวาส กุลวงศ์
Asst. Prof. Dr. Manassawas Kullawong
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ศรีวิชัย
Rajamangala University of Technology Srivijaya
80. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิภาวณี เผือกบัวขาว
Asst. Prof. Dr. Wipavane Phueakbuakhao
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
Phetchaburi Rajabhat University
81. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสกสรรค์ สนวน
Asst. Prof. Dr. Seksan Sonwa
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
Roi Et Rajabhat University
82. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ผดุง วรรณทอง
Asst. Prof. Dr. Phadung Wanthong
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
83. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัฐพล เย็นใจมา
Asst. Prof. Dr. Rattapol Yenjaima
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
84. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธิติวดี หมั่นมี
Asst. Prof. Dr. Thitiwut Manmee
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
85. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒน์ รักขันโท
Asst. Prof. Dr. Suwatsan Ragkhanto
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
86. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยุทธนา ปรานีต
Asst. Prof. Dr. Yuttana Praneet
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
87. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรทิพย์ วรรณวิโรจน์
Asst. Prof. Dr. Phonthip Wannawiro
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

88. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ธิลา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Asst. Prof. Dr. Prasert Thilao	Mahachulalongkornrajavidyalaya University
89. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุริยา รักษาเมือง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Asst. Prof. Dr. Suriya Raksamueng	Mahachulalongkornrajavidyalaya University
90. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประสิทธิ์ พุทธศาสน์ศรีธา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Asst. Prof. Dr. Prasit Phutthasatsattha	Mahachulalongkornrajavidyalaya University
91. อาจารย์ ดร. อนงค์วิญา สาริบุตร	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Dr. Anongwitya Saribut	Ramkhamhaeng University
92. อาจารย์ ดร. วิยะดา วรรณท้วนิช	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
Dr. Wiyada Waranonwanit	North Bangkok University
93. อาจารย์ ดร. กฤษณะ ทองแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Dr. Kitsana Thongkaeo	Suratthani Rajabhat University
94. อาจารย์ ดร. จิตต์วิมล คล้ายสุบรรณ	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
Dr. Chitwimon Khlaisuban	Suan Dusit University

บทบรรณาธิการ

๐-----๐

วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์นี้เป็นปีที่ 6 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน พฤษภาคม - สิงหาคม พ.ศ. 2566 คณะกองบรรณาธิการได้พิจารณาบทความโดยเสนอบทความ ต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรอง (Peer Review) พิจารณาตรวจแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ ของบทความก่อนการลงตีพิมพ์โดยคัดเลือกและกลั่นกรองบทความให้เกิดความสมบูรณ์ และมีคุณภาพมากที่สุด ควบคู่กับการตีพิมพ์เผยแพร่ อีกทั้งเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทาง วิชาการและเป็นการพัฒนาศักยภาพทางด้านการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ

กองบรรณาธิการขอขอบคุณคณะกรรมการกลั่นกรองบทความทุกท่านที่ได้ใช้ความ เพียรพยายามชี้แนะให้มีการปรับปรุงแก้ไขงานของแต่ละท่านให้ออกมาได้อย่างถูกต้อง น่าอ่านเป็นประโยชน์ต่อแวดวงวิชาการ และท้ายสุดขอขอบคุณเจ้าของผลงานทางวิชาการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ทำให้มีวารสารฉบับนี้มีคุณค่าทางวิชาการที่นำไปสู่การปฏิบัติ และเผยแพร่ในวงกว้างและโปรดติดตามฉบับต่อไป

ด้วยความปรารถนาดียิ่ง

(รศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือ)

บรรณาธิการวารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

สารบัญ

กองบรรณาธิการ	(1)
คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ	(7)
บทบรรณาธิการ	(13)
สารบัญ	(14)

บทความวิจัย :

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมือง ของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี	1
พระมหาอภิวชิร อภิวชฺโช	

การพัฒนาบทบาทของผู้ปกครองท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมอารยเกษตรตาม โคก หนอง นา โมเดล จังหวัดสมุทรสงคราม โดยการประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม	15
พระเมธีวัชรประชาทร (ประยูร นนทิโย), สุรพล สุษะพรหม, จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์	

อุดมการณ์ทางการเมือง: กรณีศึกษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกับ รัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา	30
ขวัญชนก สายชมภู, อนุภูมิ ไชวเกษม, ธัชชนันท์ อิศรเดช	

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุข อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ	46
ธนุต์ม์ น้อยพานิช	

การประยุกต์หลักภavana 4 เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงาน ของบุคลากรสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา	58
รัฐพล บุญสอน, บุญทัน ดอกไธสง, พิเชฐ ทั้งไธ	

รูปแบบการพัฒนาการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	73
พระใบฎีกาไพโรจน์ สุจิตโต	

พุทธวิธีสื่อสารของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี ธิดาวิมล หมั่นมี, เต็มศักดิ์ ทองอินทร์, สุรพล สุยะพรหม	89
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง พระครูกิตติญาณวิสิฐ (ธนา กิตติญาณโณ), ประณต นันทิยะกุล, วชิรินทร์ ชาญศิลป์	103
ปัจจัยที่ส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองของเด็กและเยาวชนในจังหวัดสมุทรปราการ พระมหาสมบัติ ธนปญโญ, เต็มศักดิ์ ทองอินทร์, จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์	114
บทความวิชาการ : เยาวชนกับการพัฒนาการเมือง พระครูวิโรจน์กาญจนเขต (นัทฤต ที่ปึงกรโธ), พระมหาสมบัติ สมปญโญ	125
การบริหารงานภาครัฐแบบบูรณาการ พระครูกิตติญาณวิสิฐ (ธนา กิตติญาณโณ)	132
การวิเคราะห์ข่าวปลอมทางการเมืองตามหลักโยนิโสมนสิการ อภินันท์ โกเฮง	140
พุทธวิธีสำหรับการสร้างสมดุลชีวิตกับการทำงาน วิสุทธินันท์ นิลพัฒน์, เยาวภา รุ่งเรือง, ณัฐฤกฤต ชัยอริยมณี	152
ประชาธิปไตยกับการเลือกตั้ง พลวัฒน์ ชุมสุข, ภัทรพล ใจเย็น	163
การสื่อสารทางการเมืองของพรรคก้าวไกลผ่านเฟสบุ๊กในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2566 ภาวิดา รังษี, เชษฐ ใจเพชร, อารยา อุดมรัตน์, พิมพ์ชญา กลมแป้น	176

ภาคผนวก	188
กระบวนการพิจารณาบทความ	189
คำแนะนำสำหรับผู้แต่ง	191

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมือง
ของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี*

BUDDHADHAMMA APPLICATION FOR ENHANCING POLITICAL LEADERSHIP
OF LOCAL ADMINISTRATORS IN PHETCHABURI PROVINCE

พระมหาอภิวัชร อภิวัชโร

Phramaha Apiwat Abhivajaro

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: dewapiwatchara@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาภาวะผู้นำทางการเมือง 2. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางการเมือง และ 3. นำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 19 รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ จำนวน 8 รูปหรือคน และการวิจัยเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่า 1. ภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมืองและหลักไตรสิกขา ส่งผลต่อการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า ใช้หลักไตรสิกขา ในการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี คือ ศีล สมาธิ และปัญญา

คำสำคัญ: หลักพุทธธรรม; ภาวะผู้นำทางการเมือง; ผู้บริหารท้องถิ่น

* Received September 22, 2023; Revised October 7, 2023; Accepted October 8, 2023

Abstract

The objectives of this research article were as follows: 1. To study political leadership 2. To analyze the factors affecting Political leadership, and 3. To present Buddhadhamma's application to enhance the political leadership of local administrators in Phetchaburi Province. The methodology was mixed methods: In the qualitative method, data were collected from 19 key informants by in-depth interviewing and from 8 participants in focus group discussion, and data was analyzed by descriptive interpretation. In the quantitative research, data were collected from 400 samples with a questionnaire, and the data was analyzed stepwise using frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression.

The findings were as follows: 1. Political leadership of local administrators in Phetchaburi Province was high, with an average of 3.67. 2. Factors affecting Political leadership of local administrators in Phetchaburi Province: The factors of political leadership of local administrators in Phetchaburi Province and Threefold Training (Tisakkha) affecting Political leadership of local administrators in Phetchaburi Province at the statistically significant level of 0.01. 3. The Buddha-dhamma application for the political leadership of local administrators in Phetchaburi Province through threefold training (Tisakkha) consisted of precept, concentration, and wisdom.

Keywords: Buddha-Dhamma; Political Leadership; Local Administrators

บทนำ

ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลหลายแห่งยังต้องเผชิญปัญหานานัปการ อาทิ เช่น ปัญหาการไม่ทราบข้อกฎหมายหรือข้อบัญญัติต่าง ๆ ในการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ปัญหาความเห็นแก่ประโยชน์ของพวกพ้องของตนเป็นสำคัญ ปัญหาการบริหารงานที่ไม่มีความชัดเจนในเรื่องของงบประมาณที่นำไปใช้รวมไปถึงประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ ปัญหาการบริหารไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนรวมอย่างแท้จริง ปัญหาการปฏิบัติงานโดยขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่และผลที่จะตามมา ปัญหาการจัดสรรงบประมาณบางกรณีที่ไม่มีความทั่วถึง ไม่ครอบคลุมในทุกพื้นที่

(สรพสิทธิ์ ชมภูษ และคณะ, 2564) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อทรัพยากรมีอยู่จำกัด อีกทั้งกระแสโลกาภิวัตน์ส่งผลให้ประชาธิปไตยแบบเสรีนิยมกลายเป็นเครื่องมือให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีอำนาจเงินสามารถเข้ามาบีบบังคับพาอันจะนำไปสู่การปกครองที่ไม่เป็นธรรม เต็มไปด้วยปัญหาคอร์รัปชัน สะสม และทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ (สำเนียง มณีฉาย และคณะ, 2564) อีกทั้งปัญหาจากการขาดการรณรงค์ให้กับบุคลากรของหน่วยงานให้ยึดหลักความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติงานทำงานเพื่อประชาชนและประเทศชาติ ขาดการฝึกอบรมให้บุคลากรไม่เลือกปฏิบัติกับผู้ที่มาติดต่อ ไม่ว่าจะเป็นประชาชนที่มีฐานะยากจนหรือร่ำรวย ก็ต้องได้รับการเสมอกันขาดระบบการตรวจสอบติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ในหน่วยงาน ขาดการส่งเสริมการทำกิจกรรมโครงการโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ขาดการกำหนดนโยบายและแผนงานที่ชัดเจนในการปฏิบัติงานเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานทราบแนวทางการทำงานที่ชัดเจนและมีเป้าหมาย และขาดการรณรงค์ในหน่วยงานและชุมชนให้ประหยัดการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพราะเงินทุกบาทใช้พัฒนาชุมชนมาจากภาษีของประชาชน (ศรัณย์ จิตตารีย์, 2564)

วิกฤติทางการเมืองและความแตกแยกของสังคมไทยในช่วงเวลาที่ผ่านมาได้สะท้อนปัญหาสำคัญหลายประการของประเทศ ทั้งการใช้อำนาจอย่างไม่ชอบธรรมของนักการเมือง การทุจริตในวงราชการ การละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชน ความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้และความไม่เท่าเทียมของโอกาสในการเข้าถึงสวัสดิการของรัฐ รวมทั้งปัญหาความเสื่อมโทรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ปัญหาเหล่านี้ไม่ได้เป็นเพียงผลอันเกิดจากโครงสร้างทางอำนาจที่ถูกผูกขาดโดยชนชั้นนำ การบริหารราชการที่ไม่มีประสิทธิภาพ และการมีกฎหมายที่ขาดสภาพบังคับเท่านั้น แต่เกิดจากการย่อหย่อนในศีลธรรม จริยธรรม และระเบียบวินัยของคนในสังคม และรวมถึงการขาดจิตสำนึกด้านจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อประชาชนของผู้บริหารประเทศทั้งนักการเมือง ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ (สำนักวิชาการและสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2557)

นอกจากนี้ ปัญหาการทุจริตในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันก็มีหลากหลายประเภท เช่น ปัญหาการทุจริตด้านงบประมาณ การทำบัญชี การจัดซื้อ-จัดจ้าง และการเงินการคลัง ส่วนใหญ่เกิดจากการละเลยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัญหาที่เกิดจากตัวบุคคล ปัญหาสภาพการทุจริตอันเกิดจากช่องว่างของกฎระเบียบและกฎหมาย ปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจและขาดคุณธรรมจริยธรรม ปัญหาที่เกิดจากการขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ ปัญหาของการทุจริตที่เกิด

จากการตรวจสอบหาความหลากหลายในการตรวจสอบจากภาคส่วนต่าง ๆ และปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากอำนาจ บารมี และอิทธิพลท้องถิ่น (อนุชา พลกุล และคณะ, 2562)

ดังนั้น จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา วิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี” เพื่อสังเคราะห์ข้อมูลอันเป็นแนวทาง แก้ไขปัญหา ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารท้องถิ่นในการเสริมสร้างภาวะผู้นำและการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี และยังเป็นกรณีศึกษาสำหรับพื้นที่อื่นได้อีกประการหนึ่งด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัยโดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 404,235 คน (กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด, 2563) คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยทำความสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น จำนวน 4 คน กลุ่มบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จำนวน 4 คน กลุ่มผู้นำชุมชน จำนวน 4 คน กลุ่มนักวิชาการด้านศาสนา จำนวน 3 รูป และกลุ่มนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 4 รูปหรือคน รวมทั้งหมด 19 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

วิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์ประกอบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้การศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความชัดเจนของภาษา ความครอบคลุมของโครงสร้างและความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้เทคนิค IOC จากการคำนวณค่าและคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องพบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องที่ 1.00 ทุกข้อคำถาม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 2 อย่าง ประกอบด้วย การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 19 รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ที่เป็นผู้มีความเกี่ยวข้องกับการวิจัย มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 8 รูปหรือคน

การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) จากผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 400 คน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และศึกษาภาคสนามด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อยืนยันผลการศึกษาเชิงปริมาณจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี มีดังนี้ ด้านความเป็นประชาธิปไตย คือ 1. ยอมรับความคิดเห็น 2. ปลุกฝังสำนึกประชาธิปไตย 3. มีความซื่อสัตย์ 4. ร่วมกิจกรรมกับประชาชน 5. ทุ่มเทชีวิตจิตใจให้กับชุมชนอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย 6. มีความซื่อสัตย์สุจริตโปร่งใสและตรวจสอบได้ ด้านวิสัยทัศน์ คือ 1. ตอบสนองความต้องการของประชาชน 2. มุ่งแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน 3. นโยบายสามารถทำได้จริง 4. มุ่งผลสำเร็จในการบริหารจัดการ

5 สามารถบอกแนวทางในการดำเนินบทบาทภารกิจของหน่วยงานได้ 6. มีจุดแข็งของหน่วยงานคือ “การให้บริการที่มีคุณภาพแก่ชุมชน” ด้านคุณธรรม คือ 1. ซื่อสัตย์สุจริต 2. ไม่ทิ้งปัญหาของประชาชน 3. โปร่งใส เป็นธรรม 4. มีจิตสำนึกที่ดี 5. ร่วมแสดงความยินดีเมื่องานประสบความสำเร็จ 6. ใช้อำนาจที่มีอยู่เพื่อผลประโยชน์ แก่ส่วนรวมเป็นหลัก และ ด้านกล้าตัดสินใจ คือ 1 แก้ไขปัญหา 2. ทนต่อสถานการณ์ 3. ตอบสนองความต้องการของประชาชน 4. การตัดสินใจใด ๆ กระทำโดยเสียงส่วนใหญ่เห็นพ้องต้องกัน 5. ให้ความสำคัญในเรื่องความแตกต่างและความหลากหลายทางความคิด ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่น ในจังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม (n = 400)

ภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่น	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านมีความเป็นประชาธิปไตย	3.66	0.71	มาก
2. ด้านมีวิสัยทัศน์	3.68	0.77	มาก
3. ด้านมีคุณธรรม	3.63	0.66	มาก
4. ด้านกล้าตัดสินใจ	3.77	0.75	มาก
รวม	3.67	0.72	มาก

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่น ในจังหวัดเพชรบุรี จากการทดสอบสมมติฐานพบผลการศึกษา ดังนี้ ปัจจัยการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมืองและหลักไตรสิกขาส่งผลต่อการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมืองและหลักไตรสิกขาส่งผลต่อการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรีที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยที่ปัจจัยด้านการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมือง (X1) และปัจจัยไตรสิกขา (X2) สามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี (Y) ได้ถึงร้อยละ 37.50 และเมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า ปัจจัยด้านการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมือง (X1) มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β_1) เท่ากับ 0.447 และปัจจัยไตรสิกขา (X2) มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β_1) เท่ากับ 0.316 จึงยอมรับสมมติฐาน ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบขั้นตอน (Stepwise Regression) โดยกำหนดให้ปัจจัย ด้านการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมือง (X1) และปัจจัยด้านไตรสิกขา (X2) เป็นตัวแปรต้น การเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี (Y) เป็นตัวแปรตาม มีรายละเอียด ดังนี้

Correlations a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	42.132	3.519		16.184	.000
	X1	.391	.045	.517	14.751	.000
2	(Constant)	31.206	2.596		10.014	.000
	X1	.395	.051	.447	8.618	.000
	X2	.274	.063	.316	4.905	.000

a. Dependent Variable: Y

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า ด้านศีล (คุณธรรม) การปฏิบัติหน้าที่ คือ 1. ความเมตตากรุณา 2. ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี 3. ความซื่อสัตย์ สุจริต 4. วินัยในการทำงาน 5. มีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในครอบครัว ลูกหลาน เพื่อน และบุคคลอื่น 6. ผู้บริหารท้องถิ่น ประกอบอาชีพสุจริต จดเว้นมิฉฉาชีพ ไม่ก่อเวรภัย ด้านสมาธิ (ตั้งใจ) มีความตั้งใจมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ คือ 1. การคิดหรือตัดสินใจ 2. ฝึกจิตให้สงบ 3. มีความตั้งใจ แน่วแน่ 4. มีจิตใจเข้มแข็ง กล้าเผชิญหน้าสิ่งที่ไม่ถูกต้อง 5. มีสติ และรอบคอบ และด้านปัญญา (ความรู้) มีความรอบรู้ในการแก้ปัญหา คือ 1. คิด วิเคราะห์ในการหาทางแก้ไขปัญหา 2. มีการพัฒนาความรู้ 3. มีความรู้รอบด้าน 4. หมั่นพัฒนาศักยภาพทาง ปัญญาอยู่เสมอ 5. ใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหาไม่ใช้อารมณ์

อภิปรายผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้ จุดเด่นภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี คือ การรับฟังเสียงของประชาชนในท้องถิ่น ใช้สถานการณ์ทาง

การเมืองความเห็นต่างทางการเมืองมาสร้างจุดเด่นให้แก่กลุ่มโดยใช้ประเด็นการแสดงความ
คิดเห็นทางการเมืองเน้นปฏิรูปให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและจัดกิจกรรมส่งเสริมการ
แสดงออกทางการเมืองของกลุ่มผู้สนับสนุนให้เกิดการปฏิรูปทางการเมือง ควรมีนโยบาย
ที่มาจากความต้องการของประชาชนเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพฑูรย์
โพธิสว่าง และคณะ (2560) เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการผู้นำทางการเมืองแบบมี
อำนาจเต็มของสังคมไทย พบว่า ผู้นำทางการเมืองควรเพิ่มความสามารถในการแก้ไข
สถานการณ์ทางการเมืองโดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกทางการเมืองของ
ประชาชน

การเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี ปัจจัยที่เสริมสร้างภาวะผู้นำทาง
การเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรีที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และร่วมกัน
อธิบายความผันแปรของการปัจจัยที่เสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่น
ในจังหวัดเพชรบุรี ได้ถึงร้อยละ 39.50 ปัจจัยด้านไตรสิกขามีผลต่อการปัจจัยที่เสริมสร้าง
ภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
0.01 และร่วมกันอธิบายความผันแปรของการปัจจัยที่เสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมือง
ของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี ได้ถึงร้อยละ 31.70 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01
ปัจจัยด้านการปัจจัยที่เสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัด
เพชรบุรีและปัจจัยด้านไตรสิกขา มีผลต่อการปัจจัยที่เสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมืองของ
ผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และร่วมกันอธิบาย
ความผันแปรของการปัจจัยที่เสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นใน
จังหวัดเพชรบุรี ได้ถึงร้อยละ 37.50 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย
ด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ในด้านอำนาจ อิทธิพลของผู้นำ ด้านพฤติกรรมของผู้นำ
ด้านคุณลักษณะของผู้นำ และด้านสถานการณ์ของผู้นำ ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องจาก
ผู้บริหารท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีอำนาจและอิทธิพลทางความคิดและการกระทำ สามารถชี้แนะทาง
การเมือง และบงการให้เป็นไปตามอำนาจ และอิทธิพลที่มีได้ เนื่องจากคนเพชรบุรีมี
ความรักในพวกพ้อง จึงทำให้เกิดกลุ่มก้อนของอิทธิพลในกลุ่มของพวกพ้องกันเองได้ง่าย
กว่า รวมไปถึงการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มีผู้สนับสนุนมาก พฤติกรรม
ของผู้บริหารท้องถิ่นมีผลต่อการสร้างภาวะผู้นำ พฤติกรรมที่ดี คือ มารยาท การพูดจา การ
แสดงออกทั่วไป ที่แสดงให้เห็นถึงความมีวุฒิภาวะ ก็จะสามารถส่งเสริมภาวะผู้นำทาง
การเมืองได้ มีความเชื่อมั่นในตนเอง แสดงให้ผู้ตามมีความเชื่อมั่น สร้างการยอมรับ มีความ
น่าเชื่อถือ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความยุติธรรม ไม่แสดงออกว่าฝึกฝนฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

วางตัวเป็นกลางทางการเมือง มีความเป็นประชาธิปไตยในการปกครอง การบริหารงาน เพื่อไม่ให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบระหว่างผู้ปฏิบัติงานด้วยตนเอง และรู้จักคน รู้จักคิด และรู้จักงาน ผู้บริหารไม่ตัดสินด้วยอารมณ์หรือความรู้สึก ถือเอาประโยชน์ของคนหมู่มากเป็นหลัก รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรเศรษฐี วุฒิปญญาสกุล (2563) เรื่อง การบูรณาการหลักธรรมาธิปไตยเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า การบูรณาการหลักธรรมาธิปไตยส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนครราชสีมา นำสู่การปฏิบัติดังนี้

1. ด้านอำนาจและอิทธิพล ผู้นำทางการเมืองรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างต่างน้อมนำทศพิธราชธรรมมาใช้มีการจัดทำนโยบาย
2. ด้านพฤติกรรม ผู้นำทางการเมืองมุ่งสร้างผลงานทางการเมืองใช้กิจกรรมทางการเมืองสะท้อนความเป็นผู้นำทางการเมืองสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนา
3. ด้านคุณลักษณะ ภาพลักษณ์นักการเมืองต้องมีความกล้าตัดสินใจ มีจุดยืนของตนเอง กล้าเผชิญกับความจริง กล้าเปิดเผยความจริง ไม่เน้นประโยชน์ตนเองและพวกพ้อง
4. ด้านสถานการณ์ ผู้นำที่ดีจะต้องรู้จักตน รู้จักคน รู้จักงาน รู้จักการประนีประนอม มีความรับผิดชอบ และมีวิสัยทัศน์

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี สามารถนำมาประยุกต์เพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี ดังนี้ ด้านศีล (คุณธรรม) การปฏิบัติหน้าที่ ได้แก่ ความเมตตากรุณา ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ความซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัยในการทำงาน มีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในครอบครัว ลูกหลาน เพื่อน และบุคคลอื่น และผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับประชาชนในท้องถิ่น ด้านสมาธิ (ตั้งใจ) มีความตั้งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ ได้แก่ การคิดหรือตัดสินใจ การฝึกจิตให้สงบ สมาธิ มีความตั้งมั่นแน่วแน่ ในการปฏิบัติหน้าที่ มีจิตใจเข้มแข็ง กล้าเผชิญหน้าสิ่งที่ไม่ถูกต้อง มีใจยึดมั่นในความยุติธรรม มีสติ และรอบคอบ ด้านปัญญา (ความรู้) มีความรอบรู้ในการแก้ปัญหา ได้แก่ สามารถคิด วิเคราะห์ในการหาทางแก้ไขปัญหาดูได้อย่างรอบคอบ มีการพัฒนาความรู้ มีความรู้รอบด้าน หมั่นพัฒนาศักยภาพทางปัญญาอยู่เสมอ และใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหาไม่ใช้อารมณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภกร จันทราวฒิกกร (2562) เรื่อง การศึกษาและพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมตามหลักไตรสิกขาเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารและหัวหน้างานองค์กร พบว่า หลักการฝึกอบรมตามหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ และปัญญา มีความสมบูรณ์ ถูกต้อง และชัดเจน ตามคำสอนของพระพุทธเจ้า

องค์ความรู้จากการวิจัย

เสริมสร้างผู้นำ
ด้านอำนาจและอิทธิพลของผู้นำ
1. เป็นแบบอย่างและเป็นที่ยอมรับ 2. มีอำนาจในการตัดสินใจ 3. เป็นการสร้างบารมีในตัวผู้นำ 4. การยอมรับอำนาจและอิทธิพลของนักการเมืองจากประชาชน 5. การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองด้วยความเป็นกลางทางการเมือง
ด้านพฤติกรรมของผู้นำ
1. การประพฤติตนดี 2. เป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี 3. มีวิสัยทัศน์ 4. นำประชาชนประกอบกิจกรรมงานประเพณี งานบุญ 5. ใช้กิจกรรมทางการเมืองสะท้อนความเป็นผู้นำทางการเมือง
ด้านคุณลักษณะของผู้นำ
1. กล้าคิดกล้าทำ 2. เชื่อมั่นและพัฒนาตนเอง 3. มีความซื่อสัตย์ สุจริต 4. มีความยุติธรรม 5. เคารพกติกา ปฏิบัติตามระเบียบ 6. ไม่ย่อท้อ มีความมุ่งมั่น ความอ่อนโยน กริยาสุภาพ
ด้านสถานการณ์ของผู้นำ
1. ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง 2. ยึดโยงกับประชาชน 3. กลุ่มเครือข่าย 4. เป็นกลางทางการเมือง 5. มีเทคนิคในการจูงใจ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงาน 6. รู้จักคน รู้จักคิด และรู้จักงาน

หลักสูตรไตรสิกขา
ด้านศีล (คุณธรรม) การปฏิบัติหน้าที่
1. ความเมตตากรุณา 2. ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี 3. ความซื่อสัตย์ สุจริต 4. วินัยในการทำงาน 5. มีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในครอบครัว ลูกหลาน เพื่อน และบุคคลอื่น 6. ผู้บริหารท้องถิ่น ประกอบอาชีพสุจริต เว้นมิ้งอาชีพ ไม่ก่อเวรภัย
ด้านสมาธิ (ตั้งใจ) มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่
1. การคิดหรือตัดสินใจ 2. การฝึกจิตใจให้สงบ 3. มีความมุ่งมั่น แน่วแน่ 4. มีจิตใจเข้มแข็ง กล้าเผชิญหน้าสิ่งที่ไม่ถูกต้อง 5. มีสติ และรอบคอบ
ด้านปัญญา (ความรู้) มีความรอบรู้ในการแก้ปัญหา
1. คิด วิเคราะห์ในการหาทางแก้ปัญหา 2. มีการพัฒนาความรู้ 3. มีความรู้รอบด้าน 4. หมั่นพัฒนาศักยภาพทาง ปัญญาอยู่เสมอ 5. ใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหาไม่ใช้อารมณ์

นำพาผู้บริหารท้องถิ่น			
ความเป็นประชาธิปไตย	วิสัยทัศน์	คุณธรรม	กล้าตัดสินใจ
1. การยอมรับความคิดเห็น 2. การปลูกฝังสำนึกประชาธิปไตย 3. มีความซื่อสัตย์ 4. ร่วมกิจกรรมกับประชาชน 5. ทุ่มเทชีวิตจิตใจให้กับชุมชนอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย 6. มีความซื่อสัตย์สุจริตโปร่งใส และตรวจสอบได้	1. ตอบสนองความต้องการของประชาชน 2. มุ่งแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน 3. นโยบายสามารถทำได้จริง 4. มุ่งผลสำเร็จในการบริหารจัดการ 5. สามารถบอกแนวทางในการดำเนินบทบาทภารกิจของหน่วยงานได้ 6. มีจุดแข็งของหน่วยงานคือ “การให้บริการที่มีคุณภาพแก่ชุมชน”	1. มีความซื่อสัตย์สุจริต 2. ไม่ทิ้งปัญหาของประชาชน 3. ความโปร่งใส เป็นธรรม 4. มีจิตสำนึกที่ดี 5. ร่วมแสดงความคิดเห็นเมื่องานประสบความสำเร็จ 6. ใช้อำนาจที่มีอยู่เพื่อผลประโยชน์ แก่ส่วนรวมเป็นหลัก	1. แก้ไขปัญหา 2. ทันทต่อการสนทนากับประชาชน 3. ตอบสนองความต้องการของประชาชน 4. การตัดสินใจใด ๆ กระทำโดยเสียงส่วนใหญ่เห็นพ้องต้องกัน 5. ให้ความสำคัญในเรื่องความแตกต่างและหลากหลายทางความคิด

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ซึ่งสามารถขยายความเพิ่มเติมได้ดังนี้

1. เสริมสร้างผู้นำ ผู้วิจัยพิจารณาผลของการวิจัยเป็นองค์ความรู้นั้น สามารถนำมาสังเคราะห์เพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการเสริมสร้างภาวะผู้นำ ผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรีได้ให้ความสำคัญในการเสริมสร้างภาวะผู้นำ ในด้านต่าง ๆ ประกอบไปด้วย ด้านอำนาจและอิทธิพลของผู้นำ คือ เป็นแบบอย่างและเป็นที่ยอมรับ มีอำนาจในการตัดสินใจ เป็นการสร้างบารมีในตัวผู้นำ การยอมรับอำนาจและอิทธิพลของนักการเมืองจากประชาชน และการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองด้วยความเป็นกลางทางการเมือง ด้านพฤติกรรมของผู้นำ คือ การประพฤติตนดี เป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีวิสัยทัศน์ สามารถนำประชาชนประกอบกิจกรรมงานประเพณี งานบุญ และใช้กิจกรรมทางการเมืองสะท้อนความเป็นผู้นำทางการเมือง ด้านคุณลักษณะของผู้นำ คือ ผู้บริหารกล้าคิดกล้าทำ เป็นผู้ที่เชื่อมั่นและพัฒนาตนเอง มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความยุติธรรม เคารพกติกา ปฏิบัติตามระเบียบ และไม่เย่อหยิ่ง มีความสง่างาม ความอ่อนโยน กริยาสุภาพ และด้านสถานการณ์ของผู้นำ คือ ผู้บริหารสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง มีการยึดโยงกับประชาชน เป็นกลุ่มหัวอำนาจเป็นกลางทางการเมือง มีเทคนิคในการจูงใจ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงาน และรู้จักคน รู้จักคิด และรู้จักงาน

2. หลักธรรมไตรสิกขา ผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรีได้นำหลักธรรมไตรสิกขา คือ ด้านศีล (คุณธรรม) การปฏิบัติหน้าที่ คือ มีความเมตตากรุณา มีความรู้ลึกซึ้งรอบรู้ชีวิต มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัยในการทำงาน มีความสัมพันธ์ที่ดีกับคน ในครอบครัว ลูกหลาน เพื่อน และบุคคลอื่น ผู้บริหารท้องถิ่น ประกอบอาชีพสุจริต งดเว้นมิฉ้อฉล ไม่ก่อเวรภัย ด้านสมาธิ (ตั้งใจ) มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ คือ การคิดหรือตัดสินใจ การฝึกจิตให้สงบ มีความมุ่งมั่น แน่วแน่ มีจิตใจเข้มแข็ง กล้าเผชิญหน้าสิ่งที่ไม่ถูกต้อง มีสติ และรอบคอบ และด้านปัญญา (ความรู้) มีความรอบรู้ในการแก้ปัญหา คือ คิด วิเคราะห์ในการหาทางแก้ไขปัญหา มีการพัฒนาความรู้ มีความรู้รอบด้าน หมั่นพัฒนาศักยภาพทาง ปัญญา อยู่เสมอ และใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหาไม่ใช้อารมณ์ มาประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี

3. นำพาผู้บริหารท้องถิ่น หมายความว่า ผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรีได้นำปัจจัยข้างต้นมาเสริมสร้างภาวะผู้นำ ที่มีผลดังต่อไปนี้ ความเป็นประชาธิปไตย คือ การยอมรับความคิดเห็น การปลูกฝังสำนึกประชาธิปไตย มีความซื่อสัตย์ ร่วมกิจกรรมกับ

ประชาชน ทุ่มเหชีวิตจิตใจให้กับชุมชนอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย และมีความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใสและตรวจสอบได้ วิสัยทัศน์ คือ มีการตอบสนองความต้องการของประชาชน มุ่งแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน นโยบายสามารถทำได้จริง มุ่งผลสำเร็จในการบริหารจัดการ สามารถบอกแนวทางในการดำเนินบทบาทภารกิจของหน่วยงานได้ และมีจุดแข็งของหน่วยงานคือ “การให้บริการที่มีคุณภาพแก่ชุมชน” คุณธรรม คือ มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ทิ้งปัญหาของประชาชน มีความโปร่งใส เป็นธรรม มีจิตสำนึกที่ดี ร่วมแสดงความยินดีเมื่องานประสบความสำเร็จ และใช้อำนาจที่มีอยู่เพื่อผลประโยชน์ แก่ส่วนรวมเป็นหลัก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรจะมีการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี ในการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม ตลอดจนการนำแผนการ โครงการ หรือกิจกรรมไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จที่แท้จริงต่อไป
2. ควรที่จะส่งเสริม และให้ความรู้ในเรื่องภาวะผู้นำให้กับผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรีอย่างต่อเนื่อง และครอบคลุมทุกพื้นที่ และให้ผู้บริหารสามารถแสดงความคิดเห็นในขณะเข้าร่วมกิจกรรมได้
3. ควรกำหนดให้มีส่วนร่วมในการสร้างภาวะผู้นำของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี และผู้นำชุมชน ผ่านการทำประชาคมโดยใช้ระบบหมุนเวียนไปตามหมู่บ้านด้วยการประชาสัมพันธ์ ระบบตัวแทนในรูปของคณะกรรมการหมู่บ้าน การใช้ประเพณีท้องถิ่นในการเข้าไปร่วมกิจกรรม รวมทั้งการบริหารแบบมีส่วนร่วมแบบองค์รวม

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ควรพัฒนาภาวะผู้นำโดยการปรับเปลี่ยนวิธีคิด หรือกระบวนทัศน์โดยการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การร่วมคิดนโยบาย การร่วมมือร่วมใจต่อนโยบาย การร่วมแรงร่วมมือทำตามนโยบาย ตลอดจนการร่วมรับผลประโยชน์อย่างเหมาะสม
2. ควรใช้หลักคุณธรรมในการพัฒนาภาวะผู้นำ โดยผู้นำต้องมีความเสียสละต่อส่วนร่วมมีการดำเนินโดยไม่แบ่งฝ่าย การประสานการปฏิบัติไปยังผู้นำท้องถิ่น ผู้นำองค์กร ผู้นำสถานศึกษาผู้นำทางศาสนา ให้เป็นตัวกลางในการพัฒนา

3. ควรพัฒนาภาวะผู้นำให้ผู้บังคับบัญชา และผู้ปฏิบัติงานมีความอ่อนน้อม รักษา สัจจะที่เคยพูดไว้ มีความรู้จักตัวเอง มีความสามารถในการควบคุมตัวเอง มีความ ขยันหมั่นเพียร และมีความกระตือรือร้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำการศึกษาวิจัยกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหาร นี้ไปศึกษาวิจัย ในท้องถิ่นอื่น เพื่อวัดค่าสัมฤทธิ์ผล

2. ควรนำการศึกษาวิจัยกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารนี้ไปศึกษาวิจัยใน การดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐนั้น

3. ควรนำการศึกษาวิจัยกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพุทธ ธรรมอื่นเพื่อนำผลมาเปรียบเทียบ

เอกสารอ้างอิง

กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด. (2563). แผนพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี พ.ศ. 2561- 2564 (ฉบับทบทวน). เพชรบุรี: สำนักงานจังหวัดสมุทรสงคราม.

พรเศรษฐี ฐิติปัญญานิสกุล. (2563). การบูรณาการหลักธรรมาธิปไตยเพื่อส่งเสริมภาวะ ผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนครราชสีมา (คุณกัญญ์นิพนธ์ปรัชญาคุณ ภัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย.

ไพฑูรย์ โพธิสว่าง และวิเชียร ตันศิริคงคล. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการผู้นำทาง การเมืองแบบมีอำนาจเต็มของสังคมไทย. วารสารการเมือง การบริหารและ กฎหมาย, 9(3), 73-108.

สรพสิทธิ์ ชมภูษ และกัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์. (2564). การทุจริตในองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น : เงื่อนไขและการป้องกัน. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 6(10), 423-440.

สำนักวิชาการและสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2557). สารสังเขปประเด็นการปฏิรูปประเทศด้านอื่น ๆ : การเสริมสร้างมาตรฐาน คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารประเทศและประชาชน. กรุงเทพฯ: สำนักงาน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

- สำเนียง มณีฉาย และคณะ. (2564). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม. *วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 4(1), 66-80.
- ศรัณย์ ฐิตารีย์. (2564). ประสิทธิภาพในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองชุมพลเหนือ ตำบลหนองชุมพลเหนือ อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 12(1), 318-330.
- ศุภกร จันทราวุธศิริ. (2562). *การศึกษาและพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมตามหลักไตรสิกขา เพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารและหัวหน้างานองค์กร* (ดุष्ฎิ นิพนธ์ปรัชญาดุष्ฎิบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อนุชา พละกุล และทิพย์วรรณ จันทรา. (2562). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเสริมสร้างความร่วมมือและการควบคุมคอร์รัปชันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี. *วารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์*, 2(2), 33-44.
- Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row.

การพัฒนบทบาทของผู้ปกครองท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมอารยเกษตรตาม

โคก หนอง นา โมเดล จังหวัดสมุทรสงคราม

โดยการประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม *

DEVELOPMENT OF AREA LEADERS' ROLES FOR PROMOTING
SUSTAINABLE AGRONOMY IN LINE WITH THE KHOK NONG NA MODEL BY
BUDDHADHAMMA APPLICATION IN SAMUT SONGKHRAM PROVINCE

พระเมธีวัชรประชาทร (ประยูร นนทิโย), สุรพล สุษะพรหม, จ्ञำนรงค์ อติวัฒนสิทธิ์

Phra Methiwatcharaprachathorn (Prayoon Nandiyo), Surapon Suyaprom,
Chamnong Adivadhanasit

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: phramethiwatcharaprachathorn@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนบทบาทของผู้ปกครองท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมอารยเกษตรตาม โคก หนอง นา โมเดล จังหวัดสมุทรสงคราม โดยการประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลภาคสนามจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 5 กลุ่ม ด้วยการเลือกแบบเจาะจงตามลักษณะการเป็นตัวแทนของกลุ่มที่เหมาะสม จำนวน 25 รูปหรือคน ได้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท และการสนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 รูปหรือคน โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนบทบาทของผู้ปกครองท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมอารยเกษตรตาม โคก หนอง นา โมเดล จังหวัดสมุทรสงคราม โดยการประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม ด้านบทบาทในการสร้างความรู้ ประกอบด้วย 1. ผู้ปกครองท้องถิ่นที่ให้ความรู้อย่างเต็มที่และเต็มที่ 2. ผู้ปกครองท้องถิ่นที่มีการสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจให้กับประชาชน 3. การหมั่นตรึงรื่องพิจารณาช่วยให้ผู้ปกครองท้องถิ่นที่เป็นผู้ที่มีความรู้และเข้าใจ

* Received August 18, 2023; Revised September 9, 2023; Accepted September 9, 2023

ถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการให้ความรู้ 4. ผู้ปกครองควรสำรวจและวิเคราะห์เหตุผลที่เป็นหลักในการให้ความรู้ ด้านบทบาทในการสร้างแนวทางการพัฒนา พบว่า 1. เต็มใจและตั้งใจในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ การเตรียมพื้นที่และเสริมสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น รวมถึงการสร้างความร่วมมือและพันธมิตร 2. เพียรพยายามในการบริหารจัดการและดูแลรักษาทรัพยากร 3. เอาใจใส่ในการพัฒนา การดูแลและสนับสนุน ส่งเสริมการเผยแพร่และการแลกเปลี่ยนความรู้ การสร้างการสื่อสารและการสร้างความตระหนัก 4. หมั่นทบทวน ปรับปรุงแก้ไข ประเมินผลและปรับปรุง ด้านบทบาทในการสร้างแนวทางปฏิบัติ 1. ให้ความสำคัญกับการศึกษาและพัฒนาองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกรอย่างเต็มที่ 2. พัฒนาทรัพยากรให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง 3. มีความรับผิดชอบสูง และมีความสามารถในการพัฒนานวัตกรรมที่นำไปสู่ความยั่งยืน 4. เข้าใจปัญหา ร่วมคิด ร่วมแก้ไข ร่วมวางแผนปรับปรุง

คำสำคัญ: การส่งเสริมอารยเกษตร; โคก หนอง นา โมเดล; ผู้ปกครองท้องถิ่น

Abstract

This research paper aimed to develop local rulers' role in promoting sustainable agronomy in line with the Khok Nong Na Model, Samut Songkhram Province, by applying Buddha-dhamma principles, conducting qualitative research, collecting field data from five groups of critical informants by selecting specific ones based on appropriate group representation. A semi-structured interview was used as a data collection tool. Data were analyzed using contextual content analysis techniques, and 10 participants were interviewed in a focus group discussion with experts. The data were analyzed using contextual content analysis techniques.

The results showed that the development of the role of local rulers in promoting sustainable agronomy in line with the Khok Nong Na Model, Samut Songkhram Province, by applying Buddha-dhamma principles, in terms of role in knowledge creation consisted of 1. local rulers provided complete and willful knowledge; 2. Local rulers built trust among the people. 3. Consideration helped local rulers to be knowledgeable and understand the potential impact of knowledge sharing. 4. Rulers should explore and analyze

the main reasons for knowledge sharing. As for the role in developing guidelines, it was found that: 1. Willingness and intention for infrastructure development, including preparing areas, strengthening necessary infrastructure, and building cooperation and partnerships; 2. They were making efforts to manage and maintain resources. 3. Paying attention to development, care, and support, promoting dissemination and exchange of knowledge, building communication, and raising awareness; 4. They were regularly reviewing, improving, evaluating, and improving. The role of creating guidelines: 1. Giving priority to education and knowledge development for farmers willingly. 2. Continuously developing quality resources, 3. High responsibility and ability to develop innovations that lead to sustainability. 4. Understanding the problem, co-think, co-solve, and co-plan for improvement

Keywords: Sustainable Agronomy Promotion; Khok Nong Na Model; Local Rulers

บทนำ

องค์ความรู้ที่เป็นปัญญาของพระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร จากกระบวนการทรงงานในโครงการพระราชดำริต่าง ๆ ซึ่งมีกว่า 5,000 โครงการ ครอบคลุมในทุกมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืนซึ่งศาสตร์พระราชานำมาประยุกต์ใช้กับแนวทางการพัฒนาพื้นที่และการออกแบบเชิงภูมิศาสตร์สังคมไทยเพื่อการพัฒนาตนเองและรองรับภัยพิบัติในรูปแบบ “โคก หนอง นา โมเดล” ได้แก่ แก่งดิน หญ้าแฝก ห่มดิน ดินเสื่อมโทรม ดินดาน ดินคุณภาพต่ำ สารเคมี บำรุงดิน ฝนหลวง หนอง คลองไส้ไก่ ฝายชะลอน้ำ คันกันน้ำ เขื่อนกักเก็บน้ำ โครงการแก้มลิง ฯลฯ (สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2564) การจัดการพื้นที่ในรูปแบบต่าง ๆ ตามภูมิศาสตร์สังคมประยุกต์จากพระราชดำริเกษตรทฤษฎีใหม่ที่เหมาะสมกับพื้นที่ประเทศไทย ซึ่งเป็นการผสมผสานเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริกับภูมิปัญญาพื้นบ้านที่มีอยู่อย่างสอดคล้องกับธรรมชาติในพื้นที่ ต่อยอดด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่เพิ่มพื้นที่ป่า สร้างความมั่นคงทางอาหาร เป็นการที่ให้ธรรมชาติจัดการตัวเอง โดยมีมนุษย์

เป็นส่วนส่งเสริมให้สำเร็จเร็วขึ้น ซึ่งในขั้นพื้นฐาน เน้นการพึ่งพาตนเองด้านน้ำ อาหาร และพลังงานอย่างเป็นระบบ สามารถนำผลผลิตที่ได้มาต่อยอดแปรรูปในชั้นก้าวหน้าเพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและคุณภาพชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม สร้างความสามัคคีในชุมชน ในส่วนของการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2547 ได้สร้างระบบการเมืองแบบที่ประชาชนเลือกผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่กำหนดนโยบายสาธารณะแทนตนทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นที่ผ่านมาในระดับชาติ ประเทศไทยจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งทางตรงและทางอ้อมรวม 20 ครั้ง มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาทางอ้อม 1 ครั้ง ในปี พ.ศ. 2489 และมีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาโดยตรงครั้งแรกไปเมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2543 ในขณะที่ในระดับท้องถิ่นในหลายรูปแบบพัฒนาขึ้นตามลำดับ (สถาบันพระปกเกล้า, 2554)

อย่างไรก็ตาม คงมีอาจปฏิเสธได้ว่าการศึกษการเมืองการปกครองไทยที่ผ่านมา ยังมุ่งเน้นไปที่การเมืองระดับชาติเป็นส่วนใหญ่ สิ่งที่ขาดหายไปของภาคการเมืองที่ศึกษากันอยู่ก็คือสิ่งที่เรียกว่า “การเมืองถิ่น” หรือ “การเมืองท้องถิ่น” ที่เป็นการศึกษาเรื่องราวของการเมืองที่เกิดขึ้นในอาณาบริเวณของท้องถิ่นที่เป็นจังหวัดต่างๆ ในประเทศไทยซึ่งเป็นการปรากฏการณ์ที่เป็นภาพคู่ขนานไปกับการเมืองระดับชาติอีกระนาบหนึ่ง เพราะในขณะที่เวทีการเมือง ณ ศูนย์กลางของประเทศกำลังเข้มข้นด้วยการชิงไหวชิงพริบของนักการเมืองในสภา และพรรคการเมืองต่าง ๆ อีกด้านหนึ่งในพื้นที่จังหวัดบรรดาสมัครพรรคพวกและผู้สนับสนุนทั้งหลายก็กำลังดำเนินกิจกรรมเพื่อรักษาสถานะเสียงในพื้นที่ด้วยเช่นกัน และทันทีที่ภารกิจที่ส่วนกลางสิ้นสุดลง การลงพื้นที่พบปะประชาชนตามสถานที่และงานบุญงานประเพณีต่าง ๆ เป็น สิ่งที่นักการเมืองผู้หวังชัยชนะในการเลือกตั้งมีอาจขาดตกบกพร่องได้ ภาพต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในจังหวัดนี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงหลายสิ่งหลายอย่าง ของการเมืองไทยที่ดำเนินมาต่อเนื่องยาวนานในแง่มุมที่จะไม่สามารถพบได้ เลยในการเมืองระดับชาติ “การเมืองถิ่น” และ “นักการเมืองถิ่น” จึงเป็น เรื่องที่น่าสนใจแก่การศึกษามีใช้น้อย เพื่อเติมเต็มองค์ความรู้ที่ยังขาดหาย และหากนำสิ่งที่ได้ค้นพบนี้มาพิจารณาอย่างลึกซึ้งก็น่าจะทำให้สามารถเข้าใจ การเมืองไทยได้ชัดเจนขึ้นในมุมมองที่แตกต่างจากการมองแบบเดิม ๆ ทั้งนี้ การกิจการติดตามเยี่ยมเยียนพื้นที่หมู่บ้านครัวเรือนเป้าหมาย ตามโครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักทฤษฎีใหม่ ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา พช.” จังหวัดสมุทรสงคราม โดยได้ลงพื้นที่ครัวเรือนเป้าหมาย อำเภอบางคนที พื้นที่ 3 ไร่ สภาพพื้นที่เป็นร่องสวน จำนวน 3 แปลง พื้นที่ 1 ไร่ จำนวน 1 แปลง ได้แก่ (มติชนออนไลน์, 2565)

1. บ้านบางสะแก หมู่ที่ 6 ตำบลบางสะแก
 2. บ้านค่าย หมู่ที่ 4 ตำบลบางกุ้ง
 3. บ้านบางสะแก หมู่ที่ 2 ตำบลปราโมทย์ และ
 4. บ้านบางยี่รงค์ หมู่ที่ 8 ตำบลบางยี่รงค์
- และพื้นที่ครัวเรือนเป้าหมายอำเภอเมืองสมุทรสงคราม พื้นที่ 1 ไร่

1. บ้านศาลาพักร้อน หมู่ที่ 8 ตำบลบางขันแตก และ
2. บ้านบางสะแก หมู่ที่ 7 ตำบลนางตะเคียน

จากปัญหาหลักของเกษตรกรในอดีตจนถึงปัจจุบันที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การขาดแคลนน้ำเพื่อเกษตรกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตพื้นที่อาศัยน้ำฝนซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศที่อยู่ในเขตที่มีฝนค่อนข้างน้อย และส่วนมากเป็นนาข้าวและพืชไร่ เกษตรกรยังคงทำการเพาะปลูกได้ปีละครั้ง ในช่วงฤดูฝนเท่านั้น และมีความเสี่ยงกับความเสียหายอันเนื่องมาจากความแปรปรวนของดิน ฟ้า อากาศ และฝนทิ้งช่วง แม้ว่าจะมีการขุดบ่อหรือสระเก็บน้ำไว้ใช้บ้างแต่ก็มีขนาดไม่แน่นอน หรือมีปัจจัยอื่น ๆ ที่เป็นปัญหาทำให้น้ำใช้ไม่เพียงพอรวมทั้งระบบการเพาะปลูกพืชไม่มีหลักเกณฑ์ใด ๆ และส่วนใหญ่ปลูกพืชชนิดเดียวด้วยเหตุนี้พระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร จึงได้พระราชทานพระราชดำริเพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบความยากลำบากดังกล่าวให้สามารถผ่านพ้นช่วงเวลาวิกฤต โดยเฉพาะการขาดแคลนน้ำได้ โดยไม่เดือดร้อนและยากลำบากนัก พระราชดำรินี้ ทรงเรียกว่า “ทฤษฎีใหม่” อันเป็นแนวทางหรือหลักการในการบริหารจัดการที่ดินและน้ำเพื่อการเกษตรในที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น หากได้รับการแก้ไขที่ถูกต้องและเหมาะสมจะทำให้ปัญหาดังกล่าวหมดไป ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาบทบาทของผู้ปกครองท้องที่ที่มีต่อการส่งเสริมอารยเกษตรตาม โคก หนอง นา โมเดล จังหวัดสมุทรสงคราม โดยการประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม ว่า สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมอารยเกษตรตาม โคก หนอง นา โมเดล ของผู้ปกครองท้องที่จังหวัดสมุทรสงครามเป็นอย่างไร องค์ประกอบในการส่งเสริมอารยเกษตรตาม โคก หนอง นา โมเดล ของผู้ปกครองท้องที่จังหวัดสมุทรสงครามมีอะไรบ้าง การพัฒนาบทบาทของผู้ปกครองท้องที่ที่มีต่อการส่งเสริมอารยเกษตรตาม โคก หนอง นา โมเดล จังหวัดสมุทรสงคราม

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อนำเสนอการพัฒนาบทบาทของผู้ปกครองท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมอารยเกษตรตาม โคก หนอง นา โมเดล จังหวัดสมุทรสงคราม โดยการประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาบทบาทของผู้ปกครองท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมอารยเกษตรตาม โคก หนอง นา โมเดล จังหวัดสมุทรสงครามโดยการประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม” นี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 5 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ปกครองท้องถิ่น กลุ่มเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือปราชญ์ชาวบ้าน และกลุ่มผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยการเลือกแบบเจาะจงตามลักษณะการเป็นตัวแทนของกลุ่มที่เหมาะสม จำนวน 25 รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไว้ 2 ประเภท ดังนี้ 1. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านและลึกซึ้ง โดยผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิดเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยผู้ศึกษาจะใช้กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังกล่าวข้างต้น 2. การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านและลึกซึ้ง จากการร่วมพูดคุยกันระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้แบบสนทนากลุ่มเฉพาะที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อให้ได้คำตอบในเชิงเหตุผล โดยผู้ศึกษาจะใช้กับผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะดังกล่าวข้างต้น

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์ในรูปแบบที่ทั้งที่เป็นทางการโดยใช้ประเด็นคำถามที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อนำไปสู่การสนทนา ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมีบทบาทกำหนดทิศทางการสนทนาร่วมกับผู้สัมภาษณ์เพื่อบรรลุเป้าหมายในการทำความเข้าใจประเด็นคำถามร่วมกัน ซึ่งผู้สัมภาษณ์จะไม่ทำหน้าที่เพียง

อ่านคำถาม อธิบายความหมายของคำถามแล้วบันทึกคำตอบเท่านั้น แต่จะร่วมสนทนาให้ได้เรื่องราวมากขึ้นไปตามการเล่าเรื่องของผู้ให้ข้อมูลหลัก และครอบคลุมในประเด็นการวิจัย การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการกระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มขนาดกลาง โดยอภิปรายโต้ตอบแสดงความเห็น/เล่าเรื่องประสบการณ์ ตามประเด็นที่ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) กำหนดขึ้นมาอย่างเจาะจงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อมูลหลั่งไหล (Flow) ออกมาจากการปฏิสัมพันธ์ในแนวราบระหว่างสมาชิกในกลุ่มด้วยกันเองและระหว่างกลุ่มสมาชิกกลุ่มกับผู้ดำเนินการสนทนา

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยผู้วิจัยพยายามรักษาสำนวนเดิมของผู้ให้สัมภาษณ์รวมทั้งปรับแก้ให้มีความชัดเจนทางการสื่อสาร ความหมาย และลดข้อความที่ซ้ำซ้อนกัน

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาการพัฒนาบทบาทของผู้ปกครองท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมอารยเกษตรตาม โคก หนอง นา โมเดล จังหวัดสมุทรสงคราม

1. บทบาทของผู้ปกครองท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมอารยเกษตรตาม โคก หนอง นา โมเดล จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านบทบาทในการสร้างความรู้ โดยการประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม ประกอบด้วย ฉันทะ (ความพึงพอใจ เต็มใจให้ความรู้) ให้ความรู้อย่างเต็มที่ ผู้ปกครองท้องถิ่นให้ความรู้อย่างเต็มที่และเต็มใจเพื่อเพิ่มศักยภาพและพัฒนากิจกรรมของประชาชนในพื้นที่ โดยใช้หลักพุทธธรรมเพื่อให้ความรู้เป็นประโยชน์และสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของประชาชนในพื้นที่ วิริยะ (ความเพียรพยายาม ไม่ย่อท้อ) สร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจ ผู้ปกครองท้องถิ่นมีการสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจให้กับประชาชนผ่านการให้ความรู้อย่างเต็มที่และตรงประเด็น โดยการสร้างสัมพันธภาพที่แข็งแกร่งระหว่างผู้ปกครองและประชาชน โดยทำความเข้าใจถึงความต้องการและความสำคัญของประชาชนในพื้นที่ จิตตะ (เอาใจใส่ ไม่ทอดทิ้งงาน) การหมั่นตรึงตรองพิจารณาเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้ปกครองท้องถิ่นสามารถตรวจสอบและพิจารณาเหตุผลและผลที่เกิดขึ้นจากการให้ความรู้ให้กับประชาชน ผู้ปกครองควรสำรวจและวิเคราะห์เหตุผลในการให้ความรู้ที่เหมาะสมและเชื่อถือได้หรือไม่ รวมถึงวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นหลังจากการให้

ความรู้ว่ามีผลสัมฤทธิ์ต่อประชาชนและสังคมหรือไม่ เพื่อให้สามารถปรับปรุงและปรับเปลี่ยนในกรณีที่เป็น การหมั่นตรึงตรองพิจารณาช่วยให้ผู้ปกครองท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีความรู้และเข้าใจถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการให้ความรู้ เช่น ผู้ปกครองที่ทราบถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอารยเกษตรจะสามารถประเมินได้ว่าการให้ความรู้ดังกล่าวส่งผลให้ประชาชนมีความพึงพอใจและสร้างความเปลี่ยนแปลงที่เป็นสิ่งดีในสังคมหรือไม่ วิมังสา (หมั่นทบทวนพิจารณาหาเหตุและผล) สำนวญเหตุผล ผู้ปกครองควรสำรวจและวิเคราะห์เหตุผลที่เป็นหลักในการให้ความรู้ เช่น ความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ความสำคัญของเรื่องที่จะให้ความรู้ หรือความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น การสำนวนเหตุผลช่วยให้ผู้ปกครองทราบถึงที่มาและแนวคิดที่เป็นพื้นฐานในการให้ความรู้ วิเคราะห์ผลลัพธ์ ผู้ปกครองควรวิเคราะห์ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นหลังจากการให้ความรู้ เพื่อให้เข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งในระดับบุคคล ระดับชุมชน หรือระดับท้องถิ่น วิเคราะห์ผลลัพธ์ช่วยให้ผู้ปกครองทราบว่า การให้ความรู้มีผลสัมฤทธิ์ต่อประชาชนและสังคมหรือไม่ ประเมินผลและปรับปรุง

2. บทบาทของผู้ปกครองท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมอารยเกษตรตาม โคก หนอง นา โมเดล จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านบทบาทในการสร้างแนวทางการพัฒนา โดยการประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม ได้แก่ สร้างโครงสร้างพื้นฐานทางเกษตร ผู้ปกครองท้องถิ่นมีการสร้างพื้นฐานทางเกษตรที่เหมาะสม เช่น การจัดทำเส้นทางเกษตร การสร้างระบบสาธารณูปโภคที่สอดคล้องกับเกษตร เพื่อสนับสนุนการทำเกษตรให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน ส่งเสริมเทคโนโลยีทางการเกษตร ผู้ปกครองท้องถิ่นที่ควรสนับสนุนในการใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การใช้ระบบน้ำทดแทนในการเกษตร การใช้พลังงานสะอาด หรือการใช้ระบบอัตโนมัติในการเกษตร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดการใช้ทรัพยากร สร้างนโยบายและกฎหมายสนับสนุน ผู้ปกครองท้องถิ่นที่มีการสร้างนโยบายและกฎหมายที่สนับสนุนการเกษตรและโครงการโคก หนอง นา เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้กับเกษตรกรและการพัฒนาท้องถิ่น เช่น การสนับสนุนในการเกษตรอินทรีย์ การลดการใช้สารเคมีในการเกษตร สร้างอินฟร่าเมชั่นและการสื่อสาร ผู้ปกครองท้องถิ่นมีการสร้างระบบอินฟร่าเมชั่นและการสื่อสารที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพเพื่อสนับสนุนการเกษตรและโครงการโคก หนอง นา การสร้างอินฟร่าเมชั่นสามารถทำได้โดยการเก็บรวบรวมและแบ่งปันข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและการพัฒนาท้องถิ่น สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลโดยสร้างเว็บไซต์หรือแพลตฟอร์มออนไลน์ที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่เกษตรกร เช่น

ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการเพาะปลูก การจัดการแปลงปลูก หรือการใช้เทคโนโลยีในการเกษตร การสื่อสารสามารถทำได้โดยใช้สื่อต่าง ๆ เช่น สื่อออนไลน์ สื่อโทรทัศน์ วิทยุ หรืองานประชาสัมพันธ์ท้องถิ่น เพื่อสร้างการรับรู้และการแสดงความสนใจในโครงการโคก หนอง นา รวมถึงสื่อท้องถิ่นที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการตลาดและโอกาสในการขายผลผลิตท้องถิ่น การสร้างระบบอินเทอร์เน็ตและการสื่อสารที่เข้มแข็งช่วยส่งเสริมให้เกษตรกรมีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ลดความไม่แน่นอนในการตัดสินใจ สนับสนุนการเข้าถึงทรัพยากรการเงิน ผู้ปกครองท้องถิ่นควรสนับสนุนในการเข้าถึงทรัพยากรการเงินเพื่อสนับสนุนการเกษตรและโครงการโคก หนอง นา การเข้าถึงทรัพยากรการเงินสามารถทำได้โดยการสร้างระบบการสนับสนุนการเงินที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรท้องถิ่น เช่น การให้สินเชื่อเพื่อการเกษตร การสนับสนุนทุนเพื่อการพัฒนาโครงการเกษตร หรือการให้คำปรึกษาทางการเงินในการวางแผนการเกษตรและการบริหารจัดการทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ ผู้ปกครองท้องถิ่นยังสามารถสนับสนุนในการเข้าร่วมโครงการและทุนการพัฒนาท้องถิ่นที่มีทรัพยากรการเงินให้ใช้ เช่น โครงการท้องถิ่นที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ หรือการสร้างพันธมิตรกับธุรกิจเพื่อรับการสนับสนุนทางการเงิน การเข้าถึงทรัพยากรการเงินเป็นสิ่งสำคัญในการสนับสนุนการเกษตรและโครงการโคก หนอง นา เพราะจะช่วยเพิ่มโอกาสในการลงทุน การพัฒนาโครงการ และการเติบโตทางเศรษฐกิจในท้องถิ่น

3. บทบาทของผู้ปกครองท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมอารยเกษตรตาม โคก หนอง นา โมเดล จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านบทบาทในการสร้างแนวทางปฏิบัติ โดยการประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม ประกอบด้วย การกำหนดแผนและกลยุทธ์ ผู้ปกครองท้องถิ่นที่ต้องกำหนดแผนและกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับการส่งเสริมอารยเกษตร โคก หนอง นา โมเดลในพื้นที่ท้องถิ่น โดยพิจารณาปัจจัยทางธรรมชาติ ทรัพยากรที่มีอยู่ และความต้องการของชุมชน การส่งเสริมการศึกษาและการพัฒนา ผู้ปกครองท้องถิ่นที่มีการส่งเสริมการศึกษาและการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับอารยเกษตร โคก หนอง นา โมเดล เพื่อเพิ่มความรู้และทักษะของเกษตรกรในพื้นที่ และส่งเสริมวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร การสนับสนุนทรัพยากร ผู้ปกครองท้องถิ่นที่ควรสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการเกษตร โคก หนอง นา โมเดล เช่น การจัดหาพื้นที่เพื่อการเกษตร การจัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็น และการสนับสนุนการเข้าถึงทรัพยากรเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้อง การส่งเสริมการเกิดนวัตกรรม ผู้ปกครองท้องถิ่นที่มีการสร้างและส่งเสริมการเกิดนวัตกรรมในการเกษตร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืนของโครงการโคก หนอง นา โมเดล การสร้างนวัตกรรมในการเกษตรสามารถเป็นการนำเทคโนโลยีใหม่ วิธีการเพาะปลูกที่นวัตกรรม หรือการใช้สื่อสารและเทคโนโลยี

ดิจิทัลเข้ามาใช้ในการดูแลและบริหารจัดการฟาร์ม โดยการสร้างพื้นที่สำหรับการทดลอง และวิจัยในการเกษตร รวมถึงการสนับสนุนการพัฒนาและนำเสนอนวัตกรรมใหม่ให้กับ เกษตรกรและชุมชนท้องถิ่น เช่น การสร้างศูนย์นวัตกรรมทางการเกษตรท้องถิ่น การเปิด โอกาสให้กับนักวิจัยและนักศึกษาที่มีความสนใจในการวิจัยและพัฒนาในสาขาการเกษตร และการสร้างพันธมิตรกับองค์กรเอกชนที่มีความเชี่ยวชาญด้านการวิจัยและพัฒนาเพื่อ สนับสนุนการนวัตกรรมการเกษตรในโครงการโคก หนอง นา การสร้างระบบการเก็บ รวบรวมข้อมูลและการประเมินผล ผู้ปกครองท้องถิ่นที่มีการสร้างระบบการเก็บรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับโครงการโคก หนอง นา โมเดล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และแม่นยำเกี่ยวกับผลที่ ได้รับจากโครงการ ข้อมูลเหล่านี้สามารถใช้ในการประเมินผลและการวิเคราะห์เพื่อ ปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานต่อไป นอกจากนี้ ผู้ปกครองยังควรสร้างระบบการสำรวจ และติดตามผลของโครงการโคก หนอง นา โมเดลเพื่อตรวจสอบว่าการดำเนินงานเป็นไป ตามเป้าหมายและเกณฑ์ที่กำหนดหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถปรับปรุงและปรับเปลี่ยนกล ยุทธ์หรือแนวทางการดำเนินงานให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของ ชุมชนท้องถิ่น การสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กร ผู้ปกครองท้องถิ่นที่มีการสร้างความ ร่วมมือระหว่างองค์กรท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนท้องถิ่นเพื่อสนับสนุน โครงการโคก หนอง นา โมเดล การควบคุมและการจัดการโครงการอาจต้องใช้ความร่วมมือ และทรัพยากรจากหลายฝ่าย เช่น การร่วมกันกำหนดแผนและการดำเนินการ การแบ่ง หน้าที่และการร่วมกันในการดำเนินการ การส่งเสริมการตลาดและการต่อรองราคา ผู้ปกครองท้องถิ่นที่มีการส่งเสริมการตลาดและการต่อรองราคาสินค้าทางการเกษตรที่เกิดจาก โครงการโคก หนอง นา โมเดล เพื่อช่วยเกษตรกรในการขายผลผลิตที่ดีและเพิ่มรายได้ ให้กับชุมชนท้องถิ่น การส่งเสริมการตลาดสามารถทำได้โดยการสร้างช่องทางการจำหน่าย ที่มีคุณภาพ เช่น การเข้าร่วมตลาดส่งออก การสร้างแบรนด์เกษตรผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น หรือ การส่งเสริมการตลาดออนไลน์ นอกจากนี้ การส่งเสริมการต่อรองราคาที่เป็นธรรมชาติและ ยุติธรรมสามารถช่วยให้เกษตรกรได้ราคาที่ยุติธรรมสำหรับผลผลิตของตน และรับรู้ถึงมูลค่า ของผลผลิตที่เกิดขึ้นจากโครงการโคก หนอง นา โมเดล การส่งเสริมการเครือข่ายและการ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ผู้ปกครองท้องถิ่นที่มีการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายระหว่าง เกษตรกรและชุมชนท้องถิ่นที่มีความสนใจในการเกษตรโคก หนอง นา โมเดล โดยการสร้าง พื้นที่ในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ เช่น การจัดกิจกรรมสัมมนา การเข้าร่วม การอบรม หรือการเก็บรวบรวมข้อมูล

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาบทบาทของผู้ปกครองท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมอารยเกษตรตาม โคก หนอง นา โมเดล จังหวัดสมุทรสงคราม โดยการประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม ด้านบทบาท ในการสร้างความรู้ โดยการประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม ประกอบด้วย 1. ผู้ปกครองท้องถิ่น ให้ความรู้อย่างเต็มที่และเต็มที่ 2. ผู้ปกครองท้องถิ่นที่มีการสร้างความเชื่อมั่นและความ ไว้วางใจให้กับประชาชน 3. การหมั่นตรึงรื่องพิจารณาช่วยให้ผู้ปกครองท้องถิ่นที่เป็นผู้ที่มี ความรู้และเข้าใจถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการให้ความรู้ 4. ผู้ปกครองควรสำรวจและ วิเคราะห์เหตุผลที่เป็นหลักในการให้ความรู้ ด้านบทบาทในการสร้างแนวทางการพัฒนา โดยการประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม พบว่า 1. เต็มใจและตั้งใจในการพัฒนาโครงสร้าง พื้นฐาน ได้แก่ การเตรียมพื้นที่และเสริมสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น รวมถึงการสร้าง ความร่วมมือและพันธมิตร 2. เพียรพยายามในการบริหารจัดการและดูแลรักษาทรัพยากร ตลอดถึงการสร้างและส่งเสริมศักยภาพชุมชนที่ยั่งยืน 3. เอาใจใส่ในการพัฒนา การดูแล และสนับสนุน ส่งเสริมการเผยแพร่และการแลกเปลี่ยนความรู้ การสร้างการสื่อสารและการ สร้างความตระหนัก 4. หมั่นทบทวน ปรับปรุงแก้ไข ประเมินผลและปรับปรุง ตลอดถึงการ สร้างนโยบายและกฎหมายสนับสนุน ด้านบทบาทในการสร้างแนวทางปฏิบัติ โดยการ ประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม 1. ให้ความสำคัญกับการศึกษาและพัฒนาองค์ความรู้ให้แก่ เกษตรกรอย่างเต็มที่ 2. พัฒนาศักยภาพให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการพัฒนา ความร่วมมือกับทุกเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง 3. มีความรับผิดชอบสูง และมีความสามารถในการ พัฒนานวัตกรรมที่นำไปสู่ความยั่งยืน 4. เข้าใจปัญหา ร่วมคิด ร่วมแก้ไข ร่วมวางแผน ปรับปรุง สอดคล้องกับงานวิจัยของชุดิพนธ์ วงษ์อมรวิทย์ (2564) เรื่อง การเสริมสร้าง จริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า การเสริมสร้าง จริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา มีหลักให้ ดำเนินการ คือ 1. การสร้างความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความซื่อตรง เพื่อประโยชน์สุขส่วนรวมของประชาชน ยึดหลักธรรมาภิบาล ทำงานด้วย ความโปร่งใสและตรวจสอบได้ 2. การสร้างความตระหนักในจริยธรรม ประพฤติปฏิบัติตน เป็นผู้มีชีวิตซื่อสัตย์สุจริต มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อบาปกรรม 3. การสร้างความ ร่วมมือในชุมชน ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ตรงจุด แก้ไขปัญหาได้รวดเร็ว สร้างความโปร่งใสมุ่งเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน 4. การสร้างความรู้ความเข้าใจ การเคารพกติกา และมีจิตสำนึกให้เกิดธรรมาภิบาล พัฒนาท้องถิ่นและชุมชนให้เกิดความ เข้มแข็ง เพื่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นต่อไป สอดคล้องกับ

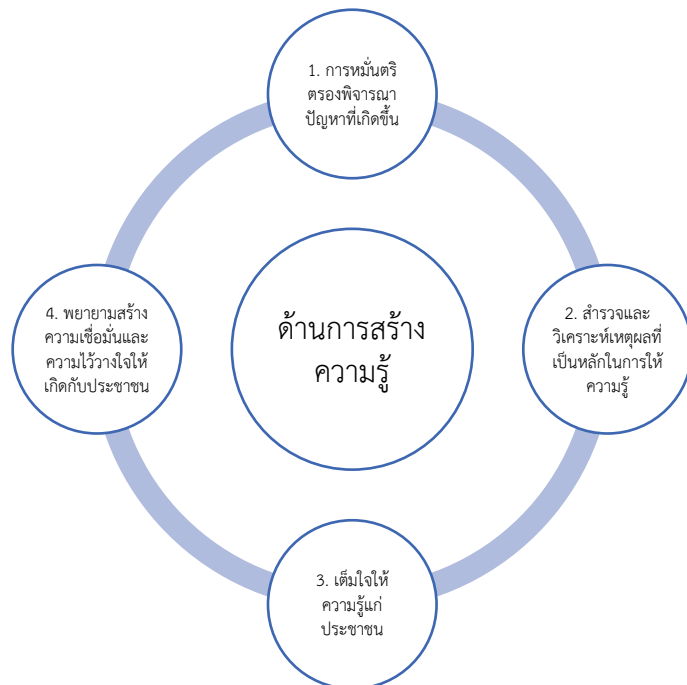

งานวิจัยของสุมาลี บุญเรือง (2564) เรื่อง การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป พบว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป ที่มุ่งให้เกิดความรู้ความเข้าใจทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง การมีทัศนคติที่ดีทางการเมืองและการมีพฤติกรรมทางการเมืองโดยการให้หลักอิทธิบาท 4 มาบูรณาการในการส่งเสริมการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมือง ทำให้เกิดมีความรักความชอบทางการเมือง มีความเพียรพยายามเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง มีจิตใจฝักใฝ่และมุ่งมั่นทางการเมือง และมีสติปัญญาควบคุมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่เสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของณฐมน หมวกฉิม (2564) เรื่อง การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย พบว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมตามหลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย สรุปได้ดังนี้ 1. ด้านฉันทะ (ความพึงพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) เยาวชนจะต้องได้รับข้อมูลที่เป็นจริง มีความคิด ความเชื่อ และทัศนคติที่ดี เพื่อจะได้เป็นแนวทางที่ดีต่อการสนับสนุนในระบอบประชาธิปไตย 2. ด้านวิริยะ (ความพากเพียรในสิ่งนั้น) เยาวชนต้องมีความเพียร มีเหตุมีผล มีความสนใจทางการเมืองเป็นสิ่งที่ดีถือว่าเป็นหน้าที่หลักของพลเมือง 3. ด้านจิตตะ (ความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น) เยาวชนควรเคารพต่อกฎหมายและกติกาสังคม ควรมีวิสัยทัศน์เจตคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น ควรได้รับการปลูกฝังที่ดีสร้างสรรค์มีจิตสำนึกที่ดีเพื่อเป็นพลเมืองที่ดี 4. ด้านวิมังสา (ความหมั่นสอดส่องเหตุผลของสิ่งนั้น) เยาวชนควรสนใจการเมือง เช่น ก่อนไปเลือกตั้ง เยาวชนต้องศึกษาว่า พรรคใดที่จะเหมาะสมต่อการเลือกเข้าไปเป็นตัวแทนในการบริหารประเทศ เมื่อตัดสินใจเลือกแล้วต้องคอยหมั่นสอดส่องการทำงานเพื่อประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อความผาสุกของคนในประเทศชาติ สอดคล้องกับงานวิจัยของภูริวิจิณ์ ปุณยวุฒิปริดา (2564) เรื่อง การพัฒนากลไกการกำหนดนโยบายของพรรคการเมืองไทย พบว่า การพัฒนากลไกการกำหนดนโยบายของพรรคการเมืองไทย พบว่า การพัฒนากลไกการกำหนดนโยบายของพรรคการเมืองไทยโดยใช้หลักอิทธิบาท 4 เป็นแนวทางการกำหนดนโยบายจากความตั้งใจในการแก้ปัญหาตามความต้องการของประชาชนให้เกิดความชัดเจน (ฉันทะ) มีความมุ่งมั่น และทุ่มเทที่จะนำเสนอแนวทางของนโยบายสู่ภาคปฏิบัติ (วิริยะ) เอาใจใส่ต่อนโยบายและรับผิดชอบในวิธีการปฏิบัตินโยบายตามที่กำหนดไว้

(จิตตะ) และคอยติดตามวัดผลความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อหาทางปรับปรุงและพัฒนานโยบายให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (วิมังสา)

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 สรุปได้ว่า ด้านการสร้างความรู้ 1. การหมั่นตรองพิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้น 2. สำรวจและวิเคราะห์เหตุผลที่เป็นหลักในการให้ความรู้ 3. เต็มใจให้ความรู้แก่ประชาชน 4. พยายามสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจให้เกิดขึ้นกับประชาชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผู้ปกครองท้องถิ่นควรสร้างระบบสนับสนุนและการร่วมมือกันระหว่างชุมชนในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาอารยเกษตรตามโคก หนอง นา โมเดลในจังหวัดสมุทรสงคราม โดย

การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในพื้นที่และส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการพัฒนาอารยเกษตร นอกจากนี้ การสนับสนุนการอบรมและการสร้างความตระหนักในชุมชนเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้ปกครองท้องถิ่นทำเพื่อส่งเสริมอารยเกษตรยังเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้ชุมชนสามารถร่วมมือกันในการพัฒนาอารยเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ผู้ปกครองท้องถิ่นควรสร้างกลไกการติดตามและประเมินผลเพื่อวัดความสำเร็จในการพัฒนาบทบาทของผู้ปกครองท้องถิ่นในการส่งเสริมอารยเกษตรตามโคก หนอง นา โมเดล ในจังหวัดสมุทรสงคราม ผู้ปกครองท้องถิ่นควรกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจนและแผนการดำเนินงานที่เป็นระยะเวลาดำเนินการ รวมถึงเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจน เพื่อให้สามารถติดตามผลการพัฒนาและปรับปรุงในการส่งเสริมอารยเกษตรได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยควรทำการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาอารยเกษตรตามโคก หนอง นา โมเดล เช่น เทคโนโลยีการเกษตรที่ยังไม่เคยนำมาใช้ในพื้นที่ การศึกษาด้านนี้จะช่วยให้เราเข้าใจถึงการนำเทคโนโลยีในการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับการพัฒนาอารยเกษตร และอาจช่วยลดการใช้ทรัพยากรและพลังงานในการเกษตรในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- ชุติพนธ์ วงษ์อมรวิทย์. (2564). การเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ณฐมน หมวกฉิม. (2564). การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภูริวัจน์ ปุณยวุฒิปรีดา. (2564). การพัฒนากลไกการกำหนดนโยบายของพรรคการเมืองไทย (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- มติชนออนไลน์. (2565). อธิบดี พช. นำคณะเยือนแม่ฮ่องสอน ลงพื้นที่ต้นแบบ โคก หนอง นา พช. ตามหลักทฤษฎีใหม่. สืบค้น 2 มีนาคม 2565, จาก https://www.matichon.co.th/news-monitor/news_2687663
- สถาบันพระปกเกล้า. (2554). บุรณการงานวิจัย นักการเมืองถิ่นและพฤติกรรมทางการเมืองเลือกตั้ง 2550. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. (2564). แนวทางการดำเนินงาน ศูนย์เรียนรู้ โคก หนอง นา พัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชน.
- สุมาลี บุญเรือง. (2564). การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

อุดมการณ์ทางการเมือง: กรณีศึกษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกับ
รัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา*

THE POLITICAL IDEOLOGY: A CASE STUDY OF THE CONSTITUTION OF
THE KINGDOM OF THAILAND AND THE CONSTITUTION
OF THE UNITED STATES OF AMERICA

ขวัญชนก สายชมพู, อนุภูมิ โสวเกษม, ธัชชนันท์ อิศรเดช

Kwanchanok Saichompoo, Anupum Sowkasem, Thatchanan Isaraet

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: kwanchatoo@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1. เพื่อศึกษาอุดมการณ์ทางการเมือง 2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระหว่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาในด้านอุดมการณ์ทางการเมือง และ 3. เพื่อการประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 ในการเสริมสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองของไทย โดยวิธีการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาจากสถานการณ์และความคิดเห็นและกิจกรรมทางการเมืองจากสื่อสาธารณะเพื่อหาความแตกต่างของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาในด้านอุดมการณ์ทางการเมืองผ่านมุมมองสถาบันนิติบัญญัติ

ผลการวิจัยพบว่า 1. อุดมการณ์ทางการเมืองเกิดจากการรวมตัวกันของความคิดของหมู่คนที่เห็นพ้องกันหรือประโยชน์ร่วมกันในการดำเนินการทางการเมืองและส่งผลต่อการปกครองของประเทศที่ปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญแห่งรัฐ 2. การเปรียบเทียบอุดมการณ์ทางการเมืองของไทยและสหรัฐอเมริกามีความแตกต่างกันจากปัจจัยเหตุในการเริ่มต้นร่างรัฐธรรมนูญของทั้งสองฉบับ และนำไปสู่ประเด็นปัญหาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในอำนาจนิติบัญญัติ 4 ประเด็น 3. หลักอริยสัจ 4 เป็นหลักธรรม

* Received October 6, 2023; Revised March 20, 2024; Accepted March 23, 2024

พื้นฐานในการร่างรัฐธรรมนูญที่ดีภายใต้กรอบกฎหมายและเป็นหลักธรรมในการเสริมสร้าง
อุดมการณ์ทางการเมืองที่เหมาะสมต่อการปกครองของรัฐ

คำสำคัญ: อุดมการณ์ทางการเมือง; รัฐธรรมนูญ; อริยสัจ 4

Abstract

The research objectives were three: 1. To study political ideology. 2. To compare the Constitution of the Kingdom of Thailand. B.E. 2017. and the Constitution of the United States of America regarding political ideology. and 3. To apply the principles of the Four Noble Truths in strengthening the creation of Thai political ideology, conducted qualitative research, studying the situation and opinions and political activities from public media to find differences between the Constitution of the Kingdom of Thailand 2017 and the Constitution of the United States of America in terms of political ideology through the lens of legislative institutions.

The research results were as follows: 1. Political ideology arises from the gathering of ideas among people who agree or share common interests in political action and affect the country's governance as shown in the state's constitution; 2. Comparison of the political ideologies of Thailand and the United States of America. They differ from the factors that led to the drafting of the two constitutions. This leads to 4 issues in the Constitution of the Kingdom of Thailand. B.E. 2017. under legislative authority. 3. The Four Noble Truths are the basic principles for drafting a good constitution within the legal framework. They are the principles for strengthening political ideology suitable for state governance.

Keywords: Political Ideology; Constitution; The 4 Noble Truth

บทนำ

ปัจจุบันการเมืองการปกครองมีการกำหนดกรอบแนวทางในความเป็นรัฐและแบบแผนที่รัฐจะต้องดำเนินการต่อไปทั้งในแง่การเมือง แง่การปกครอง และแง่ของกฎหมายที่เป็นส่วนสัมพันธ์เพื่อขับเคลื่อนบุคคลทั้งฝ่ายรัฐบาลและประชาชนให้สามารถดำเนินกิจการ

ของรัฐได้อย่างตรงความต้องการมากที่สุด มาจากอุดมการณ์หรือความคิดที่นำไปสู่การสร้างเจตนารมณ์แห่งความเป็นรัฐ ซึ่งอุดมการณ์ (Ideology) ได้มีพื้นฐานมาจากความคิดหรือเจตคติของคน หรือของผู้คนมารวมกันและเห็นพ้องต้องกัน โดยอุดมการณ์มีความหมายหลากหลาย อุดมการณ์เป็นศาสตร์แห่งความคิด (เพชรวัฒน์ เส้นทอง, 2562) อุดมการณ์เป็นทางเลือกในการจัดตั้งคุณค่าของประเพณี อุดมการณ์เป็นพลวัตรทั้งความจริงและจินตนาการ (Simon, 1982) ซึ่งอุดมการณ์สามารถถูกผลิตผ่านสื่อต่าง ๆ ได้ ส่งผ่านภาพของตัวแทนระหว่างความสัมพันธ์ของจินตนาการของปัจเจกบุคคลกับการดำรงอยู่ในชีวิตของปัจเจกบุคคล (กาญจนา แก้วเทพ, 2557) ซึ่งอุดมการณ์ทางการเมืองของการปกครองของประเทศสามารถพิจารณาผ่านรัฐธรรมนูญได้ เนื่องจากรัฐธรรมนูญเป็นสิ่งแสดงความเป็นรัฐ โดยงานวิจัยนี้เป็นการเปรียบเทียบระหว่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาในด้านอำนาจอุดมการณ์ทางการเมือง ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ถูกร่างขึ้นมาหลังการรัฐประหารวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 และได้มีเจตนารมณ์กล่าวชัดแจ้งในบทบัญญัติแห่งการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ โดยมีข้อความบัญญัติว่า “การปกครองของประเทศไทยได้ดำรงเจตนารมณ์ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขต่อเนื่องมาโดยตลอด” อันเป็นสิ่งที่แรกสามารถพิเคราะห์ได้ถึงอุดมการณ์ทางการเมืองที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ว่ามีอุดมการณ์ทางการเมืองให้ประเทศไทย ได้ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยในความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญนี้ ประกอบด้วยกลไกสำคัญ 3 ประการ คือ ประชาชน กษัตริย์ และองค์กรทางการเมือง มีความยึดโยงว่าประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย พระมหากษัตริย์ทรงเป็นผู้ใช้อำนาจโดยการใช้อำนาจผ่านองค์กรทางการเมือง (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2562) ขณะที่รัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาเป็นรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษร อันเกิดขึ้นจากการปฏิวัติอเมริกาหรือสงครามประกาศอิสรภาพ ภายหลังเกิดความขัดแย้งระหว่างสหราชอาณาจักรซึ่งเป็นเมืองหลักของอาณานิคมกับดินแดนอาณานิคม 13 แห่งในสหรัฐอเมริกา รัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกามีจุดเริ่มต้นจากคำประกาศอิสรภาพมีใจความบางส่วนว่า “มนุษย์ทุกคนถูกสร้างมาให้เท่าเทียมกัน มีสิทธิที่ไม่มีใครพรากไปได้ สิทธิดังกล่าวได้แก่ สิทธิในชีวิต ในเสรีภาพ และในการแสวงหาความสุข” และมีการให้สัตยาบันรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาขึ้นในปี ค.ศ. 1787 ในอดีตรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกามี 7 มาตรา โดยในปัจจุบันแก้ไขเป็น 34 มาตรา ซึ่งได้ถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลงมาแล้ว 27 ครั้ง ในบางมาตราเพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ เช่น เหตุการณ์สงครามกลางเมือง

หรือ Civil War ของสหรัฐอเมริกา การต่อสู้สิทธิสตรี การต่อสู้ทางสิทธิพลเมืองของชนพื้นเมืองดั้งเดิมของอเมริกา เป็นต้น ทั้งนี้สหรัฐอเมริกาได้ให้อำนาจมลรัฐต่าง ๆ มีรัฐธรรมนูญเป็นของตนเองแต่ละมลรัฐ สามารถออกกฎหมายบังคับใช้ภายในรัฐได้ แต่ต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์

จากปัจจัยเหตุการณ์ร่างรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาอุดมการณ์ทางการเมืองที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญของราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาผ่านอำนาจนิติบัญญัติ เพื่อเปรียบเทียบและค้นหาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และนำหลักอริยสัจ 4 ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มาประยุกต์ใช้ในการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อศึกษาการร่างรัฐธรรมนูญที่ดีภายใต้กรอบกฎหมายต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพอุดมการณ์ทางการเมือง
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระหว่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาในด้านอำนาจอุดมการณ์ทางการเมือง
3. เพื่อนำเสนอการประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 ในการเสริมสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองของไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยแบบคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีดำเนินการวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่มเฉพาะ โดยการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เอกสารปฐมภูมิ ได้แก่ พระไตรปิฎก ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และ รัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา เอกสารทุติยภูมิ ได้แก่ ตำรา หนังสือ และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับอุดมการณ์ทางการเมืองของไทยและอุดมการณ์ทางการเมืองของสหรัฐอเมริกา

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 25 รูปหรือคน การสนทนากลุ่มเฉพาะโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไว้ 2 ประเภท ดังนี้ 1. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านและลึกซึ้ง โดยผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview 2. การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านและลึกซึ้ง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์ในรูปแบบที่ทั้งที่เป็นทางการโดยใช้ประเด็นคำถามที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อนำไปสู่การสนทนา ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมีบทบาทกำหนดทิศทางสนทนาร่วมกับผู้สัมภาษณ์เพื่อบรรลุเป้าหมายในการทำความเข้าใจประเด็นคำถามร่วมกัน การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการกระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มขนาดกลาง โดยอภิปรายโต้ตอบแสดงความเห็น/เล่าเรื่องประสบการณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Content Analysis) ตามเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหา

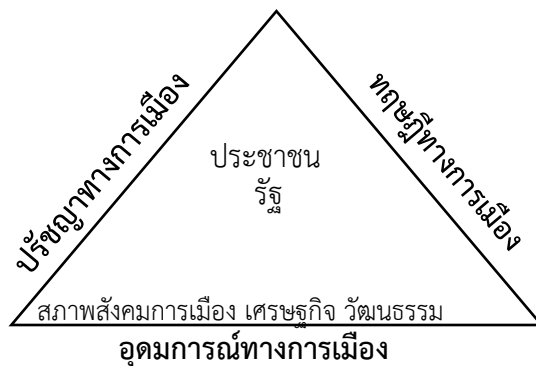
ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาอุดมการณ์ทางการเมือง อุดมการณ์ทางการเมือง(Political Ideology) เป็นสิ่งที่สร้างให้เกิดปรากฏการณ์ทางการเมืองแง่ลบและแง่บวกภายในระบบสังคมและเศรษฐกิจ เป็นฐานแห่งความคิดและเจตคติที่ขับเคลื่อนให้คนเกิดการทำกิจกรรมทางการเมืองโดยการดำเนินการมีอุดมการณ์รองรับต่อการสร้างระบบทางการเมืองเสมออำนาจและผลประโยชน์ ความปรองดองและความขัดแย้ง อุดมการณ์จึงเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเครื่องมือต่อระบบการเมืองและการปกครอง อุดมการณ์เป็นระบบความคิดและวัฒนธรรมทางสังคมที่มุ่งตรงต่อการเมืองและการแสดงออกของสังคม เป็นตัวที่บ่งบอกถึงรูปแบบความเกี่ยวข้องที่ไม่ได้เป็นแค่ความเป็นลัทธิสธารณะเสรีเท่านั้น แต่เป็นสิ่งจำกัดใช้เฉพาะเจาะจงของลัทธิทางการเมืองเมื่อมีการสร้างรูปแบบโครงสร้างของรัฐ อุดมการณ์ทางการเมืองก็ได้เป็นตัวกำหนดถึงจารีตประเพณีทางการเมืองของรัฐในมีความเป็นเหตุเป็นผล อุดมการณ์ทางการเมืองเน้นถึงอภิปรายของการปกครอง เพื่อนำอุดมการณ์ทางการเมืองไปสนับสนุนปรัชญาและความรู้เพื่อการกระทำและการลงมือปฏิบัติจริง

อุดมการณ์ทางการเมืองเป็นการรับเอาแนวคิดปรัชญาทางการเมืองเกี่ยวกับอำนาจ ผู้ปกครองรัฐ การเมืองและประชาชนเข้ามาปรับเปลี่ยนให้เป็นแนวทางในการกำหนด วิธีการให้สอดคล้องกับความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อประยุกต์ให้เกิดผลต่อการตอบสนองทางการเมืองและกิจกรรมทางการเมือง และเพื่อให้เกิดการปฏิรูปและเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเชิงลึก โดยการผสมผสานและรับเอามาจากการสร้างโครงสร้างของรัฐที่เกิดขึ้นแล้ว หรือการก่อให้เกิดการรื้อสร้างโครงสร้างของการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมให้เกิดขึ้นใหม่ได้ โดยอุดมการณ์ทางการเมืองมีความต้องการให้สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นประโยชน์ต่อสังคมหรือกลุ่มชนใด ชนหนึ่ง หรือเป็น “ผลประโยชน์เชิงประชานิยม” (Populism Interest) ของรัฐที่ประชาชน รับเอาผลประโยชน์นั้นจากโครงสร้างการปกครองส่วนบน

ดังนั้นอุดมการณ์ทางการเมืองจึงเป็นภาพที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของ ระหว่างผู้ครองและผู้ใต้ปกครองถึงจินตนาการหรือความคิดว่า ประชาชนต้องการหรือควร เป็นในสิ่งใดตามทัศนะของชนชั้นนำ หรือตามทัศนะของผู้ใต้ปกครอง หากผู้ปกครองทำ เช่นนั้นจะเป็นเช่นไรหรือประชาชน ผู้อยู่ใต้ปกครองมีความสามารถมากน้อยเพียงใดที่จะ ต่อต้านการกระทำดังกล่าวของชนชั้นปกครองได้ อุดมการณ์ทางการเมืองจึงกลายเป็นตัว แสดงแทนของความเรียกร้องต่อจิตสำนึก ความเชื่อและการกระทำของผู้ปกครองและผู้ใต้ ปกครอง และอุดมการณ์มักมาจากการที่ชนชั้นปกครองเป็นผู้ผลิตขึ้นเพื่อครอบงำให้ มวลชนยอมรับและกลายเป็นกรอบความคิดกระแสหลักของสังคม ซึ่งการดำรงอยู่ของ ความสัมพันธ์ทางการเมืองผลิตนั้น จะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อมีการผลิตซ้ำเพื่อสืบทอดอุดมการณ์หลัก โดยฝังลึกในสามัญสำนึก แต่อุดมการณ์ในกระแสอาจเกิดการต้านทานจากอุดมการณ์ใน กระแสรองและอุดมการณ์ที่ปฏิเสธอุดมการณ์ในกระแสหลักได้ โดยผู้วิจัยสามารถสรุป สภาพอุดมการณ์ทางการเมืองเป็นภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 1 สภาพอุดมการณ์ทางการเมือง

2. ผลการศึกษาการเปรียบเทียบระหว่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาในด้านอุดมการณ์ทางการเมือง การวิเคราะห์การเปรียบเทียบระหว่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาในด้านอุดมการณ์ทางการเมือง จึงต้องทำความเข้าใจในความแตกต่างในรูปแบบของรัฐและรูปแบบการปกครองของทั้งสองประเทศ และพิจารณาผลสืบเนื่องจากการเจาะจงในแง่ของอุดมการณ์ทางการเมืองของทั้งสองประเทศเพื่อเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นของอุดมการณ์ทางการเมืองของไทยต่อไป ดังนี้

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบรูปแบบของรัฐและรูปแบบการปกครอง

	ประเทศไทย	ประเทศสหรัฐอเมริกา
รูปแบบรัฐ	รัฐเดี่ยว	รัฐรวม
การปกครอง	รัฐบาลเดี่ยว(รัฐบาลกลาง)	2 รัฐบาล รัฐบาลกลาง รัฐบาลท้องถิ่นหรือรัฐบาลมลรัฐ
ระบบกฎหมาย	ระบบประมวลกฎหมาย (Civil law)	ระบบกฎหมายแบบจารีตประเพณี (Common law)
ระบบศาล	ระบบคู่เป็นระบบที่มีการแยกศาลเอกชนและศาลมหาชนออกจากกัน (ประเทศไทยเริ่มระบบศาลนี้เมื่อพ.ศ. 2540)	ระบบศาลเดี่ยวเป็นระบบที่มีศาลเพียงศาลเดียวในการพิจารณาคดีทุกประเภท

จากการเปรียบเทียบพบว่าประเทศไทยและสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศมีแนวทางการปกครองแตกต่างกัน และความแตกต่างในด้านอุดมการณ์ระหว่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เปรียบเทียบรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาผ่านสถาบันนิติบัญญัติได้ พบว่ามีอุดมการณ์ทางการเมืองในการร่างรัฐธรรมนูญและความแตกต่างในสภาพปัญหาและการแก้ไขที่แตกต่างกัน ดังตารางต่อไปนี้

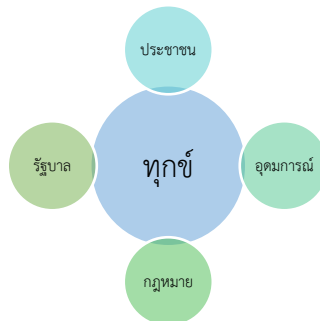
ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบปัญหาด้านอุดมการณ์ทางการเมืองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เปรียบเทียบรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาผ่านสถาบันนิติบัญญัติ

	ประเทศไทย	ประเทศสหรัฐอเมริกา
จุดเริ่มต้น	การปฏิวัติการปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราชย์ โดยคณะทหารและคณะพลเมืองชนชั้นนำ	การประกาศอิสรภาพจากระบบฟิวดัล และความต้องการของประชาชนที่ยากไร้
การเกิดรัฐธรรมนูญ	กลุ่มปฏิวัติร่าง โดยอิงแนวทางจากตะวันตก	ผู้แทนมลรัฐเข้าร่วมประชุมพิจารณา
จำนวนฉบับ	20 ฉบับ	1 ฉบับ
การยกเลิกรัฐธรรมนูญ	-จัดทำรัฐธรรมนูญใหม่ จำนวน 2 ฉบับ -แก้ไขเพิ่มเติมบางมาตรา 11 ฉบับ -ยกเลิกรัฐธรรมนูญด้วยการจัดทำฉบับใหม่แทนฉบับเก่า จำนวน 7 ฉบับ	แก้ไขเพิ่มเติม 27 ครั้ง
เหตุแห่งการแก้ไขเพิ่มเติม	การไม่คงอยู่ทางเสถียรภาพของรัฐบาล	ยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงและปรับปรุงการบริหารรัฐ
ปัญหาด้านอุดมการณ์ประชาธิปไตยในรัฐธรรมนูญปัจจุบัน	เกิดอุดมการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างระหว่างผู้ปกครองหรือรัฐธำธิปัตย์ที่เกิดขึ้นใหม่กับประชาชน	มีอุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่เข้มแข็งแม้เกิดกรณีที่แตกต่างกันก็มีกระบวนการป้องกันที่เข้มแข็งจากประชาชน
ปัญหาด้านอำนาจก่อตั้งองค์กรนิติบัญญัติ	กรอบความเห็นจากรัฐธำธิปัตย์ที่กำหนดไว้	ผู้แทนมลรัฐจากกลุ่มประชาชนที่ทำอย่างซื่อสัตย์
ปัญหาด้านโครงสร้างอำนาจหน้าที่ของอำนาจนิติบัญญัติ	การแบ่งแยกอำนาจที่ไม่เด็ดขาด	การแบ่งแยกอำนาจเด็ดขาด และการตัดสินใจด้านการบริหารของประธานาธิบดี
ปัญหาด้านที่มาของผู้แทนฝ่ายนิติบัญญัติ	-มีฝ่ายที่ไม่ได้มาจากประชาชน -ฝ่ายที่มาจากประชาชนไม่ได้รับอำนาจจากข้อจำกัดของรัฐธรรมนูญ	-มีกลไกป้องกันประชาธิปไตยผู้ชน

3. การประยุกต์หลักอริยสัจ 4 ในการเสริมสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองของไทย

3.1 การประยุกต์หลักอริยสัจ 4 ในการเสริมสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองของไทยด้านอุดมการณ์ประชาธิปไตย ด้านทุกข์ การมองทุกข์จากการประยุกต์หลักอริยสัจ 4 ในการเสริมสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองของไทยด้านอุดมการณ์ประชาธิปไตยทุกข์จากการปกครองหมุมมากที่ไม่สามารถกำหนดหรือสร้างประโยชน์ให้แก่ประชาชนหมุมมากได้ การร่างรัฐธรรมนูญตามแนวทางหลักอริยสัจ 4 ความทุกข์จากการร่างรัฐธรรมนูญมีอำนาจแทรกแซงหรือผูกขาดในการร่างกฎหมายเพียงกลุ่มคน 2-3 คน หรือร่างกฎหมายเพื่อเอื้อประโยชน์ให้พวกพ้องของตนเองเป็นสำคัญ กำหนดเป็นกรอบของกฎหมายที่ทำให้วิธีการใช้ที่ซับซ้อนและปฏิบัติได้ยาก การมองถึงความต้องการแท้จริงของประชาชนไม่กำหนดกระบวนการที่มีขั้นตอนปิดกั้นการตัดสินใจของประชาชน โดยสามารถสรุปเป็นภาพได้ ดังนี้

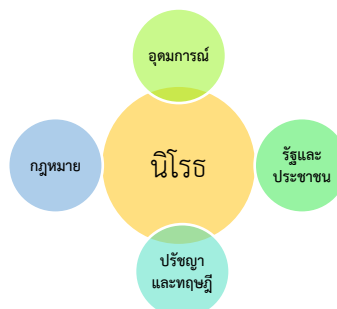
ภาพที่ 2 การประยุกต์หลักอริยสัจ 4 ในการเสริมสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองของไทยด้านอุดมการณ์ประชาธิปไตย ด้านทุกข์

3.2 การประยุกต์หลักอริยสัจ 4 ในการเสริมสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองของไทยด้านอุดมการณ์ประชาธิปไตย ด้านสมุทัย สมุทัยเป็นสาเหตุแห่งการเกิดทุกข์จากการประยุกต์หลักอริยสัจ 4 ในการเสริมสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองของไทยด้านอุดมการณ์ประชาธิปไตย ด้านสมุทัย มาจากรู้สาเหตุของทุกข์หรือปัญหาของประชาชนมาจากอะไร เช่น มาจากกฎหมายที่เป็นไม่ธรรมต่อประชาชนจริงหรือไม่ การตีความกฎหมายไม่มีตีความสอดคล้องต้องกันของประชาชนอย่างแท้จริง ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม ปัญหาการเลือกปฏิบัติต่อประชาชน การไม่พิจารณาถึงสภาพแวดล้อมและแนวคิดทางสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไป ความไม่เปิดกว้างในการยอมรับอุดมการณ์ทางการเมืองใหม่ในยุคโลกาภิวัตน์ การบัญญัติกฎหมายที่ไม่ให้ความเป็นธรรมอย่างเพียงพอ การบัญญัติรัฐธรรมนูญที่เป็นจริยธรรม ขาดคุณธรรม โดยผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นภาพได้ ดังนี้

ภาพที่ 3 การประยุกต์หลักอริยสัจ 4 ในการเสริมสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองของไทยด้านอุดมการณ์ประชาธิปไตย ด้านสมุทัย

3.3 การประยุกต์หลักอริยสัจ 4 ในการเสริมสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองของไทยด้านอุดมการณ์ประชาธิปไตย ด้านนิโรธ การประยุกต์ใช้นิโรธ ความดับทุกข์ การแก้ปัญหาโดยการประยุกต์หลักอริยสัจ 4 ในการเสริมสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองของไทยด้านอุดมการณ์ประชาธิปไตย ด้านนิโรธ เปิดโอกาสให้ประชาชนทั้งประเทศมีสิทธิในการร่างกฎหมาย เข้าถึงประชาชนและเป็นผลงานของประชาชนอย่างแท้จริง การตีความกฎหมายควรให้ไปตีความสอดคล้องต้องกันของประชาชน การลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม พิจารณาถึงสภาพแวดล้อมและแนวคิดทางสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อเปิดกว้างในการยอมรับอุดมการณ์ทางการเมืองใหม่ในยุคโลกาภิวัตน์ บัญญัติกฎหมายที่ให้ความเป็นธรรมอย่างเพียงพอ การบัญญัติรัฐธรรมนูญที่ครอบคลุมทั้งจริยธรรมและคุณธรรม โดยสามารถสรุปเป็นภาพได้ ดังนี้

ภาพที่ 4 การประยุกต์หลักอริยสัจ 4 ในการเสริมสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองของไทยด้านอุดมการณ์ประชาธิปไตย ด้านนิโรธ

3.4 การประยุกต์หลักอริยสัจ 4 ในการเสริมสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองของไทยด้านอุดมการณ์ประชาธิปไตย ด้านมรรค ที่เป็นแนวทางหรือข้อปฏิบัติในการแก้ปัญหา คือ การปกครองใช้หลักอริยสัจ 4 เป็นพื้นฐานและนำหลักธรรมอื่นเข้ามาร่วมในการบริหาร และการกำหนดกรอบการบังคับใช้ทางการเมือง หรือทางสังคมต่อประชาชน ประชาชนต้องมีการตัดสินใจที่ดีและเหมาะสมในการมีส่วนร่วมทางการเมือง การปรับเปลี่ยนวิธีการที่ทำให้ไม่มีการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญบ่อยครั้งเพื่อป้องกันความอ่อนแอในอุดมการณ์ประชาธิปไตยของรัฐ และไม่เกิดเสถียรภาพของรัฐบาลและอคติทางการเมืองของประชาชนต่อรัฐธรรมนูญ โดยผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

ภาพที่ 5 การประยุกต์หลักอริยสัจ 4 ในการเสริมสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองของไทยด้านอุดมการณ์ประชาธิปไตย ด้านมรรค

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย “อุดมการณ์ทางการเมือง: กรณีศึกษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา” ด้านนิติบัญญัติ ในครั้งนี้พบว่า

1. สภาพอุดมการณ์ทางการเมือง เป็นเจตคติหรือความคิดที่กล่าวถึงอำนาจผู้ปกครองรัฐ และการเมือง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่สอดคล้องกับความเป็นจริง และตอบสนองต่อกิจกรรมทางการเมืองสอดคล้องกับงานวิจัยของสมภพ ระวังบุทช์ (2560) เรื่อง อุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาและคณาจารย์ต่อการปกครองท้องถิ่นไทย: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่า การปกครองตนเองของประชาชนสามารถตัดสินใจกำหนดวิถีชีวิตของตนเองได้ในกรอบกฎหมาย มีการ

ยอมรับและเคารพสิทธิการปกครองตนเอง มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ บางครั้งก็มีอิทธิพลครอบงำจากผู้นำการปกครอง มีส่วนร่วมทางการเมืองพอสมควร มีการแสดงออกถึงความต้องการผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้บางครั้งก็มีการได้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในการร่วมตัดสินใจกับภาครัฐบ้าง และสอดคล้องกับงานวิจัยสัญญา เคนาภูมิ และ เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร (2561) เรื่อง การพัฒนาวิถีประชาธิปไตยด้วยกระบวนการเสริมสร้างอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย ฐานคติหุ้นส่วนทางการเมืองในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า อุดมการณ์ทางการเมืองร่วม การแสวงหาแนวร่วมทางการเมือง การร่วมตัวทางการเมือง การเคลื่อนไหวทางการเมืองร่วม การควมรวมเป็นหนึ่งเดียว การกลมกลืนเป็นเอกภาพ การขยายผลแนวร่วมทางการเมือง เป็นต้น อุดมการณ์ทางการเมืองฐานคติหุ้นส่วนทางการเมือง เพื่อนำพาองค์การไปขับเคลื่อนพฤติกรรมทางการเมืองของภาคประชาชนให้เข้าใกล้อุดมคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้เป็นไปได้มากขึ้น จึงจำเป็นต้องสร้างเสริมอุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยฐานคติหุ้นส่วนทางการเมือง

2. การเปรียบเทียบระหว่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาในด้านอุดมการณ์ทางการเมืองผ่านภาพสถาบันนิติบัญญัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของฐิติกร สังข์แก้ว (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง อานความเป็นพลเมืองในรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา : บริบทเชิงนิติประวัติศาสตร์และภาคปฏิบัติการทางการเมือง พบว่า ความเป็นพลเมืองเปลี่ยนแปลงและก่อรูปขึ้นโดยประสบการณ์ภาคปฏิบัติทางการเมืองตั้งแต่ยุคอาณานิคมอเมริกา จนกระทั่งยุคขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิพลเมือง ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ พบว่าจุดเริ่มต้นของเหตุแห่งการร่างรัฐธรรมนูญของทั้งสองฉบับภาพรวมใหญ่มีความแตกต่างกันในแง่ของอุดมการณ์และความต้องการในเริ่มแรกของการร่างอย่างชัดเจน เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาได้เริ่มมาจากความต้องการจำกัดอิทธิพลของชนชั้นนำที่กดขี่ชนชั้นล่าง และความต้องการดูแลอำนาจไม่ให้ฝ่ายบริหารมีอำนาจมากเกินไปเพราะหากฝ่ายบริหารมีอำนาจมากย่อมนำไปสู่ความเป็นสมบูรณาญาสิทธิราชย์หรือทรราชย์ได้ง่าย ในขณะที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เป็นการร่างรัฐธรรมนูญขึ้นจากความต้องการขจัดปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดมาจากความไม่มั่นคงในการป้องกันความเป็นประชาธิปไตยและความไม่เสถียรภาพอย่างถาวรและเข้มแข็งของรัฐ รวมถึงความต้องการของทุนนิยมแบบผูกขาดทำให้เกิดความเห็นและความต้องการของชนชั้นนำที่ไม่เป็นไปกับแนวคิดของรัฐบาล รวมถึงความเห็นด้านหลักการการปกครองของประชาชน

3. การประยุกต์หลักอริยสัจ 4 เพื่อเสริมสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองของไทยสามารถนำไปสู่การร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยภายใต้กรอบกฎหมายที่ดีสอดคล้องกับงานวิจัยนรัชย์ ณ วิเชียร และคณะ (2562) เรื่อง อริยสัจ 4 กับการพัฒนาองค์การ พบว่า อริยสัจ 4 ทำให้บุคคล หรือองค์การสามารถดำเนินชีวิตและประกอบธุรกิจได้อย่างสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงทั้งของชีวิตและการดำเนินงาน หรืออีกนัยหนึ่งความรู้แจ้งในหลักธรรมเหล่านี้สามารถช่วยบรรเทาความทุกข์หมายถึงตัวปัญหา สมุทัย หมายถึงเหตุของปัญหา นิโรธ หมายถึงความดับสิ้นของปัญหาและลดทอนผลกระทบจากปัญหาที่เกิดขึ้นลงได้ โดยอริยสัจ 4 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยสมบูรณ์ ตาสนธิ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการบรรลุอริยสัจ 4 ของพระอริยบุคคล ผลการวิจัยพบว่า การร่างรัฐธรรมนูญต้องรู้ว่าทางปฏิบัติเพื่อความดับทุกข์มีอยู่ด้วยอริยมรรคองค์ 8 ที่เกิดขึ้นพร้อมกันอย่างสมดุลต่อรัฐ

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 6 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 6 การเปรียบเทียบอุดมการณ์ทางการเมือง: กรณีศึกษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา ในการประยุกต์หลักอริยสัจ 4 เพื่อเสริมสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองของไทยตามแบบอุดมการณ์ประชาธิปไตย จากสามารถสร้างโมเดลการร่างรัฐธรรมนูญที่ดีภายใต้กรอบกฎหมาย ดังนี้

ด้านกรอบการร่างรัฐธรรมนูญ พิจารณาจากทุกข้อของประชาชนประกอบกับสภาพสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ เพื่อนำไปสู่เหตุแห่งทุกข์ที่เกิดขึ้น โดยมีประชาชนและรัฐบาลเป็นตัวประกอบในการค้นพบเหตุแห่งทุกข์ ซึ่งมีวิธีการดับทุกข์จากตัวแสดงคือ รัฐบาลและอุดมการณ์ทางการเมือง และเกิดหนทางแห่งการดับทุกข์จากองค์ประกอบของมรรคทั้ง 8 องค์ประกอบ ซึ่งผ่านตัวแสดง คือ อุดมการณ์และสภาพสังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ โดยวงล้อมนี้จะหมุนวนและทำให้เกิดรัฐธรรมนูญที่เหมาะสมต่อสังคมไทย

ด้านกระบวนการเมื่อได้กรอบการร่างต้องเริ่มต้นจากการมีแรงจูงใจในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญโดยมีพื้นฐานอุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย หลังจากนั้นกำหนดกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญตามแบบรัฐธรรมนูญนิยมโดยมีกรอบการร่างหลักอริยสัจ 4 และอุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เพื่อนำไปสู่ร่างรัฐธรรมนูญตามอุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่เหมาะสมกับสังคมไทยอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ประชาชนควรได้มีส่วนร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญ และผู้แทนของประชาชนต้องมาจากการเลือกตั้งโดยตรง แต่ทั้งนี้ต้องสร้างระบบกลไกด้านกฎหมายและกลไกสังคมเพื่อป้องกันการใช้อุดมการณ์ทางการเมืองแบบเสรีที่อาจนำไปสู่การใช้อำนาจการใช้สิทธิเกินส่วนได้ หรือกลไกการป้องกันประชาธิปไตยฝูงชน โดยปรับให้เข้ากับบริบทของสังคมไทย
2. รัฐบาลและประชาชนร่างรัฐธรรมนูญต้องมีการกำหนดโครงสร้างอำนาจในเชิงของหลักความเสมอภาคและความเท่าเทียม และร่างขึ้นมาจากพื้นฐานอุดมการณ์ทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยอย่างเข้มแข็ง โดยใช้เหตุการณ์และบริบทที่เคยเป็นปัญหามาเขียนแก้ไขไว้ในรัฐธรรมนูญ
3. สภาร่างรัฐธรรมนูญต้องนำหลักธรรมทางพุทธศาสนาเข้ามาใช้ควบคู่ แต่ไม่ปิดกั้นในแนวคิดของศาสนาอื่นใดเพื่อให้เกิดการสนองตอบความต้องการของประชาชนในรัฐอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ฝ่ายปกครองควรกำหนดให้ประชาชนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญ โดยการเลือกตั้งผู้แทนของประชาชนในแต่ละจังหวัดของไทยเป็นคณะกรรมการในการร่างรัฐธรรมนูญ

2. อำนาจนิติบัญญัติควรเป็นอำนาจที่กระจายให้ประชาชนตัดสินใจทั้งสองสภา เพราะบริบทของประเทศไทยยังมีฐานรากของระบอบอุปถัมภ์เข้มแข็ง หากมีการตัดสินใจจากผู้ที่หลากหลายแนวความคิดและแนวอุดมการณ์ทางการเมืองย่อมสามารถพัฒนา ระบบดั้งเดิมของประเทศไทยได้

3. รัฐบาลควรเปิดเสรีภาพในกิจกรรมทางการเมือง และให้ประชาชนตัดสินใจที่ ความเชื่อต่อความคิดเห็นนั้นตราบเท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย

4. รัฐบาลควรยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ทั้ง ฉบับ และแก้ไขด้านอำนาจนิติบัญญัติในระบบรัฐสภาฯ โดยนำหลักการพุทธธรรมด้านการ ปกครองทั้งหมดเข้ามาเสริมเพิ่มเติมในกรอบการร่างรัฐธรรมนูญ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ให้มีการศึกษาบริบทของประเพณีการปกครองไทยและหาแนวทางในการร่าง รัฐธรรมนูญด้านอำนาจนิติบัญญัติที่เหมาะสมต่อประเทศไทย

2. หลักอริยสัจ 4 เป็นหลักพุทธธรรมเริ่มต้นของการร่างรัฐธรรมนูญ โดยใช้ องค์ประกอบทั้ง 4 เป็นกรอบแนวทางในการร่างรัฐธรรมนูญ และเป็นร่างรัฐธรรมนูญที่ กล่าวได้ว่ามาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม การใช้หลัก อริยสัจ 4 ในส่วนเดียวย่อมไม่สามารถครอบคลุมศีลธรรมและจริยธรรมทั้งหมดของประเทศ ได้ ควรนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอื่นจึงสมควรนำมาใช้วิเคราะห์และพิจารณาในการ ร่างรัฐธรรมนูญต่อไป

3. ให้มีการศึกษาและวิจัยที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้นในเรื่องอุดมการณ์ทางการเมือง เปรียบเทียบต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา แก้วเทพ. (2557). อุดมการณ์และกลไกทางอุดมการณ์ของรัฐ (พิมพ์ครั้งที่ 2).

กรุงเทพฯ: เครือสยามปริทัศน์.

ฐิติกร สังข์แก้ว. (2566). อ่านความเป็นพลเมืองในรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา : บริบท เชิงนิติประวัติศาสตร์และภาคปฏิบัติการทางการเมือง. *Veridian E-Journal*, 6(1), 749-769.

นรชัย ณ วิเชียร และคณะ. (2562). อริยสัจ 4 กับการพัฒนาองค์การ. *Journal of Humanities and Social Sciences Thonburi University*, 13(1), 165-174.

- พชรวัฒน์ เส้นทอง. (2562). อุดมการณ์ทางการเมือง: อุดมการณ์ทางการเมืองไทย. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 13(3), 231-242.
- สมบูรณ์ ตาสนธิ. (2560). *กระบวนการบรรลุนิยัตย 4 ของพระอริยบุคคล (ดุขนิพนธ์ พุทธศาสตร์ดุขนิพนธ์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา)*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมภพ ระบุทุข์. (2560). อุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาและคณาจารย์. *องค์การปกครองท้องถิ่นไทย: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย*. *วารสารสถาบันวิจัยญาณสงวร*, 8(2), 285-298.
- สัญญา เคนาภูมิ และเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร. (2561). *การพัฒนาวิถีประชาธิปไตยด้วยกระบวนการเสริมสร้างอุดมการณ์แบบประชาธิปไตยฐานคตินั้่นส่วนทางการเมืองในจังหวัดมหาสารคาม (รายงานการวิจัย)*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2562). *ความมุ่งหมายและคำอธิบายประกอบรายมาตราของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- Simon, R.R. (1982). *Gramsci's Political Thought. And Introduction*. London: Lawrence and Wishart.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุข
อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ*
FACTORS AFFECTING PUBLIC HEALTH PERSONNEL'S WORK
PERFORMANCE EFFICIENCY IN MUEANG DISTRICT,
SAMUTPRAKARN PROVINCE

ธนุตม์ น้อยพานิช

Thanut Noipanich

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: thanutnoipanich@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุข ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุข และศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร สาธารณสุขอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงปริมาณ ศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 319 คน ซึ่งเป็นบุคลากรสาธารณสุข ด้วยแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ที่ความเชื่อมั่น 0.971 สถิติใช้ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับหลักอภิยาธรรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด 2. หลักอภิยาธรรม และแรงจูงใจในการทำงานส่งผลต่อประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของบุคลากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01 โดยหลักอภิยาธรรมสามารถทำนายความแปรผันได้ร้อยละ 38.1 แรงจูงใจในการทำงาน ทำนายได้ร้อยละ 36.3 3. ปัญหา อุปสรรค พบว่า 1. บุคลากรบางคนขาดความรู้ความเข้าใจในระบบงาน 2. สภาพแวดล้อมในการทำงานที่ไม่ดีมีผลภาวะข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา คือ 1. ควรส่งเสริมความรู้ ความสามารถของบุคลากรเกี่ยวกับระบบงาน โดยใช้หลักอภิยาธรรมเป็นฐาน

*Received September 26, 2023; Revised October 24, 2023; Accepted October 26, 2023

ในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ 2. ควรจัดสภาพแวดล้อม ให้เหมาะสมกับการทำงาน เพื่อให้บุคลากรสามารถทำงานได้อย่างเต็มศักยภาพ

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผล; ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน; บุคลากรสาธารณสุข

Abstract

Objectives of this research were: 1. To Study the level of public health personnel's work performance efficiency, 2. To study factors affecting public health personnel's work performance efficiency, and 3. To study the problems, obstacles, and suggestions of public health personnel's work performance efficiency in Mueang district, Samutprakarn Province. The methodology was mixed methods. The quantitative research was conducted by studying 319 samples of public health personnel. The data were collected by 5 rating scale questionnaires with a reliability value 0.971. The statistics used for data collection were frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regressions. In-depth interviewing of 10 key informants conducted the qualitative research. The data were analysed by content analysis.

Findings were as follows: 1. *Iddhibāda* 4 was found to be at the highest level. 2. *Iddhibāda* 4 and work motivation affected the public health personnel's work performance efficiency with a statistically significant level of 0.01. *Iddhibāda* 4 predicted the variation at 38.1 per cent for work motivation at 36.3 per cent. 3. The problems and obstacles were as follows: 1. Some personnel lacked the work knowledge and understanding. 2. The working environment was not good and polluted. Suggestions were: 1. There should be promoting knowledge and abilities building for personnel based on *Iddhibāda* 4, 2. There should be an appropriate organisational environment for the total potential uses of personnel.

Keywords: Factors Affecting; Work Performance Efficiency; Public Health Personnel

บทนำ

เมื่อช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 (ค.ศ. 2019) ที่เมืองอู่ฮั่นในประเทศจีนทั่วทั้งโลกต่างได้รับรู้ถึงการเกิดขึ้นของเชื้อโรคติดต่อทางเดินหายใจที่เกิดจากเชื้อไวรัสหรือที่พวกเรารู้จักกันในชื่อ โรคโควิด-19 (COVID-19 ย่อมาจาก Coronavirus disease 2019) (World Health Organization (WHO), 2020) โดยในช่วงแรกของการระบาดในเมืองอู่ฮั่นมีการระบาดที่รวดเร็ว เพราะเมืองอู่ฮั่นเป็นเมืองที่มีผู้คนหนาแน่น เนื่องด้วยเป็นโรคระบาดชนิดใหม่ มนุษย์จึงยังไม่มีภูมิคุ้มกันต้านทานกับเชื้อชนิดนี้ ส่งผลให้มีจำนวนของผู้ป่วยที่เพิ่มมากขึ้น จนรัฐบาลจีนไม่สามารถควบคุมได้ ทำให้มีประชาชนบางส่วนที่เดินทางออกนอกประเทศพร้อมกับเชื้อไวรัส โควิด-19 ในร่างกายโดยไม่รู้ตัวจนเกิดการแพร่ระบาดออกไปในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่งประเทศไทยเป็นกลุ่มประเทศแรก ๆ ที่ได้รับการแพร่ระบาดเนื่องจากเป็นประเทศที่อยู่ใกล้กับประเทศจีนที่เป็นจุดเริ่มต้นของการแพร่ระบาดในครั้งนี้

จากเหตุการณ์ที่กล่าวมาข้างต้น ประเทศไทยนั้นได้เริ่มมีการประกาศใช้มาตรการตรวจคัดกรองผู้โดยสารต่างชาติในวันที่ 3 มกราคม 2563 เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้เดินทางมาจากต่างประเทศหรือพื้นที่เสี่ยงที่อาจจะติดเชื้อโดยไม่รู้ตัวนำเชื้อเข้ามาแพร่ระบาดในประเทศและผลจากมาตรการที่ได้เริ่มต้นในวันนั้นทำให้ประเทศไทยตรวจพบผู้ติดเชื้อโควิด-19 รายแรกของประเทศไทยในวันที่ 12 มกราคม 2563 เป็นผู้เดินทางมาจากเมืองอู่ฮั่นประเทศจีนและหลังจากวันนั้นก็ได้มีการตรวจพบผู้ติดเชื้อโควิด-19 ที่เป็นชาวไทยคนแรกในวันที่ 31 มกราคม 2563 (เดอะ สแตนดาร์ด ทิม, 2564) โดยการแพร่ระบาดหนักครั้งแรกในประเทศไทยเกิดขึ้นเมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2563 จากสนามมวยลุมพินีและสนามมวยราชดำเนิน โดยจากเหตุการณ์นี้ทำให้พบผู้ติดเชื้อสะสมจำนวน 188 ราย ส่งผลให้รัฐบาลต้องประกาศใช้มาตรการปิดสถานประกอบการที่มีความเสี่ยงและกำหนดเวลาในการออกนอกเคหสถาน และสั่งไม่ให้นักต่างชาติเดินทางเข้าไทยเพื่อกันไม่ให้ประชาชนได้ไปพบปะและเสี่ยงที่จะแพร่เชื้อใส่กัน (เวิร์คพอยท์ทูเดย์, 2564) สาเหตุของการแพร่ระบาดที่มากขึ้นเป็นเพราะเชื้อโควิด-19 ได้เกิดการกลายพันธุ์ตลอดเวลาและทุกครั้งที่มีการกลายพันธุ์ก็ยังสามารถติดต่อได้ง่ายขึ้น ซึ่งการแพร่ระบาดที่มากขึ้นทำให้จำนวนของผู้ป่วยมีเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ต้องทำการดูแลรักษาที่เพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน ซึ่งในสถานการณ์ปกติบุคลากรทางการแพทย์ ได้แก่ แพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เป็นต้น นั้นต้องดูแลผู้ป่วยในกลุ่มโรคต่าง ๆ เช่น ความดัน เบาหวาน ภูมิคุ้มกันบกพร่องเนื่องจากไวรัส (HIV) โรคผิวหนัง

โรคหลอดเลือดอาหาร เป็นต้น นั้นก็มีจำนวนมากจนบุคลากรมีไม่เพียงพอต่อการดูแลรักษาอยู่แล้ว และเมื่อเกิดการระบาดของเชื้อโควิด-19 ก็ยังส่งผลให้จำนวนการทำงานเพิ่มมากขึ้น

จะเห็นได้ว่าสิ่งที่บุคลากรสาธารณสุขต้องพบเจอ คือ การทำงานที่มากกว่าปกติหลายเท่าโดยมีบุคลากรเท่าเดิม ด้วยเหตุนี้เองผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุข อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ที่เผชิญหน้ากับเหตุการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 เป็นอันดับที่ 2 รองจากกรุงเทพมหานคร แต่สามารถจัดสรรพื้นที่รองรับผู้ติดเชื้อที่มีเพิ่มมากขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั้นมีมากน้อยเพียงใด หลักอิทธิบาทธรรมที่เป็นหลักธรรมแห่งความสำเร็จในการทำงาน และแรงจูงใจในการทำงาน มีส่วนช่วยให้เกิดประสิทธิภาพการปฏิบัติงานหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุข อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุข อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุขอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยการประยุกต์ตามหลักอิทธิบาทธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นหลักซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรสาธารณสุข อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 1,564 คน (คลังข้อมูลสุขภาพ Health Data Center (HDC), 2564) โดยทำการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 319 คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสิ้น 10 รูปหรือคน แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1. ผู้บริหาร 2 คน 2. บุคลากรระดับปฏิบัติการ 4 คน 3. นักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ 2 คน 4. นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา 2 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) แบ่งเป็น 5 ส่วน ได้แก่ 1. ข้อมูลส่วนบุคคล 2. หลักอริยบทธรรม 3. แรงจูงใจในการทำงาน 4. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน 5. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มเป้าหมาย คือ บุคลากรสาธารณสุข อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 319 คน ทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญโดยทำการนัดหมายและสัมภาษณ์ตามที่กำหนดไว้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย (Simple) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ทางด้านการวิจัยเชิงคุณภาพได้ทำการวิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context) (ชัชวาล เรื่องประพันธ์, 2553)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุข อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิภาพในการทำงาน

ประสิทธิภาพในการทำงาน	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านปริมาณงาน	4.18	0.375	มาก
2. ด้านคุณภาพงาน	4.30	0.290	มาก
3. ด้านความรวดเร็วในการทำงาน	4.32	0.309	มาก
4. ด้านความประหยัดหรือความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากร	4.23	0.319	มาก
รวม	4.26	0.239	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรสาธารณสุข อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.239) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อ 3 ด้านความรวดเร็วในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.309)

ตารางที่ 2 หลักอิทธิบาทธรรม ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุข อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

ตัวแปรหลักอิทธิบาทธรรม	B	Std.Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	2.034	.162		12.519	.000
วิมิงสา (รอบคอบแก้ไขงาน)	.203	.046	.300	4.462**	.000
ฉันทะ (มีใจรักในการทำงาน)	.127	.044	.187	2.887**	.004
จิตตะ (ติดตามตรวจสอบงาน)	.104	.155	.045	2.320*	.021

Multiple R = .617 $R^2 = .381$ Adjusted $R^2 = .373$ Std. Error = .189

ตารางที่ 2 พบว่า หลักอิทธิบาทธรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุข อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ มี 3 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ วิมิงสา (รอบคอบแก้ไขงาน) ฉันทะ (มีใจรักในการทำงาน) และจิตตะ (ติดตามตรวจสอบงาน) โดยสามารถทำนายประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุข อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ได้ร้อยละ 38.1

ตารางที่ 3 แรงจูงใจในการทำงาน ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุข อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

ตัวแปรแรงจูงใจในการทำงาน	B	Std.Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	2.193	.156		14.093	.000
ความรู้และความเข้าใจในงานที่ทำ	.161	.033	.255	4.818**	.000
สภาพแวดล้อมในการทำงาน	.122	.035	.199	3.502**	.001
ความมั่นคงก้าวหน้าในงาน	.110	.044	.167	2.512*	.013
ขวัญและกำลังใจในการทำงาน	.094	.045	.139	2.107*	.036

Multiple R = .603 $R^2 = .363$ Adjusted $R^2 = .355$ Std. Error = .192

จากตารางที่ 3 พบว่า แรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุข อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ มี 4 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ความรู้และความเข้าใจในงานที่ทำ สภาพแวดล้อมใน

การทำงาน ความมั่นคงก้าวหน้าในงาน และขวัญและกำลังใจในการทำงาน โดยสามารถ
ทำนายประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุข อำเภอเมือง จังหวัด
สมุทรปราการ ได้ร้อยละ 36.3

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 10 รูปหรือคน พบว่า หลักอิทธิบาทธรรมมีส่วน
ช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน โดยมีรายละเอียดดังนี้ 1. ด้านฉันทะ (ความมีใจรัก
ในการทำงาน) คือ ความมุ่งมั่นในการทำงาน ความอยากและยินดีในการทำงาน ช่วยให้เกิด
ประสิทธิภาพในการทำงาน 2. ด้านวิริยะ (ความพากเพียรในการทำงาน) คือ ความอดทน
ไม่ย่อท้อต่อปัญหา และอุปสรรค ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงาน การพยายามบรรลุ
เป้าหมายขององค์กรและส่วนบุคคล ช่วยให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน 3. ด้านจิตตะ
(ความติดตามตรวจสอบงาน) คือ การมีใจจดจ่อ มีความเอาใจใส่งาน การลดความผิดพลาด
ในการทำงาน ช่วยให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน 4. ด้านวิมังสา (ความรอบคอบแก้ไข
งาน) คือ การวางแผน แก้ไข พัฒนางาน ไม่ให้เกิดปัญหาแบบเดิม ๆ ในงานต่อไป
ช่วยให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุข อำเภอเมือง จังหวัด
สมุทรปราการ จากผลการวิจัยประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุขอำเภอ
เมือง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ทั้ง 4 ด้าน คือ 1. ด้านปริมาณงาน 2. ด้านคุณภาพงาน
3. ด้านความรวดเร็วในการทำงาน 4. ด้านความประหยัดหรือความคุ้มค่าในการใช้
ทรัพยากร ผลการวิจัยอยู่ในระดับมากทุกด้าน แต่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความ
รวดเร็วในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิมนน ทองแสน (2557) เรื่อง ปัจจัยที่
ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน กลุ่มธุรกิจผลิตเครื่องสำอางในเขตจังหวัด
ปทุมธานี พบว่า ประสิทธิภาพในการทำงาน ด้านผลการปฏิบัติงานทั้ง 3 ด้าน ได้แก่
ปริมาณงาน ทำงานตามที่ได้รับมอบหมายโดยมีข้อผิดพลาดน้อยมาก ทำงานเสร็จในเวลา
ที่กำหนด และการใช้ทรัพยากรขององค์กรอย่างประหยัด มีภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน
สอดคล้องกับงานวิจัยของอัครเดช ไม้จันทร์ (2560) เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพใน
การปฏิบัติงานของพนักงาน กลุ่มอุตสาหกรรมติดตั้งเครื่องจักรสายการผลิตในจังหวัด
สงขลา พบว่า ประสิทธิภาพในการทำงานภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นราย
ด้าน ได้แก่ ปริมาณการผลิต คุณภาพงาน ความรวดเร็วในการทำงาน อยู่ในระดับมาก
ทั้งหมด

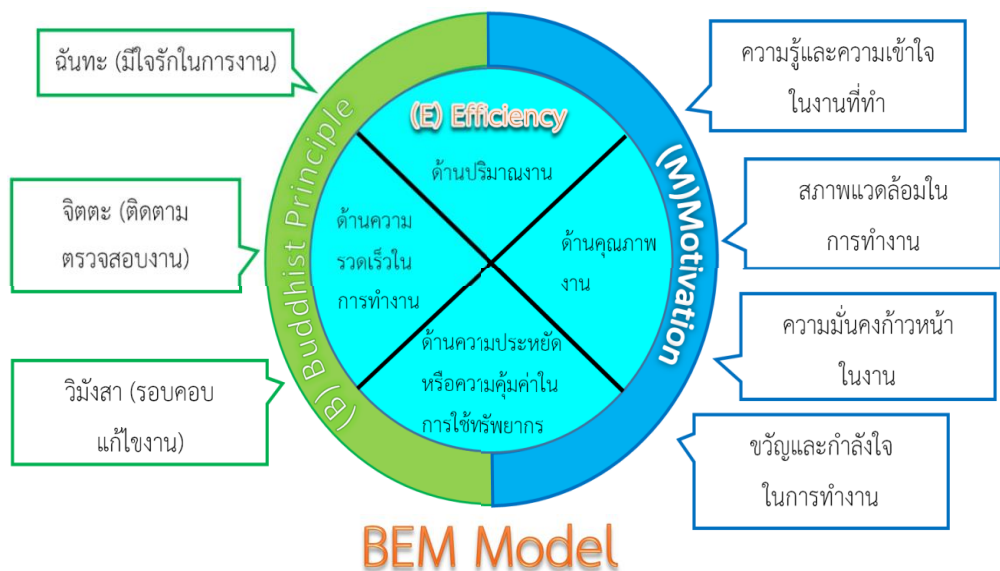
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุข อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จากผลการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุขอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า หลักอิทธิบาทธรรม มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุข อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ มี 3 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยหลักอิทธิบาทธรรมร่วมกันทำนายประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุข อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ได้ร้อยละ 42.5 แสดงให้เห็นว่า ฉันทะ (มีใจรักในการทำงาน) จิตตะ (ติดตามตรวจสอบงาน) และวิมังสา (รอบคอบแก้ไขงาน) สามารถส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุข อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ผ่านทางการเสริมสร้างหลักอิทธิบาทธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรญา พงษ์สุทัศน์ (2564) เรื่อง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยใช้หลักอิทธิบาทธรรมของบุคลากรเทศบาลตำบลในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า หลักอิทธิบาทธรรมทุกด้าน ช่วยให้ประสิทธิภาพการปฏิบัติมีเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของวิณา ขำคง (2564) เรื่อง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า หลักอิทธิบาทธรรมมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรีในระดับที่สูง แรงจูงใจในการทำงาน มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุข อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ มี 4 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยแรงจูงใจในการทำงานสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุข อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ได้ร้อยละ 36.3 แสดงให้เห็นว่า ความรู้และความเข้าใจในงานที่ทำให้สภาพแวดล้อมในการทำงาน ความมั่นคงก้าวหน้าในงาน ขวัญและกำลังใจในการทำงานนั้นสามารถส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุข อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูวรธรรมวาที (นิพนธ์ อนุทฐโท) (2565) เรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองในจังหวัดปทุมธานี พบว่า ปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมที่ดีนั้น มีส่วนช่วยในการปฏิบัติงานได้ดีมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีการได้รับการยกย่องชมเชย เงินเดือน การมีโอกาสดำเนินการในการทำงานมีส่วนช่วยให้ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย เช่นเดียวกับกับงานวิจัยของพิชญภา ศิลาอ่อน (2566) เรื่อง แรงจูงใจในการทำงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการ Generation Y ในจังหวัด

พระนครศรีอยุธยา พบว่า ปัจจัยจุดด้านโอกาสความก้าวหน้าในงานมีส่วนช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุขอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า 1. การขาดความรู้ความเข้าใจในงานที่ทำ จะทำให้ไม่สามารถจัดระบบการทำงานให้บรรลุเป้าหมายตามเวลาและทรัพยากรที่กำหนด 2. สภาพแวดล้อมในการทำงานที่ไม่ดี เช่น ห้องทำงานที่ร้อนหรือเสียงดัง สมาธิในการทำงานจะลดลง 3. ระบบการตรวจสอบยังไม่มากพอ 4. ยังคงมีปัจจัยบางประการที่ขัดขวางการปฏิบัติงานของบุคลากร ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา พบว่า 1. การส่งเสริมความรู้ ความสามารถของบุคลากรช่วยให้สามารถจัดระบบการทำงาน 2. สภาพแวดล้อมที่ดีมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานที่เพิ่มมากขึ้น 3. ต้องฝึกให้มีการตรวจสอบตลอดเวลา เมื่อเจอปัญหาก็จัดการแก้ไขในทันทีและนำวิธีการที่ทำการแก้ไขแล้วไปใช้ในงานต่อไป 4. การเพิ่มความพึงพอใจในการทำงานจะต้องใช้การกระตุ้น ให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุข อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ หลักอริยาบทธรรม + แรงจูงใจในการทำงาน = ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ดังนี้

1. **B = Buddhist Principle** คือ หลักพุทธธรรม ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุข อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ได้นำหลักอริยาบทธรรมที่เป็นหลักธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จ มาบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

2. **M = Motivation** คือ แรงจูงใจในการทำงาน เป็นสิ่งที่คอยผลักดันหรือสิ่งที่จะกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมการทำงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการทำงานที่นำไปสู่ความสำเร็จผ่านการกระตุ้นโดยสิ่งแวดล้อมที่อยู่ล้อมรอบตัวบุคลากร

3. **E = Efficiency** คือ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน เป็นความสามารถในการปฏิบัติงานที่ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างประหยัด และเกิดความคุ้มค่ามากที่สุด ผ่านการทำงานที่ถูกต้อง รวดเร็ว และได้มาตรฐาน เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่มีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานควรมีนโยบายในการสร้างความรู้สึกรับผิดชอบในงานที่ทำให้กับบุคลากร เนื่องจากการทำงานของบุคลากรจะมีความราบรื่นมากขึ้น เพราะการงานที่มีความมั่นคงจะช่วยให้ระดับความเครียดของบุคลากรที่มีต่องานลดลง

2. หน่วยงานควรมีนโยบายในการส่งเสริมขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากร เนื่องจากงานที่บุคลากรต้องพบเจอในแต่ละวันนั้นเต็มไปด้วยความเครียด การหมั่นเสริมสร้างกำลังใจในการทำให้แก่บุคลากรจะช่วยให้บุคลากรไม่หมดกำลังใจในการทำงาน

3. หน่วยงานควรมีนโยบายในการส่งเสริมให้มีการนำ หลักอริยาบทธรรม เข้ามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อเสริมสร้างให้บุคลากร มีใจรักในงานที่ทำมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. หน่วยงานควรมีการเพิ่มค่าตอบแทนหรือเพิ่มเติมสวัสดิการให้เหมาะสมกับภาระหน้าที่บุคลากรต้องรับผิดชอบ รวมทั้งเพิ่มความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เพื่อให้บุคลากรรู้สึกถึงความมั่นคงในงาน

2. หน่วยงานควรส่งเสริมให้เกิดการมอบรางวัลแก่บุคลากรที่ทำงานหนักเพิ่มมากขึ้น มีการประกาศเกียรติคุณสำหรับบุคลากรที่มีจริยธรรมในการทำงาน รวมทั้งเสริมสร้างความสัมพันธ์ในหน่วยงานให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้บุคลากรมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน

3. หน่วยงานควรส่งเสริมให้บุคลากรมีความรักในการทำงานเพิ่มมากขึ้น ผ่านทางการใช้หลักอิทธิบาทธรรมเข้ามาประยุกต์ร่วมกับการทำงาน ซึ่งจะช่วยให้จากที่มีใจรักมากอยู่แล้ว ช่วยให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานที่มากขึ้นด้วยเช่นกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยด้านอื่นที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติเพิ่มเติม

2. ควรศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุขตัวอื่นเพิ่มเติม เพื่อให้ได้มาซึ่งความครบถ้วนยิ่งขึ้น

3. การศึกษาครั้งนี้ศึกษาเพียงบุคลากรสาธารณสุข อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการเท่านั้น ดังนั้นควรศึกษากลุ่มตัวอย่างในพื้นที่อื่นเพิ่มเติม

เอกสารอ้างอิง

คลังข้อมูลสุขภาพ Health Data Center (HDC). (2564). จำนวนบุคลากรสาธารณสุขจากแฟ้ม PROVIDER จำแนกตาม PROVIDERTYPE เขตสุขภาพที่ 6 จังหวัดสมุทรปราการปีงบประมาณ 2564. สืบค้น 25 พฤศจิกายน 2564, จาก <https://spk.hdc.moph.go.th/hdc/reports/>

ชัชวาล เรื่องประพันธ์. (2553). สถิติพื้นฐาน (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 5). ขอนแก่น: คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เดอะ สแตนดาร์ด ทีม. (2564). 12 มกราคม 2563 – พบผู้ป่วยโควิด-19 รายแรกในประเทศไทย. สืบค้น 20 สิงหาคม 2564, จาก <https://thestandard.co/onthisday120163/>

นิมนาน ทองแสน. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน กลุ่มธุรกิจผลิตเครื่องสำอางในเขตจังหวัดปทุมธานี (สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิชาเอกจัดการทั่วไป). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

พระครูวรธรรมวาที (นิพนธ์ อนุทฐโณ). (2565). การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองในจังหวัดปทุมธานี (ดุฎฐินิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พัชรินา พงษ์สุทัศน์. (2564). *ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยใช้หลักอิทธิบาทธรรมของบุคลากรเทศบาลตำบลในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี* (สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พิชญภา ศิลาอ่อน. (2566). *แรงจูงใจในการทำงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการ Generation Y ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา* (สารนิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ). วิทยาลัยการจัดการ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิณา ขำคง. (2564). *ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี* (สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เวิร์คพอยท์ทูเดย์. (2564). 'หมอแก้ว' เปิดไทม์ไลน์ครบ 500 วัน โควิด-19 ในไทยกับการวิ่งมาราธอนที่คนไทยทุกคนต้องไปด้วยกัน. สืบค้น 21 สิงหาคม 2564, จาก <https://workpointtoday.com/covid19-150521-2/>
- อัครเดช ไม้จันทร์. (2560). *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานกลุ่มอุตสาหกรรมติดตั้งเครื่องจักรสายการผลิตในจังหวัดสงขลา* (สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- World Health Organization (WHO). (2020). *BREAKING We now have a name for the COVID-19*. Retrieved August 21, 2021, from <https://twitter.com/WHO/status/1227248333871173632/photo/1>.
- Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row Publication.

การประยุกต์หลักภavana 4 เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงาน
ของบุคลากรสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา*
THE 4 PRINCIPLE OF BHAVANA APPLICATION FOR DEVELOPING
THE QUALITY OF WORK LIFE FOR OFFICIALS
IN THE SECRETARIAT OF THE SENATE

นัฐพล บุญสอน, บุญทัน ดอกไธสง, พิเชฐ ทังโต

Natthapon Boonsorn, Boontan Dokthaisong, Phichet Thangto

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: bowensenate@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงาน 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงาน และ 3. นำเสนอการประยุกต์หลักภavana 4 เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.896 เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา จำนวน 301 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน และการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนาและการสนทนากลุ่มเฉพาะ จำนวน 9 รูปหรือคน เพื่อยืนยันองค์ความรู้หลังจากสังเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า 1. คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ทั้ง 8 ด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พบว่า 1. ปัจจัยด้านการปฏิบัติงาน

* Received September 28, 2023; Revised October 11, 2023; Accepted October 18, 2023

ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงาน มี 4 ด้าน คือ นโยบายและการบริหาร ความสำเร็จ
ในชีวิตการทำงาน การบังคับบัญชา และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 2. หลักภavana 4
ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงาน มี 2 ด้าน คือ กายภavana การพัฒนากาย และจิต
ภavana การพัฒนาจิต 3. การประยุกต์หลักภavana 4 เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตในการ
ปฏิบัติงาน โดยการบูรณาการให้สอดคล้องกับปัจจัยด้านการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อคุณภาพ
ชีวิตในการปฏิบัติงาน 4 ด้าน ได้แก่ นโยบายและการบริหาร ความสำเร็จในชีวิตการทำงาน
การบังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และหลักภavana 4 ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตใน
การปฏิบัติงาน 2 ด้าน คือ กายภavana การพัฒนากาย และจิตภavana การพัฒนาจิต
คำสำคัญ: การประยุกต์; หลักภavana 4; คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงาน; สำนักงาน
เลขาธิการวุฒิสภา

Abstracts

Objectives of this research were as follows: 1. To study the quality of working life; 2. To study important factors affecting the quality of life at work; 3. To present the ways to practice the 4 Principles of Bhavana at work to promote officers' quality of life in the Secretariat of the Senate, conducted by mixed research methods. In the quantitative method, the questionnaires, with a level of reliability of 0.896, were launched and collected data from 301 samples who were officers. Data were analysed by multiple regression analysis based on frequencies, percentages, means, and standard deviations. In the qualitative research, data were collected by in-depth interviews with 18 key informants and analysed using descriptive content interpretation. Data were also collected from 9 participants in focus group discussions to reconfirm the accuracy of the processed data.

The research findings were as follows: 1. Overall, officers' quality of life at work was satisfied in the 8 areas at the high level. When considering each area individually, the area with the highest mean was the value of work, which was highly beneficial to society. The aspect with the least mean was the sufficient salary, compensation, and justice. 2. Factors affecting the quality of life at work were found as follows: 1. Work-related factors

influencing the quality of life at work consisted of four dimensions: policy and management, success in work-life, authority and command, and interpersonal relationships. 2. 4 Principles of Bhavana affecting the quality of life at work consisted of Gaya-bhavana, physical development and Citta-bhavana, mental development. 3 The application of the 4 Principles of Bhavana to promote the quality of life at work, in alignment with the work-related factors that influenced the quality of life in the workplace, consisting of four dimensions: policy and management, success in work-life, authority and command, and interpersonal relationships. The 4 Principles of Bhavana that affected the quality of life in the workplace consisted of 2 dimensions: Gaya-bhavana, physical development and Citta-bhavana, mental development.

Keywords: Application; Bhavana 4; Quality of Work Life; The Secretariat of the Senate

บทนำ

ปัจจุบัน คุณภาพชีวิต (Quality of Life) ของประชาชนในประเทศ ได้รับการกำหนดให้เป็นเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม เพราะความปรารถนาสูงสุดของชีวิตมนุษย์ คือ การมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งนอกจากต้องการให้เกิดขึ้นแก่ตนเองแล้วยังหวังที่จะให้เกิดขึ้นแก่ครอบครัว เครือญาติ และบุคคลอื่น ๆ ในสังคมและประเทศชาติโดยส่วนร่วมด้วย แม้ว่าประเทศต่าง ๆ ในโลกมีรูปแบบการเมืองการปกครองหรือระบบเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน แต่ล้วนมีเป้าหมายที่มุ่งไปสู่การพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของมนุษย์ในสังคมทุกระดับ เพราะคุณภาพชีวิตนั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อบุคคลและสังคม และเป็นสิ่งที่มนุษย์สามารถกำหนดเกณฑ์มาตรฐานเพื่อให้ระดับการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้และยังเพื่อเป็นการพัฒนาตนเองและสังคมไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ ทำให้ในประเทศต่าง ๆ รวมถึงประเทศไทยจึงใช้ความพยายามอย่างยิ่งในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของสมาชิกในสังคมทุกคนให้ดีขึ้นจนถึงระดับมาตรฐานที่สังคมต้องการ (กรมการพัฒนาชุมชน, 2551) ด้วยเหตุนี้ คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงาน (Quality of Work Life) จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสภาพการทำงานในสังคมยุคปัจจุบัน ด้วยทุกองค์กรได้ตระหนักถึงเรื่องคุณภาพชีวิตในการทำงานว่าเป็นประเด็นที่มีความสำคัญอย่างมากทั้งต่อองค์กรและบุคลากรในสังกัด เนื่องจากมนุษย์

หรือบุคลากรนั้นเป็นทรัพยากรที่สำคัญและเป็นต้นทุนทางสังคมที่มีคุณค่า และการทำงานนั้นเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่มนุษย์ได้ปฏิบัติมากกว่ากิจกรรมใด ๆ ทั้งนี้คนส่วนมากต้องการเข้าสู่ระบบการทำงาน เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้และเพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานของตนเอง และเมื่อการใช้ชีวิตส่วนใหญ่ของมนุษย์คือการทำงาน จึงควรมีสภาวะด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสม กล่าวคือ ควรมีความสุขทั้งทางด้านร่างกายและด้านจิตใจ มีความรู้สึกรับประกันในทางร่างกาย ทางอารมณ์ ทางจิตวิญญาณและทางสังคม (กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน, 2562)

ที่ผ่านมา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้จัดโครงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรในสังกัดให้เป็นคนดี ยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม เกิดความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน รวมถึงการพัฒนาบุคคลเพื่อให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะและสมรรถนะในการปฏิบัติงานตามหน้าที่รับผิดชอบ และให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้ที่มีความสุข มีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดี มีความรักและความผูกพันต่อองค์กร ซึ่งสิ่งที่กล่าวมาข้างต้นนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองต่อบริบทของสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ความจำเป็นของบุคลากรที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย และเพื่อให้บุคลากรในสังกัดสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาสามารถปฏิบัติงานอย่างมีความสุขและตั้งใจทำงานอย่างเต็มศักยภาพ

เมื่อพิจารณาแผนปฏิบัติราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พ.ศ. 2566-2570 จากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ทำให้ทราบถึงปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานมุ่งสู่องค์กรแห่งความสุขของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โดยปัจจัยภายในที่เป็นจุดอ่อน คือ 1. การบริหารจัดการองค์การในภาพรวมยังไม่สนับสนุนการทำงาน 2. ระบบรักษาความปลอดภัย/สภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการทำงาน 3. ระบบบริหารทรัพยากรบุคคล และ 4. กรอบความคิด (Mind set) ของบุคลากรที่ทำงานเชิงรับมากกว่าเชิงรุก ขาดบุคลากรด้านงานวิจัยและการพัฒนาเชิงวิชาการ ส่วนปัจจัยภายนอกที่เป็นภัยคุกคาม คือ 1. ความไม่มีเสถียรภาพทางการเมือง ส่งผลต่อการบริหารงานของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา 2. ความต้องการ/ความคาดหวังของสมาชิกวุฒิสภาและประชาชน ส่งผลต่อภาระงาน ทำให้ไม่สามารถพัฒนาตนเองในด้านวิชาการได้ดีเท่าที่ควร และ 3. การระบาดของโรคอุบัติใหม่ อาทิ ไวรัส Covid-19 ส่งผลต่อการบริหารจัดการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาในภาพรวม เช่น รูปแบบการทำงาน การรักษาความปลอดภัยในการทำงาน (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2566)

ทั้งนี้ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา จึงทบทวนแนวทางการพัฒนาสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาและกำหนดประเด็นความท้าทายด้านบุคลากรไว้ 3 ประเด็น คือ 1. พัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะการคิดวิเคราะห์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง 2. พัฒนาคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงาน มุ่งสู่องค์กรแห่งความผาสุก มีคุณธรรม ความโปร่งใส และ 3. การสร้างความเป็นเจ้าของให้แก่บุคลากร ทำงานภายใต้แนวคิดการเป็นผู้ประกอบการภาครัฐ (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2566) ทำให้เห็นว่าสำนักงานฯ มีเป้าหมายมุ่งเน้นผลลัพธ์เพื่อให้คนทำงานภายในองค์กรมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสุข

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้นนี้ ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าหลักภาวนา 4 ที่ปรากฏในพระพุทธศาสนา หมายถึง การเจริญ การทำให้เป็น ให้มีขึ้น การฝึกอบรม การพัฒนา ได้แก่ 1. กายภาวนา 2. สีลภาวนา 3. จิตภาวนา และ 4. ปัญญาภาวนา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษารูปแบบการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โดยการประยุกต์ใช้หลักภาวนา 4 อันประกอบด้วย 1. กายภาวนา การพัฒนากาย 2. สีลภาวนา การพัฒนาความประพฤติ 3. จิตภาวนา การพัฒนาจิต และ 4. ปัญญาภาวนา การพัฒนาปัญญา เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา หากการศึกษานี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้ จะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
3. เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักภาวนา 4 เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) มีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยดังนี้ คือ การวิจัยเชิงปริมาณ โดยการแจกแบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารข้อมูลทุติยภูมิ โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรในสังกัดสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา จำนวน 1,210 คน (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2565) ผู้วิจัยกำหนดประชากรตามประเภทของบุคลากรภายในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาแบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ประเภทบริหาร ประเภทวิชาการ ประเภททั่วไป และประเภทพนักงานและลูกจ้าง วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยการแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มตามประเภทของบุคลากร แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละประเภท แล้วกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane (1973) เพื่อหาประชากรกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 301 คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก ที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 18 รูปหรือคน จากการเลือกสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง กับผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ที่เป็นผู้มีความเกี่ยวข้องกับการวิจัย 5 กลุ่ม ได้แก่ 1. กลุ่มผู้บริหาร 5 คน 2. กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน 5 คน 3. กลุ่มตัวแทนผู้เกี่ยวข้อง 4 คน 4. กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ 2 คน และ 5. กลุ่มนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา 2 รูป

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.896 การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 301 ชุด จากกลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรในสังกัดสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา จำนวน 4 กลุ่ม โดยใช้

วิธีการกระจายตามสัดส่วนได้แบบสอบถามซึ่งผ่านการตรวจสอบความสมบูรณ์ จำนวน 301 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 และสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพนั้น ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก แบบตัวต่อตัวกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ก่อนการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม (R_{xy}) ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และทดสอบว่าตัวแปรอิสระ (Independent Variable) หรือตัวแปรทำนาย (Predictor Variables) ทุกตัวต้องไม่มีความสัมพันธ์กันเองสูง เพื่อป้องกันปัญหาความสัมพันธ์ภายในของตัวแปรพยากรณ์ (Multicollinearity)

การวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์และสรุปรวบรวมความหมาย และการสัมภาษณ์เชิงลึก และนำเนื้อหาที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิมาสังเคราะห์เพื่อปรับปรุงแก้ไของค์ความรู้จากการวิจัย

ผลการวิจัย

1. คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พบว่าทั้ง 8 ด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.64 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบผลการศึกษา คือ 1. ลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม 2. ประชาธิปไตยในองค์กร 3. การพัฒนาความสามารถของบุคคล 4. การบูรณาการทางสังคม 5. สภาพแวดล้อมในการทำงาน 6. ความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน 7. ความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว และ 8. ค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ตามลำดับ นอกจากนี้ คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ยังประกอบด้วย การที่บุคลากรได้รับเงินเดือนและค่าตอบแทนที่เป็นธรรมมีเหลือพอเก็บเป็นเงินออม สถานที่ปฏิบัติงานมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สะดวกสบาย เอื้อต่อการทำงาน มีที่จอดรถที่เพียงพอ การเลื่อนตำแหน่ง และโอกาสเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานตามสายงานมีความเที่ยงธรรม องค์กรให้ความสนใจ ให้โอกาส และสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาทักษะและความรู้ความสามารถ

ของบุคลากร ส่งเสริมให้ทุกคนรู้สึกมีส่วนร่วม รู้สึกผูกพันกับองค์กรและเพื่อนร่วมงาน นำไปสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุข บุคลากรจัดสรรความสมดุลระหว่างการทำงานและ กิจกรรมในชีวิตส่วนตัวให้เกิดขึ้นจริงได้ จัดกิจกรรมส่งเสริมการขับเคลื่อนเครือข่ายความ ร่วมมือพหุภาคีกับสังคมภายนอก และจัดกิจกรรมสังคมสงเคราะห์และจิตอาสาเพื่อสังคม และส่งเสริมให้บุคลากรมีความรับผิดชอบต่องาน

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเลขาธิการ วุฒิสภา พบว่า 1. ปัจจัยด้านการปฏิบัติงานส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของ บุคลากรสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา มี 4 ด้าน คือ ด้านนโยบายและการบริหาร ด้าน ความสำเร็จในชีวิตการทำงาน ด้านการบังคับบัญชา และด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีตัวแปร 1 ด้าน ที่ไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงาน เลขาธิการวุฒิสภา คือ ด้านลักษณะงาน โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 58.5 อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, .01, .05 และ .05 ตามลำดับ 2. ด้านหลักภาวะ 4 ส่งผล ต่อคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา มี 2 ด้าน คือ ด้านกายภาวภาพ การพัฒนาการ และด้านจิตภาวภาพ การพัฒนาจิต มีตัวแปร 2 ด้าน ที่ไม่ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา คือ ด้าน สีสภาวภาพ การพัฒนาความประพฤติ และด้านปัญญาภาวภาพ การพัฒนาปัญญา โดยร่วมกัน ทำนายได้ร้อยละ 41.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. การประยุกต์หลักภาวะ 4 เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของ บุคลากรสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พบว่า การวิจัยนี้มีการประยุกต์หลักภาวะ 4 เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โดยปัจจัยพื้นฐานในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงาน เลขาธิการวุฒิสภาคมุ่งประกอบสำคัญ 2 ส่วน คือ ปัจจัยด้านการปฏิบัติงาน และ หลัก ภาวะ 4 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ 1. ลักษณะงาน คือ การมอบหมายงานที่มีความเหมาะสม กับบุคลากร ไม่มีความเสี่ยงต่อชีวิตและร่างกาย เป็นงานที่ตรงกับความรู้ความสามารถ 2. การบังคับบัญชา คือ การที่ผู้บังคับบัญชามีการแบ่งงานตามความชำนาญเฉพาะทาง อย่างเหมาะสม พร้อมทั้งเปิดโอกาสรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา มีสายการ บังคับบัญชาและมีการสั่งการที่ชัดเจน ไม่ขัดต่อกฎระเบียบ ข้อบังคับ 3. นโยบายและการ บริหาร คือ มีการกำหนดนโยบายและการบริหารที่มีความชัดเจน ส่งเสริมให้บุคลากรเข้าใจ ถึงนโยบายและการบริหารของหน่วยงานอย่างแท้จริง 4. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล คือ บุคลากรได้รับกำลังใจจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานเมื่อมีปัญหาทั้งในเรื่องงานและ

เรื่องส่วนตัว ยอมรับในความแตกต่างระหว่างกันให้อยู่ซึ่งกันและกัน 5. ความสำเร็จในชีวิตการทำงาน คือ ผลงานของบุคลากรเป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนมีความเป็นไปได้ และมีการทำงานเป็นทีมที่ดี การนำหลักภาวะ 4 มาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีดังนี้ 1. กายภาวนา การพัฒนากาย คือ ส่งเสริมให้บุคลากรออกกำลังกายเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ 2. สีสภาวนา การพัฒนาความประพฤติ คือ การส่งเสริมให้บุคลากร อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีความสามัคคีเกื้อกูลแก่กัน ทำงานเป็นทีม มีสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมและสังคม ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบวินัย วัฒนธรรมองค์กร ประมวลจริยธรรมข้าราชการรัฐสภาอย่างเคร่งครัด 3. จิตภาวนา การพัฒนาจิต คือ การส่งเสริมให้บุคลากรมีความอดทนต่อแรงกดดัน รู้จักบริหารความเครียด เสริมสร้างความรู้ในการพัฒนาจิต ผีอกสวดมนต์ ผีอกสมาธิ ผีอกวิปัสสนากรรมฐาน ผีอกโยนิโสมนสิการ (การคิดโดยละเอียดรอบคอบ) 4) ปัญญาภาวนา การพัฒนาปัญญา คือ การส่งเสริมให้บุคลากรมีวุฒิภาวะ รู้จักใช้หลักเหตุผลแก้ไขปัญหาลเฉพาะหน้า และปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้

อภิปรายผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 จากการศึกษาคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พบว่าทั้ง 8 ด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม แสดงให้เห็นว่า การทำงานลักษณะที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมนั้น ถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานโดยรวมบุคลากรสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม หมายถึง บุคลากรสามารถถ่ายทอดให้บุคคลภายนอกรับรู้ได้ว่าองค์กรของตนเองมีประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ หน่วยงานมีการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม กิจกรรมด้านการประหยัดพลังงานหรือทรัพยากร บุคลากรนำความรู้จากการปฏิบัติงานไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมได้ จัดกิจกรรมสังคมสงเคราะห์และจิตอาสาเพื่อสังคม และส่งเสริมให้บุคลากรมีความรับผิดชอบต่อสังคม ดำรงตนเป็นแบบอย่างและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ไม่ทำผิดกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และจรรยาบรรณ จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายต่องาน สังคมและประเทศชาติ สอดคล้องกับงานวิจัยของภุรีภัทร ห้วยหงษ์ทอง (2562) เรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรกรมป้องกัน

และบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย พบว่า ค่าสถิติความสอดคล้องของโมเดลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมเช่นกัน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พบว่า

2.1 ปัจจัยด้านการปฏิบัติงานส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานฯ มี 4 ด้าน คือ ด้านนโยบายและการบริหาร ด้านความสำเร็จในชีวิตการทำงาน ด้านการบังคับบัญชา และด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีตัวแปร 1 ด้าน ที่ไม่ส่งผลต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานฯ คือ ด้านลักษณะงาน โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 58.5 ดังเห็นจากงานวิจัยของพระครูวรธรรมวาทิ (นิพนธ์ ฉนทฺชโณ) (2565) เรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองในจังหวัดปทุมธานี พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครอง ในจังหวัดปทุมธานี พบว่ามี 2 ปัจจัย คือ 1. ปัจจัยด้านสมรรถนะ ได้แก่ การส่งเสริมความเชี่ยวชาญในอาชีพ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการบริการที่ดี และด้านการยึดมั่นในความถูกต้องและชอบธรรม 2. ปัจจัยด้านแรงจูงใจให้ปฏิบัติงาน ได้แก่ เงินเดือน การมีโอกาสก้าวหน้า การได้รับการพัฒนา ความรับผิดชอบ การควบคุมบังคับบัญชา ความสำเร็จของงาน ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น การได้รับการยกย่องชมเชย ลักษณะของงาน นโยบายการบริหาร และสภาพการทำงาน ซึ่งประสิทธิภาพการปฏิบัติงานนั้น มีส่วนสำคัญที่ส่งผลทำให้คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานดีขึ้นได้

2.2 ด้านหลักภาวนา 4 ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา มี 2 ด้าน คือ ด้านกายภาวนา การพัฒนากาย และด้านจิตภาวนา การพัฒนาจิต มีตัวแปร 2 ด้าน ที่ไม่ส่งผลต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา คือ ด้านศีลภาวนา การพัฒนาความประพฤติ และด้านปัญญาภาวนา การพัฒนาปัญญา โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 41.0 ปรากฏในงานวิจัยของกิตติชัย สุธาสีโนบล (2553) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามแนวพุทธ เพื่อสะท้อนแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในบริบทแห่งสังคมไทย พบว่า ผลการพัฒนาพฤติกรรมกรรมการเรียนด้านกาย (กายภาวนา) พฤติกรรมการเรียนด้านทักษะทางสังคม (ศีลภาวนา) และพฤติกรรมกรรมการเรียนด้านจิตใจ

(จิตภาวนา) ของนักเรียนจากการประเมินครั้งแรกนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 33.33 และการประเมินครั้งสุดท้าย นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 100 และเพิ่มขึ้นร้อยละ 66.67 ของการประเมินครั้งแรกส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ปัญญาภาวนา) มีคะแนนเฉลี่ยหลัง การทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า รูปแบบ การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามแนวพุทธ เพื่อสะท้อนแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงที่พัฒนาขึ้นสามารถพัฒนานักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

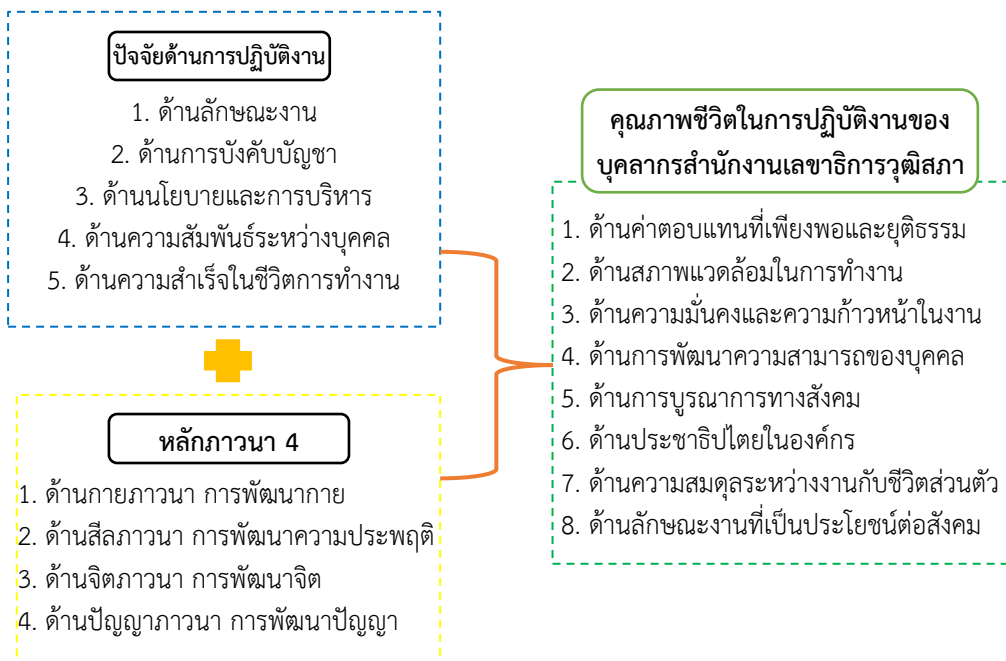
วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ผลการศึกษา พบว่า การประยุกต์หลักภาวนา 4 เพื่อส่งเสริม คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โดยการบูรณาการ ให้สอดคล้องกับปัจจัยด้านการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงาน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบายและการบริหารด้านความสำเร็จในชีวิตการทำงาน ด้านการบังคับบัญชา และด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และประยุกต์หลักภาวนา 4 ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตใน การปฏิบัติงาน 2 ด้าน คือ ด้านกายภาวนา การพัฒนากาย และด้านจิตภาวนา การพัฒนา จิต ดังนี้ 1. กายภาวนา การพัฒนากาย คือ ส่งเสริมให้บุคลากรออกกำลังกายเป็นประจำ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมี ประสิทธิภาพ 2. จิตภาวนา การพัฒนาจิต คือ ส่งเสริมให้บุคลากรมีความอดทนต่อแรง กดดันและรู้จักบริหารความเครียดที่เกิดจากการปฏิบัติงาน และเสริมสร้างความรู้ความ เข้าใจในการพัฒนาจิต ฝึกสวดมนต์ฝึกสมาธิ ฝึกวิปัสสนากรรมฐาน ฝึกโยนิโสมนสิการ (การ คิดโดยละเอียดรอบคอบ) ดังปรากฏในงานวิจัยของไฉไลฤดี ยวนะศิริ และคณะ (2546) ที่ พบว่า การพัฒนาจิตการปฏิบัติธรรมและการจัดรูปแบบที่หลากหลายตามความเหมาะสม โดยใช้หลักภาวนา 4 คือ 1. กิจกรรมกายภาวนา คือ การจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนและผู้ ปฏิบัติที่หลากหลายเพื่อฝึกการควบคุมสสารมวลระว่างในอินทรีย์สังวรทางตาหูจมูกลิ้นกายใน ระหว่างที่เรียนและปฏิบัติทั้งในอิริยาบถใหญ่ คือยืนเดินนั่งนอนและอิริยาบถย่อยเช่นการ บริโภคอาหารน้ำดื่มขับถ่ายเป็นต้นหรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมภายนอกซึ่งสัมพันธ์ กับการเคลื่อนไหวทางกาย 2. กิจกรรมศีลภาวนา คือ การจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนและผู้ ปฏิบัติตั้งอยู่ในภาวะเบียบตามที่ตั้งลงกันอย่างเคร่งครัด ตลอดถึงการสร้างความตระหนักรู้ ในข้อปฏิบัติของการอยู่ร่วมกันของผู้เรียนและผู้ปฏิบัติ การรักษาศีลและพระวินัย 3. กิจกรรมจิตภาวนาคือการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนและผู้ปฏิบัติได้อบรมปฏิบัติทางจิตเพื่อ พัฒนาสติให้เกิดสมาธิตั้งมั่นจดจ่อในระหว่างที่เรียนและฝึกปฏิบัติให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึก เข้มแข็งและสนใจในการสอนและการฝึกปฏิบัติโดยมีกิจกรรมการฝึกสมาธิในรูปแบบต่าง ๆ

ที่หลากหลายให้เหมาะสมกับจริตของผู้ปฏิบัติ 4. กิจกรรมปัญญาวานาคือจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนและผู้ปฏิบัติเกิดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรการเรียนรู้อย่างชัดเจน

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักภavana 4 เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา” สามารถสังเคราะห์ได้เป็นองค์ความรู้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย “การประยุกต์หลักภavana 4 เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา” สามารถอธิบายได้ว่าการประยุกต์หลักภavana 4 เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ปัจจัยด้านการปฏิบัติงาน+หลักภavana กล่าวคือ 1. ปัจจัยด้านการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย ด้านลักษณะงาน ด้านการบังคับบัญชา ด้านนโยบายและการบริหาร ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และด้าน

ความสำเร็จในชีวิตการทำงาน และ 2. หลักภาวะ 4 ประกอบด้วย ด้านกายภาวนา การพัฒนากาย ด้านศีลภาวนา การพัฒนาความประพฤติ ด้านจิตภาวนา การพัฒนาจิต และด้านปัญญาภาวนา การพัฒนาปัญญา เมื่อนำมาปฏิบัติร่วมกันจะสามารถส่งผลให้คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ทั้ง 8 ด้าน ประกอบด้วย ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล ด้านการบูรณาการทางสังคม ด้านประชาธิปไตยในองค์กร ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว และด้านลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยภาพรวมดีขึ้นได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาควรกำหนดนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติการ ที่ครอบคลุมกับบุคลากรทุกคน อาจทำได้โดยการจัดโครงการพัฒนาบุคลากรตามหลักศาสนาต่าง ๆ ที่บุคลากรนับถือ เช่น จัดโครงการพัฒนาบุคลากรตามหลักภาวะ 4 ให้กับบุคลากรที่นับถือศาสนาพุทธ เป็นต้น

2. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาควรกำหนดนโยบายด้านงบประมาณเพื่อให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและค่าครองชีพที่เปลี่ยนแปลงของสังคม เพื่อเพิ่มแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรในองค์กร

3. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาควรกำหนดนโยบายสนับสนุนบุคลากรให้เสนอผลงานเพื่อความก้าวหน้าหรือทำให้ได้ก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งหรือระดับที่สูงขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม และมีโอกาสในการก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานหรือการเลื่อนระดับที่สูงขึ้นอย่างเหมาะสม เทียบธรรม ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาควรพิจารณาปรับเงินเดือนให้เพียงพอต่อการดำรงชีวิตตามเกณฑ์มาตรฐานทั่วไปให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและค่าครองชีพที่เปลี่ยนแปลงของสังคม และมีความเหมาะสมกับตำแหน่งงานและปริมาณงานที่ได้รับมอบ

2. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาควรพิจารณาเรื่องภาระงานที่บุคลากรรับผิดชอบ ดำเนินการอยู่ ต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหากับสุขภาพร่างกายและจิตใจ ตลอดจนสามารถทำให้บุคลากรมีเวลาว่างให้กับตนเองและครอบครัวได้อย่างมีความสุข

3. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาควรฝึกอบรมบุคลากรให้รู้และเข้าใจถึงแนวทางปฏิบัติ สิทธิประโยชน์ และขั้นตอนต่าง ๆ ในการเสนอผลงานเพื่อความก้าวหน้าหรือทำให้ได้ก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งหรือระดับที่สูงขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยโดยเป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย (Participatory Action Research: PAR) เพื่อให้ทั้งผู้บริหารและบุคลากรได้ตระหนักถึงปัญหาขององค์กร และการบริหารจัดการด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานที่เหมาะสม

2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานโดยการนำหลักธรรมด้านอื่น ๆ เช่น ไตรสิกขา พรหมวิหาร 4 อิทธิบาท 4 จริต 6 เป็นต้น มาประยุกต์ร่วมกับศาสตร์สมัยใหม่

3. ควรศึกษาวิจัยตามมาตรฐานคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของข้าราชการไทย ใน 4 ด้าน คือ ด้านส่วนตัว ด้านการงาน ด้านการเงิน และด้านสังคม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของการพัฒนาข้าราชการไทย

เอกสารอ้างอิง

กรมการพัฒนาชุมชน. (2551). รายงานคุณภาพชีวิตของคนไทยในชนบท ปี 2551. สืบค้น 28 มกราคม 2565, จาก http://www.phichit.go.th/info_news/JorPorTor/JorPorTor_Thai.pdf

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน. (2562). คุณภาพชีวิตในการทำงาน (Quality of Work Life). สืบค้น 28 มกราคม 2565, จาก <https://www.tosh.or.th/index.php/blog/item/475-quality-of-working-life>

กิตติชัย สุธาสิโนบล. (2553). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามแนวพุทธ เพื่อสะท้อนแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในบริบทแห่งสังคมไทย (ดุชนิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรการสอน). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ไฉไลฤดี ยูวนะศิริ และคณะ. (2546). ผลสำเร็จในการปฏิบัติธรรมของพระนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตเชียงใหม่ (รายงานการวิจัย). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระครูวรธรรมวาที (นิพนธ์ ฉันทวสุโธ). (2565). การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองในจังหวัดปทุมธานี (ดุสิตนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ฐริภัทร ห้วยหงษ์ทอง. (2562). การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย (ดุสิตนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2565). แผนภูมิแสดงจำนวนบุคลากร. สืบค้น 2 ธันวาคม 2565, จาก <https://service.senate.go.th/registration/satak1.php>
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2566). แผนปฏิบัติราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พ.ศ. 2566-2570. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis* (3rd ed.). New York: Harper & Row.

รูปแบบการพัฒนาการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล
ของคณะสงฆ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*

DEVELOPMENT MODEL OF SUB-DISTRICT PEOPLE TRAINING UNITS
DRIVING MECHANISM OF SANGHA IN PRACHUABKIRIKHAN PROVINCE

พระใบฎีกาไพโรจน์ สุธิตโต

Phrabaidika Pairot Suchitto

วัดหนองอ้อตะวันออก จังหวัดราชบุรี

Wat Nongortawanook, Ratchaburi Province

Corresponding Author E-mail: watdee9999@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชน 2. ศึกษากระบวนการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชน 3. นำเสนอการพัฒนาการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีค่าดัชนีวัดความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 25 รูปหรือคน และใช้การสนทนากลุ่มเฉพาะ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 8 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิค การวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบบริบท

ผลการวิจัยพบว่า มีจุดแข็ง ด้านกระบวนการทำงานร่วมกันในพื้นที่ มีจุดอ่อน ด้านงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีไม่เพียงพอ และรัฐบาลได้บรรจุ โครงการให้อยู่ในแผนยุทธศาสตร์ชาติซึ่งเป็นโอกาส ด้านความมั่นคงในการปฏิบัติงานและมีอุปสรรค คือสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2009 กระบวนการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประจวบคีรีขันธ์ ต้องอาศัยองค์ประกอบ 4 ส่วนมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน คือ ส่วนที่ 1 การวางแผนงานด้วยวงจรคุณภาพ PDCA ส่วนที่ 2 หน้าที่งาน 8 ประการของหน่วย อบรม. ส่วนที่ 3 แนวทางปฏิบัติงานของหน่วย อบรม. 7 ด้าน และ ส่วนที่ 4 การศึกษาดูงานของหน่วย อบรม. ที่มีผลงานดีเด่น เพื่อใช้เป็นแบบอย่างในการขับเคลื่อนงานของหน่วย อบรม. รูปแบบการพัฒนาการขับเคลื่อน

* Received October 11, 2023; Revised April 13, 2024; Accepted April 15, 2024

หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วยงาน 4 ขั้นตอนใหญ่ คือ ขั้นตอนที่ 1.การวางแผนการดำเนินงาน ทั้ง 8 ประการ ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้ ทั้ง 8 ประการ ตั้งคณะทำงาน แบ่งหน้าที่ กระจายอำนาจการปฏิบัติและสั่งการ ในแนวราบ ขั้นตอนที่ 3 การกำกับติดตาม การดำเนินงานตามแผนทั้ง 8 แผนงาน อย่างใกล้ชิด ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุง แก้ไข พัฒนาข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามแผนงานทั้ง 8 ประการ

คำสำคัญ: รูปแบบ; การพัฒนา; การขับเคลื่อน; หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

Abstract

Objectives of this research were: 1. To study the general conditions, problems, and obstacles in driving the sub-district people's training unit. 2. To study the process of moving the sub-district people's training unit 3 To present the development model of the driving mechanism of the sub-district public training unit of the Sangha in Prachuap Khiri Khan Province, conducted by the qualitative research method. Data were collected through in-depth interviews with 25 key informants and 8 participants in focus group discussions. Data were analyzed by content descriptive interpretation.

The research results found strengths in working together in the area, with insufficient areas for improvement in the allocated budget. The government had appointed the project to be included in the national strategic plan, which was an opportunity. In terms of operational security. The obstacle was the outbreak of the 2009 coronavirus. The process of driving the sub-district public training units' driving mechanism of Sangha in Prachuap Khiri Khan Province must rely on 4 components to be applied together: Part 1. Work planning with the PDCA quality cycle. Part 2. 8 duties of local administrative units. Part 3. Guidelines for the work of local administrative organisations in 7 areas and part 4. Study visits of local administrative organisations with outstanding performance to be used as a model to drive the work of local administrative organisations. Development model of sub-district people training units driving mechanism of Sangha in Prachuap Khiri

Khan Province consisting of 4 significant steps of work: Step 1. Planning operations for all 8 aspects. Step 2. Carrying out work according to the plans set for all 8 aspects. Set up working groups, divide responsibilities, distribute authority, act, and give orders horizontally. Part 3 Closely monitoring the implementation of the 8 plans. Step 4 Improving, correcting, and developing the shortcomings of implementing the 8 plans.

Keywords: Model; Development; Driving Mechanism; Sub-District People Training Units

บทนำ

สังคมไทยประกอบไปด้วยสถาบันทางสังคมหลายสถาบัน แต่สถาบันที่มีความใกล้ชิดกับคนในสังคมมากที่สุดและเป็นสถาบันพื้นฐานของสังคมคือ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และสถาบันพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะสถาบันพระพุทธศาสนานั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ประชาชนส่วนใหญ่ ของสังคมไทยนั้น นับถือพระพุทธศาสนา (กรมการศาสนา, 2544) วัดจึงจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้า เพื่อเรียกความเลื่อมใส ศรัทธาของประชาชนกลับมาเหมือนกับในสมัยก่อน ๆ และการพัฒนานั้นก็มีรูปแบบการพัฒนาที่หลากหลาย ลักษณะที่จะนำมาดำเนินการพัฒนาเพื่อเป็นรูปแบบในการพัฒนาการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่ง “หน่วย อ.ป.ต. เป็นชื่อย่อของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล” เป็นความริเริ่มของคณะสงฆ์ซึ่งมีเจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ฟื้น ชุตินธรมหาเถร ป.ธ.9) วัดสามพระยา กรุงเทพมหานคร ได้ก่อตั้งขึ้นมาด้วยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคมให้จัดตั้ง เมื่อปี พ.ศ. 2518 เป็นต้นมา และตามระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล พ.ศ. 2546 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 15 ตรี แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534 มหาเถรสมาคมวางระเบียบ มหาเถรสมาคมโดยการแต่งตั้งให้มีคณะกรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ตาม ข้อ 8 คณะกรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เรียกชื่อย่อว่า “คณะกรรมการ อ.ป.ต.” มีอำนาจหน้าที่ดังนี้ 1. จัดการอบรมประชาชนตามวัตถุประสงค์และวิธีการ ที่กำหนดไว้ในระเบียบมหาเถรสมาคมนี้ และตามแนวการอบรมซึ่งคณะกรรมการอบรมประชาชนกลาง

จะได้กำหนดขึ้น โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม 2. ปฏิบัติการช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนในตำบลนั้น ตามกำลังและความสามารถ 3. แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงิน และฝ่ายธุรการอื่น ๆ กำหนดวิธีปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเป็นการสมควรจะแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อมอบหมายให้พิจารณาหรือดำเนินการใด ๆ ก็ได้ 4. จัดการดูแลรักษาทรัพย์สินของหน่วยอบรมให้เป็นไปด้วยดี 5. เสนอความเห็น หรือข้อขัดข้องต่อคณะกรรมการอำนวยการอบรม และปฏิบัติการตามคำแนะนำชี้แจงของคณะกรรมการอำนวยการ หรือผู้อำนวยการอบรมแล้วแต่กรณี 6. ติดต่อประสานงาน และขอความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมือง เพื่อให้การอบรมประชาชนดำเนินไปโดยสะดวกและเรียบร้อย 7. เสนอรายการกิจการที่ได้ดำเนินการไปแล้วในรอบปีต่อคณะกรรมการอำนวยการ และผู้อำนวยการอบรมตามลำดับจนถึงคณะกรรมการอำนวยการอบรมประชาชน นอกจากกรณีดังกล่าวข้างต้น ให้มีเจ้าหน้าที่จัดตั้งห้องสมุดและเอกสารสถานประจำตำบลอีกส่วนหนึ่ง ตามวิธีการที่จะได้กำหนดขึ้น ซึ่งในบางตำบลของฝ่ายบ้านเมืองถึงแม้จะมีตำบลคณะสงฆ์มากกว่า 1 ตำบล ก็ตามแต่หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมีได้เพียงตำบลละ 1 แห่งเท่านั้น แต่ในตำบลมีวัดเพียงวัดเดียวก็ให้วัดนั้นเป็นหน่วยอบรมประชาชนเลย ซึ่งหน่วยงานอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ บางหน่วยไม่สามารถจะดำเนินการตามวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ได้เนื่องจากขาดปัจจัยหลายประการ เช่น ขาดการวางแผน ขาดการปฏิบัติตามแผน ขาดการตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน ขาดการปรับปรุงแก้ไข และอุปกรณ์ที่จะมาสนับสนุนในการดำเนินงาน ขาดการประสานกับองค์กรและหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐ และเอกชนในพื้นที่ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีเครือข่ายโยงใยทั่วประเทศ เพื่อช่วยวางแผนในการทำงานให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลแต่ละแห่งซึ่งมีศักยภาพแตกต่างกันมาก จึงทำให้ไม่มีความพร้อมในการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์ให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์การจัดตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลได้ จึงส่งผลให้การทำงานแตกต่างกันไป เนื่องด้วยขาดรูปแบบการจัดการที่ชัดเจน (สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์, 2562)

สภาพปัญหาของการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ประธานหน่วยและคณะกรรมการของหน่วยบางแห่งอยู่คนละพื้นที่ คณะกรรมการ ขาดความรู้ความเข้าใจในการฝึกอบรม ไม่มีแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจน ไม่มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และขาดการส่งเสริมศีลธรรมและจริยธรรมแก่

ประชาชนอย่างต่อเนื่อง การให้ความรู้ ด้านเศรษฐกิจพอเพียง แก่ประชาชน ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการจัดตั้งศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุข ขาดนโยบายและแผนงาน ต่างคนต่างทำงานขาดการมีส่วนร่วมจัดกิจกรรม อย่างต่อเนื่องให้เป็นรูปธรรม ไม่มีการจัดวิทยากรมาอบรมผู้สูงอายุในด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย ขาดการประสานงานกับพัฒนาการประจำตำบล มาจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนเรื่องการดำรงชีวิต ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ขาดการดำเนินงานส่งเสริมจิตสาธารณะในการฝึกบำเพ็ญจิตภาวนา ในวันสำคัญทางศาสนา และอบรมนักเรียนในเรื่องความกตัญญูกตเวทีในวันสำคัญต่าง ๆ (วิทยา จันทรแดง, 2544) การวิจัยนี้มุ่งศึกษารูปแบบการพัฒนาการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่มีผลงานดีเด่น ของแต่ละอำเภอ ว่าแต่ละหน่วยนั้นมีการดำเนินงานอย่างไร ซึ่งในแต่ละหน่วยนั้นย่อมมีบริบท มีความพร้อมที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพื่อหาแนวทางส่งเสริมสนับสนุนให้วัดที่เป็นหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลได้มีรูปแบบการพัฒนาการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลอีกทั้งจะศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรคที่ผ่านมารวมทั้งแนวทางในการพัฒนาหน่วย อ.ป.ต. ให้มีผลการปฏิบัติงานเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไป ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. เพื่อนำเสนอกระบวนการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะ สงฆ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ พระสังฆาธิการในสังกัดของการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของ คณะสงฆ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ผู้นำ/ปราชญ์ชาวบ้านของ

ชุมชนในพื้นที่ที่ตั้งของวัดที่ขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้บริหาร/บุคลากรของหน่วยราชการที่มีพันธกิจเกี่ยวข้อง และนักวิชาการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล และนักวิชาการด้านการจัดการเชิงพุทธ โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Selection) ตามลักษณะการเป็นตัวแทนของกลุ่มที่เหมาะสม จำนวน 25 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไว้ 2 ประเภท ดังนี้ 1. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านและลึกซึ้ง โดยผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิดเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยผู้ศึกษาจะใช้กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังกล่าวข้างต้น 2. การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านและลึกซึ้ง จากการร่วมพูดคุยกันระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้แบบสนทนากลุ่มเฉพาะที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อให้ได้คำตอบในเชิงเหตุผล โดยผู้ศึกษาจะใช้กับผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะดังกล่าวข้างต้น

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์ในรูปแบบที่ทั้งที่เป็นทางการโดยใช้ประเด็นคำถามที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อนำไปสู่การสนทนา

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยผู้วิจัยพยายามรักษาสำนวนเดิมของผู้ให้สัมภาษณ์รวมทั้งปรับแก้ให้มีความชัดเจนทางการสื่อสาร ความหมาย และลดข้อความที่ซ้ำซ้อนกัน

ผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาและอุปสรรคของรูปแบบการพัฒนาการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์” ตามทฤษฎี SWOT ได้แก่

1.1 ด้านจุดแข็ง (Strength) พบว่าหน่วย อ.ป.ต. มีกระบวนการทำงานร่วมกันกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใน พื้นที่ หน่วย อ.ป.ต. เป็นฐานในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างรัฐ วัด และชุมชนซึ่ง หน่วย อ.ป.ต. มีการประเมินผลการดำเนินงานได้ทั้งในเชิง

ปริมาณ และคุณภาพ คณะสงฆ์ทำงานเป็นเครือข่ายรวมกันทั้งภาครัฐ สถานศึกษา และชุมชน หน่วย อ.ป.ต ทำงานในเชิงรุกที่เน้นการแก้ไขปัญหาโดยตรงในระดับ พื้นที่

1.2 ด้านจุดอ่อน (Weakness) พบว่า มี 8 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีไม่เพียงพอกับความจำเป็นหรือความต้องการตามสภาพจริงของหน่วย อ.ป.ต หน่วย อ.ป.ต ขาดการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานอย่างเต็มที่ นโยบายเน้นตั้งรับมากกว่าเชิงรุก หน่วย อ.ป.ต บางพื้นที่ยังขาดการประสานความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริง

1.3 ด้านโอกาส (Opportunity) พบว่า รัฐบาลให้การสนับสนุนโดยบรรจุโครงการรูปแบบการพัฒนาการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลให้อยู่ในแผนยุทธศาสตร์ชาติ ของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติประชาชนจำนวนมากต้องการความช่วยเหลือหรือการพัฒนาการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์ด้วยสิ่งของ สังคมต้องการหลักการหรือหลักปฏิบัติเพื่อสร้างสันติสุขปรองดองและสมานฉันท์ มีองค์ความรู้ศาสตร์การพัฒนาการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

1.4 ด้านอุปสรรค (Threat) พบว่า สถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาหรือโควิด 2019 ได้รับงบประมาณจากหน่วยงานภายนอกไม่เพียงพอต่อการดำเนินโครงการให้ลุล่วงได้เท่าที่ควร ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจทำให้ประชาชนไม่มีเวลาเข้าวัด เทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการอบรมต้นทุนสูงค่าใช้จ่ายมากและ สภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงมีผลกระทบต่อการให้ความสนับสนุนการจัดกิจกรรมของหน่วย อ.ป.ต กับประชาชน

2. กระบวนการของรูปแบบการพัฒนาการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่

2.1 ด้านการวางแผน (Plan) พบว่า การพัฒนาการขับเคลื่อนหน่วยอบรมเป็นหนึ่งในภารกิจตาม แผนปฏิบัติการรายปีของคณะสงฆ์ระดับจังหวัดที่แต่ละอำเภอ นำไปกำหนดแผนงานให้สอดคล้องและ เป็นไปตามหลักพระธรรมวินัยและไม่ขัดต่อกฎหมายของบ้านเมืองแผนงานกำหนดภารกิจและวิธีดำเนินงานตามลำดับ ความสำคัญและความเร่งด่วนของเรื่องที่เป็นปัญหาต่อชุมชน มีการลงพื้นที่สำรวจผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ จากหน่วยราชการที่มีความเกี่ยวข้องฝ่ายคณะสงฆ์เป็นหลักในการจัดทำแผนการดำเนินงานโดยการกระจายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ ตามลำดับสายการปกครอง คณะสงฆ์บางพื้นที่มีแผนงานการพัฒนาการ

ขับเคลื่อนหน่วยอบรมโดย กำหนดกิจกรรมภาคปฏิบัติการเป็นประจำทุกเดือน เดือนละ 1 ครั้ง

2.2 ด้านการวางแผนไปปฏิบัติให้เกิดผล (Do) พบว่า ขั้นตอนและวิธีดำเนินงานเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ ปฏิบัติงานในรูปแบบของคณะบุคคลหรือทำงานเป็นทีม มีคณะสงฆ์เป็นแม่ข่ายหลักในการปฏิบัติงาน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตระหนักในบทบาทและหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดี การปฏิบัติอย่างราบรื่นสืบเนื่องมาจากมีแผนการดำเนินงานที่ดีตั้งแต่เริ่มแรก มีการปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานให้สอดคล้องกับมาตรการควบคุมโรคระบาดโควิด-19 ของรัฐ เน้นความมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการทำงานร่วมกันในลักษณะเครือข่าย และมีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการที่หลากหลายในช่วงเวลาของการลงพื้นที่นำแผนไปปฏิบัติ

2.3 ด้านการตรวจสอบ (Check) พบว่า มีการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ มีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลในระดับจังหวัดทำหน้าที่ ประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อรายงานต่อคณะกรรมการระดับจังหวัดและสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นสายหลักชั้นอักษร การตรวจสอบการสงเคราะห์ประชาชนเป็นส่วนหนึ่งการประเมินผลในกิจกรรมบูรณาการกิจการคณะสงฆ์และสร้างเครือข่ายในพื้นที่ของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์ กระบวนการตรวจสอบประเมินผลเชิงพฤติกรรมของประชาชนกลุ่มเป้าหมายครอบคลุมด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ คณะสงฆ์ระดับจังหวัดต้องรายงานผลการดำเนินงานโครงการให้แก่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติในวันที่ 25 ของทุกเดือน การตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของการพัฒนาการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์

2.4 ด้านการปฏิบัติการปรับปรุงแก้ไข (Act) พบว่า เอกสารรายงานสรุปผลการดำเนินงานเป็นข้อมูลสำคัญที่นำมาใช้ประกอบการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานครั้งต่อไป การปรับปรุงแก้ไขสามารถกระทำได้ทั้งในส่วนของระบบหรือวิธีการที่เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน การปรับปรุงแก้ไขมีทั้งปรับปรุงย่อยในภาคปฏิบัติการประจำเดือนและปรับปรุงใหญ่ในแผนปฏิบัติการประจำปีของปีถัดไป ข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงแก้ไขระดับแผนงานมาจากคณะกรรมการติดตามและประเมินผลในระดับจังหวัด และคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์ส่วนกลางผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยราชการที่มีความเกี่ยวข้องได้ช่วยให้ข้อมูลต่าง ๆ เพิ่มเติมสำหรับการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการทำงาน

3. องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์จังหวัดพระจวบคีรีขันธ์ ได้แก่

3.1 ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม พบว่า การจัดโครงการเข้าค่ายอบรมเยาวชนครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย จัดอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน มีการส่งเสริมโครงการและจัดกิจกรรมการรักษาศีล 5 ในชุมชนการอนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่น เช่น การแห่เทียนพรรษา ส่งเสริมการจัดอบรมศีลธรรมแก่เยาวชนและประชาชนในท้องถิ่น

3.2 ด้านสุขภาพอนามัย พบว่า การจัดตั้งศูนย์ประจำวัดและการจัดกิจกรรมบริจาคโลหิตเพื่อสุขภาพควรมีการเชิญนายแพทย์มาตรวจรักษาการอบรมเน้นให้รู้จักโทษของยาเสพติดการจัดสถานที่ออกกำลังกายเพื่อชุมชน

3.3 ด้านสัมมาชีพ พบว่า มีการตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์โดยวัดเป็นศูนย์กลางการทำงาน การจัดอบรมวิชาชีพที่ชาวบ้านสนใจและประกอบอาชีพได้ เช่น ขายของออนไลน์ การทำขนม การเพาะเห็ด ฯลฯ การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดการว่างงานของคนในชุมชน

3.4 ด้านสันติสุข พบว่า ส่งเสริมการจัดอบรมประชาชนให้มีความรักสามัคคี การเชิญเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ มาบรรยายให้ความรู้ในเรื่องยาเสพติดให้แก่พระภิกษุสงฆ์และสามเณร เยาวชนและประชาชนทั่วไป

3.5 ด้านศึกษาสงเคราะห์ พบว่า การจัดกิจกรรมหาทุนการศึกษาให้แก่นักเรียนที่อยู่ในสถานที่ทุรกันดาร มีการมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่เรียนดีแต่ยากจน การจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนการใช้สถานที่ของวัดจัดทำห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับประชาชน

3.6 ด้านสาธารณสงเคราะห์ พบว่า การบูรณปฏิสังขรณ์ปูชนียสถานและโบราณสถานให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ มีการสงเคราะห์ประชาชนจากภัยพิบัติ และออกเยี่ยมดูแลตามบ้านประชาชนและนาประชาชนพัฒนาหมู่บ้าน

3.7 ด้านกตัญญูทศเวทิตาธรรม พบว่า สงเคราะห์ด้วยการนำธรรมะไปบรรเทาทุกข์และแก้ปัญหาทางใจแก่ประชาชนมีการอบรมให้ประชาชนรู้จักกตัญญูต่อผู้มีพระคุณการสั่งสอนให้รู้จักหน้าที่ของบุตรต่อบิดามารดาการดำเนินงานให้การสงเคราะห์ประชาชนด้วยความรับผิดชอบและไม่ทอดทิ้งภาระธุระในทุกกรณีการกระทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชน

3.8 ด้านสามัคคีธรรม พบว่า มีการจัดการแข่งขันกีฬาเฉลิมพระเกียรติการจัดอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามัคคีให้กับประชาชนการเยี่ยมเยียนประชาชน ผู้สูงอายุ ผู้ป่วย

ในโรงพยาบาลการร่วมพัฒนาหมู่บ้านในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษาการจัดให้ประชาชนในหมู่บ้านมาร่วมกิจกรรมในเทศกาลต่าง ๆ ทั้งในวันสำคัญทางศาสนาและวันสำคัญต่าง ๆ มีการจัดกิจกรรมสัมพันธ์ระหว่างหมู่บ้าน

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาและอุปสรรคของรูปแบบการพัฒนาการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตามทฤษฎี SWOT ได้แก่

1. ด้านจุดแข็ง (Strength) พบว่า หน่วย อ.ป.ต มีกระบวนการทำงานร่วมกันกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ หน่วย อ.ป.ต เป็นฐานในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างรัฐ วัด และชุมชนซึ่ง หน่วย อ.ป.ต มีการประเมินผลการดำเนินงานได้ทั้งในเชิงปริมาณ และคุณภาพ คณะสงฆ์ทำงานเป็นเครือข่ายรวมกันทั้งภาครัฐสถานศึกษา และชุมชน หน่วย อ.ป.ต ทำงานในเชิงรุกที่เน้นการแก้ไขปัญหาโดยตรงในระดับพื้นที่
2. ด้านจุดอ่อน (Weakness) พบว่า มี 8 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีไม่เพียงพอกับความจำเป็นหรือความต้องการตามสภาพจริงของหน่วย อ.ป.ต หน่วย อ.ป.ต ขาดการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานอย่างเต็มที่ นโยบายเน้นตั้งรับมากกว่าเชิงรุก หน่วย อ.ป.ต บางพื้นที่ยังขาดการประสานความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริง
3. ด้านโอกาส (Opportunity) พบว่า รัฐบาลให้การสนับสนุนโดยบรรจุโครงการรูปแบบการพัฒนาการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลให้อยู่ในแผนยุทธศาสตร์ชาติของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติประชาชนจำนวนมากต้องการความช่วยเหลือหรือการพัฒนาการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์ด้วยสิ่งของสังคมต้องการหลักการหรือหลักปฏิบัติเพื่อสร้างสันติสุขปรองดองและสมานฉันท์ มุ่งองค์ความรู้ศาสตร์การพัฒนาการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล
4. ด้านอุปสรรค (Threat) พบว่า สถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาหรือโควิด 2009 ได้รับงบประมาณจากหน่วยงานภายนอกไม่เพียงพอต่อการดำเนินโครงการให้ลุล่วงได้เท่าที่ควรความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจทำให้ประชาชนไม่มีเวลาเข้าวัด เทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการอบรมต้นทุนสูงค่าใช้จ่ายมากและ สภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงมีผลกระทบต่อการให้ความสนับสนุนการจัดกิจกรรมของหน่วย อ.ป.ต สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูอาทรยติกิจ (2563) เรื่อง รูปแบบการพัฒนาศาสนทายาทของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า 1. สภาพทั่วไปของการพัฒนาศาสนทายาทของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2. กระบวนการพัฒนา ด้านกาย มีการส่งเสริมให้มี

ร่างกายแข็งแรงละชั่วทาดิ ด้านศีล ส่งเสริมให้มีระเบียบวินัย ตามจารีตประเพณี รักสงบ โดยใช้ศีลเป็นฐาน ด้านจิต ฝึกสมาธิ ให้จิตใจใฝ่กุศล ด้านปัญญา เรียนรู้หลักธรรม พัฒนาความสามารถในการแก้ไขปัญหา 3. รูปแบบการพัฒนาศาสนทายาทของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรีประกอบด้วย ด้านการพัฒนากาย ฝึกอบรมให้ความรู้และส่งเสริมในการทำ ความ

2. กระบวนการของรูปแบบการพัฒนาการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ 1. ด้านการวางแผน (Plan) พบว่า การพัฒนาการขับเคลื่อนหน่วยอบรมเป็นหนึ่งในภารกิจตาม แผนปฏิบัติการรายปีของคณะสงฆ์ระดับจังหวัดที่แต่ละอำเภอไปกำหนดแผนงานให้สอดคล้องและ เป็นไปตามหลักพระธรรมวินัยและไม่ขัดต่อกฎหมายของ บ้านเมือง แผนงานกำหนดภารกิจและวิธีดำเนินงานตามลำดับ ความสำคัญและความเร่งด่วนของเรื่องที่เป็นปัญหาต่อ ชุมชน มีการลงพื้นที่สำรวจผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนเพื่อใช้ เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยราชการที่มีความเกี่ยวข้อง ฝ่ายคณะสงฆ์เป็นหลักในการจัดทำแผนการดำเนินงาน โดยการกระจายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ ตามลำดับสายการปกครอง คณะสงฆ์บางพื้นที่มีแผนงานการพัฒนาการขับเคลื่อนหน่วยอบรมโดย กำหนดกิจกรรมภาคปฏิบัติการเป็นประจำทุกเดือน เดือนละ 1 ครั้ง 2. ด้านการนำแผนไปปฏิบัติให้เกิดผล (Do) พบว่า ขั้นตอนและวิธีดำเนินงานเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ ปฏิบัติงานในรูปแบบของคณะบุคคลหรือทำงานเป็นทีม มีคณะสงฆ์เป็นแม่ข่ายหลักในการปฏิบัติงาน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตระหนักในบทบาทและหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดี การปฏิบัติอย่างราบรื่นสืบเนื่องมาจากมีแผนการดำเนินงานที่ดีตั้งแต่เริ่มแรก มีการปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานให้สอดคล้องกับมาตรการควบคุมโรคระบาดโคโรนาไวรัสของรัฐ เน้นความร่วมมือร่วมใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการทำงานร่วมกันในลักษณะเครือข่าย และมีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการที่หลากหลายในช่วงเวลาของการลงพื้นที่นำแผนไปปฏิบัติ 3. ด้านการตรวจสอบ (Check) พบว่า มีการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ มีคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลในระดับจังหวัดทำหน้าที่ ประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อรายงานต่อคณะกรรมการระดับจังหวัดและสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นสายลักษณะอักษร การตรวจสอบการสงเคราะห์ประชาชนเป็นส่วนหนึ่งการประเมินผลในกิจกรรมบูรณาการกิจการคณะสงฆ์และสร้างเครือข่ายในพื้นที่ของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์กระบวนการตรวจสอบประเมินผลเชิงพฤติกรรมของประชาชนกลุ่มเป้าหมายครอบคลุมด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ คณะสงฆ์ระดับจังหวัดต้องรายงานผลการดำเนินงานโครงการให้แก่สำนักงานพระพุทธศาสนา

แห่งชาติในวันที่ 25 ของทุกเดือน การตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของการพัฒนาการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์ 4. ด้านการปฏิบัติการปรับปรุงแก้ไข (Act) พบว่า เอกสารรายงานสรุปผลการดำเนินงานเป็นข้อมูลสำคัญที่นำมาใช้ประกอบการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานครั้งต่อไป การปรับปรุงแก้ไขสามารถกระทำได้ทั้งในส่วนของการระบบหรือวิธีการที่เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน การปรับปรุงแก้ไขมีทั้งปรับปรุงย่อยในภาคปฏิบัติการประจำเดือนและปรับปรุงใหญ่ในแผนปฏิบัติการประจำปีของปีถัดไป ข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงแก้ไขระดับแผนงานมาจากคณะกรรมการติดตามและประเมินผลในระดับจังหวัด และคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์ส่วนกลางผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยราชการที่มีความเกี่ยวข้องได้ช่วยให้ข้อมูลต่าง ๆ เพิ่มเติมสำหรับการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสหัส ฐิตสาโร (2551) เรื่อง การบริหารองค์การคณะสงฆ์ พบว่า การบริหารงานบุคคลในองค์การคณะสงฆ์การแต่งตั้งและถอดถอนเป็นอำนาจหน้าที่ของบริหารชั้นตน หรือผู้บริหารที่สูงกว่า ยังขาดการบริหารอย่างเป็นระบบและมีการพัฒนาไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลง แต่การมอบอำนาจในการตัดสินใจยังขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่มีลำดับชั้นสูงกว่า การจัดการบริหารในแต่ละวัดยังไม่เด่นชัด รวมทั้งการบริหารจัดการกิจการคณะสงฆ์ในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับภาค จนถึง ระดับวัด การปกครองมีการรวมศูนย์และเป็นไปในการสั่งการจากบนลงล่าง การศึกษาของวัดและ ของคณะสงฆ์โดยรวมขาดระบบบริหารจัดการที่ดีและไม่เป็นระบบ การเผยแผ่ยังเป็นรูปแบบเดิมและ ขาดการปรับให้สอดคล้องกับยุคสมัย การบริหารงานสาธารณูปการ ขาดระบบแบบแผนที่ชัดเจนขาด ระบบการจัดการที่ดี การศึกษาสงเคราะห์ขาดการกำหนดรูปแบบการให้การสงเคราะห์ที่ดีและไม่เป็น ระบบ และด้านการสาธารณสงเคราะห์มีรูปแบบและระบบที่ดีต่อการให้การอนุเคราะห์แก่ประชาชน

3. กระบวนการของรูปแบบการพัฒนาการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ 1. ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม พบว่า การจัดโครงการเข้าค่ายอบรมเยาวชนครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย จัดอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน มีการส่งเสริมโครงการและจัดกิจกรรมการรักษาศีล 5 ในชุมชนการอนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่น เช่น การแห่เทียนพรรษาส่งเสริมการจัดอบรมศีลธรรมแก่เยาวชนและประชาชนในท้องถิ่น 2. ด้านสุขภาพอนามัย ประเด็นสำคัญได้แก่ การจัดตั้งศูนย์ประจำวัดและการจัดกิจกรรมบริจาคโลหิตเพื่อสภากาชาดมีการเชิญนายแพทย์มาตรวจรักษาการอบรมเน้นให้

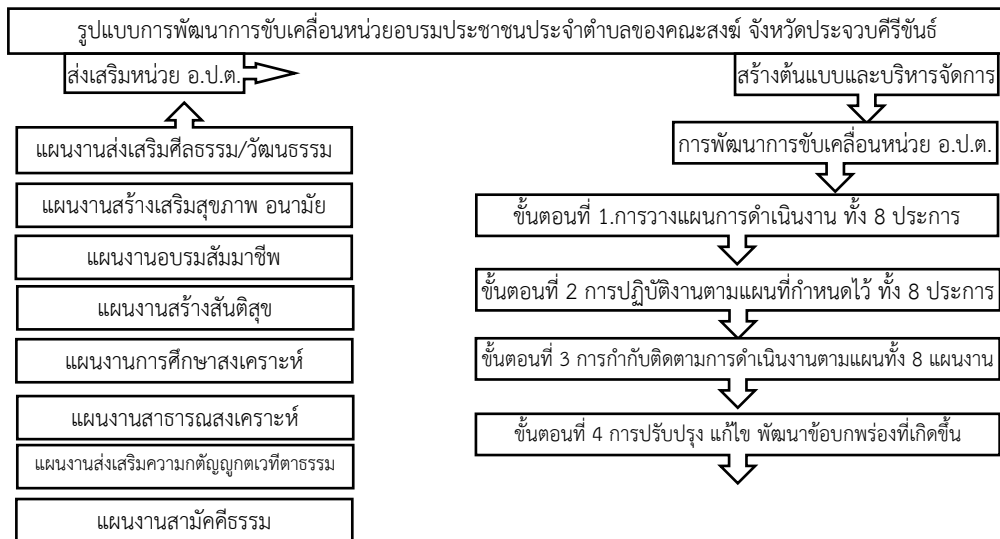

รู้จักโทษของยาเสพติดการจัดสถานที่ออกกลางกายเพื่อชุมชน 3. ด้านสัมมาชีพ พบว่า มีการตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์โดยวัดเป็นศูนย์กลางการทำงาน การจัดอบรมวิชาชีพที่ชาวบ้านสนใจและประกอบอาชีพได้ เช่น ขายของออนไลน์ การทำขนม การเพาะเห็ด ฯลฯ การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดการว่างงานของคนในชุมชน 4. ด้านสันติสุข พบว่า ส่งเสริมการจัดอบรมประชาชนให้มีความรักสามัคคีการเชิญเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ มาบรรยายให้ความรู้ในเรื่องยาเสพติดให้แก่พระภิกษุสงฆ์และสามเณร เยาวชนและประชาชนทั่วไป 5. ด้านศึกษาสงเคราะห์ พบว่า การจัดกิจกรรมหาทุนการศึกษาให้นักเรียนที่อยู่ในสถานที่ทุรกันดารมีการมอบทุนการศึกษาแก่นิสิต นักศึกษาที่เรียนดีแต่ยากจนการจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนการใช้สถานที่ของวัดจัดทำห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับประชาชน 6. ด้านสาธารณสงเคราะห์พบว่าประเด็นสำคัญ ได้แก่ การบูรณปฏิสังขรณ์ปูชนียสถานและโบราณสถานให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ มีการสงเคราะห์ประชาชนจากภัยพิบัติ และออกเยี่ยมดูแลตามบ้านประชาชนและนำประชาชนพัฒนาหมู่บ้าน 7. ด้านกตัญญูกตเวทิตาธรรม พบว่า สงเคราะห์ด้วยการนำธรรมะไปบรรเทาทุกข์และแก้ปัญหาทางใจแก่ประชาชนมีการอบรมให้ประชาชนรู้จักกตัญญูต่อผู้มีพระคุณการสั่งสอนให้รู้จักหน้าที่ของบุตรตอบิดามารดาการดำเนินงานให้การสงเคราะห์ประชาชนด้วยความรับผิดชอบและไม่ทอดทิ้งภาระธุระในทุกกรณีการกระทำความดีให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชน และ 8. ด้านสามัคคีธรรม พบว่า มีการจัดการแข่งขันกีฬาเฉลิมพระเกียรติการจัดอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามัคคีให้กับประชาชนการเยี่ยมเยียนประชาชนผู้สูงอายุ ผู้ป่วยในโรงพยาบาลการร่วมพัฒนาหมู่บ้านในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษาการจัดให้ประชาชนในหมู่บ้านมาร่วมกิจกรรมในเทศกาลต่าง ๆ ทั้งวันสำคัญทางศาสนาและวันสำคัญต่าง ๆ มีการจัดกิจกรรมสัมพันธ์ระหว่างหมู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูวิสุทธิโสภณ (2563) เรื่อง การขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาด้านการปกครองของคณะสงฆ์จังหวัดสระบุรี พบว่า 1. พระสังฆาธิการมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานของคณะสงฆ์ให้บรรลุเป้าหมาย เข้าใจในองค์กรของตนเองเป็นอย่างดี หมั่นพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารกิจการคณะสงฆ์คณะสงฆ์ 2. องค์กรประกอบในการขับเคลื่อนต้องมีความเข้าใจในองค์กรของตนเองเป็นอย่างดี กำหนดแผนยุทธศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผลได้รวมกลุ่มกันจัดตั้งทีมงานเพื่อหากิจกรรมในการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ร่วมกับรัฐบาล และประชาชน 3. การขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1. สร้างความมั่นคงด้านพระพุทธศาสนา 2.

ยกระดับกระบวนการบริหารจัดการภายใน 3. พัฒนาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้เชิงพุทธ และ 4. มีทรัพยากรเพียงพอในการขับเคลื่อนกิจการพระพุทธศาสนา

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

กระบวนการการขับเคลื่อนการดำเนินงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ ต้องอาศัยองค์ประกอบ 4 ส่วนมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน คือ ส่วนที่ 1 การวางแผนงานด้วยวงจรคุณภาพ PDCA ส่วนที่ 2 หน้าที่งาน 8 ประการของหน่วยอปต. ส่วนที่ 3 แนวทางปฏิบัติงานของหน่วย อปต. 7 ด้าน และ ส่วนที่ 4 การศึกษาดูงานของหน่วย อปต. ที่มีผลงานดีเด่น เพื่อใช้เป็นแบบอย่าง ในการขับเคลื่อนงานของหน่วย อปต. รูปแบบการพัฒนาการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วยงาน 4 ขั้นตอนใหญ่ คือ ขั้นตอนที่ 1.การวางแผนการดำเนินงาน ทั้ง 8 ประการ ได้แก่ 1. แผนงานส่งเสริมศีลธรรม/วัฒนธรรม 2. แผนงานสร้างเสริมสุขภาพอนามัย 3. แผนงานอบรมสัมมาชีพ 4. แผนงานสร้างสันติสุข 5. แผนงานการศึกษาสงเคราะห์ 6. แผนงานสาธารณสงเคราะห์ 7. แผนงานส่งเสริมความกตัญญูกตเวทีตาธรรม และ 8. แผนงานสามัคคีธรรม โดยที่ในแต่ละแผนงานต้องให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นในการปฏิบัติงานของหน่วย อปต. คือ 1. การแต่งตั้ง

เจ้าหน้าที่การเงินและการบริหารงานทั่วไป 2. การจัดการรักษาทรัพย์สินของหน่วย 3. การช่วยเหลือเกื้อกูลประโยชน์ให้ประชาชนในตำบล 4. การจัดอบรมประชาชน 5. การประสานงานกับฝ่ายบ้านเมือง 6. การแก้ไขข้อขัดข้อง ในการทำงาน และปฏิบัติตามคำแนะนำ 7. การจัดทำรายงานประจำปีเสนอคณะสงฆ์ผู้ปกครอง ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้ ทั้ง 8 ประการ ตั้งคณะทำงาน แบ่งหน้าที่กระจายอำนาจ การปฏิบัติและสั่งการในแนวราบ ขั้นตอนที่ 3 การกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนทั้ง 8 แผนงาน อย่างใกล้ชิด และต่อเนื่องตั้งคณะกรรมการติดตามผล วางแผนการติดตามงาน จัดทำแบบติดตาม รายงานผล ประชุม ร่วมกันรับฟังผลงาน ข้อดี ข้อบกพร่อง ระดมสมอง คิดแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาให้ดีขึ้น ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุง แก้ไข พัฒนาข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามแผนงานทั้ง 8 ประการ และนำไปปฏิบัติการให้ต่อเนื่อง ติดตาม งานสำเร็จจุลวง ในแต่ละขั้นตอน ตามเป้าหมายที่กำหนด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณผ่านสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติสำหรับให้ทุก ๆ วัด นำไปพัฒนาการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชน
2. รัฐ และสถาบันการปกครองคณะสงฆ์ ควรมีนโยบายให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเป็นศูนย์รวบรวมข้อมูลข่าวสารที่แท้จริง เพื่อให้สามารถสืบค้นข้อมูลในการพัฒนาชุมชน อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรประสานงานกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อของบประมาณและพัฒนากระบวนการข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ
2. ควรจัดสร้างเครือข่ายเพิ่มและได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลักและผสมผสานด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อนำข้อมูลเชิงสถิติจากวิธีการวิจัยเชิงปริมาณมาเป็นเครื่องยืนยันผลการวิจัยในเชิงคุณภาพ
2. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์โดยมุ่งเน้นในด้านต่างๆ ให้มากขึ้น เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมการศาสนา. (2544). *วัดพัฒนา 44*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- พริ้ง เจนนี. (2546). *คู่มือการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- พระครูอาทรยติ. (2563). *รูปแบบการพัฒนาศาสนทายาทของคณะสงฆ์จังหวัดสุพรรณบุรี* (ดุชนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุชนิพนธ์ิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูวิสุทธิสีลาภินันท์. (2563). *การขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาด้านการปกครองของคณะสงฆ์จังหวัดสระบุรี* (ดุชนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุชนิพนธ์ิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาสหัส ฐิตสาโร. (2551). *การบริหารองค์การคณะสงฆ์* (รายงานการวิจัย). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิทยา จันทรแดง. (2544). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ดุชนิพนธ์ิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (2562). *สถิติวัดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปี 2562*. สืบค้น 10 กันยายน 2566, จาก <http://www.freewebs.com/kamphengphet>.

พุทธวิธีสื่อสารของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อส่งเสริม
การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี*

BUDDHIST COMMUNICATION METHODS OF THE PROVINCIAL ELECTION
COMMISSION TO PROMOTE PEOPLE'S POLITICAL PARTICIPATION IN
NONTHABURI PROVINCE

ธิตวุฒิ มั่นมี, เดิมศักดิ์ ทองอินทร์, สุรพล สุธะพรหม

Thitiwut Manmee, Termsak Thongin, Surapon Suyaphrom

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: armmo_2006@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอพุทธวิธีสื่อสารของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี ประกอบด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ นักวิชาการด้านพุทธศาสนา ประชาชน ด้วยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 19 รูปหรือคน โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบทและการวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยการแจกแบบสอบถามจากประชาชนกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 400 คน และการสนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 รูปหรือคน

ผลการวิจัยพบว่า พุทธวิธีสื่อสารของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี พบว่า 1. ด้านการออกเสียงเลือกตั้ง ประชาชนมีความกระตือรือร้นในการทำงานเพื่อส่วนร่วม 2. ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง ประชาชนทำหน้าที่ของตนเองด้วยความขยันหมั่นเพียรในการมีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ 3. ด้านการรณรงค์เลือกตั้ง ประชาชนให้ความสำคัญในการรณรงค์เลือกตั้งเสมอ 4. ด้านการเลือกตั้ง ประชาชนให้ความสำคัญในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทุกครั้ง มีอัตราศรัยไม่ตรีที่ดีเมื่อมีการไปเลือกตั้ง 5. ด้านการตัดสินใจทางการเมือง ประชาชนมีส่วน

* Received September 28, 2023; Revised April 13, 2024; Accepted April 15, 2024

ร่วมตัดสินใจทางการเมืองด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส ร่วมปฏิเสศกฎหมายเลือกตั้งที่ไม่
ยุติธรรมด้วยวาจาที่ไพเราะ

คำสำคัญ: พุทธวิธีสื่อสาร; การส่งเสริม; การมีส่วนร่วม

Abstract

This research paper presented the Buddhist communication methods of the Provincial Election Commission that affected the people's political participation in Nonthaburi Province, conducted by mixed research methods. The qualitative research data were collected through in-depth interviews with 19 key informants, who were purposefully selected from executives and officials of the Election Commission. Political science scholars, Buddhist scholars, and general people, as well as 10 participants in the focus group discussion, analyzed data using contextual content analysis techniques. Quantitative research. By distributing questionnaires to 400 samples of citizens of Nonthaburi Province.

The results showed that the Provincial Election Commission's communication methods promoted political participation among people in Nonthaburi Province. It was found that 1. Voting People were eager to work for the common good. 2. Election Conduct People did their parts with a smile while participating in observation. 3. Election Campaign People have always prioritized it in election campaigns. 4. Election aspect: People value every election by being hospitable when going to the polls. 5. Political decision-making: Citizens participated in political decisions with a smile and joined in rejecting unfair election laws with eloquent speeches.

Keywords: Model; Management; Participation

บทนำ

การเมืองเป็นเรื่องของการตัดสินใจในประเด็นสาธารณะ การจัดสรรทรัพยากร
อันมีอยู่จำกัดในสังคมให้กระจายตัวอย่างเป็นธรรม การเมืองจึงเป็นเรื่องของ “การใช้และ
การควบคุมอำนาจ” ซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อทุกคนในสังคม การสื่อสารจึงกลายเป็น

กลไกสำคัญทางการเมืองที่จะเชื่อมโยงผู้ปกครอง กับผู้ใต้ปกครองผ่านการแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน ดังนั้น การเมืองจึงผูกพันอยู่กับการสื่อสารจนไม่สามารถแยกจาก กันได้ (เสถียร เขยประทับ, 2540) การสื่อสารทางการเมืองจึงมีความสำคัญต่อการดำเนิน ชีวิต และการตัดสินใจของประชาชนอย่างกว้างขวาง (นันทนา นันทวโรภาส, 2563) รัฐบาล ทุกรัฐบาลในฐานะองค์กรทางการเมืองที่เข้ามาใช้อำนาจรัฐก็ย่อมมีแนวคิดทางการเมือง นโยบาย และข้อมูลข่าวสารเฉพาะของตนที่ต้องการเผยแพร่ให้ประชาชนรับทราบและ สนับสนุน จึงมีความพยายามใช้การสื่อสารในหลาย ๆ รูปแบบ เช่น วรรณกรรม การแสดง บทเพลง คำขวัญ การแถลงข่าว การแถลงนโยบาย การอภิปราย การให้สัมภาษณ์ เป็นต้น ผ่านทางโทรทัศน์ วิทยุ สิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต ในการสื่อสารกับประชาชนให้ทั่วถึงมากที่สุด เพื่อให้ภารกิจทางการเมืองทั้งหลายของรัฐบาลสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างราบรื่นหรือ ประสบความสำเร็จ การสื่อสารทางการเมือง จึงเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่สามารถ ส่งผลต่อเสถียรภาพของรัฐบาลทุกระบอบการปกครอง และมีผลต่อการดำรงอยู่ของระบบ การเมืองโดยรวม (เสรี วงษ์มณฑา, 2540)

ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมีความจำเป็นต่อการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ความ สนใจ และทัศนคติที่มีต่อสถานการณ์ทางการเมืองรวมถึงระบบการเมืองที่เป็นอยู่ ซึ่งจะ นำไปสู่การสร้างอัตลักษณ์หรือบทบาททางการเมืองของแต่ละบุคคล รวมทั้งข้อมูลข่าวสาร ทางการเมืองนั้นยังเป็นส่วนสำคัญในการช่วยสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองให้แก่รัฐบาลอีก ด้วย ดังมีคำกล่าวที่ว่า “ผลลัพธ์สุดท้ายของการสื่อสารทางการเมือง คือ การสร้าง ภาพลักษณ์ทางการเมือง” (วรัญญา ประเสริฐ, 2560) ด้วยความตระหนักในอิทธิพลของ การสื่อสารต่อการเมือง จึงทำให้มีรูปแบบของรายการสื่อสารทางการเมือง เป็นรายการที่ ฝ่ายบริหารประเทศผลิตขึ้นมาเพื่อให้ผู้บริหารประเทศในช่วงเวลานั้นทำการสื่อสารกับ ประชาชนผ่านสื่อมวลชนที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ นับว่าการสื่อสารทางการเมืองผ่านช่องทาง สื่อมวลชนมีศักยภาพที่จะสามารถสร้างประโยชน์ให้กับรัฐบาลในทางใดทางหนึ่ง จากใน อดีตที่ผ่านมา ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 ในปี พ.ศ. 2473 โยเซฟ เกิบเบลส์ รัฐมนตรี กระทรวงโฆษณาชวนเชื่อของนาซีในขณะนั้น ได้ใช้ประโยชน์จากสื่อทั้งหนังสือพิมพ์ ใบปลิว และวิทยุ ในการโฆษณาชวนเชื่อเพื่อการสร้างภาพลักษณ์ของ ฮิตเลอร์ ให้มหาชน ยอมรับและเทคะแนนนิยมให้กับ ฮิตเลอร์ เป็นอย่างมาก นำไปสู่การสร้างความเป็น วีรบุรุษและการปฏิวัติวัฒนธรรมในเวลาต่อมา (ปิยะฉัตร ใหม่แก้ว, 2552)

คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินการ จัดการเลือกตั้งและส่วนอื่น ๆ ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด ดังนั้นหน่วยงานคณะกรรมการ

การเลือกตั้งจึงเป็นหน่วยงานต้นที่สามารถสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนในพื้นที่นั้นได้เป็นอย่างดี แต่ที่สำคัญที่สุดในการทำความเข้าใจให้ประชาชนมีความเข้าใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันคือ การสื่อสาร เพราะการสื่อสารถ้าสื่อสารไม่ตรงหรือไม่อธิบายให้ชัดเจน ผู้รับสารคือประชาชนอาจจะเข้าใจคลาดเคลื่อนได้ (นันทนา นันทวโรภาส)

การสื่อสารทางการเมืองเป็นดั่งเส้นใยสมองของรัฐบาล หากปราศจากซึ่งการสื่อสารรัฐบาลก็ไม่อาจดำรงอยู่ได้ (Deutsch, 1966) จากเหตุการณ์มลมหาประชาชนขับไล่รัฐบาลทหารเสียงข้างมากที่มาจากการเลือกที่ผ่านมา ตั้งแต่ทำตัวเป็นปฏิปักษ์ต่อประชาชนสมัยรัฐบาลที่ผ่านมา การสื่อสารทางการเมืองปรับเปลี่ยนมาใช้ช่องทางโซเชียลมีเดียในการแจ้งข่าว นัดหมาย หรือการตอบโต้ข้อเท็จจริงของแต่ละฝ่าย จนนำไปสู่การชุมนุมครั้งใหญ่ที่เรียกว่า “ชัตดาวน์กรุงเทพฯ” สุดท้ายเมื่อไม่มีทางออกของความขัดแย้งสองขั้ว อำนาจนอกระบบจึงเข้ามามีการจัดการรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง เพื่อล้มกระดาน และเริ่มต้นใหม่ โดยการปฏิรูปประเทศไทยในทุก ๆ ด้านก่อนไปสู่การเลือกตั้ง เพื่อเริ่มต้นกระบวนการประชาธิปไตยตามวิถีสากลต่อไป อย่างไรก็ตาม ในกระบวนการสื่อสารทางการเมืองมีองค์ประกอบสำคัญคือ หนึ่ง ผู้ส่งสาร หรือผู้สื่อสาร ซึ่งในสังคมไทยส่วนใหญ่คือ กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง และผู้ใช้อำนาจอธิปไตย สอง สารหรือข้อมูลข่าวสารที่ต้องการสื่อสารไปยังประชาชน สาม ช่องทางหรือสื่อที่เป็นทางผ่านของข้อมูลข่าวสาร และ สี่ ผู้รับสารคือประชาชนหรือกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ในสังคม ในส่วนของผู้สื่อสาร แม้เราจะมีเปลี่ยนแปลงระบอบการเมืองการปกครอง จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบประชาธิปไตย (โดยรูปแบบ) เป็นเวลาเกือบหนึ่งศตวรรษแล้ว แต่วัฒนธรรมทางการเมืองของเรายังเป็นแบบคับแคบ - ไฟร์ฟ้า คือ เป็นเรื่องของคนมีอำนาจวาสนา เป็นเรื่องของคนบางตระกูลที่เกิดมาเพื่อเป็นนักการเมือง ไม่ใช่วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไฟร์ฟ้า-มีส่วนร่วม อย่างที่เราต้องการให้เป็น สารที่สื่อออกมาจึงเพียงให้ประชาชนรับรู้ และทำตามความต้องการของฝ่ายที่มีอำนาจ ตามวาทกรรม “เชื่อผู้นำชาติพ้นภัย” “มาลानาไทย” “ตาตุดาวเท้าติดดิน” “เปลี่ยนสนามรบเป็นตลาดการค้า” “ทำสงครามกับความยากจน ยาเสพติด” เป็นต้น

จังหวัดนนทบุรีเป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งถึง 992,876 แต่จากสถิติการเลือกตั้งการเมืองระดับชาติและระดับท้องถิ่นที่ผ่านมา นั้น ประชาชนในจังหวัดนนทบุรีเองกลับมีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งค่อนข้างน้อย กล่าวคือ สถิติการใช้สิทธิเลือกตั้ง สส.จำแนกตามจังหวัด เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ.2562 ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 992,876 ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง 761,081 คิดเป็น ร้อยละ 76.65 ถ้าเรียงตามจังหวัดผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนทั่วประเทศจาก

มากไปน้อย จะเห็นว่าจังหวัดนนทบุรี อยู่ลำดับที่ 33 จากทั้งหมด 76 จังหวัดและสถิติการใช้สิทธิเลือกตั้ง อบจ. เมื่อวันที่ 20 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2563 ที่ผ่านมามีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง 488,991 คิดเป็น ร้อยละ 49.55 เรียงตามจังหวัดผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งจากมากไปน้อย จังหวัดนนทบุรี จัดอยู่ลำดับที่ 76 ถือว่าอยู่อันดับรั้งท้ายของประเทศ นี่อาจจะมีมาจากสาเหตุหลายประการ หนึ่งในนั้นคือการสื่อสารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้นคือ คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดนนทบุรีนั่นเอง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาถึงสภาพทั่วไป ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองของคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรีเป็นอย่างไร ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารทางการเมืองของคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรีว่ามีปัจจัยใดบ้าง และประเด็นสุดท้ายคือคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ใช้พุทธวิธีสื่อสารทางการเมืองอย่างไรเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อนำเสนอพุทธวิธีสื่อสารของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) มีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มุ่งเน้นการวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) มีแผนแบบการวิจัยแบบกลุ่มเดียวศึกษาสถานการณ์โดยไม่มีการทดลอง (The One Shot Non-Experiment Case Study)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตั้งแต่อายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี จำนวนทั้งสิ้น 992,876 คน คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมโดยหลักการคำนวณจากสูตรของ Taro Yamane ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ตัวอย่าง

ส่วนผู้ให้ข้อมูลสำคัญผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน 19 รูปหรือคน ประกอบด้วย ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดนนทบุรี จำนวน 3 คน เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดนนทบุรี จำนวน 3 คน นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 3 คน ประชาชน จำนวน 5 คน และนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 5 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไว้ 3 ประเภทดังนี้ 1. แบบสอบถาม โดยการแจกกับประชาชนกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดนนทบุรี 2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านและลึกซึ้ง โดยผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิดเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยใช้กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังกล่าวข้างต้น 3. การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านและลึกซึ้ง จากการร่วมสนทนากันระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้แบบสนทนากลุ่มเฉพาะที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อให้ได้คำตอบในเชิงเหตุผลจากผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะดังกล่าวข้างต้น

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม เป็นการแจกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ชุด โดยผู้วิจัยลงพื้นที่ในการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง จากนั้นนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์มาตรวจสอบความถูกต้อง

4.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์ในรูปแบบที่ทั้งที่เป็นทางการโดยใช้ประเด็นคำถามที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อนำไปสู่การสนทนา ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมีบทบาทกำหนดทิศทางการสนทนาร่วมกับผู้สัมภาษณ์เพื่อบรรลุเป้าหมายในการทำความเข้าใจประเด็นคำถาม และสนทนาให้ได้สาระสำคัญตามการเล่าเรื่องของผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยครอบคลุมในประเด็นการวิจัย

4.3 การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการกระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่ม อภิปรายโต้ตอบแสดงความคิดเห็นตามประเด็นที่ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) กำหนดขึ้นมาอย่างเจาะจงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อมูลหลั่งไหล (Flow) ออกมาจากการปฏิสัมพันธ์ในแนวราบระหว่างสมาชิกในกลุ่มด้วยกันเองและระหว่างกลุ่มสมาชิกกลุ่มกับผู้ดำเนินการสนทนา

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) และใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนการทดสอบสมมติฐานในการหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยผู้วิจัยพยายามรักษาสำนวนเดิมของผู้ให้สัมภาษณ์รวมทั้งปรับแก้ให้มีความชัดเจนทางการสื่อสารความหมายและลดข้อความที่ซ้ำซ้อนกัน

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ที่ประกอบด้วยผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) ผู้จดบันทึก (Note Taker) ผู้ช่วยทั่วไป (Assistant) และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยใช้หัวข้อปัญหาและคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยพยายามรักษาสำนวนเดิมไว้

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมี 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยกระบวนการสื่อสาร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยหลักสาราณียธรรม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เช่นกัน ส่วนระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยกระบวนการสื่อสารและหลักสาราณียธรรม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05

2. พุทธวิธีสื่อสารของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี พบว่า

2.1 ด้านการออกเสียงเลือกตั้ง -ประชาชนมีความกระตือรือร้นในการทำงานเพื่อส่วนร่วม (เมตตากายกรรม) มีการติดตามข่าวสารด้วยการวิเคราะห์ให้ข้อมูลที่เป็นจริง (เมตตาวจีกรรม) เสียสละเวลาออกไปเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง (เมตตามโนกรรม)

ชักชวนผู้อื่นให้ไปเลือกตั้ง (สาธารณะภาคี) ออกไปเลือกตั้งด้วยเสรีภาพในการแสดงออกของตนเอง (สิทธิสามัญญตา) มีการติดตามข่าวการเมืองและเชิญชวนให้ไปเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ (ทฤษฎีสามัญญตา)

2.2 ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง-ประชาชนทำหน้าที่ของตนเองด้วยความเข้มแข็งเฝ้าสนใจในการมีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ (เมตตากายกรรม) มีความเป็นกันเองในการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง (เมตตาวจีกรรม) อุทิศตนเพื่องานด้วยการเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (เมตตามโนกรรม) ให้ความช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินการเลือกตั้ง (สาธารณะภาคี) ทำงานด้วยความซื่อสัตย์ในระหว่างการลงคะแนน (สิทธิสามัญญตา) เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบสิทธิเลือกตั้งอย่างโปร่งใส (ทฤษฎีสามัญญตา)

2.3 ด้านการรณรงค์เลือกตั้ง-ประชาชนให้ความสำคัญในการรณรงค์เลือกตั้งเสมอ (เมตตากายกรรม) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการรณรงค์เลือกตั้ง (เมตตาวจีกรรม) เสียสละเวลาในการร่วมรณรงค์แจกใบปลิวเลือกตั้ง (เมตตามโนกรรม) ให้ความช่วยเหลือและชักชวนผู้อื่นในการใช้สิทธิเลือกตั้ง (สาธารณะภาคี) ให้ความรู้ในการใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยความสุจริต โปร่งใส (สิทธิสามัญญตา) รณรงค์ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ (ทฤษฎีสามัญญตา)

2.4 ด้านการเลือกตั้ง-ประชาชนให้ความสำคัญในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง (เมตตากายกรรม) มีอัธยาศัยไมตรีที่ดีเมื่อมีการไปเลือกตั้ง (เมตตาวจีกรรม) เอาใจใส่ในการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ (เมตตามโนกรรม) ส่งเสริมและชักชวนให้คนไปเลือกตั้งทุกครั้ง (สาธารณะภาคี) เคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้สมัครและผู้เลือกตั้ง (สิทธิสามัญญตา) ให้ความสำคัญในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง (ทฤษฎีสามัญญตา)

2.5 ด้านการตัดสินใจทางการเมือง-ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจทางการเมืองด้วยความเข้มแข็งเฝ้าสนใจ (เมตตากายกรรม) ร่วมปฏิเสธกฎหมายเลือกตั้งที่ไม่ยุติธรรมด้วยวาจาที่ไพเราะ (เมตตาวจีกรรม) อุทิศตนเพื่อเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง (เมตตามโนกรรม) ช่วยแนะผู้นำอื่นในการตัดสินใจบริจาคเงินเข้าพรรคการเมืองด้วยความบริสุทธิ์ใจ (สาธารณะภาคี) เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองโดยการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง (สิทธิสามัญญตา) และ (ทฤษฎีสามัญญตา)

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ จะกล่าวถึงแนวทางการนำพุทธวิธีสื่อสารของ คณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัด นนทบุรี โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและน่าสนใจและนำมาอภิปรายดังนี้

สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.58 สอดคล้องกับงานวิจัยของภูสิทธิ์ ชันติกุล (2553) เรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองเพียง 2 ระดับเท่านั้นได้แก่ ระดับปานกลาง และต่ำ ซึ่ง รายด้านที่อยู่ระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการติดตามข่าวสาร ทางการเมือง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรีปัจจัย ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี พบว่า ปัจจัย กระบวนการสื่อสารและหลักสาราณียธรรมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของเสมอ จุ่นเจริญ (2557) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดชลบุรี พบว่า จากการวิเคราะห์หา ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยและวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีอิทธิพลและส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล จังหวัดชลบุรี พบว่า ปัจจัยด้านความรู้ความ เข้าใจทางการเมือง ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ด้านสิ่งรบกวนทางการเมือง ด้านสิ่งแวดล้อม ทางการเมืองด้านสังคมและเศรษฐกิจ ด้านความพอใจในนโยบายและการบริหารงาน มี ความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล จังหวัด ชลบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01

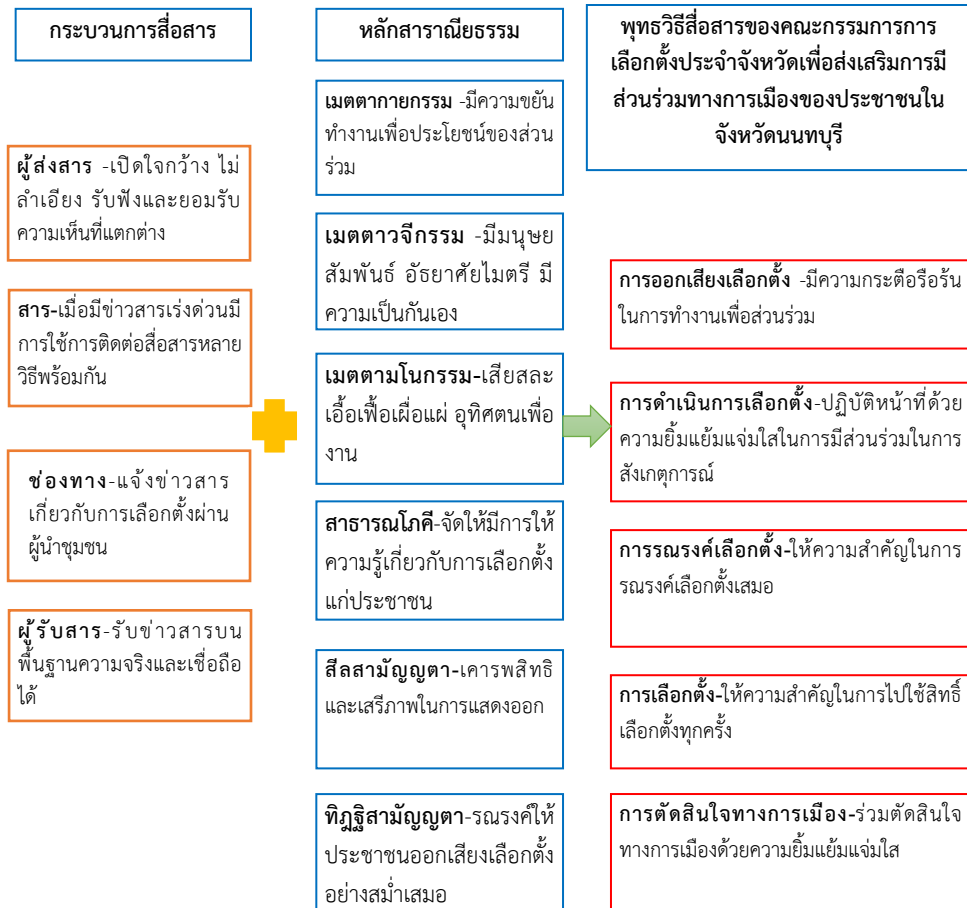
พุทธวิธีสื่อสารของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี พบว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งใช้พุทธ วิธีสื่อสารเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นผลทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการออกเสียงเลือกตั้ง กล่าวคือ มีความกระตือรือร้นในการทำงานเพื่อส่วนร่วม ออกไปเลือกตั้งด้วยเสรีภาพในการแสดงออกของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของภูสิทธิ์ ชันติกุล (2553) เรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองเพียง 2 ระดับเท่านั้นได้แก่

ระดับปานกลาง และต่ำ ซึ่งรายด้านที่อยู่ระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง และด้านการสนทนาเรื่องการเมือง ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง กล่าวคือ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใสในการมีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ อุทิศตนเพื่องานด้วยการเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ด้านการรณรงค์เลือกตั้ง กล่าวคือ ให้ความสำคัญในการรณรงค์เลือกตั้งเสมอ เสียสละเวลาในการร่วมรณรงค์แจกใบปลิวเลือกตั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิทยา จิตรมาศ และคณะ (2552). เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน กรณีศึกษาการเลือกตั้งนายกหรือสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา พบว่า รูปแบบการรณรงค์เลือกตั้งที่ทำให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเลือกตั้งดีที่สุด 7 ลำดับ คือ หอกระจายข่าวหรือเสียงตามสายรถแห่ของผู้สมัคร ทีมงานผู้สมัครเดินหาเสียง เวทีปราศรัยของผู้สมัคร การจัดประชุมชี้แจง ป้ายคำท่เข้า軒ขนาดใหญ่ของ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และเวทีชุมชนตามลำดับ ส่วนรูปแบบที่เหมาะสมในการรณรงค์เลือกตั้งควรใช้แนวทางการมีส่วนร่วมในการดำเนินทุกกิจกรรม โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมรณรงค์ ได้แก่ คณะกรรมการเลือกตั้งจังหวัด (กกต.จว.) คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ผู้สมัคร และประชาชน ด้านการตัดสินใจทางการเมือง กล่าวคือ ร่วมตัดสินใจทางการเมืองด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส ช่วยแนะผู้นำอื่นในการตัดสินใจบริจาคเงินเข้าพรรคการเมืองด้วยความบริสุทธิ์ใจ เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองโดยการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง สอดคล้องกับงานวิจัยของไพวรรณ ปุริมาตร (2563) เรื่อง พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น พบว่า 1. ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อพลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ประกอบด้วย 1. ด้านการมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบของตน 2. ด้านการเคารพกฎหมายและกติกาในการอยู่ร่วมกันในสังคม จะต้องมีความรู้ทางกฎหมาย 3. ด้านการรู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริต จะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น กำหนดทิศทางและแนวทางในการพัฒนาโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม 4. ด้านการมีจิตสาธารณะ ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม มีความเสียสละ ถ้าคิด ถ้าทำ ถ้าตัดสินใจ มีวิสัยทัศน์ นำนวัตกรรมใหม่ ๆ เข้ามาสู่การพัฒนา

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 พบว่า พุทธวิธีสื่อสารของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี พบว่า

ด้านการออกเสียงเลือกตั้ง ประชาชนมีความกระตือรือร้นในการทำงานเพื่อส่วนร่วม (เมตตากายกรรม) มีการติดตามข่าวสารด้วยการวิเคราะห์ให้ข้อมูลที่เป็นจริง (เมตตาวจีกรรม) เสียสละเวลาออกไปเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง (เมตตามโนกรรม) ชักชวนผู้อื่นให้ไปเลือกตั้ง (สาธารณโภคี) ออกไปเลือกตั้งด้วยเสรีภาพในการแสดงออกของตนเอง (ศีลสามัญญตา) มีการติดตามข่าวการเมืองและเชิญชวนให้ไปเลือกตั้งอย่าง

สม่ำเสมอ (ทฤษฎีสามัญญตา) ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง ประชาชนทำหน้าที่ของตนเองด้วยความขยันหมั่นเพียรในการมีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ (เมตตาทายกรรม) มีความเป็นกันเองในการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง (เมตตาวจีกรรม) อุทิศตนเพื่องานด้วยการเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (เมตตามโนกรรม) ให้ความช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินการเลือกตั้ง (สาธารณภาคี) ทำงานด้วยความซื่อสัตย์ในระหว่างการลงคะแนน (ศีลสามัญญตา) เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบสิทธิเลือกตั้งอย่างโปร่งใส (ทฤษฎีสามัญญตา)

ด้านการรณรงค์เลือกตั้ง ประชาชนให้ความสำคัญในการรณรงค์เลือกตั้งเสมอ (เมตตาทายกรรม) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการรณรงค์เลือกตั้ง (เมตตาวจีกรรม) เสียสละเวลาในการร่วมรณรงค์แจกใบปลิวเลือกตั้ง (เมตตามโนกรรม) ให้ความช่วยเหลือและชักชวนผู้อื่นในการใช้สิทธิเลือกตั้ง (สาธารณภาคี) ให้ความรู้ในการใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยความสุจริตโปร่งใส (ศีลสามัญญตา) รณรงค์ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ (ทฤษฎีสามัญญตา)

ด้านการเลือกตั้ง ประชาชนให้ความสำคัญในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง (เมตตาทายกรรม) มีธรรมาจริยธรรมที่ดีเมื่อมีการไปเลือกตั้ง (เมตตาวจีกรรม) เอาใจใส่ในการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ (เมตตามโนกรรม) ส่งเสริมและชักชวนให้คนไปเลือกตั้งทุกครั้ง (สาธารณภาคี) เคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้สมัครและผู้เลือกตั้ง (ศีลสามัญญตา) ให้ความสำคัญในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง (ทฤษฎีสามัญญตา)

ด้านการตัดสินใจทางการเมือง ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจทางการเมืองด้วยความขยันหมั่นเพียร (เมตตาทายกรรม) ร่วมปฏิเสศกฎหมายเลือกตั้งที่ไม่ยุติธรรมด้วยวาจาที่ไพเราะ (เมตตาวจีกรรม) อุทิศตนเพื่อเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง (เมตตามโนกรรม) ช่วยแนะผู้นำอื่นในการตัดสินใจบริจาคเงินเข้าพรรคการเมืองด้วยความบริสุทธิ์ใจ (สาธารณภาคี) เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองโดยการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง (ศีลสามัญญตา)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. คณะกรรมการการเลือกตั้งควรมีมาตรการหรือแนวนโยบายในการรณรงค์เลือกตั้งที่ชัดเจน

2. คณะกรรมการการเลือกตั้งควรส่งเสริมการดำเนินการเลือกตั้งโดยการจัดโครงการให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งเพื่อประกอบการตัดสินใจทางการเมืองของประชาชน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องวางกรอบหรือแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการรณรงค์การเลือกตั้งของ กกต.จังหวัด
2. คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการอบรมหรือโครงการการให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งให้ทั่วถึงทุกอำเภอในจังหวัดนนทบุรี
3. คณะกรรมการการเลือกตั้งสร้างรูปแบบการประชาสัมพันธ์ข่าวสารของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ทุกช่องทาง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง
2. ควรศึกษาประสิทธิภาพการบริหารของผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
3. ควรศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยศึกษาเฉพาะ Gen z ที่ส่งผลต่อการเมืองระดับชาติ

เอกสารอ้างอิง

- นันทนา นันทวโรภาส. (2563). *สื่อสารการเมือง: ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้* (พิมพ์ครั้งที่ 3). พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ปิยะฉัตร ใหม่แก้ว. (2552). *รูปแบบ เนื้อหา วิธีการนำเสนอ และวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพวรรณ ปุริมาตร. (2563). *พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น* (ดุสิตนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภูสิทธิ์ ชันติกุล. (2553). *รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

- วรัญญา ประเสริฐ. (2560). การสื่อสารทางการเมืองในรายการนายกฯ พบประชาชน. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิทยา จิตรมาศ และคณะ. (2552). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน: กรณีศึกษา การเลือกตั้งนายกหรือสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา (รายงานการวิจัย). นครราชสีมา: วิทยาลัยนครราชสีมา.
- เสถียร เขยประทับ. (2540). การสื่อสารกับการเมือง: เน้นสังคมประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสมอ จุ่นเจริญ. (2547). ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล จังหวัดชลบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- เสรี วงษ์มณฑา. (2540). การประยุกต์ทฤษฎีในการสื่อสาร ในเอกสารการสอนชุดวิชาหลัก และทฤษฎีการสื่อสาร หน่วยที่ 9-15. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- Deutsch, K.W. (1966). *The Nerves of Government: Models of Political Communication and Control*. With a New Introduction. New York: Free Press.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง*

THE FACTORS AFFECTING POLITICAL PARTICIPATION DEVELOPMENT OF
PEOPLE IN ANG THONG PROVINCE

พระครูกิตติญาณวิสิฐ (ธนา กิตติยาโณ)

Phrakrukittiyana-visit (Thana Kittiyaño)

วัดสามขา จังหวัดอ่างทอง

Wat Sam Khao, Ang Thong Province

Corresponding Author E-mail: surachaihongtrakool@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง และปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 19 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนาและการสนทนากลุ่มเฉพาะจำนวน 8 รูปหรือคน การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.930 เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในจังหวัดอ่างทอง ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 400 ตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง จากปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ทั้ง 4 ด้าน นำมาวิเคราะห์ทางสถิติ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมี 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01 ได้แก่ ด้านความมีอิสระทางความคิดเห็น ด้านการตรวจสอบและวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานของรัฐ ด้านการตื่นตัวทางการเมือง

*Received September 25, 2023; Revised March 20, 2024; Accepted March 23, 2024

ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและฝ่ายการเมือง เป็นปัจจัยที่เป็นตัวกำหนด การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง

คำสำคัญ: ปัจจัยของการพัฒนา; การมีส่วนร่วมทางการเมือง; ประชาชน

Abstract

This research paper aimed to study the level of political participation of people in Ang Thong province and the factors affecting the development of political participation of people in Ang Thong province through mixed methods. The qualitative research method. They collected data by in-depth interviewing. Nineteen key informants and 8 participants were in the focus group discussion. Data were analyzed using descriptive content analysis. The quantitative research used a questionnaire with a confidence value for the entire version equal to 0.930. Data was collected from 400 samples, namely people in Ang Thong Province who are 18 years of age and over. Frequencies, percentages, means, and standard deviations analyzed data.

The results showed that the people's political participation level in Ang Thong province was high. Factors Affecting the Development of People's Political Involvement in Ang Thong Province The factors affecting the development of political participation in all 4 aspects were analyzed statistically. Four variables were positively correlated with people's political participation, with a statistically significant value at 0.01 level. The factor with a statistically significant value at the level of 0.01 was freedom of thought. Aspects of monitoring and criticizing the operation of the state. Political awakening. Government and political support were the determining factors affecting people's political participation in Ang Thong Province.

Keywords: Factors Developing; Political Participation; People

บทนำ

การกระจายอำนาจทางการเมืองการปกครองนั้นเป็นกระบวนการเรียนรู้ระบอบประชาธิปไตยที่สำคัญส่งเสริมประชาธิปไตยระดับฐานรากให้มีความเข้มแข็งเมื่อประชาชนตระหนักรู้ในสิทธิหน้าที่ของตนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแล้ว ฐานรากของประชาธิปไตยย่อมมีความมั่นคง หากประสงค์ให้ประชาธิปไตยในประเทศไทยแบ่งบานจึงจำเป็นต้องอยู่เองที่ต้องส่งเสริมให้ประชาชนตั้งแต่ระดับท้องถิ่นได้มีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการปกครองและมีส่วนร่วมในการปกครองดังกล่าว ซึ่งถ้าการปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยจุลภาคประสบความสำเร็จในการปกครองแบบประชาธิปไตยก็จะเป็นเสมือนหนึ่งฐานรากหรือเสาเข็ม หรือเซลล์ขององค์การประชาธิปไตยซึ่งเป็นโครงสร้างใหญ่ ดังนั้น โครงสร้างส่วนล่างจึงเป็นโครงสร้างที่สำคัญที่สุด (ลิขิต ธีรเวคิน, 2559)

ดังนั้น จึงเป็นความจำเป็นอยู่เองที่ทุกฝ่ายต้องตระหนักต่อการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชนทุกหมู่เหล่าโดยผ่านกระบวนการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้เพื่อความเข้าใจในสิทธิ ศักดิ์ศรี และเสรีภาพของตนรวมถึงภาครัฐต้องจริงจังในการพยายามกระจายอำนาจทางการเมืองการปกครองอันเป็นการสนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และส่งเสริมสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้มากขึ้นเหมือนประเทศอังกฤษซึ่งถือว่าเป็นต้นแบบของ ประชาธิปไตยที่มีเสรีภาพทางการเมืองมากที่สุด เพราะว่าอำนาจหน้าที่ของรัฐได้แบ่งแยกไปยังอำนาจ และองค์กรต่างๆ ไม่มีองค์กรใด หรืออำนาจใดที่จะมีอำนาจโดยเด็ดขาดที่จะบีบบังคับประชาชนได้ ถ้าเป็นเช่นนั้นเสรีภาพของประชาชนจะมีไม่ได้เลย ถ้าอำนาจเหล่านั้นไปรวมอยู่ที่องค์กรใดองค์กรหนึ่งแต่เพียงองค์กรเดียว (ณัฐกร วิทิตานนท์, 2557)

นอกเหนือจากประชาชนขาดความเข้าใจในอันจรรโลงประชาธิปไตยให้เจริญรุ่งเรืองแล้ว นั้น ปรากฏการณ์ทางการเมืองที่สำคัญอีกอย่างในสังคมไทย คือการต่อสู้กันทางด้านความคิดของชน 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ กลุ่มประชาธิปไตย และฝ่ายอนุรักษนิยมซึ่งแฝงตัวอยู่ในระบอบประชาธิปไตยไทย มาตั้งแต่แรกและดูเหมือนจะมีอิทธิพลฝ่ายประชาธิปไตยตลอดมา เราจึงเห็นการปฏิวัติยึดอำนาจรัฐบาลได้บ่อยครั้ง ยิ่งฝ่ายประชาธิปไตยอ่อนแอคือประชาชนถูกรวบอำนาจทางความคิดผ่านการนำเสนอ โดยสื่อมากเท่าไร ประชาธิปไตยก็จะยิ่งถูกทำให้ผิดไปจากที่ควรจะเป็นมากเท่านั้น ความพยายามทำให้เป็นประชาธิปไตยของไทยมีลักษณะเฉพาะบางประการ กล่าวคือ แม้การขับเคลื่อนเข้าสู่

กระบวนการเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตยจะมีบางครั้งที่ขับเคลื่อนโดยมวลชน แต่การร่างรัฐธรรมนูญและออกแบบสถาบันทางการเมืองมักตกอยู่ภายใต้อำนาจและอิทธิพลของชนชั้นนำ การมีส่วนร่วมหรือการเปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นแต่เพียงการสร้าง ความชอบธรรมให้กับกระบวนการนี้ แต่ขาดซึ่งการยอมรับในหลักแห่งสิทธิอำนาจทางการเมืองของประชาชน ตามระบอบประชาธิปไตย และขาดการคำนึงถึงหลักการสร้างความเห็นพ้องต้องกันในรัฐธรรมนูญ เพื่อให้รัฐธรรมนูญเป็นกติกาทางการเมืองที่ได้รับการยอมรับจากทุกกลุ่มการเมืองอีกทั้งการเข้าสู่ระยะ การเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตยในแต่ละครั้งแม้จะมีลักษณะของการเปลี่ยนแปลงระบอบ แต่การ ออกแบบสถาบันทางการเมืองเพื่อเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตยไม่รองรับระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง โดยยังคงให้มีสมาชิกที่มาจากการแต่งตั้งเพื่อถ่วงดุลอำนาจกับสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้ง เช่นที่มาของวุฒิสภา และองค์กรอิสระที่มาจากการแต่งตั้ง (จิราภรณ์ คำจันทร์, 2560) ทำให้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยผิดเพี้ยนไปจากหลักการที่ควรเป็น ที่สำคัญที่สุด ผู้ได้อำนาจอธิปไตยแก่อำนาจ ละเมิดหลักนิติธรรม นี้อารชวร้งบังหลวง เล่นพรรคเล่นพวก ขาดอุดมการณ์ ขาดการเสียสละเพื่อสังคมและประเทศชาติ นอกจากนั้นยังไม่ได้ ปฏิบัติตามประเพณี การปกครองแบบประชาธิปไตย ขาดมารยาททางการเมือง ขาดจริยธรรมและความศรัทธาต่อระบบ อย่างแท้จริง และนี่คือปัญหาที่เกิดขึ้นจนนำไปสู่การใช้อำนาจกองกำลังจัดตั้งทำการยึดอำนาจทางการเมือง ที่เรียกว่ารัฐประหาร และบ่อยครั้งเรียกว่าการปฏิวัติ หรือการปฏิรูป แต่ทั้งหมดนี้คือจุดจบและอุปสรรคอย่างยิ่งต่อการพัฒนาระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่ต่อเนื่องและยั่งยืน (ลิขิต ธีรเวคิน, 2559)

จังหวัดอ่างทองเป็นจังหวัดที่มีความสำคัญของภาคกลางที่หนาแน่นด้วยจำนวนประชากรและมีประชาชนในพื้นที่จำนวนไม่น้อยที่มีความตื่นตัวเพื่อเข้าสู่การมีส่วนร่วมทางการเมือง อีกทั้งมีส่วนร่วมแสดงออกทางการเมืองกับการแสดงออกทางการเมืองด้วยการชุมนุมเรียกร้องทางการเมืองบ่อยครั้งในเวทีทางการเมืองระดับประเทศ ซึ่งการแสดงออกทางการเมืองด้วยการเข้าร่วมทางการเมืองนั้นมีปัจจัยสำคัญคือการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนเลือกรับฟัง และอาจทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยการแสดงออกโดยวิธีต่าง ๆ ขาดความรอบคอบ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในจังหวัดอ่างทอง เพื่อส่งเสริมให้ประชาชน ได้มีความรู้และวิธีการที่เหมาะสมเพื่อแสดงออกทางการเมืองได้อย่างถูกต้อง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นหลักซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดอ่างทอง ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 282,784 คน (สำนักงานจังหวัดอ่างทอง กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร, 2559)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดอ่างทอง ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ได้มาจากการใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ สัมภาษณ์ผู้ปกครองท้องถิ่นผู้บริหารท้องถิ่น ผู้นำชุมชนหรือปราชญ์ชาวบ้าน นักวิชาการพระพุทธศาสนา นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 19 รูปหรือคน โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามสภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง

3.2 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับพุทธธรรม ประยุกต์เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง โดย

สัมภาษณ์ผู้ปกครองท้องถิ่นผู้บริหารท้องถิ่น ผู้นำชุมชนหรือปราชญ์ชาวบ้าน นักวิชาการ พระพุทธศาสนา นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 19 รูปหรือคน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 400 ชุด จากกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดอ่างทอง ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป โดยใช้วิธีการกระจายตามสัดส่วนได้แบบสอบถามซึ่งผ่านการตรวจสอบความสมบูรณ์ และสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพนั้น ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก แบบตัวต่อตัวกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามที่เก็บรวบรวม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามทำการวิเคราะห์โดยใช้ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) และข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติอัตราส่วนร้อยละเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. สภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทองจากการแจกแบบสอบถามประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป จำนวน 400 คน พบว่า ความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง และด้านการกล่อมเกลางานทางการเมือง

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับกลุ่มตัวแปรอิสระ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสามารถสร้างสมการทำนายเชิงเส้นตรงได้ ซึ่งจากการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยเชิงพหุคูณ สามารถคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ตัวแปรที่สามารถทำนายปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง ได้แก่ ด้านความ

มีอิสระทางความคิด ด้านการตรวจสอบและวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานของรัฐ ด้านการตื่นตัวทางการเมือง ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและฝ่ายการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยผู้วิจัยจึงได้นำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวทำนายมาเขียนเป็นสมการทำนายปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง (y)

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลเกี่ยวกับปัจจัยของการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทองดังนี้

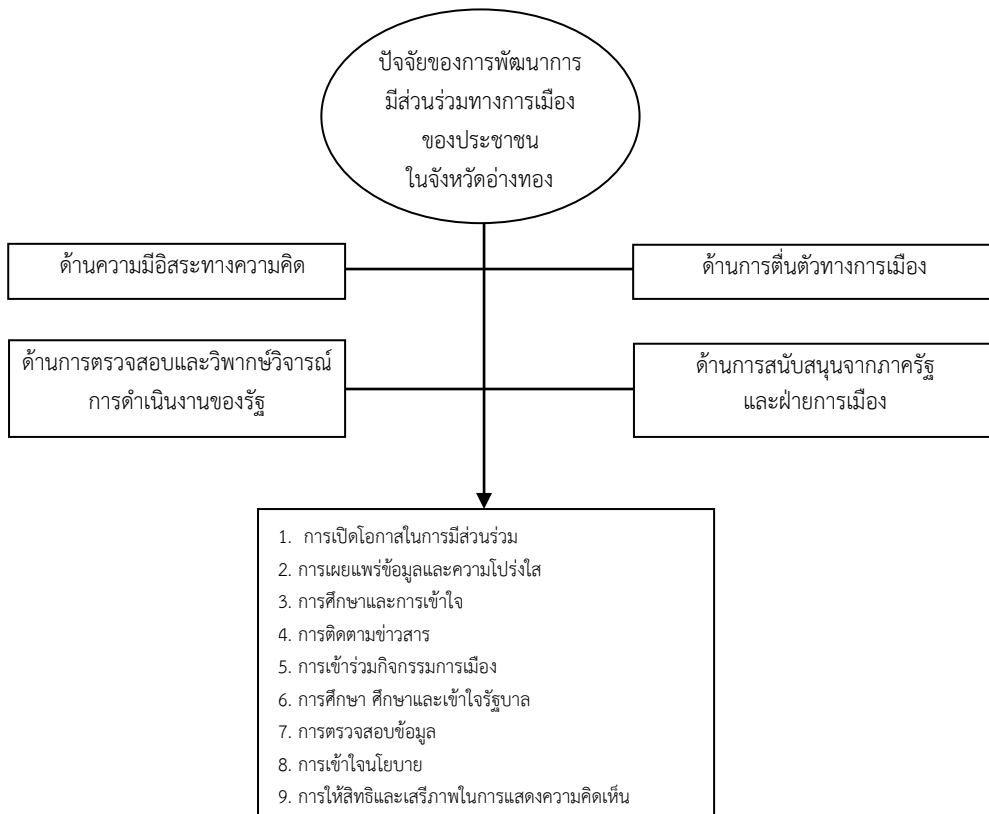
1. สภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทองจากการแจกแบบสอบถามประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป จำนวน 400 คน พบว่า ความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน จากผลการวิจัยอาจเนื่องมาจากประชาชนสนใจข่าวสารทางการเมืองมากยิ่งขึ้นโดยสามารถเข้าถึงแหล่งข่าวได้จากสื่อออนไลน์ซึ่งจากผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของศุภรัตน์ รัตนมุขย์ และยงยุทธ พึ่งวงศ์ญาติ (2541) เรื่อง ความสามารถในการพัฒนาประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ศึกษาเฉพาะกรณีบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้าน พบว่า คณะกรรมการหมู่บ้าน มีความรู้ เกี่ยวกับประชาธิปไตยมาก แต่เมื่อเทียบหัวหน้าครัวเรือนทั่วไปแล้ว คณะกรรมการหมู่บ้านจะมีความรู้ ดีกว่า เช่นเดียวกับพฤติกรรมเชิงประชาธิปไตย

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับกลุ่มตัวแปรอิสระ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสามารถสร้างสมการทำนายเชิงเส้นตรงได้ ซึ่งจากการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณสามารถคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ตัวแปรที่สามารถทำนายปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง ได้แก่ ด้านความมีอิสระทางความคิด ด้านการตรวจสอบและวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานของรัฐ ด้านการตื่นตัวทางการเมือง ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและฝ่ายการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยผู้วิจัยจึงได้นำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวทำนายมาเขียนเป็นสมการทำนายปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง โดยผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นว่าด้าน

ความมีอิสระทางความคิด การตรวจสอบและวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานของรัฐ การตื่นตัวทางการเมือง การสนับสนุนจากภาครัฐและฝ่ายการเมืองส่งผลให้ประชาชนเกิดการมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของพระเมธาวิญญรส (สุเทพ ปลิวโก) (2564) เรื่อง อิทธิพลของพรรคการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า อิทธิพลพรรคการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานครโดยบูรณาการด้วยหลักสังคหวัตถุธรรมคือ โอบอ้อมอารีย์ วชิรיותตรง สงเคราะห์ประชาชน วางตนดีเสมอต้นเสมอปลาย

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย คือ ปัจจัยของการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดอ่างทองด้วยการเปิดโอกาสให้ประชาชนในการมีส่วนร่วมทุกด้าน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ มีการเผยแพร่ข้อมูลและความโปร่งใส การศึกษาและการเข้าใจ ส่งเสริมให้มีการติดตามข่าวสาร เข้าร่วมกิจกรรมการเมือง การศึกษา ศึกษาและเข้าใจรัฐบาล ตรวจสอบข้อมูล เข้าใจนโยบาย และการให้สิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเป็นการเปิดพื้นที่ทางการเมืองให้แก่ประชาชนอย่างอิสระเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. นโยบายส่งเสริมด้านการกล่อมเกลางานการเมือง ส่งเสริมให้ประชาชนได้อ่านบทความ บทความวิเคราะห์ทางการเมืองและข่าวการเมืองจากนิตยสารรายสัปดาห์หรือรายปักษ์ การอ่านข่าวในสังคมออนไลน์ผ่าน Facebook Line Instagram เป็นต้น
2. นโยบาย สนับสนุนให้เยาวชนรวมถึงผู้มีสิทธิ์ทางการเมืองได้แสดงความคิดเห็นทางการเมืองอย่างอิสระผ่านช่องทางต่าง ๆ การมีส่วนร่วมในการอภิปราย ประชาชนมีสิทธิ์แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการอภิปรายเกี่ยวกับนโยบายทางการเมือง นีรวมถึง การชุมนุม การเขียนหนังสือของประชาชน และการเข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมืองอื่น ๆ
3. นโยบายการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนอาจเป็นการร่วมกันตัดสินใจในการเลือกตั้งท้องถิ่น การเลือกตั้งคณะกรรมการท้องถิ่น หรือการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของรัฐบาลผ่านชุมนุมคณะกรรมการและกระบวนการอภิปรายอื่น ๆ
4. นโยบายการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้ประชาชนเป็นกระบวนการที่สำคัญเพื่อสร้างรัฐบาลที่เป็นประชาธิปไตยและความเชื่อมั่นในระบบการปกครองการจัดกิจกรรมอภิปรายและการฝึกอบรมซึ่งเป็นวิธีที่ดีในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรมีการจัดประชุมเพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่การจัดการต่อสถานการณ์ทางการเมืองนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์

2. การสนับสนุนทางด้านเทคโนโลยี การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีสารสนเทศสามารถช่วยเพิ่มการมีอิสระทางความคิดของประชาชนโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลและความรู้ในรูปแบบที่ไม่มีข้อจำกัด

3. เปิดสภาหรือพื้นที่สาธารณะในการให้ประชาชนได้ตรวจสอบและวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานของรัฐได้อย่างอิสระบนพื้นฐานของความถูกต้องและดีงามของสังคม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเพื่อให้เห็นภาพรวมทั้งหมดที่ยังไม่ได้นำมาศึกษาในงานวิจัยเล่มนี้

2. ควรศึกษาปัจจัยของการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่ยังไม่ได้นำมาศึกษาไว้ในงานวิจัยเล่มนี้

3. ควรศึกษากิจกรรมการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่ยังไม่ได้นำมาศึกษาในงานวิจัยเล่มนี้

เอกสารอ้างอิง

จิราภรณ์ คำจันทร์. (2560). *การเปลี่ยนผ่านเป็นประชาธิปไตยที่ไม่ตั้งมั่น: ความล้มเหลวของการทำให้เป็น ประชาธิปไตยในประเทศไทย* (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณัฐกร วิทิตานนท์. (2557). *หลักรัฐธรรมนูญเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: บริษัทวี.พรินท์ (1991) จำกัด.

พระเมธาวิณัยรส (สุเทพ ปลิวโก). (2564). *อิทธิพลของพรรคการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานคร* (ปรัชญาดุษฎีนิพนธ์ สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ลิขิต อีระเวคิน. (2559). *ประชาธิปไตยไทยในทศวรรษใหม่*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ บริษัท ชัน แพค เก้าจิ้ง (2014) จำกัด.

ศุภรัตน์ รัตนมุขย์ และยงยุทธ พึ่งวงศ์ญาติ. (2541). *ความสามารถในการพัฒนาประชาธิปไตยระดับ หมู่บ้านในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ: ศึกษาเฉพาะกรณีบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้าน* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

สำนักงานจังหวัดอ่างทอง กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร. (2559). *ข้อมูลทั่วไป
จังหวัดอ่างทอง*. อ่างทอง: สำนักงานจังหวัดอ่างทอง.

Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis* (3rd ed.). New York:
Harper & Row.

ปัจจัยที่ส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองของเด็กและเยาวชน
ในจังหวัดสมุทรปราการ*

FACTORS PROMOTING POLITICAL CONSCIOUSNESS OF CHILDREN
AND YOUTHS IN SAMUT PRAKAN PROVINCE

พระมหาสมบัติ ธนปณฺโญ, เตมศักดิ์ ทองอินทร์, จ่านงค์ อติวัฒนสิทธิ์

Phramaha Sombat Dhanapañño, Termsak Thong-In, Chamnong Adivadhanasit

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: surachaihongtrakool@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อจิตสำนึกทางการเมืองของเด็กและเยาวชนในจังหวัดสมุทรปราการ และศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองของเด็กและเยาวชนในจังหวัดสมุทรปราการ รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 19 รูปหรือคนวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนาและการสนทนากลุ่มเฉพาะจำนวน 8 รูปหรือคน การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.984 เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำนวน 397 ตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อจิตสำนึกทางการเมืองของเด็กและเยาวชนในจังหวัดสมุทรปราการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่ส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองของเด็กและเยาวชนในจังหวัดสมุทรปราการปัจจัยที่ส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองของเด็กและเยาวชนในจังหวัดสมุทรปราการ มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับกลุ่มตัวแปรอิสระ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสามารถสร้างสมการทำนายเชิงเส้นตรงได้ ซึ่งจากการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณได้ โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ปัจจัยที่ส่งเสริมจิตสำนึก

** Received September 25, 2023; Revised March 20, 2024; Accepted March 23, 2024

ทางการเมืองของเด็กและเยาวชนในจังหวัดสมุทรปราการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ด้านความรู้ทางการเมือง (x1) ด้านความเข้าใจทางการเมือง (x2) ด้านทัศนคติทางการเมือง (x3) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง (x4) เป็นปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดจิตสำนึกทางการเมืองของเด็กและเยาวชนในจังหวัดสมุทรปราการ y

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งเสริม; จิตสำนึกทางการเมือง; เด็กและเยาวชน

Abstract

The objectives of this article were to study the opinions on the political consciousness of children and youths in Samut Prakan Province and to study factors that promoted political awareness of children and youths in Samut Prakan Province through mixed research methods. The qualitative research collected data by in-depth interviews with 19 key informants and 8 participants in a focus group discussion. Data were analyzed by descriptive content analysis. The quantitative research used a questionnaire with total confidence of 0.984 to collect data from 397 secondary school students affiliated with the Samut Prakan Secondary Education Area Office. The data was analyzed by determining frequency percentage, mean, and standard deviation.

The study's results found that the overall opinions on the political consciousness of children and youths in Samut Prakan Province were high. Factors that promoted political consciousness of children and youths in Samut Prakan Province. Factors that encouraged political consciousness of children and youths in Samut Prakan Province. There was a linear relationship with the group of independent variables. With a statistically significant value at the 0.01 level and the ability to create linear prediction equations. From the multiple regression analysis, we can calculate the multiple correlation coefficient. The variables that had a positive relationship with factors that promoted political consciousness of children and youths in Samut Prakan Province had statistically significant values at the 0.01 level, including political knowledge (x1), political understanding (x2), political attitude (x3), political

participation (x4) were factors that determined political consciousness of children and youths in Samut Prakan Province.

Keywords: Factors that Promote; Political Consciousness; Children and Youths

บทนำ

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาธิปไตยของเยาวชนนั้นเริ่มตั้งแต่การเรียนรู้และการทำความเข้าใจในหลักการและแนวคิดการปกครองในระบอบประชาธิปไตยให้ถ่องแท้ และตระหนักในคุณค่า จนเกิดศรัทธา รัก และหวงแหนระบอบประชาธิปไตยพร้อมทั้งปฏิบัติตนเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ดำเนินชีวิตเป็นพลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตยโดยมีจิตสาธารณะ ยึดหลักคุณธรรมและจริยธรรมในการดำรงชีวิตจนเกิดพฤติกรรมประชาธิปไตยในสังคม รวมทั้งเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยในลักษณะต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2559)

การมีส่วนร่วมหรือการเปิดให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นแต่เพียงการสร้าง ความชอบธรรมให้กับกระบวนการนี้ แต่ขาดซึ่งการยอมรับในหลักแห่งสิทธิอำนาจทางการเมืองของเยาวชนตามระบอบประชาธิปไตย และขาดการคำนึงถึงหลักการสร้างความเห็นที่สอดคล้องกันในรัฐธรรมนูญ เพื่อให้รัฐธรรมนูญเป็นกติกาทางการเมืองที่ได้รับ การยอมรับจากทุกกลุ่มการเมืองอีกทั้งการเข้าสู่ระยะ การเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตยในแต่ละครั้งแม้จะมีลักษณะของการเปลี่ยนแปลงระบอบ แต่การออกแบบสถาบันทางการเมืองเพื่อเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตยไม่รองรับระบอบประชาธิปไตยอย่าง แท้จริง โดยยังคงให้มีสมาชิกที่มาจากการแต่งตั้งเพื่อถ่วงดุลอำนาจกับสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้ง เช่นที่มาของวุฒิสภา และองค์กรอิสระที่มาจากการแต่งตั้ง (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2559)

ประเทศไทยยังคงปกครองด้วยระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แต่จากประวัติศาสตร์ทางการเมืองการปกครอง จะเห็นว่า มีบุคคลหลายกลุ่มที่วิพากษ์วิจารณ์ว่ามีสภาพการณ์ที่สลับซับซ้อนจนเป็นระบอบประชาธิปไตยที่ผิดเพี้ยนไปจากหลักการที่ควรเป็น ที่สำคัญที่สุด ผู้ได้อำนาจรัฐดูแลอำนาจละเมิดหลักนิติธรรม ฉ้อราษฎร์บังหลวง เล่นพรรคเล่นพวก ขาดอุดมการณ์ ขาดการเสียสละเพื่อสังคมและประเทศชาติ นอกจากนั้นยังไม่ได้ปฏิบัติตามประเพณี การปกครองแบบประชาธิปไตย ขาดมารยาททางการเมือง ขาดจริยธรรมและความศรัทธาต่อระบบ

อย่างแท้จริง และนี่คือปัญหาที่เกิดขึ้นจนนำไปสู่การใช้อำนาจกองกำลังจัดตั้งทำการยึดอำนาจทางการเมือง ที่เรียกว่ารัฐประหาร และบ่อยครั้งเรียกว่าการปฏิวัติ หรือการปฏิรูป แต่ทั้งหมดนี้คือจุดจบและอุปสรรคอย่างยิ่งต่อการพัฒนาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่ต่อเนื่องและยั่งยืน (ลิขิต ธีรเวคิน, 2559)

จังหวัดสมุทรปราการเป็นจังหวัดที่มีความสำคัญและเป็นจังหวัดขนาดใหญ่จังหวัดหนึ่ง ที่หนาแน่นด้วยจำนวนประชากรและขนาดของพื้นที่และมีเยาวชนในพื้นที่จำนวนมากน้อยที่มีความตื่นตัวเพื่อเข้าสู่อะไรก็ตามที่มีส่วนร่วมทางการเมือง แต่ลักษณะการเมืองดั้งเดิมภายในจังหวัดนั้นมีลักษณะค่อนข้างผูกขาดทางการเมืองกับพรรคการเมืองบางพรรค อีกทั้งมีส่วนร่วมแสดงออกทางการเมืองกับการแสดงออกทางการเมืองด้วยการชุมนุมเรียกร้องทางการเมืองบ่อยครั้งในเวทีทางการเมืองระดับประเทศ ซึ่งการแสดงออกทางการเมืองด้วยการเข้าร่วมทางการเมืองนั้นมีปัจจัยสำคัญคือการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เยาวชนเลือกรับฟัง

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองของเด็กและเยาวชนในจังหวัดสมุทรปราการเพื่อเป็นแนวทางในส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองให้แก่เด็กและเยาวชนสามารถเติบโตเป็นคนดีในสังคม รู้จักบทบาทและหน้าที่ของตนเองตามกรอบประชาธิปไตยได้อย่างมั่นคงและเป็นบุคลากรที่สำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาจิตสำนึกทางการเมืองของเด็กและเยาวชนในจังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองของเด็กและเยาวชนในจังหวัดสมุทรปราการ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ (สพม.สมุทรปราการ) 25 โรงเรียน จำนวน 48,101 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ, 2565)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ได้มาจากการใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) กลุ่มตัวอย่าง 397 คน (ธานินท์ ศิลป์จารุ, 2551)

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ สัมภาษณ์นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ นักการเมือง หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำชุมชน จำนวน 18 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามจิตสำนึกทางการเมืองของเด็กและเยาวชนในจังหวัดสมุทรปราการ แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นที่มีต่อจิตสำนึกทางการเมืองของเด็กและเยาวชนในจังหวัดสมุทรปราการทั้ง 4 ด้าน

3.2 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองของเด็กและเยาวชนในจังหวัดสมุทรปราการ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 400 ชุดจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดอ่างทอง ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปโดยใช้วิธีการกระจายตามสัดส่วนได้แบบสอบถามซึ่งผ่านการตรวจสอบความสมบูรณ์และสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพนั้น ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก แบบตัวต่อตัวกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามที่เก็บรวบรวม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามทำการวิเคราะห์โดยใช้ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) และข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติอัตราส่วนร้อยละค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นต่อจิตสำนึกทางการเมืองของเด็กและเยาวชนในจังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อจิตสำนึกทางการเมืองของเด็กและเยาวชนในจังหวัดสมุทรปราการ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม ด้านความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ทางการเมืองและสังคม ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ด้านความสนใจการบริหารงานของรัฐบาลและนักการเมือง ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองของเด็กและเยาวชนในจังหวัดสมุทรปราการมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับกลุ่มตัวแปรอิสระ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสามารถสร้างสมการทำนายเชิงเส้นตรงได้ ซึ่งจากการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณได้ โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ปัจจัยที่ส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองของเด็กและเยาวชนในจังหวัดสมุทรปราการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ด้านความรู้ทางการเมือง(x1) ด้านความเข้าใจทางการเมือง (x2) ด้านทัศนคติทางการเมือง (x3) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง (x4) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.621, 0.206, 0.204, 0.199 และ 0.248 ตามลำดับ ซึ่งหมายความว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองของเด็กและเยาวชนในจังหวัดสมุทรปราการ คือ ด้านความรู้ทางการเมือง(x1) ด้านความเข้าใจทางการเมือง (x2) ด้านทัศนคติทางการเมือง (x3) และ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง (x4) เป็นปัจจัยที่เป็นตัวกำหนด จิตสำนึกทางการเมืองของเด็กและเยาวชนในจังหวัดสมุทรปราการ y

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองของเด็กและเยาวชนในจังหวัดสมุทรปราการดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นต่อจิตสำนึกทางการเมืองของเด็กและเยาวชนในจังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของเนตรชนก ตระกูลมาลี (2565) เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนเขตเทศบาลตาบลระยายโสม อำเภ่อูทอง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของเยาวชนเขตเทศบาลตาบลระยายโสม อำเภ่อูทอง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัย

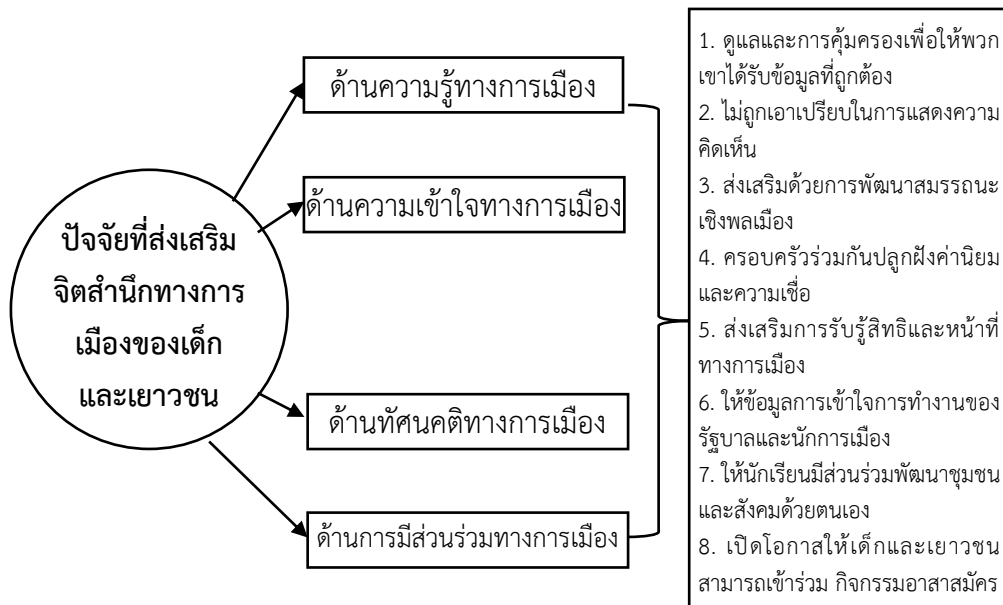
พระมหาเอกกนิ ปิยวิโร (อะซิม) (2564) เรื่อง การนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าสภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การแสดงความเห็นทางการเมืองยุคเก่าใช้การสนทนาและใน ยุคใหม่แสดงความเห็นผ่านสื่อสารสังคมออนไลน์ ด้านความสนใจการบริหารงานของรัฐบาลและ นักการเมือง ประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชติดตามข้อมูลข่าวสารตามยุคสมัย และข้อมูลแบบ วัฒนธรรมร่วมสมัยผ่านสื่อสารสังคมออนไลน์ ด้านความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ทางการเมืองและสังคม ประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีความรู้ความเข้าใจสิทธิหน้าที่ทางการเมืองและสังคมแตกต่างกันออกไปตามความรู้และระดับการศึกษา มีการใช้สิทธิหน้าที่ของตนตามพื้นฐาน ด้านการร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชนั้น ประชาชนให้ความร่วมมือกับภาครัฐและนักการเมืองเพื่อพัฒนาสังคมของตน

2. ปัจจัยที่ส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองของเด็กและเยาวชนในจังหวัดสมุทรปราการ ปัจจัยที่ส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองของเด็กและเยาวชนในจังหวัดสมุทรปราการ มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับกลุ่มตัวแปรอิสระ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสามารถสร้างสมการทำนายเชิงเส้นตรงได้ ซึ่งจากการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณได้ โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ปัจจัยที่ส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองของเด็กและเยาวชนในจังหวัดสมุทรปราการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01 ได้แก่ ด้านความรู้ทางการเมือง(x1) ด้านความเข้าใจทางการเมือง (x2) ด้านทัศนคติทางการเมือง (x3) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง (x4) เป็นปัจจัยที่เป็นตัวกำหนด จิตสำนึกทางการเมืองของเด็กและเยาวชนในจังหวัดสมุทรปราการ y สอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์ พิงพานิช (2562) เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนในจังหวัดตาก พบว่า ปัจจัยความเสมอภาคทางสังคมและทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือปัจจัยการให้รางวัลเพศที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบเยาวชนในจังหวัดตาก ไม่แตกต่างกัน ส่วน อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบเยาวชนในจังหวัดตาก แตกต่างกัน ทุกพฤติกรรมทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนในจังหวัดตาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่น 0.01

องค์ความรู้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอองค์ความรู้ใหม่จากปัจจัยที่ส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองของเด็กและเยาวชนในจังหวัดสมุทรปราการ สามารถสรุปเพื่อไปใช้ประโยชน์จริง ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ปัจจัยที่ส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองของเด็กและเยาวชนในจังหวัดสมุทรปราการ

องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย คือ ปัจจัยที่ส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองของเด็กและเยาวชนในจังหวัดสมุทรปราการด้านความรู้ทางการเมือง ด้านความเข้าใจทางการเมือง ด้านทัศนคติทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองทำให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้นโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถส่งเสริม สนับสนุน ด้วยการดูแลและการคุ้มครองเพื่อให้พวกเขาได้รับข้อมูลที่ถูกต้องให้เยาวชนไม่ถูกเอาเปรียบในการแสดงความคิดเห็น ส่งเสริมด้วยการพัฒนาสมรรถนะเชิงพลเมือง ครอบคลุมร่วมกันปลูกฝังค่านิยมและความเชื่อ ส่งเสริมการรับรู้สิทธิและหน้าที่ทางการเมือง ให้ข้อมูลการเข้าใจการทำงานของรัฐบาลและนักการเมือง ให้นักเรียนมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนและสังคมด้วยตนเอง และเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนสามารถเข้าร่วม กิจกรรมอาสาสมัคร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. นโยบายส่งเสริมด้านการเปิดโอกาสให้เยาวชนได้เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง การเปิดโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง การจัดกิจกรรมทางการเมืองที่เยาวชนสามารถเข้าร่วมได้ง่ายและน่าสนใจ เช่น การจัดสัมมนา เวิร์กช็อป การอภิปรายทางการเมือง หรือการประชุมเยาวชน นอกจากนี้ควรสร้างโอกาสให้เยาวชนได้รับประสบการณ์ในการทำงานทางการเมืองโดยตรง เช่น การร่วมงานกับนักการเมืองชั้นนำ การร่วมกับองค์กรทางการเมือง หรือการเข้าร่วมในการเลือกตั้ง

2. นโยบาย สนับสนุนเยาวชนในการพูดคุยและการเสวนาการเมืองการสร้างพื้นที่ในการพูดคุย สถานที่สาธารณะ เช่น ห้องสมุด สนามกีฬา หรือพื้นที่สาธารณะอื่น ๆ ควรสร้างพื้นที่ที่เยาวชนสามารถพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องการเมืองได้อย่างอิสระและปลอดภัย การสนับสนุนองค์กรเยาวชน องค์กรเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ควรได้รับการสนับสนุนในการจัดกิจกรรมการพูดคุย เสวนา และอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการเข้าถึงข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเมือง

3. นโยบายการส่งเสริมเปิดกว้างด้านความคิดทางการเมืองให้กับเยาวชน เช่น การมีพื้นที่ออนไลน์สาธารณะของโรงเรียนในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ซึ่งเป็น การกระทำที่สำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการแสดงความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมในกระบวนการการตัดสินใจทางการเมืองของประเทศ

4. นโยบายการส่งเสริมร่วมกับกลุ่มแนวคิดและพันธมิตรใช้สื่อสังคมและเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีความเกี่ยวข้องกับการเมือง การสนับสนุนสื่อมวลชนและเทคโนโลยีเพื่อการพูดคุยและการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เช่น การสร้างเว็บไซต์หรือแพลตฟอร์มออนไลน์สำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลและเสวนาทางการเมืองของโรงเรียน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. การปฏิบัติของเด็กและเยาวชนด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เยาวชนควรยึดมั่นในหลักการประชาธิปไตย แสดงความคิดเห็นได้โดยเสรีภาพ ตามหลักการประชาธิปไตย คือสิทธิ เสรีภาพ เสมอภาคและภราดรภาพ

2. การปฏิบัติของเยาวชนด้านความสนใจการบริหารงานของรัฐบาลและนักการเมือง เยาวชนควรตรวจสอบและวิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานภาครัฐภายใต้หลักกฎหมาย และหลักจริยธรรม เพื่อให้การบริหารงานภาครัฐเป็นไปโดยชอบสุจริตและยุติธรรม

3. การปฏิบัติของเด็กและเยาวชนด้านความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ทางการเมืองและสังคม เยาวชนควรศึกษาสิทธิและหน้าที่ทางการเมืองพื้นฐานของเยาวชนเบื้องต้นเพื่อใช้สิทธิและปฏิบัติตามหน้าที่ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

4. การปฏิบัติของเยาวชนด้านการร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม สร้างองค์กรเยาวชนที่สามารถร่วมกันสร้างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการเมือง เช่น สมาคมนักศึกษาการเมืองหรือองค์กรนักเรียน และใช้องค์กรเหล่านี้เป็นพื้นที่สำหรับสร้างความคิดและแนวคิดในการพัฒนาสังคม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสำนึกทางการเมืองของเด็กและเยาวชน เนื่องจากยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชนสามารถมีจิตสำนึกทางการเมืองที่ถูกต้องและเหมาะสมยังไม่ได้นำมาศึกษาในงานวิจัยเล่มนี้

2. ควรศึกษาสภาพแวดล้อมในการส่งเสริมหรือสร้างจิตสำนึกทางการเมืองของเยาวชนเนื่องจากสภาพแวดล้อมในการส่งเสริมหรือสร้างจิตสำนึกทางการเมืองของเยาวชนยังไม่ได้นำมาศึกษาในงานวิจัยเล่มนี้

3. ควรศึกษากิจกรรมส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองของเด็กและเยาวชน เนื่องจากยังมีกิจกรรมส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองหลากหลายอย่างที่ยังไม่ได้นำมาศึกษาในงานวิจัยเล่มนี้

4. ควรศึกษาหลักพุทธธรรมจากพระไตรปิฎกในการส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองของเด็กและเยาวชนเนื่องจากการสังเคราะห์และบูรณาการหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับเยาวชนและสถานการณ์การเมืองในปัจจุบันหลายหลักธรรมที่ยังไม่ได้นำมาศึกษาในงานวิจัยเล่มนี้

เอกสารอ้างอิง

ณรงค์ พึ่งพานิช. (2562). การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดตาก. วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก, 5(1), 170-183.

ธานินท์ ศิลปจารุ. (2551). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บิสิเนสอาร์แอนด์ดี.

- เนตรชนก ตระกูลมาลี. (2558). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตเทศบาล
ตำบลสระยายโสม อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี. *วารสารสหวิทยาการวิจัย:
ฉบับบัณฑิตศึกษา*, 4(2), 183-191.
- พระมหาเอกกวิน ปิยวิโร (อะซิม). (2564). *การนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการ
การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช
(ดุสิตนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์)*. พระนครศรีอยุธยา:
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ลิขิต อีร์เวคิน. (2559). *ประชาธิปไตยไทยในทศวรรษใหม่*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). *ข้อมูลพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ*. สืบค้น 23 กุมภาพันธ์ 2565, จาก
<http://www.obec.go.th/เว็บไซต์-สพม-ในสังกัด>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2559). *เยาวชนกับการมีส่วนร่วมประชาธิปไตย*.
กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

เยาวชนกับการพัฒนาการเมือง* YOUTH AND POLITICAL DEVELOPMENT

พระครูวิโรจน์กาญจนเขต (นันทกฤต ทีปังกรโร), พระมหาสมบัติ สมปญโญ

Phrakru Wirojkanchanakhet (Nanthakrit Teepangkaro), Phramaha Sombat Dhanapañño

วัดอุทธยาน จังหวัดนนทบุรี

Wat Utthayan, Nonthaburi Province

Corresponding Author E-mail: armmo_2006@hotmail.com

บทคัดย่อ

เมื่อการเมืองเข้าสู่โหมดของการหาเสียง สร้างคะแนน สร้างความนิยมของพรรคการเมืองต่าง ๆ ทุกพรรค ด้วยการชูนโยบายเพื่อจัดวางจรรยาบรรณ คือ “เจ็บ จน โง่” ในยุคที่ผู้คนทั้งหลายที่อายุเกินครึ่งศตวรรษไปแล้ว น่าจะเคยได้ยินคำว่า “ศึกษาดี มีเงินใช้ ไร้โรคฯ พาให้สุขสมบูรณ์” ต่อมาก็มาถึงยุคพัฒนา “คนเป็นศูนย์กลาง” ตลอดจนใช้เครื่องมือเป็นกลยุทธ์ในการหาเสียง บัตรคนจน บัตรทอง โครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค ฯลฯ และตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับแรก ๆ ที่เด่นชัด คือ การพัฒนาเศรษฐกิจจะเป็นจุดเริ่มต้น ต่อมายังเพิ่มด้านสังคม

คำสำคัญ: เยาวชน; การพัฒนาการเมือง; การเลือกตั้ง

Abstract

When politics entered the mode of campaigning by building up points and building the popularity of every political party by promoting policies to eliminate the vicious cycle of “sick, poor, and stupid” in an era where all people who were over half a century old were likely to hear the phrase “Good education, having money to spend, being free from disease, leads to complete happiness.” Later came the era of development. “People are the centre” and using tools as a campaign strategy, such as the poor person's card, the gold card, the 30 baht to cure every disease project, etc. Since the

*Received September 28, 2023; Revised April 13, 2024; Accepted April 15, 2024

first National Economic and Social Development Plan, it has been clear that economic development would be the starting point. Later, the social aspect was also added.

Keywords: Youths; Political Development; Elections

บทนำ

จะเห็นได้ว่าการพัฒนาทุกด้านที่กล่าวแล้วนั้นไม่สามารถจะดำเนินไปได้ถ้าขาดการ “พัฒนาทางการเมือง” ตัวแปรทางการเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เสรีภาพทางการเมือง และระบบการเมือง ซึ่งต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรวมสรรพกำลัง ทั้งทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อพัฒนาอันจะนำไปสู่ความจำเริญทางเศรษฐกิจ ความเสมอภาคทางสังคม การพัฒนาสิทธิและเสรีภาพ และประชาธิปไตยเป็นตัวแปรที่สำคัญ รวมทั้งการเตรียมเยาวชนคนรุ่นใหม่ให้มาสนใจทางการเมืองไทยให้มากขึ้น ลูกขึ้นมาร่วมด้วยช่วยกันคิดเรื่อง “แปลก ใหม่ ใหญ่ ดั่ง” สร้างผลผลิตให้ชาติ ซึ่งมีผลต่อศักยภาพในการพัฒนาประเทศชาติและสังคม เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ในสังคมนานาชาติ (กฤติยา ยิ่งยืน, 2549)

สาเหตุสำคัญประการหนึ่งของการมองข้ามตัวแปรทางการเมือง เชื่อว่าเมื่อทางเศรษฐกิจดีและสังคมจะดีแล้วก็ตาม แต่หากหลายคนมองข้ามความจริงที่ว่า ถ้าการเมืองไม่มีเสรีภาพด้วยกรณีใด ๆ รวมทั้งเกิดความขัดแย้งโดยใช้ความรุนแรงจนนำไปสู่การไร้เสถียรภาพย่อมมีผลกระทบโดยตรงต่อทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งในส่วนนี้อาจจะเป็นเพราะเหตุว่าผู้บริหารประเทศมุ่งเน้นในเรื่องปากท้องของประชาชน จึงวางแผนดังกล่าวโดยนักเศรษฐกิจ ซึ่งก็คงไม่ผิดเพราะเรื่องใกล้ตัว จำต้องได้รู้ผลเร็วและประชาชนก็ตอบรับเท่าใจให้ช่วยในการเลือก ส.ส. หรือพรรคการเมืองนั้น ๆ หากแต่ดูคุณภาพและสมดุลระหว่างการพัฒนาทางการเมืองเศรษฐกิจสังคม และทางการเมือง จำเป็นต้องมีและเกิดขึ้น ซึ่งเราก็จะพบอยู่เนื่อง ๆ ว่าสุดท้ายก็นำไปสู่ความเสียหายอย่างหนักต่อสังคมโดยรวม (โกวิท พวงงาม, 2545)

นักรัฐศาสตร์ซึ่งเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด คือ เซมูเอล ฮันติงตัน (Samuel Huntington) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า...การขยายตัวของสังคมหรือการเปลี่ยนแปลงของสังคม อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เช่น การเปลี่ยนแปลงจากเกษตรไปสู่กึ่งเกษตร กึ่งอุตสาหกรรม การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เช่น เน้นการเป็นการพัฒนาการศึกษา การขยายตัวของสื่อมวลชน โดยเฉพาะความเจริญด้านเทคโนโลยี และ Social

Media ต่างๆ โดยรวมแล้วเข้าถึงได้ง่ายและรวดเร็วความเจริญทางด้านเทคโนโลยีเกิดในชุมชนเมืองมากขึ้น จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่สำคัญนั้นคือ “ความตื่นตัวทางการเมือง” (Political Consciousness) และการเรียกร้องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ระบบการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในส่วนนี้เรียกว่า ความจำเริญทางการเมือง (Political Modernization) (ชญาณัทธ เอี้ยวฉาย, 2555)

สถาบันการเมืองที่เป็นรูปธรรมยั่งยืน

เมื่อความจำเริญทางการเมืองเกิดขึ้นเนื่องจากการขยับตัวของสังคม (Social Mobilization) จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องสร้าง “สถาบันการเมืองที่เป็นรูปธรรมยั่งยืน” และกระบวนการที่สามารถปรับ เปลี่ยนแปลง หรือตอบสนองพลวัต ใน “มิติทางการเมือง” ดังกล่าว ซึ่งได้แก่ “การพัฒนาการเมือง (Political Development)” การสร้างสถาบันส่วนนี้ได้กล่าวในมติชนรายวันฉบับสัปดาห์ที่ผ่านมาแล้ว อันได้แก่ การมีรัฐธรรมนูญที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเจ้าของประเทศมีส่วนร่วมมากที่สุดมีระบบการเลือกตั้งโดยมีกฎหมายเลือกตั้ง และการจัดตั้งพรรคการเมืองไทยสะดวก ประชาชนมีโอกาสในการแสดงประชาพิจารณา การแสดงความคิดเห็น การคัดค้าน การต่อสู้เพื่อความถูกต้อง มีการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น (นาริวรรณ กลิ่นรัตน์, 2550)

หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือ การจัดตั้งสถาบันทางการเมือง เพื่อรองรับความต้องการการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอันเกิดจากความตื่นตัวทางการเมือง ซึ่งเป็นผลโดยตรงจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ในทางเศรษฐกิจและค่านิยม อันเป็นความจำเป็นที่มีอาจเลือกได้

นอกจากนี้ ยังมีทฤษฎีของ ศาสตราจารย์ เอ. เอฟ. เค. ออร์แกนสกี (A.F.K. Organski) ซึ่งกล่าวถึงความจำเริญเติบโตแห่งชาติและอำนาจแห่งชาติ (National Growth And National Powers) ได้กล่าวไว้ว่ามี 5 ตัวแปรสำคัญ คือ

1. จะต้องมีการพัฒนาการเมือง (Political Development) โดยมีระบบและกระบวนการที่เอื้ออำนวยต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการทางการเมือง และการกำหนดนโยบายสาธารณะ

2. จะต้องมีการพัฒนาเศรษฐกิจ (Economies Development) จากเกษตรไปสู่อุตสาหกรรมของประเทศชาติ คือ ในยุคนั้น “การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ” ยังไม่พัฒนาอย่างเต็มที่จึงไม่มีการกล่าวถึง ณ ปัจจุบันนี้ โดยระบบหรือขณะที่เป็นยุคไอทีเจริญรุ่งเรืองแล้ว จึงนับเป็นตัวแปรที่สำคัญมากอีกด้วย

3. การมีระบบสังคมที่เอื้ออำนวยโอกาสให้มีการขยับชั้นทางสังคม (Social Mobilization) ด้วยการเข้าถึงการศึกษาและโอกาสการว่างงานด้วยความเสมอภาค

4. ประชากรต้องมีจิตวิทยาที่ทันสมัย (Psychological Modernity) มีความคิดแบบวิทยาศาสตร์มากขึ้น มีเหตุผล ไม่

5. จำนวนประชากร (Population) มีมากพอ ประเทศมหาอำนาจในอดีต เช่น ประเทศอังกฤษ ฝรั่งเศส โปรตุเกส สเปน ฯลฯ มีประชากรไม่น้อยกว่า 30 ล้านคน ทั้งนี้เนื่องจากประชากรที่มีจำนวนมากพอจะเป็นแรงผลิตทางเศรษฐกิจ จะมีการนำไปสู่อุปสงค์ของตลาดภายในจะทำให้เกิดการผลิต (อุปทาน) ที่มีจำนวนมากพออันจะนำไปสู่ต้นทุนการผลิตที่ต่ำ แต่สำคัญ “ประชากรจะต้องเป็นประชากรที่มีคุณภาพ” อันได้แก่ มีการศึกษาดี มีรายได้เพียงพอ และโครงสร้างประชากรที่มีอายุอยู่ระหว่างช่วงวัยทำงานสร้างผลผลิต คือ ระหว่างอายุ 16-60 ปี เป็นจำนวนมากพอ (นาริวัรรณ กลิ่นรัตน์, 2550)

จะเห็นได้ว่าทั้ง “ฮันติงตัน” และ “ออร์แกนสกี” ต่างก็ให้น้ำหนักต่อ “การพัฒนาการเมือง” ซึ่งเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุด โดยเฉพาะคุณสมบัติของ “ทรัพยากรมนุษย์” อย่างกรณีประเทศมหาอำนาจที่กล่าวแล้วที่สำคัญอีกเรื่องหนึ่งคือ การมีเจตคติ มีทักษะ มีจิตวิญญาณ รวมทั้งการมีคุณธรรมทางการเมือง โดยเน้นรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยมี 4 คุณลักษณะ คือ (ปรัชญา เวสารัชช, 2528)

1. มีรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง (Elected Government)
2. มีการประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชน (Rights And Freedom)
3. มีการเปิดโอกาสให้ประชากรมีส่วนร่วมพัฒนาทางการเมือง (Participation)
4. ยึดหลักนิติธรรม (The Rule Of Law)

“ความสำเร็จ” ของการพัฒนาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ต้องคำนึงอาศัยตัวแปรใหญ่ 3 ตัวแปรที่สำคัญ คือ 1) สภาพสังคมและเศรษฐกิจ (Socio Economic Condition) 2) โครงสร้างและกระบวนการ (Structure And Process) 3) ที่สำคัญที่สุดการมี “วัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย” (Democratic Political Culture) ตามที่กล่าวในมติชนฉบับสัปดาห์ที่ผ่านมา

การสาธารณสุข สร้างคน การศึกษา สร้างชาติ

ขณะนี้ช่วงเลือกตั้งปี 2562 แนวโน้มหรือเทรนด์จากงานฟุตบอลประเพณี จุฬา-ธรรมศาสตร์ ที่ผ่านมามีกระแสการปลุก “เยาวชนไทย” และ “คนไทยรุ่นใหม่” ให้ตื่นตัวทางการเมืองต่อสู้เพื่อการอยู่รอดในโลกยุคใหม่ ที่มีการแข่งขันสูงขึ้น โดยเฉพาะ

สถาบันการศึกษา ครอบครัว และสังคม โดยรวมจะต้องร่วมกันช่วยกันสร้างแรงบันดาลใจ เตรียมพัฒนาเด็กรุ่นใหม่เตรียมความพร้อมเด็กรุ่นใหม่ “ทรัพยากรมนุษย์” หรือ “กลุ่มดาวรุ่ง” ให้ฝ่ากระแสคลื่นโลกาภิวัตน์ เพื่อให้เด็กเกิดการพัฒนาตั้งแต่เด็กจนไปสู่วัยรุ่น วัยทำงานให้สอดคล้องกับคำที่ “การสาธารณสุข สร้างคน การศึกษา สร้างชาติ” เพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน มีแนวทางการพัฒนาตนเองดังนี้ (พิษณุ เสงี่ยมพงษ์, 2556)

1. คนไทยในโลกยุคโลกาภิวัตน์จะต้องเป็นบุคคลซึ่งศึกษาจนมีความรู้ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สมองกล ภาษาจีน ที่ใช้งานได้เป็นอย่างดี คนไทยต้องรู้ภาษาไทย ต้องพูด และเขียนภาษาไทยถูกต้องในระดับหนึ่ง ในโลกยุคโลกาภิวัตน์มีการติดต่อข้ามแดนในการใช้ภาษาอังกฤษในการเจรจาพาที การหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลผู้ไม่รู้จะเสียเปรียบ สมองกลความจำเป็นในการแสวงหาความรู้แบบใหม่ มีความจำเป็นในการประกอบอาชีพ และเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน จีนเป็นมหาอำนาจอย่างแน่นอนในอนาคตทั้งในทางการเมืองและเศรษฐกิจ การรู้ภาษาจีนจะเอื้ออำนวยประโยชน์ ทั้งในด้านการติดต่อประสานงาน และการประกอบธุรกิจกับมหาอำนาจของเอเชียในอนาคตอันใกล้

2. เยาวชนไทยและคนไทยต้องเป็นผู้ใฝ่รู้ มีนิสัยรักการอ่านหนังสือ หรือหาข้อมูลจากสื่ออื่น ๆ ในบ้านควรจะมีห้องหนังสือเพื่อสะสมหนังสือที่เป็นประโยชน์ และมีสมองกลเพื่อการชวนหาความรู้ หรือการติดต่อผ่านอีเมล การหาความรู้จะต้องอ่านโดยใช้ 3r คือ Read React และ Reflect Research Realize Rule และ Recommend

3. เยาวชนไทยและคนไทยต้องมีปรัชญาชีวิต มีศรัทธาในศาสนา ไม่หลงงมงาย มีจิตวิทยาศาสตร์ มีระบบการคิดที่มีเหตุผล มีความซื่อสัตย์สุจริต มีจริยธรรม มีศีลธรรม มีความเมตตากรุณา มีความเอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์ ไม่อคติในเรื่องศาสนา เชื้อชาติและเผ่าพันธุ์

4. เยาวชนไทยและคนไทยต้องผดุงไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ แต่ขณะเดียวกันต้องละทิ้งวัฒนธรรมที่ไม่ก่อประโยชน์ เช่น ความไม่รับผิดชอบ การไร้ระเบียบวินัย การรักสนุกจนเกินขอบเขต การปฏิบัติที่ขัดต่อสภาวะปัจจุบัน เช่น โภชนาการที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกาย ฯลฯ ขณะเดียวกันต้องมีความกล้าที่จะเปลี่ยนแปลงปฏิรูปวัฒนธรรมและสร้างวัฒนธรรมใหม่ที่ดีงามด้วย เพื่อเป็นแบบอย่างของคนในสังคม

5. เยาวชนไทยและคนไทยต้องผดุงไว้ซึ่งภูมิปัญญาพื้นบ้านที่ดี ไม่ดูถูกภูมิปัญญาพื้นบ้าน หรือภูมิหลังของตนเอง หรือภูมิหลังของคนในชาติ แต่ขณะเดียวกันภูมิปัญญาพื้นบ้านที่ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์หรือสภาวะที่เกิดขึ้นใหม่ ก็ควรจะมีการเปลี่ยนแปลง

6. เยาวชนไทยและคนไทยจะต้องศึกษาหาความรู้วิทยาการและในทักษะต่าง ๆ เพื่อสามารถนำไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนและครอบครัวได้อย่างยั่งยืน แข็งแรง อดทนอดกลั้น และมานะบากบั่น การมีความรู้ท่วมหัวแต่เอาตัวไม่รอดย่อมจะไม่ยังประโยชน์อย่างสมบูรณ์ การหมกมุ่นอุดมการณ์ อุดมคติ และปราศจากปรัชญาจนมองข้ามความเป็นจริงของการดำรงตนเป็นมนุษย์ย่อมจะส่งผลเสียได้ ที่สำคัญ คนในยุคโลกาภิวัตน์ต้องมีคุณสมบัติในการทำงานสามประการ คือ F-B-I (Fast-เร็ว Better-ดีกว่า Innovative-นวัตกรรม)

7. เยาวชนไทยและคนไทยต้องรับผิดชอบต่อครอบครัว อบรมเลี้ยงดูลูกหลานให้เป็นพลเมืองดีของชาติ สร้างครอบครัวให้เป็นปึกแผ่น ให้เกิดความสุขและเกิดความอบอุ่น ดูแลพ่อแม่ที่แก่ชราด้วยความกตัญญูรู้คุณ ทั้งนี้ เพื่อให้ครอบครัวเป็นหน่วยหลักของการพัฒนาสังคมโดยรวม

8. เยาวชนไทยและคนไทยต้องหมั่นออกกำลังกาย รักษาสุขภาพอนามัย ควบคุมการบริโภค ทั้งนี้ทั้งนั้น เพื่อให้เป็นกำลังสำคัญของสังคมทั้งในด้านการผลิตกำลังความคิด การป้องกันประเทศ จะต้องถือว่า การรักษาสุขภาพเป็นความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่ระมัดระวังในการดำรงชีวิตจนเกิดความเจ็บป่วยโดยไม่จำเป็น เป็นการกระทำที่ไร้สำนึกต่อส่วนรวม เพราะจะสร้างความเดือดร้อนต่อตนเอง ต่อครอบครัว รวมทั้งก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคมในแง่ของค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลโดยไม่จำเป็น

9. เยาวชนไทยและคนไทยต้องมีความรักชาติ มีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีความภูมิใจที่เกิดมาเป็นคนไทย แต่ขณะเดียวกันความรักชาติและความภูมิใจต้องไม่เกินเลยจนนำไปสู่การรังเกียจเชื้อชาติเผ่าพันธุ์และศาสนา จะต้องพยายามผสมผสานระหว่างความเป็นคนไทยและจิตใจที่เป็นนานาชาติอย่างสมดุล

10. เยาวชนไทยและคนไทยต้องยืนตระหง่านอย่างเชื่อมั่นในความเป็นคนไทยที่มีความเคารพตนเอง มีความซื่อสัตย์สุจริต มีเกียรติและศักดิ์ศรี ความเป็นประชาธิปไตย มีความกล้าหาญต่อสู้เพื่อความถูกต้อง จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ประกอบคุณความดีเพื่อชาติแผ่นดิน และพร้อมจะสละชีวิตเพื่อประเทศชาติเมื่อจำเป็น (Townsend, 1999)

สรุป

“ตัวแปรของสภาพสังคมและเศรษฐกิจ” ซึ่งเป็นปัจจัยหลักมีผลกระทบต่อประโยชน์ของ “ประชาชน” เจ้าของประเทศโดยตรงนั้น ก็ต้องสอดคล้องกับตัวแปรที่สองคือโครงสร้างและกระบวนการสู่ตัวแปรที่สาม “วัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย” ซึ่ง

สำคัญสุดโดยเฉพาะถ้า “ประชาชน” หรือ “ทรัพยากรมนุษย์” ส่วนใหญ่ มีวัฒนธรรมการเมืองที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย อันเกิดจากการกล่อมเกลาริเริ่มจากสถาบันครอบครัว ในสถาบันการศึกษา โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนประถม โรงเรียนมัธยม มหาวิทยาลัย และในสังคมอย่างต่อเนื่อง จะต้องทำให้สมาชิกในสังคม คือ “ประชาชน” คนไทยทุกรุ่น รวมทั้งเยาวชน “คนรุ่นใหม่” ปลุกกระแสให้เกิดเป็นพลังสำคัญที่ต่อสู้เพื่อเอาชนะ สถานะการแข่งขันในโลกยุคใหม่ ที่สำคัญที่สุดคือฝ่ากระแสคลื่นโลกาภิวัตน์ได้ด้วยเชื่อมั่นและเด็ดเดี่ยว โดยเฉพาะประเด็นมีการพัฒนา “อาตมันทางการเมือง (Political Self) แบบประชาธิปไตย กล่าวคือ ทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยเป็นเจ้าของประเทศไทยร่วมกัน

เอกสารอ้างอิง

- กฤติยา ยิ่งยืน (2549). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต นักศึกษา ในวิกฤตการณ์ทางการเมืองยุคปลายรัฐบาลทักษิณ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2545). การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน. *สังคมสงเคราะห์ศาสตร์*, 10(1), 129-139.
- ชฎานัทธ์ เอี้ยวฉาย. (2555). แนวคิดประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้า พ.ศ. 2545-2551. *วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 5(2), 31-56.
- นาริวรรณ กลิ่นรัตน์. (2550). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชั้นกลางไทยในกระแสโลกาภิวัตน์ (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2528). *อธิบายความหมายการมีส่วนร่วมทางการเมือง*. กรุงเทพฯ: สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พิชญ์ เสถียมพงษ์. (2556). *ลักษณะประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Townsend, R.S. (1967). *Political Participation in Communist China*. Berkley and Los Angeles: University of California Press.

การบริหารงานภาครัฐแบบบูรณาการ* INTEGRATED PUBLIC ADMINISTRATION

พระครูกิตติญาณวิสิฐ (ธนา กิตติญาณ)

Phrakrukittianavisit (Thana Kittiyaño)

วัดสามขา จังหวัดอ่างทอง

Wat Sam Khao, Ang Thong Province

Corresponding Author E-mail: surachaihongtrakool@gmail.com

บทคัดย่อ

การมีส่วนร่วมถือเป็นหัวใจหลักในการในการบริหารจัดการในทุกหน่วยงานซึ่ง
เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลทั้งการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและการ
ปกครองส่วนท้องถิ่น จึงกล่าวได้ว่าการบริหารทุกองค์กรจะขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากร
ในองค์กรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ได้ เพราะการบริหารจัดการอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้มี
ส่วนได้เสียในองค์กรนั้น ๆ จะเป็นปัจจัยในการสร้างความมั่นคงและความเจริญให้กับ
องค์กร

คำสำคัญ: การบริหาร; ภาครัฐ; การมีส่วนร่วม

Abstract

Participation is the key to managing all departments according to the
government's policies, including central government administration and
provincial and local administrative organisations. Therefore, the management
of every organisation must have the participation of personnel and those
involved. Because management relies on the participation of stakeholders in
that organisation, it will be a factor in creating stability and prosperity for the
organisation.

Keywords: Administration; Public Sector; Participation

* Received September 29, 2023; Revised April 13, 2024; Accepted April 15, 2024

บทนำ

ท่ามกลางสถานการณ์โลกที่มีความเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงไป อย่างรวดเร็ว ทุกองค์กรต้องเรียนรู้ในการปรับตัวอย่างเท่าทัน หน่วยงาน ภาครัฐก็เช่นเดียวกัน เนื่องจากเมื่อหน่วยงานภาครัฐมีนโยบายหรือ ดำเนินการในเรื่องใด ๆ แล้วจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อ สาธารณะในวงกว้าง แนวทางในการบริหารจัดการขององค์กรภาครัฐจึงมีความสำคัญและ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาในทุกมิติให้เหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทของสังคมที่ เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งแนวคิดในการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ระบบต่าง ๆ ของภาครัฐเพื่อให้องค์กรมีความแข็งแกร่ง สามารถขับเคลื่อนภารกิจของตนได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดทั้งการมุ่งเน้นการให้บริการแก่ประชาชนโดยคำนึงถึงคุณภาพ เป็นสำคัญ ประเด็นยุทธศาสตร์การส่งเสริมระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบ ร่วมมือ กันระหว่างภาครัฐภาคเอกชน และภาคประชาชน เป็นประเด็นที่ได้ กำหนดไว้ในแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ.2556 - พ.ศ.2561) (ธงชัย สันติวงศ์, 2543)

การบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ มีเป้าหมายคือ เพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานราชการ ทบพวนบพาทและภารกิจของตน ให้มีความเหมาะสม โดยให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วม ของประชาชน มุ่งเน้น การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับภาคส่วนอื่น การถ่าย โอนภารกิจบางอย่างที่ภาครัฐไม่จำเป็นต้องดำเนินงานเองให้ภาคส่วนอื่น รวมทั้ง การสร้างความร่วมมือหรือความเป็นภาคีหุ้นส่วน (Partnership) ระหว่างภาครัฐและภาค ส่วนอื่น การเปิดให้ภาคส่วนอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานภาครัฐ มีได้ในหลาย ระดับตั้งแต่ระดับที่ประชาชนมีบทบาทจำกัดแค่เป็นผู้ให้ความ คิดเห็นต่อการกำหนด นโยบายหรือจัดทำโครงการของหน่วยงานภาครัฐ มาจนถึงการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงนวัตกรรม ของการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ทั้งนี้การให้ภาค ส่วนอื่น ๆ เข้ามาร่วมกับภาครัฐนั้น มีได้หลายรูปแบบ เช่น รูปแบบความร่วมมือ ระหว่าง ภาครัฐและภาคเอกชนในการให้บริการสาธารณะประเภท โครงสร้างพื้นฐานที่เรียกว่า Public – Private Partnership (PPP) ที่ภาคเอกชนเป็นตัวหลักในการเป็นภาคีหุ้นส่วน เพื่อแก้ไขปัญหาจากการที่ ภาครัฐขาดแคลนงบประมาณ องค์ความรู้หรือเทคโนโลยีในการ ดำเนิน โครงการขนาดใหญ่ ฉะนั้น PPP จึงมุ่งหวังด้านประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพของ โครงการนั้น ๆ สำหรับในด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เครื่องมือบริหารจัดการเป็นหนึ่งใน ประเด็นหลักที่ได้กำหนดไว้ในประเด็นปฏิรูประบบบริหาร จัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการปฏิรูปเครื่องมือบริหารจัดการที่มีอยู่ เดิม และการนำเครื่องมือบริหารจัดการใหม่มาใช้ ซึ่งสร้างนวัตกรรม ของการทำงานร่วม

แบบ Public Private People Partnership (PPPP) หรือที่เรียกกันว่า กลไกประชารัฐ ก็เป็นเครื่องมือบริหารจัดการใหม่ที่จะ นำมาใช้ ด้วยความมุ่งหวังจะให้เกิดการบูรณาการความร่วมมือของภาครัฐ เอกชนและประชาชนในแก้ไขปัญหาและพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติ และประชาชน (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2545)

บริบทและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในปัจจุบันเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการปรับตัวของนานาประเทศทั่วโลก และประเทศไทยก็ได้รับ อิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น ทั้งเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครอง โดยเฉพาะความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีที่ล้ำหน้าอย่างก้าวกระโดด ทำให้ประเทศถูกผลักดันให้เร่งพัฒนาและสร้างความเจริญเพื่อไปสู่การเป็นประเทศไทย 4.0 (Thailand 4.0) ด้วยและความเจริญที่มาอย่างรวดเร็ว ได้ส่งผลให้เกิด การเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่ปัญหาของสังคมที่มีความซับซ้อน หรือปริมาณมากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งภาครัฐจำเป็นต้องปรับตัวและเตรียมการรองรับให้ทันต่อสถานการณ์ ความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น โดยเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกมิติ เพื่อส่งมอบบริการสาธารณะที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพให้กับประชาชน และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง การพัฒนาประเทศไทย 4.0 โดยการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจ ไปสู่ “Value-Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” โดยใช้พลัง “ประชารัฐ” ซึ่งมีทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมประกอบด้วย ภาคเอกชน ภาคการเงิน การธนาคาร มหาวิทยาลัย และสถาบันวิจัยต่างๆ โดยเน้นตามความถนัด และจุดเด่นของแต่ละองค์กร รวมทั้งความร่วมมือจากภาคประชาชนหรือภาคประชาสังคม ซึ่งภาครัฐเป็นผู้สนับสนุน ให้การขับเคลื่อนเกิดผลที่เป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ระบบการเมืองการปกครอง “ประชาธิปไตยประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy)” ได้ให้ความสำคัญกับประชาชนในการเข้ามามี ส่วนร่วมโดยตรงทั้งทางการเมืองและการบริหารราชการ ดังปรากฏอย่างชัดเจนในเนื้อหาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และต่อเนื่องในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่ให้สิทธิเสรีภาพของชนชาวไทยในหลาย ๆ มาตรา ซึ่งส่งผลให้เกิดกระแส การตื่นตัวของประชาชนในเรื่องสิทธิมนุษยชน มีการเรียกร้องสิทธิในการรับรู้และสิทธิในการเข้ามามีส่วนร่วม โดยประชาชนเรียกร้องความเป็นธรรมในสังคมมากขึ้น มีการรวมตัวเป็นกลุ่มประชาสังคมและเริ่มเรียกร้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและบริหารงานภาครัฐที่โปร่งใสเป็นธรรม รวมทั้ง การเปิดพื้นที่ให้ประชาชน เข้ามีส่วนร่วมในการบริหารราชการโดยตรง ส่งผลให้ภาครัฐจำเป็นต้องปรับตัว

ให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลง โดยต้องเปิดระบบราชการเข้าสู่กระบวนการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participative Democracy) ที่ยอมรับและให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการมากขึ้น

การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างไรให้มีคุณภาพ

การพัฒนาระบบราชการที่ผ่านมา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ หรือที่รู้จักกันในนามสำนักงาน ก.พ.ร. ได้ให้ความสำคัญกับการเปิดระบบราชการให้ประชาชน หรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการมาอย่างต่อเนื่อง และโดยที่กระแสการปฏิรูปภาครัฐ (Public Sector Reform) ที่มุ่งแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมในการสร้างระบบบริหารงานภาครัฐให้มีความทันสมัย มีความคล่องตัว มีความคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ ในการใช้ทรัพยากรเพื่อจัดบริการสาธารณะและสามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ประชาชน ผู้รับบริการหรือตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง ดังนั้น จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานภาครัฐต้องหันมาให้ความสำคัญกับสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคมให้เข้ามามีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในการบริหารราชการแผ่นดิน อย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น เพื่อนำพาประเทศไทยพัฒนาไปสู่ประเทศไทย 4.0 (Arnstein, 1991).

แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารราชการ

การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance) เป็นหลักการในการบริหารราชการแผ่นดินตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ซึ่งจะนำไปสู่ระบบราชการที่มีความสุจริตโปร่งใส เปิดเผยข้อมูล เที่ยงธรรม และมีการบริหารงานที่เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง รวมทั้งมุ่งประโยชน์สุขของประชาชนเป็นสำคัญโดยที่หน่วยงานภาครัฐจะมีกลไกการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมที่ต่อเนื่องและสร้างสรรค์เป็นองค์กรที่เปิดให้ประชาชนหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถเข้าถึงได้ (Accessibility) มีการติดต่อสื่อสารสองทางกับประชาชน (Dialogue) ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และนำข้อคิดเห็นของประชาชนมาประกอบ การตัดสินใจขององค์กร พร้อมทั้งอธิบายเหตุผลรวมไปถึงการจัดกระบวนการการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างทันท่วงที ถูกต้อง โปร่งใส และจริงใจ

สำนักงาน ก.พ.ร. ได้ให้ความหมายไว้ว่า “การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” หมายถึง การบริหารราชการที่นำผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม

ในกระบวนการวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน และการประเมินผล โดยมีการจัดระบบงานหรือวิธีการทำงาน การจัดโครงสร้าง และการสร้างวัฒนธรรมการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐที่เอื้อต่อการเปิดโอกาสให้ประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ ทิศทาง การพัฒนาที่ผ่านมา สำนักงาน ก.พ.ร.ได้ยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารราชการไปสู่การบริหารราชการ บ้านเมืองแบบร่วมมือกัน (Collaborative Governance) ที่เน้นการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน ทั้งในแนวนอน คือสร้างความร่วมมือจากภาคประชาชน ภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจ-ภาคเอกชน นักวิชาการ สื่อสารมวลชน ฯลฯ และแนวดิ่ง คือบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงการทำงาน และสร้างเอกภาพของการบริหารราชการแผ่นดิน

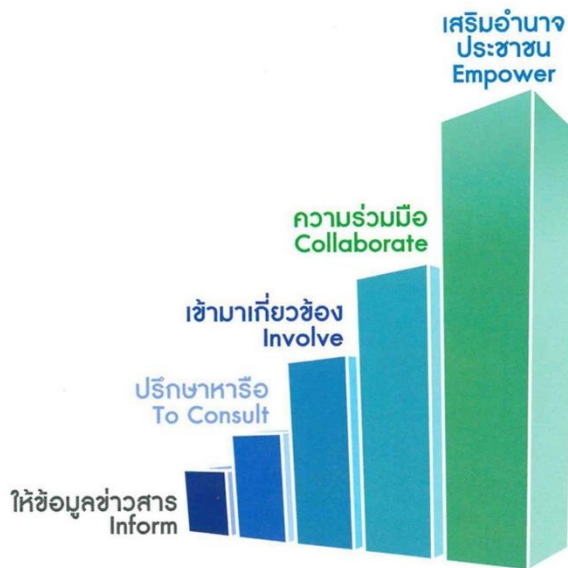

ภาพที่ 1 การบริหารราชการบ้านเมืองแบบร่วมมือกัน

ในการขับเคลื่อนการเปิดระบบราชการ สำนักงาน ก.พ.ร. ใช้กลยุทธ์ การพัฒนาใน 2 ส่วน พร้อม ๆ กัน คือ การพัฒนาจากภายในภาคราชการ (Inside-out Approach) โดยการส่งเสริมให้ส่วนราชการ ปรับปรุงระบบหรือวิธีบริหารงานให้เอื้อต่อ การสร้างการมีส่วนร่วม สร้างความรู้ความเข้าใจและทักษะ ของการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมให้กับข้าราชการในระดับต่าง ๆ และส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรม การทำงานแบบมีส่วนร่วม รวมทั้ง ส่งเสริมแนวปฏิบัติที่ดี เพื่อให้เป็นหน่วยงานตัวอย่างและเผยแพร่แนวทางปฏิบัติที่ดี แก่ส่วนราชการอื่น ๆ นำไปประยุกต์ใช้ต่อไป และการพัฒนาจากภายนอกภาคราชการ (Outside-in Approach) โดยสนับสนุนการสร้างศักยภาพและโอกาส (Empowerment

and Enabling) ให้ภาคประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ ด้วยการส่งเสริมให้มีการจัดเวที/การประชุม เพื่อสร้างความเข้าใจ ประสานงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (นรินทร์ชัย พัฒนพงศา, 2546)

ภาพที่ 2 การสร้างศักยภาพและโอกาส

ร่วมกันของเครือข่ายภาคประชาชน รวมทั้ง การพัฒนาความรู้ความเข้าใจ เพิ่มขีดความสามารถ และเพิ่มโอกาสของภาคประชาสังคมและชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อเป็นภาคีเครือข่าย และมีบทบาทร่วมทำงานกับภาครัฐในลักษณะหุ้นส่วน ความร่วมมือ ได้อย่างเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตาม ในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการบริหารราชการ จำเป็นต้องกำหนดรูปแบบการมีส่วนร่วมที่เหมาะสมกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนและเงื่อนไขการมีส่วนร่วม และให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการ รวมทั้งการมีส่วนร่วมเป็นไปอย่างกว้างขวาง (Inclusive) โดยผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมต้องเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบ หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม และที่สำคัญความจริงใจ เปิดเผย ซื่อสัตย์ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ดังนั้น เราจึงควรทำความเข้าใจกับ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation Spectrum) และเงื่อนไขของการมีส่วนร่วมต่อไปนี้ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ใน

ที่นี่ใช้ตัวแบบ ของสมาคมการมีส่วนร่วมสากล (International Association for Public Participation - IAP2) ที่เรียกว่า Public Participation Spectrum ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของประชาชน 5 ระดับ คือ ระดับการให้ข้อมูลข่าวสาร (To Inform) ระดับการปรึกษาหารือ (To Consult) ระดับการเข้ามาเกี่ยวข้อง (To Involve) ระดับความร่วมมือ (To Collaborate) และระดับเสริมอำนาจประชาชน (Empower) ซึ่งเป็นระดับที่บทบาทของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูงสุด (นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, 2557)

สรุป

ความสำเร็จของการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมซึ่งเป็นการทำงานร่วมกับภาคประชาชนและภาคส่วนอื่นที่เกี่ยวข้องแบบหุ้นส่วนความร่วมมือ นำไปสู่การยอมรับ ซึ่งกัน

และกันในผลของ การพัฒนาที่เกิดขึ้น ก่อให้เกิดประโยชน์กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมภาคประชาชน อันเป็นการสร้างพลังความร่วมมือในการขับเคลื่อนการพัฒนากระบวนการไปสู่เป้าหมาย คือ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารราชการแผ่นดิน และตอบสนองความต้องการ ของประชาชนได้อย่างแท้จริง รวมทั้งผลของการพัฒนาที่เกิดประโยชน์ต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน สังคม และประเทศชาติอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- ธงชัย สันติวงษ์. (2543). *หลักการจัดการ* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2546). *การมีส่วนร่วม: หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณีตัวอย่าง* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สิริลักษณ์การพิมพ์.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2545). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- Arnstein, S.R. (1991). A Ladder of Citizen Participation. *Journal of the American Planning Association*, 35(4), 216-224.

การวิเคราะห์ข่าวปลอมทางการเมืองตามหลักโยนิโสมนสิการ*

THE ANALYSIS OF POLITICAL FAKE NEWS ACCORDING TO THE YONISOMANASIKARA

อภिरดี โกเฮง

Aphiradee Koheng

นักวิชาการอิสระ

Independent Scholar

Corresponding Author E-mail: porpew@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ข่าวปลอมทางการเมืองตามหลักโยนิโสมนสิการ กล่าวถึงการนำหลักโยนิโสมนสิการ 10 วิธี ได้แก่ 1. คิดแบบมีเหตุผล 2. คิดแบบแยกแยะ 3. คิดแบบรู้เท่าทัน 4. คิดแบบแก้ปัญหา 5. คิดตามหลักการและความมุ่งหมาย 6. คิดแบบเห็นคุณ - โทษและทางออก 7. คิดแบบคุณค่าแท้ - คุณค่าเทียม 8. คิดแบบปลูกเร้าคุณธรรม 9. คิดแบบเป็นอยู่ในขณะปัจจุบัน และ 10. คิดแบบรอบด้าน มาใช้ในการกลั่นกรองข่าวปลอม (Fake News) โดยวิเคราะห์ลักษณะของข่าวปลอมในการเมืองไทยที่ปรากฏในสื่อสังคมออนไลน์ รูปแบบที่ใช้ แนวทางในการนำไปสู่ความเชื่อข่าวปลอมนั้น ๆ ซึ่งข่าวปลอมในปัจจุบันได้แพร่หลายผ่านสื่อสังคมออนไลน์มากขึ้น โดยมิได้ผูกขาดการนำเสนอจากรัฐบาลหรือฝ่ายทางการเมืองเพียงอย่างเดียว ประชาชนทั่วไปก็สามารถที่จะนำเสนอข่าวปลอมผ่านสื่อสังคมออนไลน์ได้ด้วยเช่นเดียวกัน ดังนั้น ประชาชนทั่วไปที่เป็นผู้รับสาร ควรจะต้องรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) และสามารถวิเคราะห์ข่าวปลอมทางการเมืองตามหลักโยนิโสมนสิการ เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์และลดความขัดแย้งในทางการเมืองที่อาจเพิ่มมากขึ้นในการสร้างข่าวปลอมในการยุยงให้แตกแยกกันได้

คำสำคัญ: ข่าวปลอม; การเมือง; การเมืองไทย; โยนิโสมนสิการ

* Received August 20, 2023; Revised September 5, 2023; Accepted September 9, 2023

Abstract

This article studied analysing political fake news based on Yonisomanasikara principles. Yonisomanasikara's thinking is based on 10 methods: 1. An investigation of causes and factors 2. Thinking based on a component classification 3. Thinking based on common characteristics 4. Thinking based on the process of the four noble truths 5 and thinking based on the relationship between principle and the aim 6 and thinking based on advantage, disadvantage, and salvation 7 and thinking based on genuine value and fake value 8 and thinking based on the motivation of virtue 9 and thinking based on the moment and 10 and analysing the characteristics of fake news in Thai politics that appeared on social media. The patterns used, and the methods used lead to the belief in fake news, which is nowadays more widespread through social media, both from the government and the public, so the public who receives the message should be media literate and be able to analyse political fake news according to Yonisomanasikara principle. To keep up with events and reduce political conflicts that may increase the creation of fake news to incite divisions.

Keywords: Fake News; Political; Thai Politics; Yonisomanasikara

บทนำ

ในปัจจุบันการสื่อสารทางการเมืองอยู่ในยุคดิจิทัล ข่าวสารทางการเมืองส่วนใหญ่ถูกเผยแพร่ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็น Facebook Twitter Instagram Youtube Clubhouse tiktok line เป็นต้น ซึ่งช่องทางการสื่อสารดังกล่าวไม่ได้จำกัดผู้ส่งสาร นั้นหมายความว่าผู้ส่งสารจะเป็นใครก็ได้ เนื้อหาสารจะเป็นอย่างไรก็ได้ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ข่าวปลอมถูกส่งต่อได้อย่างรวดเร็ว และถ้าข่าวปลอมนั้นเป็นข่าวที่ตรงกับความเชื่อของตนเองอยู่แล้ว ก็ยิ่งจะทำให้ขาดวิจารณญาณในการกลั่นกรองข่าวนั้น ซึ่งปรากฏการณ์นี้เรียกว่า “ห้องแห่งเสียงสะท้อน” (Echo Chamber) เป็นปรากฏการณ์ที่ Algorithm กลั่นกรองข้อมูลข่าวสารที่เราสนใจ และมักก่อให้เกิดการตอกย้ำความเชื่อ ความคิด จนนำไปสู่อคติ การแบ่งแยก และแนวโน้มที่จะตัดสินใจอะไร ๆ ง่ายมากขึ้น (ลักขณา สรวิวัฒน์, 2559)

ปฏิบัติการการสร้างข่าวปลอม “IO” (Information Operation) หรือที่เรียกว่า ไอโอ “ปฏิบัติการข่าวสาร” นั้น ได้มีมาอย่างยาวนานตั้งแต่อดีต ซึ่งฝ่ายรัฐมักจะเป็นผู้เผยแพร่ข่าวปลอม เพราะคุมสื่อแทบทุกชนิดอยู่ในมือ แต่ในยุคปัจจุบันสื่อสังคมออนไลน์ที่ทุกคนเป็นสื่อและผลิตสื่อได้ด้วยตนเอง ทำให้งาน “ไอโอ” ไม่ได้ผูกขาดอยู่ที่ภาครัฐอีกต่อไป บุคคลทั่วไปที่มีความรอบรู้ในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นพิเศษ ก็อาจมีความสามารถในการทำ “ไอโอ” เหนือหน่วยงานรัฐบางหน่วยที่ยังมีบุคลากรด้านนี้น้อยหรือบุคลากรไม่พัฒนาตัวเองได้ (ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, 2565)

หลักโยนิโสมนสิการจะเป็นการสกัดหรือบรรเทาความรู้สึกทำให้เกือกลงต่อสติ เมื่อสติเกิดขึ้นแล้วทำให้มองเห็นสิ่งต่าง ๆ อย่างรอบด้าน รู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) ซึ่งเป็นแนวคิดในยุคของสื่อดั้งเดิมในศตวรรษที่ 20 ที่มุ่งให้ผู้เปิดรับสื่ออย่าง หนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ สามารถประเมิน วิเคราะห์ และแม้แต่สร้างเนื้อหาได้อย่างพินิจพิจารณา แต่ด้วยคุณลักษณะของสื่อสังคมออนไลน์และนิเวศวิทยาแห่งสื่อที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เรากำลังเผชิญกับความท้าทายใหม่ของปรากฏการณ์ทางข้อมูลข่าวสารซึ่งกำลังเป็นที่จับตาและศึกษากันมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะการก่อกวน การสร้างข่าวปลอม หรือแม้กระทั่งห้องแห่งเสียงสะท้อน (Echo Chamber) ต่างก็มีผลต่อการรับรู้ข่าวสารที่สามารถสร้างความแตกแยกได้ ดังนั้น การรู้เท่าทันสื่อ จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อ การเลือกรับสื่อที่หลากหลายกลุ่ม การรู้จักประเภทของข่าวปลอมเพื่อให้รู้เท่าทันและสามารถวิเคราะห์เนื้อหาของข่าวนั้น ๆ ได้ (สรานนท์ อินทนนท์, 2562)

แนวคิดเกี่ยวกับข่าวปลอม (Fake News)

ข่าวปลอม (Fake News) เป็นปรากฏการณ์ที่ได้ยินมากในยุคการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต แต่ที่จริงแล้วเนื้อหาจำพวกที่แสดงความคิดเห็นชวนให้เชื่อจนเกินข้อเท็จจริงเกิดขึ้นมาก่อนยุคอินเทอร์เน็ตเฟื่องฟู แต่ข่าวปลอมกลายเป็นปัญหาใหญ่ในยุคที่สื่อสารผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลด้วยการแพร่กระจายเนื้อหาในลักษณะไวรัล ซึ่งอินเทอร์เน็ตและเครือข่ายสังคมออนไลน์ทำให้ข้อมูลส่งต่อกันได้รวดเร็วและเชื่อมโยงไปยังการรับรู้ของคนอื่น ๆ ได้ เพราะเมื่อเราส่งต่อ (Share) สิ่งที่เรารับรู้ออกไปเพื่อนเราก็จะรับรู้ไปด้วย (พรรษาสิริกุลลาบ, 2563)

ดังนั้น ข่าวปลอมจึงไม่ใช่เรื่องใหม่แต่เป็นเรื่องที่มีมานานตั้งแต่ยุคโบราณจนมาถึงยุคสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ที่พฤติกรรมของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเปลี่ยนแปลงไปหัน

มาเสพข่าวสารจากสื่อสังคมออนไลน์มากขึ้น จากเดิมที่เคยติดตามข่าวสารจากสำนักข่าวที่มีชื่อเสียงเปลี่ยนมาเป็นการอ่านพาดหัวข่าว หรืออ่านข่าวที่คนรู้จักส่งต่อมาแทน เมื่อข่าวบนสื่อสังคมออนไลน์ได้รับการยอมรับมากขึ้นบวกกับพฤติกรรมของมนุษย์ที่มีกมิลแนวนิยมเชื่อในสิ่งที่เราเชื่ออยู่แล้วก็ทำให้ข่าวที่อาจไม่ถูกต้องในข้อเท็จจริง (Fact) แต่ถูกใจคนอ่านได้รับความนิยมมากขึ้นตามไปด้วย ปัจจัยเหล่านี้จึงเอื้อให้เกิดสำนักข่าวใหม่ ๆ เป็นจำนวนมาก สำนักข่าวเหล่านี้รู้ว่าผู้อ่านชอบข่าวแบบไหนจึงพยายามประดิษฐ์หรือสร้างสรรค์ข่าวที่ผู้รับสารชื่นชอบ

นิยามความหมายข่าวปลอม

ในปัจจุบันประกาศกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เรื่อง หลักเกณฑ์การเก็บรักษาข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการ พ.ศ. 2564 ได้นิยามคำว่า “สื่อสังคมออนไลน์” คือ “สื่อหรือช่องทางในการติดต่อสื่อสาร หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างบุคคลโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เน้นการสร้างหรือเผยแพร่เนื้อหาระหว่างผู้ใช้งานด้วยกัน” และ นิยามคำว่า “ข่าวปลอม” ว่าหมายถึง “ข้อมูลคอมพิวเตอร์ในสื่อสังคมออนไลน์ หรือในระบบคอมพิวเตอร์อันเป็นข้อมูลเท็จหรือข้อมูลปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน”

จะเห็นได้ว่า การให้นิยามข่าวปลอมในบริบทของสังคมไทยนั้น จะเน้นไปที่ข้อมูลในสื่อสังคมออนไลน์ เนื่องจากเป็นช่องทางที่ง่ายต่อการเผยแพร่และเข้าถึงของประชาชน จากผลการสำรวจความคิดเห็นบ้านสมเด็จโพลล์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ พบเห็นข่าวปลอม ผ่านสื่อเฟสบุ๊ก เป็นอันดับหนึ่ง โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับประเด็นเรื่องการเมืองเป็นอันดับหนึ่งเช่นเดียวกัน อีกทั้งยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดว่าปัญหาข่าวปลอม เป็นปัญหาที่ควรมีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน และอยากให้ภาครัฐมีมาตรการในการป้องกันและปราบปรามมากขึ้น

ประเภทของข่าวปลอม

ข่าวปลอมเป็นข้อมูลที่ผิดพลาดและบิดเบือนเรื่องราวซึ่งสร้างขึ้นโดยตั้งใจหรือไม่ได้ตั้งใจก็ตาม การบิดเบือนข้อมูลให้เป็นข้อมูลเท็จโดยเจตนาและแพร่กระจายเพื่อสร้างอิทธิพลต่อความคิดเห็นของสาธารณชนหรือบิดเบือนความจริง โดยแบ่งประเภทข่าวปลอมและข่าวที่สร้างความเข้าใจที่ผิด (เกศรินทร์ โชคเพิ่มพูน, 2565) ดังนี้

1. การโฆษณาชวนเชื่อ เป็นข้อมูลที่แพร่กระจายไปสู่ความคิดหรือเปลี่ยนความคิด มุมมองทำให้รู้สึกคล้อยตาม การโฆษณาชวนเชื่อ การโฆษณาและการประชาสัมพันธ์มีลักษณะคล้ายคลึงกันโดยใช้การดึงดูดความสนใจของผู้ชม
2. การยั่วให้คลิก หรือคลิกเบท เป้าหมายหลักของคลิกเบท คือ การกระตุ้นความสนใจของผู้คนให้คลิกผ่านเนื้อหาเพื่อเพิ่มรายได้จากโฆษณา
3. เนื้อหาที่ได้รับการสนับสนุน หรือเนื้อหาโฆษณาบนสื่อออนไลน์ ผลการวิจัยในปี 2016 จากมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด พบว่า 80% ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาให้ความสนใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่ได้รับการสนับสนุน หรือที่เรียกว่า การโฆษณาเนทีฟ คิดว่าเป็นข่าวจริง
4. ข่าวลือเลียนและเสียดสี ข่าวลือเลียนเป็นเรื่องตลกที่นำเสนอในรูปแบบทั่วไป ใช้เนื้อหาที่ตลกขบขันเพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ข่าวในโลกแห่งความเป็นจริง ซึ่งเป็นเรื่องง่ายที่จะเลียนแบบแหล่งข่าวที่ถูกต้อง และข่าวเสียดสีเป็นข่าวที่อาศัยการประชดประชันและอารมณ์ขันแบบหน้าตาย
5. ข่าวที่ผิดพลาด บางครั้งแม้แต่ข่าวที่เผยแพร่จากสำนักข่าวออนไลน์ที่เชื่อถือได้ก็อาจมีความผิดพลาดได้เช่นกัน เช่น การเขียนข้อความที่ผิดที่ทำให้ผู้รับสารเข้าใจไปในทิศทางอื่นหรือไม่เข้าใจในข่าวนั้น
6. ข่าวที่นำเสนอเอนเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เป็นข่าวที่บิดเบือนเนื้อหาหรือสร้างขึ้นเพื่อเข้าข้างหรือโจมตีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง
7. ทฤษฎีสมคบคิด เป็นเรื่องเล่าหรือบทความที่สร้างขึ้นมาจากความคิดของคนหรือกลุ่มคน โดยนำเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาปะติดปะต่อเข้าด้วยกัน ซึ่งอาจมีวัตถุประสงค์ซ่อนเร้นอื่น ๆ เพื่อให้ประโยชน์ ให้โทษต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลหนึ่งใด หรืออธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นลักษณะของทฤษฎีสมคบคิดโดยทั่วไปมีข้อเท็จจริงประกอบอยู่เพียงเล็กน้อยหรือส่วนหนึ่งเพียงเพื่อเสริมให้เกิดความน่าเชื่อถือว่ามีหลักฐานสนับสนุนที่ดูเหมือนเกี่ยวข้องกันเท่านั้นอาจมีเหตุผลสนับสนุนจากความเชื่อส่วนบุคคล
8. วิทยาศาสตร์ลวงโลก คือ การแอบอ้าง หรือความเชื่อ หรือแนวทางปฏิบัติที่บอกว่าเป็นวิทยาศาสตร์ แต่จริง ๆ แล้วไม่ได้ผ่านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ถูกต้องหรือไม่ มีหลักฐานหรือความเป็นไปได้ใด ๆ มาสนับสนุน มีบทบาทเหมือนกันกับทฤษฎีสมรู้ร่วมคิด แต่อย่างไรก็ตามวิทยาศาสตร์มักใช้ทฤษฎีนี้มากกว่าทฤษฎีสมรู้ร่วมคิด บางครั้งก็จะพบเป็นลักษณะเว็บไซต์หรือข่าวที่หลอกลวงเกี่ยวกับสุขภาพหรืองานวิจัยที่ถูกบิดเบือน

9. ข่าวที่ให้ข้อมูลผิด ๆ สามารถพบได้ในประเภทข่าวที่ขึ้นทำให้เกิดความเข้าใจผิด โดยข้อมูลข่าวที่ไม่ถูกต้องมีความแตกต่างจากการตั้งใจบิดเบือน

10. ข่าวปลอมที่ถูกสร้างขึ้นอย่างสมบูรณ์ คือ ข่าวปลอมที่เจตนาในการสร้างขึ้นมา เพื่อให้เป็นข่าวปลอมที่สมบูรณ์ อาจมีเนื้อเรื่อง ภาพ หรือข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นเท็จมา ประกอบกัน อาจรวมถึงการแอบอ้างเป็นแหล่งข่าวหรือบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์ทุกวิธีการที่จะทำให้ข่าวนั้นเป็นข่าวปลอมที่สมบูรณ์มากขึ้น

การจำแนกรูปแบบเนื้อหาของข่าวปลอมและข่าวที่สามารถสร้างความเข้าใจผิด หรือบิดเบือนตามประเภทเนื้อหาได้ 7 รูปแบบ (กองบัญชาการตำรวจสันติบาล, 2563) คือ

1. มีเนื้อหาเลียนแบบ ล้อเลียน เสียดสี (Satire or Parody) มีเนื้อหาล้อเลียน เสียดสีให้รู้สึกขบขัน

2. มีเนื้อหาชี้้นำ (Misleading Content) อาจมีเนื้อหาที่เป็นข้อเท็จจริงแต่อาจ บิดเบือนข้อมูลไปในเชิงชี้นำไปในทางใดทางหนึ่ง หรือสร้างเนื้อหาให้เป็นไปในทิศทางที่ ต้องการ บางครั้งอาจสร้างขึ้นเพื่อผลประโยชน์บางอย่าง

3. มีเนื้อหาแอบอ้าง (Imposter Content) การแอบอ้างเป็นแหล่งข้อมูลหรืออ้าง ตัวเป็นแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือให้ข้อมูล

4. เนื้อหาที่ประดิษฐ์ขึ้น (Fabricated Content) เป็นเนื้อหาหลงที่สร้างขึ้นใหม่ ทั้งหมดเป็นเจตนาที่จะสร้างเนื้อหาที่เป็นข่าวลวงขึ้นมา

5. มีการเชื่อมโยงเนื้อหาที่ผิด (False Connection) มีเนื้อหาพาดหัวข่าว ภาพ ประกอบข้อมูลรายละเอียดไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

6. เนื้อหาที่ผิดบริบท (False Context) มีเนื้อหาข้อมูลจริงแต่ใช้ไม่ถูกในบริบท หรือสถานการณ์นั้น

7. เนื้อหาที่หลอกลวง (Manipulated Content) มีเนื้อหาข้อมูลจริงแต่ใช้เพื่อ เจตนาหลอกลวง

ข่าวปลอมเป็นการนำเสนอข้อมูลที่เป็นเท็จหรือทำให้เข้าใจผิด มักมีจุดมุ่งหมาย เพื่อสร้างความเสียหายต่อชื่อเสียงของบุคคลหรือนิติบุคคล หรือสร้างรายได้จากการโฆษณา โดยปัจจุบัน รูปแบบของข่าวปลอมนั้นมีอยู่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นเนื้อหาเลียนแบบ ล้อเลียน เสียดสีให้รู้สึกขบขัน เนื้อหาชี้้นำให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการเพื่อผลประโยชน์ บางอย่าง เนื้อหาแอบอ้างเป็นแหล่งข้อมูลหรืออ้างตัวเป็นแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือให้ข้อมูล เนื้อหาที่ประดิษฐ์ขึ้นเป็นเนื้อหาปลอมที่สร้างขึ้นใหม่ทั้งหมด การเชื่อมโยงเนื้อหาที่ผิด มีการพาดหัวข่าว ภาพประกอบ ข้อมูลรายละเอียดไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เนื้อหาที่ผิด

บริบท โดยมีเนื้อหาข้อมูลจริงแต่ใช้ไม่ถูกในบริบทหรือสถานการณ์นั้น และเนื้อหาที่ หลอกลวง ซึ่งเป็นข้อมูลจริง แต่ใช้เพื่อเจตนาหลอกลวงให้หลงเชื่อ ขวาล้อมไม่ว่าจะอยู่ใน รูปแบบโดยอ้อมสร้างผลกระทบในหลายมิติ ตั้งแต่ในระดับบุคคลอันเกิดจากความเข้าใจผิด ซึ่งอาจส่งผลเสียต่อชื่อเสียงเกียรติยศ ชีวิตและทรัพย์สินแล้วยังทำให้เกิดความขัดแย้งใน สังคม เช่น ข้อมูลเท็จทางด้านการเมือง หรือข่าวสถานการณ์ระหว่างประเทศที่บิดเบือน อาจนำไปสู่ปัญหาระหว่างประเทศ ก่อให้เกิดความเสียหายเป็นวงกว้างมากกว่าเดิม

ปฏิบัติการข่าวสาร (IO: Information Operation)

การปฏิบัติการข่าวสาร (Information Operations) เรียกอย่อ ๆ ว่า Info Ops หรือ IO ซึ่งมีการให้คำจำกัดความ โดยสรุปได้ ดังนี้

กองบัญชาการกองทัพไทย (บก.ทท.) ให้คำจำกัดความ IO ว่า “การสนธิการปฏิบัติ ต่าง ๆ เพื่อทำให้มีอิทธิพล ทำลาย ลดประสิทธิภาพ หรือชิงการตกลงใจของฝ่ายตรงข้าม (ทั้งที่กระทำโดยมนุษย์ และระบบอัตโนมัติ) และดำเนินการเพื่อป้องกันไม่ให้ฝ่ายตรงข้าม กระทำต่อฝ่ายเราในลักษณะเดียวกัน”

สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (สจว.สปท.) ให้คำ จำกัดความ IO ว่า “การรวมหน้าที่ และขีดความสามารถต่างๆที่เกี่ยวข้องกับข่าวสารและ ระบบข้อมูลข่าวสารไว้ด้วยกัน แนวคิดนี้คล้ายกับการปฏิบัติการร่วม (Joint Operation) อันเป็นการรวมเอาขีดความสามารถของหน่วยต่างๆ หรือการปฏิบัติการผสม (Combined Operation) ซึ่งรวมเอากำลังของกองทัพต่างๆ ของพันธมิตรเข้าด้วยกัน ทำให้เห็นภาพของ กิจกรรมที่มีความประสานสอดคล้อง และมีผลที่ดีกว่าการรวมตัวเฉพาะภายในหน่วยของ ตน แนวคิดนี้คือรากฐานแห่งการนำเอาการปฏิบัติการข่าวสารมาใช้ให้ประสบความสำเร็จ ปกติการปฏิบัติการข่าวสารจะนำมาใช้ทางทหารในระดับยุทธการและยุทธวิธีส่วนในระดับ ยุทธศาสตร์ การปฏิบัติการข่าวสารก็เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของการสื่อสารทาง ยุทธศาสตร์”

IO ถูกนำมาใช้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ สร้างอิทธิพลในการตัดสินใจของฝ่ายตรงข้าม โดยการควบคุมข้อมูลข่าวสารที่ฝ่ายตรงข้ามได้รับ เมื่อเป็นการปฏิบัติการด้านข่าวสารกับ ประชาชน นั้นย่อมหมายถึง ความพยายามที่จะสื่อสารให้เกิดประโยชน์ต่อพากฝั่งรัฐบาล โดยการควบคุมสื่อให้อยู่ภายใต้อำนาจของรัฐ มีขั้นตอนกระบวนการในการโน้มน้าวใจผ่าน การสื่อสารในช่องทางต่าง ๆ

การรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy)

โดย Center for Media Literacy ได้แบ่งทักษะการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy Process Skills) 5 ทักษะ (สรานนท์ อินทนนท์, 2562) ดังต่อไปนี้

1. ทักษะในการเข้าถึง (Access) เมื่อพวกเราเข้าถึงสาร พวกเราก็จะสามารถอ่าน เก็บข้อมูล ข่าวสารที่เกี่ยวข้องและใช้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์และเข้าใจความหมายของเนื้อหาสารอย่างมี ประสิทธิภาพ สามารถ รับรู้และเข้าใจคำศัพท์ สัญลักษณ์และเทคนิค การสื่อสาร สามารถระบุ แหล่งข้อมูลข่าวสารจากหลาย ๆ แหล่งว่ามาจากไหน เช่น หนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ รวมถึงความสามารถ ในการเลือกประเภทของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานที่เราจะทำ

2. ทักษะการวิเคราะห์ (Analyze) ซึ่งเมื่อบุคคลวิเคราะห์สาร บุคคลสามารถศึกษา ตรวจสอบ รูปแบบของสาร โครงสร้างและลำดับเหตุการณ์ ผู้รับสารมีมุมมองอย่างมีศิลปะ การอ่านออกเขียนได้ มีทักษะทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ เพื่อทำความเข้าใจ สภาพแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัวเรา ยกตัวอย่าง เช่น การใช้ความรู้เดิม ประสพการณ์ที่มีการ ทำนายประสพการณ์ที่เกิดขึ้น ในการทำนายสิ่งที่เกิดขึ้น (ว่าถูกต้องหรือไม่)การตีความสาร โดยการใช้แนวคิด ตีความการเขียนว่ามีวัตถุประสงค์อะไร ตีความ สารได้ว่าใครคือผู้เขียน และการใช้กลยุทธ์รวมไปถึงการเปรียบเทียบความจริง ความคิดเห็น แยกแยะได้ แจงเป็น รายละเอียดเป็นข้อ ๆ ได้ ช่วงของการพัฒนาเป็นช่วง ๆ

3. ทักษะการประเมินเนื้อหาสาร (Evaluate) เมื่อบุคคลประเมินข้อมูลข่าวสาร บุคคล เหล่านั้นสามารถเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารกับประสพการณ์ และตัดสินใจเกี่ยวกับ ความถูกต้อง คุณภาพ และความเกี่ยวข้องกับความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับความสามารถ ในการ บุคคลจะเห็นด้วยกับสารที่ ตีความในรูปแบบที่แตกต่างกัน การประเมินคุณภาพ ของข้อมูลข่าวสารบนพื้นฐานของรูปแบบและ เนื้อหา การตัดสินใจคุณค่าของสารโดยมาจาก พื้นฐานทางด้านจริยธรรม ศาสนา หลักประชาธิปไตย การ ตอบสนอง/การสื่อสารจาก คำพูด สิ่งพิมพ์ ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ด้วยสารที่มีความหลากหลายและ ในบริบทที่ ซับซ้อน

4. ทักษะการสร้างสรรค์ (Create) เมื่อบุคคลสามารถสร้างสรรค์หรือสื่อสาร ข้อความ โดย สามารถ “เขียน” แนวคิด การใช้ข้อความ, เสียง หรือภาพ ได้อย่างมี ประสิทธิภาพของวัตถุประสงค์ ตามที่ต้องการ และสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีที่หลากหลาย ในการสร้างสรรค์เนื้อหาสาร, การ ตรวจสอบ และการเผยแพร่สารนั้นการใช้/การระดม สมอง การวางแผน การเรียบเรียง และ กระบวนการแก้ไข การใช้ภาษาพูดและภาษาเขียน

ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการใช้ไวยากรณ์ การใช้ภาษาที่ถูกต้อง การสร้างสรรค์และการเลือกภาพอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อบรรลุเป้าหมาย การเลือกใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในการสร้างข้อมูลข่าวสาร

5. ทักษะการมีส่วนร่วม (Participate) เมื่อบุคคลมีส่วนร่วมในการสร้างข้อมูลข่าวสาร บุคคล จะสามารถมีส่วนเกี่ยวข้องและมีปฏิสัมพันธ์เพื่อให้บรรลุผลที่สร้างสารเสร็จก็จะสามารถสร้างเพื่อเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับคนอื่น เช่น การโพสต์ผ่านเฟซบุ๊ก ร่วมกับการสื่อสาร มีบทบาทร่วมกันของผู้ใช้ สื่อ การใช้สื่อ การบริโภคสาร ที่เกิดจากการผลิตสารเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ได้อย่างรวดเร็ว การ ทำงานร่วมกับคนอื่นอย่างสร้างสรรค์ในรูปแบบใหม่ มีการสร้างแนวคิดใหม่ เช่น การผสม การตัดปะ การตรวจสอบการมีส่วนร่วมการมีปฏิสัมพันธ์ตอบสนองและจริยธรรม บนพื้นฐานของแนวคิดแบบ เชกสเปียร์ (Shakespeare) ความรักทั้งหมด ความไวเนื้อเชื้อใจ การไม่มีอันตรายใด ๆ ส่วนในประเทศไทยนั้นแนวคิดเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อเป็นเรื่องค่อนข้างใหม่สำหรับประเทศไทย แต่ในต่างประเทศที่มีการพัฒนา และศึกษาแนวคิดการเรียนรู้เท่าทันสื่อกันอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศอังกฤษ แคนาดา และสหรัฐอเมริกา

หลักโยนิโสมนสิการ

โยนิโสมนสิการ หมายถึง การทำในใจโดยแยบคาย การคิดพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วนและลึกซึ้ง หรือการคิดที่ถูกต้องวิธี มีระเบียบ มีเหตุผล และสร้างสรรค์ มี 10 วิธี (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2542) ดังนี้

1. วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย คือ คิดแบบมีเหตุผล เช่น พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้โดยใช้วิธีการคิดแบบสืบสาวหาเหตุจากปัจจัย พระองค์ตั้งคำถามขึ้นมาเกี่ยวกับเวทนา ได้แก่ ความรู้สึกสุขทุกข์ โดยทรงพิจารณาว่าเวทนาที่เป็นสุขเป็นทุกข์นี้เกิดขึ้นโดยมีอะไรเป็นปัจจัย แล้วพระองค์ก็สืบสาวไปถึงทรงค้นพบว่า มีผัสสะ เป็นต้น

2. วิธีคิดแบบแยกแยะ ส่วนประกอบ คือ การคิดจำแนกแยกแยะองค์รวมของสิ่งต่าง ๆ ออกเป็นองค์ย่อย ๆ ทำให้มองเห็นความและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบย่อยเหล่านั้นว่ามีความเกี่ยวเนื่องกัน เป็นเหตุเป็นผลและพึ่งพาอาศัยกันอย่างไร จึงประสานสอดคล้องกันเป็นองค์รวม วิธีคิดแบบนี้จะทำให้เรารู้และเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ตามสภาพความเป็นจริง

3. วิธีแบบสามัญลักษณะ คือ คิดแบบไตรลักษณ์ (อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา) คือคิดแบบรู้เท่าทันธรรมดา ชีวิตของคนเราก็เป็นเช่นนี้เป็นอนิจจังไม่เที่ยงแท้ ทุกขังมีแต่ความทุกข์อนัตตาไม่มีตัวตนที่แน่นอน

4. วิธีคิดแบบอริยสัจ หรือ วิธีคิดแบบแก้ปัญหา คือ การพิจารณาปัญหามีอะไรบ้าง (ทุกข์) สาเหตุอยู่ที่ใด (สมุทัย) แนวทางและเป้าหมายของการแก้ปัญหาที่ตั้งไว้ (นิโรธ) พิจารณาวิธีการ ดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย (มรรค) ซึ่งเราสามารถใช้เป็นหลักยึดในการพิจารณาถึงความเป็นจริงและนำไปสู่การคิด ตามกระบวนการนี้

5. วิธีคิดแบบบรรณธรรมสัมพันธ์ คิดตามหลักการและความมุ่งหมาย เป็นการคิดแบบสัจบุรุษ หรือสัจปุริสธรรมอันเป็นคุณสมบัติของคนดี คือ รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักบุคคล รู้จักชุมชน

6. วิธีคิดแบบเห็นคุณค่า - โทษและทางออก คือ มองในเชิงคุณค่าว่าสิ่งนั้น ๆ มีคุณค่าในแง่ไหน มีโทษในแง่ไหน มองทั้งคุณและโทษ แล้วก็หาทางออกที่จะแก้ไข

7. คิดแบบคุณค่าแท้ - คุณค่าเทียม รู้จักแยกแยะสิ่งดีชั่วได้อย่างมีเหตุผล

8. วิธีคิดแบบปลูกเร้าคุณธรรม คิดแบบปลูกเร้าคุณธรรมหรือชุดความดี หมายถึง การบำเพ็ญความดี ซึ่งจะต้องกระทำให้ถึงที่สุด

9. วิธีคิดแบบเป็นอยู่ในขณะปัจจุบัน คือ คิดอยู่ในปัจจุบัน แนวนี้ต้องมีวิปัสสนากรรมฐานเป็นเครื่องมือ

10. วิธีคิดแบบวิภาษวาท (แบบจำแนก) คือ คิดแบบรอบด้าน แยกแยะ มองสิ่งต่าง ๆ ในหลาย ๆ มุมอย่างละเอียดรอบคอบ

การคิดทั้ง 10 ข้อที่กล่าวมาสรุปได้สั้น ๆ 4 ข้อ คือ

1. คิดเป็นระเบียบ
2. คิดถูกวิธี
3. คิดเป็นเหตุเป็นผล
4. คิดให้เกิดการกระทำที่เป็นกุศล

สรุป

ข้อมูลข่าวสารที่เป็นเท็จทางการเมือง อาจเป็นการเติมเชื้อเพลิงให้กับประเด็นความขัดแย้งทางการเมืองและยกระดับปัญหาสังคมไปสู่ระดับวิกฤตได้ ประชาชนส่วนใหญ่ มักใช้โซเชียลมีเดียเพื่อรับข่าวสาร โดยข่าวสารที่ได้รับนั้นมาจากช่องทางที่แตกต่าง ๆ กัน รวมไปถึงผู้ส่งสารที่แตกต่างกัน ขาดความน่าเชื่อถือ อาจจะเป็นจากเพจของเฟกบุ๊ก หรือ

กลุ่มไลน์ที่มักจะแชร์ข้อมูลที่บางครั้งขาดการตรวจสอบ เนื่องจากโซเชียลมีเดียไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ การควบคุมเนื้อหาจึงเป็นไปได้ยาก รวมถึงสิทธิเสรีภาพในการพูด

ปัจจุบันยังในการสร้างทัศนคติทางการเมือง ความนิยมชมชอบ มีการใช้ความจริงเพียงบางส่วนมาใช้เป็นประเด็นเพื่อชักจูงความคิดให้คล้อยตาม การสร้างและเผยแพร่ข่าวลักษณะนี้มีการปฏิบัติการอย่างเป็นระบบ ที่เรียกว่า IO-Information Operation เพื่อหวังผลในการสร้างความเชื่อ และใช้เทคนิคบิดเบือนหรือใช้กระบวนการทางวิชาการและจิตวิทยาในการโน้มน้าวใจคนโดยให้ความจริงบางส่วนที่เหลือคือแต่งขึ้น เพื่อให้ผู้รับข่าวสารเกิดความคล้อยตาม

การนำหลักโยนิโสมนสิการมาวิเคราะห์ข่าวปลอมทางการเมืองนั้น เป็นพุทธวิธีการรู้เท่าทันสื่อ เพราะปัญหาการเสพสื่ออย่างไม่รู้เท่าทันของสังคมไทยเกิดขึ้นเพราะสังคมประสบการณ์และเรียนรู้สื่อแบบไม่รู้ตัวหรือขาดภูมิคุ้มกันตนเอง พื้นฐานการพัฒนาสติปัญญาที่จะพัฒนาสังคมให้รู้ทันสื่อ อาศัยปัจจัย 4 ด้าน คือ การฟัง คิด ถาม เขียน เพราะสังคมที่เสพสื่อ จำเป็นต้องมีทักษะการฟัง คิด ถาม เขียนเป็น และมีวิธีคิดรอบคอบ การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี การสร้างกัลยาณมิตร และการส่งเสริมวิถีคิดแบบโยนิโสมนสิการ การป้องกันสื่อไม่ดีและการสร้างการเรียนรู้ที่ดี เป็นปัจจัยส่งเสริมความรู้และปฏิบัติตนตามพุทธวิธีการรู้เท่าทันสื่อทางการเมือง พุทธวิธีการรู้เท่าทันสื่อทางการเมือง การเลือกเสพโดยต้องวิธีคิดทั้ง 4 แบบ เพราะเป็นวิธีคิดที่ครอบคลุมวิธีคิดทั้งหมดและเป็นพื้นฐานที่ส่งผลดี ในส่วนของปัญญา คือ แนวคิดเชิงเหตุผล และจิตใจ คือ คุณธรรมหรือกุศลทั้งนี้ต้องอาศัยปัจจัย 4 ด้าน คือ การฟัง คิด ถาม เขียน ควบคู่กับการมีกัลยาณมิตรและการสร้างวิธีคิดเพื่อรู้เท่าทันการเสพสื่อทางการเมือง

เอกสารอ้างอิง

กองบัญชาการตำรวจสันติบาล. (2563). รู้จัก Fake News ทั้ง 7 รูปแบบ ที่อาจเจอทุกวัน บน Facebook และ Twister. สืบค้น 28 กุมภาพันธ์ 2566, จาก <https://sbpolice.go.th/>

เกศรินทร์ โชคเพิ่มพูน. (2565). ข่าวปลอมบนแพลตฟอร์มออนไลน์: เนื้อหาลวง – วิธีการนำเสนอหลอก และแนวทางการตรวจสอบเบื้องต้น. วารสารนิเทศศาสตร์ สวนสุนันทา, 1(1), 56-77.

- พรรษาสิริ กุหลาบ. (2563). แนวทางการจัดการกับการแพร่กระจายข่าวลวง ข้อมูล
ผิดพลาด และข้อมูลบิดเบือนทางสื่อออนไลน์: องค์ความรู้และบทเรียนจาก
ต่างประเทศ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2542). วิธีคิดตามหลักพุทธธรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
สยาม.
- ลักขณา สรีวัฒน์. (2559). การคิด. กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พรีนติ้งเฮาส์.
- วิไลลักษณ์ สุวจิตตานนท์. (2561). การบริโภคสื่อกับการรู้เท่าทันสื่อของคนไทย. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. (2565). การสื่อสารทางยุทธศาสตร์
(Strategic Communication : SC) และการปฏิบัติการข่าวสาร (Information
Operations : IO) ของกองทัพไทย : แนวทางการดำเนินงานในอนาคต. เอกสาร
ศึกษาเฉพาะกรณี. กรุงเทพฯ: สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.
- สรานนท์ อินทนนท์. (2562). รู้เท่าทันข่าว. กรุงเทพฯ: มูลนิธิส่งเสริมเด็กและเยาวชน
(สสย.).

พุทธวิธีสำหรับการสร้างสมดุลชีวิตกับการทำงาน* BUDDHIST METHODS FOR CREATING WORK-LIFE BALANCE

วิสุทธินันท์ นิลพัฒน์, เยาวภา รุ่งเรือง, ณัฏฐกฤต ชัยอริยมณี

Wisutthinan Ninlaphat, Yaowapha Rungruang, Natthakit Chairiyamethee

สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดอ่างทอง

Angthong Provincial Office of Buddhism

Corresponding Author E-mail: nuinacub@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการจัดการเวลาให้เกิดความเหมาะสมกับการทำงาน โดยอาศัยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ในการสร้างสมดุลชีวิตตามหลักธรรมในพระพุทธศาสนา เริ่มต้นที่บุคคลต้องสร้างควมมีคุณภาพชีวิตของตนในทุกด้าน โดยแต่ละด้านควรนำหลักไตรสิกขาและธรรมข้ออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันมาประพจน์ปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้เกิดประสิทธิผลต่อการปฏิบัติมากยิ่งขึ้น เพื่อสร้างสมดุลให้เกิดขึ้นระหว่างการใช้ชีวิต การทำงาน การพักผ่อน ให้มีความเหมาะสมต่อบุคคล เพื่อไม่ให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพกายและใจ และการปรับเวลาให้มีความเหมาะสม ด้วยการยอมรับความเปลี่ยนแปลงของเวลาซึ่งเป็นอนิจจตา ความไม่แน่นอนของสถานการณ์ที่ไม่อาจคาดเดาได้ เพื่อให้งานและกิจกรรมสามารถดำเนินได้อย่างต่อเนื่อง ในภาวะเศรษฐกิจในยุคปัจจุบันทุกชีวิตในวัยทำงาน แต่ละคนมุ่งมั่นทำงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเอง ไม่ว่าจะเป็นเพศใดทั้งหญิงและชาย ในประเด็นความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานเพื่อหารายได้เลี้ยงชีพ กับชีวิตด้านอื่น ๆ ของคน ได้รับความสนใจมากขึ้นทั้งในภาครัฐและเอกชนของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากแนวโน้มทางด้านประชากรและสังคมเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การที่ผู้หญิงทำงานนอกบ้านมากขึ้น หรือกำลังแรงงานที่มีอายุเฉลี่ยมากขึ้น (Aging Workforce) แต่ถ้าหากองค์กรต่าง ๆ ต้องการที่จะดึงดูดและรักษาทุนมนุษย์ที่มีความรู้ความสามารถให้อยู่กับองค์กรไปนาน ๆ ก็จำเป็นที่จะต้องจัดการให้บุคลากรมี Work-Life Balance ที่ดี มิฉะนั้นแล้ว

* Received August 5, 2023; Revised September 27, 2023; Accepted September 30, 2023

บุคลากรอาจรู้สึกไม่มีความสุขกับชีวิต และลาจากองค์กรเพื่อไปแสวงหา ทางเลือกที่ดีกว่าให้กับชีวิตของตน โดยนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการปรับสมดุลชีวิตให้เหมาะสม
คำสำคัญ: สมดุลชีวิต; การทำงาน; พุทธวิธี

Abstract

This academic article aimed to study the format and changing time management behaviour to be suitable for work based on the principles of Buddhism. To begin with, a person must create balance in every aspect of their life. Each side should bring the principles of the Three Sikkha and other related Dhamma together to be more effective in practice. To create a balance between living, working, and resting to be appropriate for each person in order not to cause adverse effects on physical and mental health and to adjust the time appropriately by accepting the change of time, which is impermanent, the unpredictability of the situation. so that work and activities can continue continuously in the current economic crisis. Every working life, each person is committed to improving their quality of life, regardless of gender, both male and female. On the issue of work-life balance, one must earn a living with other aspects of people's lives. It has received more attention in both the public and private sectors of countries worldwide. This is partly due to changing demographic and socioeconomic trends, such as more women working outside the home. Or the workforce's average age (ageing workforce). However, suppose organisations want to attract and retain talented human capital to stay with the organisation for a long time. In that case, it is necessary to manage personnel to have an excellent work-life balance. Otherwise, personnel may feel unhappy with their lives. And leave the organisation to seek better choices for one's life by applying Buddhist principles to adjust life balance appropriately.

Keywords: Life Balance; Work; Buddhist Method

บทนำ

การสร้างสมดุลให้กับชีวิตและการทำงานนั้นไม่เพียงแต่มีประโยชน์ต่อองค์กรเท่านั้น แต่ยังมีประโยชน์ต่อตัวบุคลากรเองด้วย ทั้งในด้านสุขภาพกายและสุขภาพใจ ซึ่งเมื่อพนักงานมีคุณภาพชีวิตที่ดีก็ย่อมส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพได้มากขึ้นเช่นกัน และผลดีก็จะเกิดขึ้นกับองค์กรในที่สุด “Work-Life Balance” น่าจะเป็นคำพูดที่เหล่าคนทำงานคงเคยได้ยินมาบ้าง อย่างที่รู้กันคือการสร้างความสมดุลระหว่างการทำงานและชีวิตส่วนตัวแต่ละจะมีวิธีอย่างไรบ้างในการทำให้สมดุลมาดูกันเวลาใน 1 วันของเราทุกคนมี 24 ชั่วโมงเท่ากัน แต่การดำรงชีวิต และจัดสรรเวลาการทำงาน และชีวิตส่วนตัว ถึงไม่เท่ากัน บางคน ก็ทุ่มเวลาให้กับการทำงานไปแล้วเกิน 12 ชั่วโมง แต่บางคน สามารถทำงานเพียงแค่ 8 ชั่วโมง หรืออาจจะน้อยกว่านั้น แล้วเอาเวลาที่เหลือไปดูแลครอบครัว ให้เวลา กับตัวเอง ซึ่งนั่นอาจเป็นเพราะบุคคลนั้นสามารถ “Work-Life Balance” ชีวิตตัวเองได้อย่างสมดุล ร่างกายมนุษย์ไม่ใช่เครื่องจักร ดังนั้นควรมีการหยุดพัก บำรุงตัวเอง ทำงานอย่างพอเหมาะเพื่อป้องกันความเสื่อมของร่างกาย และรักษาให้มีคุณภาพเพื่อการทำงานในระยะยาวได้อย่างดีมีประสิทธิภาพ การสร้างสมดุลในการทำงานและชีวิตส่วนตัวแบบ Work Life Balance นั้นเป็นสิ่งที่บุคลากรและองค์กรควรให้ความสำคัญทีเดียว เพราะสิ่งนี้จะช่วยให้ชีวิตสมดุล ประสบความสำเร็จทั้งหน้าที่การงาน การดูแลครอบครัว สุขภาพร่างกายดี สุขภาพจิตใจยอดเยี่ยม เมื่อทุกอย่างดีแล้วก็จะทำให้ชีวิตมีความสุข ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์กรก็มีโอกาสประสบความสำเร็จได้ยิ่งขึ้น และมีพนักงานที่มีคุณภาพช่วยสร้างศักยภาพให้กับองค์กรได้ในระยะยาวอีกด้วย

ดังนั้น แนวทางการสร้างดุลยภาพชีวิตตามหลักธรรมในพระพุทธศาสนาเริ่มต้นที่บุคคลต้องสร้างสมดุลยภาพชีวิตของตนในทุกด้าน โดยนำหลักธรรม ที่เกี่ยวข้องมาประพฤติปฏิบัติร่วมด้วยเพื่อให้เกิดประสิทธิผลต่อการปฏิบัติมากยิ่งขึ้น หากบุคคลปฏิบัติได้ถูกต้องก็จะทำให้เกิดความสมดุล ความมีดุลยภาพชีวิตเป็นผู้มีสุขภาพจิตที่มั่นคงอันจะส่งผลถึงการมีสุขภาพกายที่ดี เป็นผู้มีจิตใจและอารมณ์ที่มั่นคงมีเศรษฐกิจที่ดีเพราะดำเนินชีวิตด้วยความพอเพียง เกิดความพอดีขึ้นในสังคมอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เพราะทุกคนในสังคมมีความเสมอภาคไม่เอารัดเอาเปรียบกัน

แนวคิด

แนวคิด Work-life Balance คือการที่เราต้องปรับสมดุลระหว่างงานและชีวิตส่วนตัวก็เพื่อลดผลกระทบจากการทำงานหนักเกินไป โดยถ้าคุณทำได้ ก็จะสามารถสร้าง

ความสุขให้กับชีวิต ทำให้สุขภาพกาย และสุขภาพจิตดี ตามไปด้วยอีกทั้งยังส่งผลให้ครอบครัวมีความสุขร่วมกันโดยเราสามารถสร้าง Work-Life Balance ด้วย 5 วิธีนี้

1. ตั้งเป้าหมายการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละวันควรตั้งเป้าหมายและจัดรายการลำดับการทำงานในแต่ละวันเพื่อการจัดการเวลาได้ดีขึ้น

2. เคารพเวลาพักผ่อนของตนเองเมื่อถึงเวลาพักผ่อนควรหยุดคิดถึงเรื่องงาน ไม่นำงานกลับมาทำที่บ้านปิดโทรศัพท์มือถือ ใช้เวลาพักผ่อนเพื่อเป็นรางวัลให้กับความอดทนและตั้งใจของตนเองในแต่ละวัน

3. เรียนรู้ที่จะปฏิเสธและต่อรองการขอความช่วยเหลือจากหัวหน้าและเพื่อนร่วมงานเพื่อแบ่งเบาภาระงานเพื่อช่วยให้จดจ่อกับงานและผลิตงานที่มีคุณภาพได้มากขึ้น

4. ใช้เวลากับคนรอบตัวให้มากขึ้นการแบ่งเวลาให้กับคนรอบตัวหรือคนในครอบครัวจะส่งผลดีต่อความสัมพันธ์ และช่วยบรรเทาความเครียดหรือความทุกข์ภายในจิตใจ จึงไม่ควรละเลยคนรอบตัวที่ควรให้ความสำคัญ

5. ใส่ใจกับตนเองมากขึ้นควรแบ่งเวลาเพื่อดูแลสุขภาพตนเอง เช่น ออกกำลังกาย รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ พักผ่อนให้เพียงพอ ทำกิจกรรมที่ชอบเพื่อผ่อนคลายความเครียด จะช่วยให้ร่างกายและจิตใจแข็งแรงพร้อมสำหรับการทำงานและการใช้ชีวิต

รูปแบบของการจัดการเวลาระหว่างตะวันตกกับตะวันออก

การทำงานไม่ว่าจะเป็นงานใหญ่หรืองานเล็ก การตั้งเป้าหมาย การกำหนดขอบเขต และการยึดมั่นในหลักการของการทำงาน จะช่วยให้งานนั้นประสบความสำเร็จ มีความถูกต้องเหมาะสมกับช่วงเวลา และยังเป็นการป้องกันความเสียหาย การสิ้นเปลืองและเสียเปล่าของทรัพยากรที่ใช้ในการทำงานได้เป็นอย่างดี ซึ่งหลักปฏิบัติดังกล่าวเรียกว่าการบริหารจัดการโดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรที่มีความสำคัญเท่าเทียมกับวัตถุดิบอื่น ซึ่งเป็นต้นทุนของการทำงาน นั่นคือเวลา ก่อให้เกิดแนวคิดในการจัดการเวลาของนักวิชาการตะวันตกและนักวิชาการตะวันออก สาเหตุที่การจัดการเวลาของตะวันตกต่างจากตะวันออกเนื่องจากลักษณะทางภูมิศาสตร์ และวิถีชีวิตของทั้งสองซีกโลกมีความต่างกัน ทำให้มุมมองในการ จัดการเวลามีความแตกต่างกันตามไปด้วย โดยมุมมองของตะวันตกเห็นว่าการจัดการเวลา คือการพยายามควบคุมและจัดสรรเวลาซึ่งมีอยู่อย่างจำกัดให้ได้รับประโยชน์สูงสุด เพราะเวลากับความรวดเร็วในการทำงานมีความสำคัญเท่าเทียมกัน ดังนั้น ผู้บริหารหรือหัวหน้างานมักถูกบีบบังคับให้เร่งทำงานเพื่อให้ทันเวลา (สุริพร พึ่งพุทธคุณ, 2549) การจัดการเวลาจึงเป็นเครื่องมือและส่วนสำคัญในกระบวนการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับ

แนวคิดของ Downs, L. J. (2008) เกี่ยวกับการบริหารเวลา 5 ขั้นตอน ซึ่งประกอบไปด้วย 1. การจัดลำดับความสำคัญของงาน 2. การวิเคราะห์ลักษณะของงาน 3. การกลั่นกรองงาน 4. การจัดตารางงาน และ 5. การลงมือปฏิบัติอย่างรู้และเข้าใจ ซึ่งการจัดการเวลาในการทำงาน ถือเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในการประหยัดเวลา เพราะช่วยลดความผิดพลาด เป็นประโยชน์ในการวางแผนงาน ลดความกังวล เพิ่มผลผลิตให้สูง

ส่วนการจัดการเวลาของตะวันออกกลับเน้นที่ความสุขและความคุ้มค่า โดยการบริหารเวลาให้ตนเองได้ทำกิจกรรมที่มีคุณค่าต่อชีวิต ให้สัมฤทธิ์ผลมากที่สุด โดยไม่สนใจเรื่องของปริมาณหรือความสำเร็จ เปรียบได้กับเครื่องยนต์ที่สามารถทำงานได้ 10 แรงม้า แต่ใช้ไปเพียง 2 แรงม้า ชีวิตก็เกิดความเบื่อหน่ายเนื่องจากใช้งานได้ไม่เต็มที่ แต่หากเป็นเครื่องยนต์ 10 แรงม้า แต่ใช้ไป 20 แรงม้า ชีวิตก็เกิดความทุกข์ เนื่องจากเกินความสามารถที่มี การทำความเข้าใจกับทักษะ ความสามารถภายในตนเอง แล้วใช้อย่างเหมาะสม ชีวิตในการทำงานก็จะมีความสุข (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2545) สอดคล้องกับแนวคิดของพัชรีย์ แซ่มซ้อย ที่กล่าวว่า พระพุทธศาสนามีแนวทางในการจัดการเวลา เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง 3 ประการ คือ

1. เพื่อความรู้ ได้แก่ การรู้เหตุ รู้ผล รู้ศักยภาพตน รู้หน้าที่ รู้ดี รู้ชอบ รู้ว่ามีประโยชน์หรือไม่ มีประโยชน์ รู้ความเหมาะสมต่อโอกาส บุคคล สถานที่ กิจกรรม เพราะความรู้และเข้าใจในธรรมชาติของเวลา ย่อมหมายถึงการเข้าใจในชีวิตของตนเอง เป็นความรู้ที่ก่อให้เกิดความสุขในการทำกิจกรรม โดยมุ่งหวังประโยชน์สูงสุดคือการดับความทุกข์อันเกิดจากการใช้ชีวิต ไม่ใช่เป็นการรู้เพื่อสนองตัณหาความอยากรู้ของตนเอง

2. เพื่อสารประโยชน์ ได้แก่ การทำเพื่อแก้ปัญหาความทุกข์ได้ เป็นประโยชน์จริง มีความชัดเจน มีวินัย เน้นคุณค่าของงานที่ทำ สามารถควบคุมได้ เกิดความสุขในการทำ โดยกำหนดแผนงานในการทำงาน เพื่อให้การทำงานนั้นมีจุดมุ่งหมาย มีแรงบันดาลใจ ใช้เวลาอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์เต็มกำลัง ไม่ต้องรอทุกข์ยาม โดยการจัดลำดับความสำคัญหลักการ ความเหมาะสม และกิจกรรมที่มีคุณค่ากับงาน ควบคุมเวลาด้วยการคิดดี พูดดี ทำดี ใช้เวลาอย่างเหมาะสมและสมดุลกับงานและการใช้ชีวิต

3. เพื่อบรรลุผล ได้แก่ งานเสร็จตามเวลา ได้ผลจริง มีประโยชน์จริง ไม่สร้างความเดือดร้อนให้เกิดขึ้นแก่ตนเองและผู้อื่น โดยใช้ความเพียร คือ ใช้เวลาอย่างเต็มประสิทธิภาพ มีเป้าหมาย เสร็จทันเวลา ใช้ความต่อเนื่อง คือ เห็นผลจริง ไม่ปล่อยทิ้งเมื่องานไม่สำเร็จ มีระเบียบวินัยในการทำงาน ใช้ความไม่ประมาท คือ มีสติและความรู้เท่าทันในการทำงาน

และ ให้ความสำคัญจากเวลาที่เสียไป ด้วยการจัดจ้อย่างมีประสิทธิภาพในการทำงาน ไม่ปล่อยให้เวลาเสียไปโดยเปล่าประโยชน์ (พัชรี้ แซ่มซ้อย, 2560)

การจัดการเวลาตามวิถีตะวันตกใช้ปริมาณของผลผลิต ประสิทธิภาพ และความสำเร็จของงานเป็นตัวชี้วัดถึงความสำเร็จ ส่วนวิถีตะวันออกมีหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นพื้นฐาน จึงใช้ความความสมดุล ความสุขจากการใช้ชีวิต เป็นตัวตัดสินความสำเร็จ ดังนั้น ด้วยอิทธิพลทางพระพุทธศาสนา การจัดการเวลาของตะวันออกจึงให้คุณค่ากับปัจเจกบุคคล คือความสุขที่เกิดจากความสำเร็จของแต่ละคนไม่ได้อยู่ในจุดเดียวกัน การใช้เวลาอย่างสมดุล คำนึงถึงประโยชน์ ไม่เกิดทุกข์ ไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น ตามหลักภทเทรตตสูตรว่าด้วยเรื่องการมีความสุขกับปัจจุบัน ไม่คำนึงถึงอดีตที่ผ่านมาแล้ว และไม่กังวลกับอนาคตที่ยังมาไม่ถึง (ม.อ. (ไทย) 14/272/319) จะช่วยให้การทํากิจกรรมต่าง ๆ เกิดความทุกข์น้อยลง และเกิดความสุขมากขึ้นในการจัดการเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมมีผลทำให้งานเสร็จตามเวลา

ดังนั้นจึงต้องมีการวางแผนการใช้เวลาก่อนการปฏิบัติจริง โดยการลำดับขั้นตอนความสำคัญของงาน แล้วประเมินเวลาที่ต้องใช้ในแต่ละขั้นตอน ซึ่งความยืดหยุ่นของตะวันออกจะเกิดขึ้นในขั้นตอนการประเมินนี้ โดยคำนึงถึงศักยภาพของคนทำงานเป็นหลัก แต่ต้องควบคุมไม่ให้งานส่วนใหญ่เกิดความเสียหาย หากการจัดการเวลาก่อให้เกิดความตึงเครียด เกิดผลเสียต่อคนทำงาน การจัดการเวลานั้นย่อมมีผลเสียมากกว่าดี เพราะผู้ที่ได้ประโยชน์จากการจัดการเวลาแบบไม่ยืดหยุ่นนี้คือนายทุน ส่วนผู้ที่ทำงานให้นายทุน คือ ผู้เสียประโยชน์ ดังนั้นหากการจัดการเวลาของตะวันตกให้ความสำคัญต่อบุคลากร คนทำงาน มีการจัดการเวลาอย่างเหมาะสม มีความยืดหยุ่นเช่นเดียวกับตะวันออก ย่อมก่อให้เกิดความยั่งยืน มั่นคง ของกิจการ ซึ่งมีผลมาจากความภักดีของบุคลากรในองค์กร

ความสำคัญของการจัดการเวลา

เวลาเป็นต้นทุนทรัพยากรชนิดเดียวในโลก ที่แม้จะไม่ได้ใช้งานก็สามารถลดปริมาณที่เหลือลงได้ การไม่นำออกมาใช้หรือนำออกมาใช้ จึงไม่มีผลต่อการลดลงของเวลา (ธวัชชัย พิษผล, 2553) การทำงานรวมถึงการกำหนดรูปแบบชีวิตให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันจึงมีความสำคัญต่อการใช้ชีวิตของมนุษย์ และเพื่อให้ประสบความสำเร็จ มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ได้รับความสุขในการใช้ชีวิต การจัดการเวลาให้มีความสอดคล้องกับเหตุปัจจัยจึงสำคัญ

การฝึกตนเองให้รู้จักประมาณเวลาในการทำงาน โดยการปฏิบัติตามตารางเวลา ถือว่าเป็นวิธีการจัดการเวลาที่ได้ผลวิธีหนึ่ง นอกเหนือจากการสร้างวินัยในการทำงาน ตารางเวลายังมีความสำคัญต่อผู้ใช้คือ 1. ช่วยให้เราสามารถพิจารณางานในแต่ละวันได้อย่างทั่วถึง ไม่หลงลืม 2. ช่วยให้ทราบปริมาณและขอบเขตของงานที่ตนเองจะต้องทำ 3. ช่วยให้เกิดทักษะในการประมาณเวลาในการทำกิจกรรม และ 4. ช่วยให้เราสามารถวิเคราะห์งานที่ทำให้เสียเวลาไปโดยเปล่าประโยชน์ (สุริพร พิงพทุธคุณ, 2551) ดังนั้น การจัดการเวลาที่ดีจะช่วยให้

1. มีการกำหนดเป้าหมายในการทำงานอย่างชัดเจน เพราะเมื่อตระหนักถึงคุณค่าของเวลาที่อาจสูญเสียไปโดยเปล่าประโยชน์ จะทำให้เกิดการสร้างวินัยในการดำเนินชีวิต เกิดสติในการจดจำกิจกรรมที่ตนเองต้องทำ เกิดการวิเคราะห์ไตร่ตรองถึงสิ่งต่าง ๆ รอบตัวว่าควรทำก่อน ทำหลัง มีการวางแผนก่อนทำเพื่อป้องกันและลดความผิดพลาดสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ช่วยให้งานสำเร็จตามเวลา ลดความตึงเครียด เกิดความสุข ความพึงพอใจในการใช้ชีวิต เข้าใจในคุณค่าและสาระอันเป็นประโยชน์ เกิดความภาคภูมิใจ เกิดความเจริญก้าวหน้าในชีวิตและหน้าที่การงาน

2. สามารถจัดสรรเวลาส่วนที่เหลือให้กับครอบครัวได้ เมื่อมีเวลาในการอยู่และทำกิจกรรมกับครอบครัว ครอบครัวก็จะเกิดความอบอุ่น มีการวางแผนและแก้ไขปัญหา ร่วมกันได้ดีติดตามและสังเกตถึงปัญหาและความต้องการ เพื่อร่วมกันแก้ไขและให้การสนับสนุน มีความเข้มแข็ง ความสามัคคี ลดปัญหาความขัดแย้งและการหย่าร้าง

3. เกิดความรับผิดชอบชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อสังคมโดยรวม และเมื่อมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการทำงาน ย่อมต้องมีการวางแผน การจัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง ที่ดีเกิดพัฒนาการที่ดีในการทำงาน ซึ่งจะส่งผลโดยรวมต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม

สรุป เราทุกคนมีเวลา 24 ชั่วโมงเท่ากันแต่สร้างให้เกิดประสิทธิผลได้ต่างกัน ทักษะในการบริหารจัดการเวลาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญอันดับต้น ๆ ที่เราทุกคนสามารถฝึกฝนกันได้ซึ่งจะทำให้เรามีความเป็นมืออาชีพในการเรียน การทำงาน แสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบในหน้าที่ ช่วยให้ชีวิตที่ “Work-Life Balance” มีเวลาพักผ่อนมากขึ้นในขณะที่ยังดำเนินทุกๆ กิจกรรมได้อย่างลงตัว ประโยชน์ของการบริหารเวลาที่ดี คือ 1. สามารถทำงานได้มากขึ้น และมีประสิทธิภาพที่มากขึ้น 2. ความเครียดน้อยลง 3. มีชื่อเสียงในระดับมืออาชีพ 4. เพิ่มโอกาสในการก้าวหน้า 5. มีโอกาสมากขึ้นในการบรรลุเป้าหมายชีวิตและเป้าหมายในอาชีพ

พุทธวิธีการจัดการสมดุลชีวิตในการทำงาน

ชีวิตของมนุษย์นั้นกว้างขวางและซับซ้อน เมื่อมองตามหลักพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นหลักความจริงโดยทั่วไป ชีวิตมนุษย์เป็นการประชุมกันเข้าของส่วนประกอบต่าง ๆ เรียกว่า มองค์ประกอบมากมายมาชุมนุมกันเข้า มาประกอบกันเข้า เป็นสิ่งนั้น 1 ส่วนประกอบนั้น อาจจะมีมากมายเป็นสิบเป็นร้อย เป็นพันอย่าง เมื่อมีหลายอย่างมาก็ยิ่งมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ส่วนประกอบต่าง ๆ ที่มาอยู่ร่วมกันนั้นก็ต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยการทำหน้าที่มาประกอบกันมาเสริมกัน ซึ่งแต่ละอย่างจะต้องทำหน้าที่ของตน โดยสัมพันธ์กันอย่างพอเหมาะพอดีได้สัดส่วน ซึ่งเรียกว่าหลักแห่งดุลยภาพ ดุลยภาพทางร่างกายทำให้มีสุขภาพดี ชีวิตมนุษย์ที่ทางพระเรียกว่าเป็นรูปนามหรือเป็นชั้น 5 เกิดจากองค์ประกอบต่าง ๆ มากมาย ทั้งรูปธรรมและนามธรรม เมื่อส่วนประกอบต่าง ๆ ทำงานได้ส่วนพอเหมาะพอดีกัน ชีวิตของเราจึงดำเนินไปด้วยดี แต่ถ้าไม่พอเหมาะพอดีกันก็จะเกิดปัญหา

ดังนั้น สมดุลชีวิตจึงมีความสัมพันธ์กับสุขภาพ สมดุลทางเศรษฐกิจ ทำให้ชีวิตมีความมั่นคง นอกจากสมดุลในเรื่องร่างกายแล้ว ชีวิตมนุษย์ที่จะดำรงอยู่ด้วยดีจะต้องอาศัยสมดุลหลายอย่าง ในการดำเนินชีวิตเรื่องที่สำคัญอย่างหนึ่งก็คือ การทำมาหาเลี้ยงชีพ สมดุลระหว่างการใช้จ่ายกับรายรับรายได้กับรายจ่ายจะต้องได้ดุลกัน ถ้ารายได้น้อยแต่จ่ายมากก็ต้องเกิดปัญหาเกิดความบกพร่องชีวิตในด้านเศรษฐกิจ ในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าตรัสอุปมาว่าการใช้จ่ายเงินของคนเราต้องให้มีภาวะที่เรียกว่า รายได้เหนือรายจ่าย หรือให้ได้ดุลกันในแง่ที่ว่าไม่ลบ คือไม่ให้ติดลบแต่ถ้าบวกไม่เป็นไรอย่างน้อยก็ไม่ให้ลบและเมื่อเราอยู่ในสังคม สมดุลในทางสังคมในการที่จะมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นไม่ให้เกิดผลเสียไม่ให้เกิดความบกพร่องก็เป็นสิ่งจำเป็นที่เราจะต้องรักษา ถ้าความสัมพันธ์ในทางสังคมเราเอียงหรือหลุดไป เมื่อมีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีก็จะเกิดผลเสียแก่การดำเนินชีวิต ทำให้ไม่มีความก้าวหน้า

การสร้างสมดุลชีวิตโดยใช้หลักไตรสิกขา เป็นหลักการพัฒนาความประพฤติทางกาย ทางจิต และปัญญา เพื่อการแก้ปัญหาของมนุษย์ เพื่อความดับทุกข์ นำไปสู่ความสุข และความเป็นอิสระอย่างแท้จริงสู่ผู้ปฏิบัติ การสร้างสมดุลชีวิตโดยใช้หลักธรรมคำสอนในทางพระพุทธศาสนาว่าด้วยเรื่องหลักไตรสิกขามาประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิตนั้น จะทำให้มนุษย์สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขที่แท้จริงเนื่องจากไตรสิกขา เป็นระบบการศึกษาหลักธรรมคำสอนเพื่อนำไปสู่หลักการปฏิบัติธรรม 3 ประการคือ อธิศีลสิกขา อธิจิตตสิกขา อธิปัญญาสิกขา หรือเรียกว่า วิชา ศีล สมาธิ ปัญญา สิกขาทั้งสามด้านนี้

สามารถนำมาพัฒนาพฤติกรรมทางกาย จิตและปัญญา เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีงาม สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขที่แท้จริง

หลักไตรสิกขา สามารถนำมาสร้างสมดุลชีวิตของมนุษย์ได้อย่างแท้จริงแต่อย่างไรก็ตามการฝึกหัดพัฒนาตนตามแนวปฏิบัติไตรสิกขาในแต่ละด้าน (ศีล สมาธิ ปัญญา) ควรนำหลักธรรมข้ออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันมาประพัตติปฏิบัติร่วมด้วยเพื่อให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพได้ประสิทธิผลในการปฏิบัติมากยิ่งขึ้น ซึ่งหากบุคคลปฏิบัติได้ถูกต้องแล้วก็จะทำให้เกิดความสมดุลความมีคุณภาพชีวิตที่สมบูรณ์ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ทำให้มีร่างกายที่มีสุขภาพจิตที่มั่นคงด้านจิตใจและอารมณ์ ทำให้เป็นผู้มีจิตมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ ทำให้เป็นผู้มีเศรษฐกิจที่ดี เพราะดำเนินชีวิตด้วยความพอเพียง และด้านสังคมก็จะทำให้เป็นผู้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สงบ ร่มเย็น (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2559)

ในการทำงานการทำหลักพุทธธรรมโดยเฉพาะหลักไตรสิกขามาปรับใช้ จะทำให้การทำงานมีการจัดการอย่างเป็นระบบ งานที่ออกมาจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น เกิดสมดุลทั้งในด้านการทำงาน การดำรงชีวิต เมื่อเกิดสมดุลทั้งสองด้านก็จะทำให้ตนเอง บุคคลในครอบครัว มีความสุขตามไปด้วย ทั้งยังเกิดความมั่นใจต่อตนเอง และผู้อื่นให้ความเคารพนับถืออีกด้วย

สรุป

การรักษาสมดุลชีวิต ช่วยให้บุคคลสามารถรักษาความสมดุลของชีวิต โดยการปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาว่า พลวัต หมายถึง ความไม่หยุดนิ่ง ทุกสิ่งในโลกนี้ล้วนแปรเปลี่ยนไปตามการหมุนของโลก วันนี้ออมไม่เหมือนเมื่อวาน ร่างกายของเราแก่ลงไปอีกวันหนึ่ง เด็กมีการเจริญเติบโต ส่วนผู้ใหญ่แก่ลงไปเรื่อย ๆ จนร่างกายหมดสภาพตายไป สิ่งแวดล้อมภายในร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงทุกวินาทีตามอายุขัย ตามสภาพฮอร์โมนในแต่ละวัย และตามการตอบสนองต่อสิ่งเร้าจากภายนอกในร่างกาย ซึ่งสิ่งแวดล้อมภายนอกตัวเราก็มมีการเปลี่ยนแปลงไปตามวิถีของตัวเองเช่นกัน การนำหลักพุทธวิธีมาปรับใช้ในการสร้างสมดุลชีวิตในการทำงานจะทำให้ชีวิตของเรานั้นมีคุณภาพ และมีความสุขมากขึ้น บุคคลจึงควรต้องบริหารจัดการชีวิตและดำเนินชีวิตให้เป็นไปได้ตามแนวทางคำสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพื่อที่จะสามารถดำเนินชีวิตให้บรรลุ อุตตะ หรือ ประโยชน์ที่เป็นจุดมุ่งหมายของชีวิตจุดหมายเพื่อตนหรือประโยชน์ตนด้วยการพัฒนาชีวิตของตนให้บรรลุถึงเป้าหมายของชีวิต เมื่อสามารถพัฒนาเป้าหมายของชีวิตที่ดีเพื่อตนเองได้แล้วก็ควรที่จะ

พัฒนาเป้าหมายของชีวิตไปสู่เป้าหมายระดับที่สูงขึ้น คือเป้าหมายหรือจุดหมายเพื่อผู้อื่น หรือประโยชน์ของผู้อื่นพึงช่วยเหลือให้ผู้อื่นหรือเพื่อนมนุษย์ได้บรรลุถึงเป้าหมายของชีวิตที่ดี ด้วยการชักนำสนับสนุนให้เขาพัฒนาชีวิตของตนเองให้เข้าถึงเป้าหมายของชีวิตที่ดี ตามลำดับและเมื่อบรรลุเป้าหมายระดับนี้ได้แล้วก็พึงทำเป้าหมายของชีวิตที่ดีในระดับสุดท้ายคือเป้าหมายเพื่อจุดหมายร่วมกันหรือประโยชน์ของทั้งสองฝ่าย คือ ประโยชน์สุข และความดีงามร่วมกันของชุมชนหรือสังคม รวมทั้งภาวะและปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ที่พึงช่วยกันสร้างสรรค์บำรุง เพื่อเกื้อหนุนให้ทั้งตนและผู้อื่นก้าวไปสู่จุดหมายของการมีชีวิตที่ดีอย่างสมบูรณ์

การสร้างสมดุลชีวิตกับการทำงาน เริ่มต้นจากการกำหนดเป้าหมาย แล้วจึงเลือกแนวทางที่เหมาะสมในการเข้าถึงจุดหมายนั้นการวางแผนด้วยความยืดหยุ่น (Flexible Plan) ใช้วิธีการ เพื่อเวลา (Spare Time) เพื่อให้ความสำเร็จของงานหรือกิจกรรม มีระยะเวลาในการทำที่เหมาะสมสร้างความคุ้นเคยกับการพึ่งพาตนเอง (Self-Reliant) ใช้วิธีการ ใช้เวลา (Spend Time) เพื่อพัฒนาดตนเองให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเองสร้างสมดุลให้ชีวิตและการทำงาน (Work Life Balance) ใช้วิธีการ จัดสรรเวลา(Allocated Time) เพื่อแบ่งเวลาทำงาน เวลาผ่อนคลาย และเวลาพักผ่อนได้อย่างเหมาะสมยอมรับการเปลี่ยนแปลง (Embrace Change) ใช้วิธีการ ปรับเวลา (Readjust Time) เพื่อให้การทำงานและกิจกรรมสามารถดำเนินได้อย่างต่อเนื่องการจัดการเวลา (Time Management) จะนำไปสู่ การจัดการตนเอง (Self-Management)

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2545). *บริหารเวลาเพื่อความสำเร็จ*. กรุงเทพฯ: ชัคเชสมิเดีย.
- ธวัชชัย พิชผล. (2553). *เวลาคือโชค*. กรุงเทพฯ: Dดี.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2559). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 34). กรุงเทพฯ: มูลนิธิการศึกษาเพื่อสันติภาพพระธรรมปิฎก.
- พัชร ชุ่มน้อย. (2560). *การบริหารเวลาเชิงพุทธบูรณาการ* (ดัชนีนิพนธ์ศาสนาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา). นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุริพร พิงพุทธคุณ. (2549). *การบริหารจัดการเวลา (Time Management)*. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

สุรีพร พึ่งพุทธคุณ. (2551). *ทักษะการบริหารเวลา Managing time*. กรุงเทพฯ: เอ็กชเพอร์เน็ท.

Downs, L.J. (2008). *Time Management Training*. Maryland: Victor Graphics, Inc.

ประชาธิปไตยกับการเลือกตั้ง*

DEMOCRACY AND ELECTIONS

พลวัฒน์ ชุ่มสุข, ภัทรพล ไจเย็น

Pholwat Choomsook, Phatraphol Jaiyen

นักวิชาการอิสระ

Independent Scholar

Corresponding Author E-mail: Pholwatchoomsook@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประชาธิปไตยกับกระบวนการเลือกตั้ง ใช้วิธีการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผลการศึกษาพบว่า ประชาธิปไตยเป็นรูปแบบการปกครองที่มีประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจ และใช้อำนาจของตนด้วยตนเองหรือผ่านผู้แทนที่เลือกไปใช้อำนาจแทนก็ได้ ซึ่งปัจจัยที่เอื้อต่อการปกครองแบบประชาธิปไตยคือ ระดับการศึกษาของประชาชน การพัฒนาเศรษฐกิจ บุคลิกภาพแบบประชาธิปไตย เสถียรภาพของสถาบันทางการเมือง พัฒนาการทางการเมืองและการปกครองและการบริหาร ดังนั้น การเลือกตั้ง เป็นสิ่งที่ประชาชนควรใช้สิทธิของตนเองคัดเลือกตัวแทน เพื่อทำหน้าที่แทนตนในการปกครองแต่ละระดับ โดยเปิดกว้างให้ตัดสินใจอย่างอิสระเสรี ด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม ไม่ชี้นำหรือบังคับให้เลือกตั้ง เพื่อให้ตัวแทนที่ได้รับการคัดเลือกได้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการบริหาร และการปกครองอย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ด้วยนโยบายที่ตรงตามเจตนารมณ์และมีผลดีต่อประชาชน ประชาชนมีโอกาส มีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานอย่างทั่วถึง ส่งผลให้ประชาชนเข้าใจ ศรัทธาและยึดมั่นการปกครองรูปแบบประชาธิปไตยเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ: ประชาธิปไตย; การเลือกตั้ง; กระบวนการเลือกตั้ง

Abstract

This article aimed to study democracy and the electoral process, conducted by study methods from related documents and research. The

* Received July 22, 2023; Revised September 27, 2023; Accepted September 30, 2023

study found that Democracy is a form of government in which power is owned by the people, who can exercise their power either by themselves or through representatives elected to exercise control on their behalf. The factors contributing to democracy are the people's education level, Economic development, democratic personality, and stability of political institutions. Therefore, the development of government and administration requires that the people use their rights to choose representatives to act on their behalf at each level of government by being open to making decisions freely with honesty and fairness without influencing or forcing elections. The selected representative will perform administrative duties. Effective governance responds to the needs of the people with a policy that meets the intent and positively affects the people. People can benefit from the implementation of the policy. As a result, people have increased faith and adherence to democratic governance.

Keywords: Democracy; Elections; Election Process

บทนำ

การศึกษาเกี่ยวกับประชาธิปไตย ซึ่งเป็นระบอบการปกครองที่มีประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจ โดยประชาชนอาจใช้อำนาจของตนด้วยตนเองหรือผ่านผู้แทนที่เลือกไปใช้อำนาจแทนก็ได้ ประชาธิปไตยยังเป็นอุดมคติที่ว่าประชาชนทุกคนในชาติร่วมกันพิจารณากฎหมายและการปฏิบัติของรัฐ และกำหนดให้ประชาชนทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและเจตนาของตนเท่าเทียมกัน ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพ โดยอาศัยหลักการของการแบ่งแยกอำนาจ และหลักการที่ว่าด้วยความถูกต้องแห่งกฎหมาย ผู้ปกครองประเทศที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน เป็นเพียงตัวแทนที่ได้รับมอบอำนาจให้ใช้อำนาจอธิปไตยแทนประชาชน ซึ่งระบอบการปกครองตนเองของประชาชน โดยผ่านการเลือกสมาชิกผู้แทนประชาชนไปบริหารและดูแลเรื่องกฎหมาย เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่ และโดยการตรวจสอบควบคุมดูแลของประชาชนโดยตรงหรือการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน เช่น การยื่นเสนอหรือแก้ไขกฎหมาย การยื่นถอดถอนนักการเมืองที่ประพฤติมิชอบ การแสดงความคิดเห็นในการทำประชาพิจารณ์ การออกเสียงในการทำประชามติระบอบนี้มี

ลักษณะเด่นอยู่ในการแข่งขันอย่างเสรีระหว่างกลุ่มหรือพรรคการเมืองต่างๆ เพียงเพื่อให้ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนส่วนมาก (ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ, 2564)

การปกครองแบบประชาธิปไตยเป็นรูปแบบการปกครองที่ยอมรับสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจปกครองประเทศอย่างทั่วถึง และมีกลไกที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันการผูกขาดอำนาจทางการเมืองของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือ ประชาชนมีอำนาจในการปกครองตนเอง แต่ในทางปฏิบัติประชาชนทุกคนไม่สามารถเข้าไปร่วมปกครองประเทศได้ทั้งหมด จึงต้องใช้วิธีเลือกตัวแทนเข้าไปดำเนินการแทน การเลือกตั้งจึงเป็นหลักการสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยให้มีสิทธิออกเสียงในการปกครองตนเอง โดยเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตน ซึ่งในบทความนี้จะได้ทำการศึกษาประชาธิปไตยกับการเลือกตั้งซึ่งจะได้ทำการศึกษาและนำเสนอต่อไป

การปกครองแบบประชาธิปไตย

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นหนึ่งในปกครองในหลาย ๆ ประเทศ ทั้งสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส อังกฤษ เป็นต้นที่ใช้แบบแผนการปกครองแบบประชาธิปไตยเป็นหลักในการบริหารประเทศ ซึ่งมีความเหมือนในโครงสร้างใหญ่แต่มีรายละเอียดเล็กน้อย เป็นองค์ประกอบ ซึ่งสามารถให้คำอธิบายเสริมได้ว่า

1. คำว่า ประชาธิปไตย มีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Democracy ซึ่งมาจากคำภาษากรีกว่า Democratia ซึ่งประกอบด้วยคำ 2 คำ คือ คำว่า Demos หมายถึง ประชาชน และ Kratein หมายถึง การปกครอง ดังนั้น ประชาธิปไตย (Demoskratia) จึงหมายถึง การปกครองโดยประชาชน

2. ความหมายที่เน้นเรื่องสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาค นักปรัชญาการเมืองหลายท่านที่ชี้ให้เห็นว่ารูปแบบการปกครองที่ดีก็คือ การปกครองที่เคารพสิทธิและความเสมอภาคของมนุษย์ เชื่อว่าสมาชิกของสังคมทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันที่จะเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมเพื่อพัฒนาตนเองและสังคมโดยรวม นอกจากนี้ระบบการเมืองจะต้องเปิดโอกาส หรือให้เสรีภาพแก่ประชาชนในการดำเนินการใด ๆ ภายใต้กฎระเบียบของสังคมด้วย ซึ่งรูปแบบการปกครองดังกล่าว ก็คือระบอบประชาธิปไตย

3. ความหมายที่เน้นเจตนารมณ์ของประชาชน ประธานาธิบดีอับราฮัม ลินคอล์น แห่งสหรัฐอเมริกาได้ให้ความหมายของคำว่าประชาธิปไตยอย่างกระชับและคมคายว่าเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ในระบอบประชาธิปไตยนั้น ผู้นำทางการเมืองเป็นผู้ที่ถือเสมือนเป็นตัวแทนเจตนารมณ์ของประชาชน รัฐบาลเป็นตัวแทนของพรรคการเมืองที่มีเสียงข้างมาก หรือได้รับเสียงสนับสนุนส่วนใหญ่ รัฐบาลจะคงอยู่ในอำนาจต่อไปได้เมื่อวาระสิ้นสุดลง ก็โดยการแสดงให้ประชาชนผู้เลือกตั้งเห็นว่า รัฐบาลสามารถสนองตอบต่อเจตนารมณ์ของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่านั้น (วีระ โลจายะ, 2543)

4. ความหมายตามที่มาและขอบเขตอำนาจ มีผู้ให้ความหมายของประชาธิปไตยไว้ว่า อำนาจสูงสุดมาจากประชาชน ทั้งนี้โดยอ้างว่ามนุษย์ทุกคนเกิดมามีสิทธิและเสรีภาพ โดยธรรมชาติ พวกเขาสามารถที่คิดและกระทำการใด ๆ ได้ แต่เมื่อมนุษย์มาอยู่รวมกันเป็นสังคม เขาจะสละสิทธิ์และอำนาจบางประการให้กับผู้ปกครอง เพื่อใช้อำนาจนั้นดำเนินการภายในกรอบที่กำหนดฉะนั้น เราจะพบว่ารัฐบาลในประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยนั้นจะมีอำนาจที่มีขอบเขต

รูปแบบของการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย

ในประเทศประชาธิปไตยนั้น ไม่ว่าจะเป็นสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส หรือรวมทั้งประเทศไทย ไม่ได้มีรูปแบบการปกครองเหมือน ๆ กันทั้งหมด นักวิชาการหลายท่านได้พยายามเสนอหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่อาจใช้แบ่งรูปแบบการปกครองของประเทศประชาธิปไตยมากมายด้วยกัน สรุปได้เป็น 2 หลักเกณฑ์ ดังนี้

1. หลักประมุขของประเทศ แบ่งรูปแบบประชาธิปไตยได้ 2 ลักษณะคือ

1.1 มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข พระมหากษัตริย์จะทรงใช้อำนาจอธิปไตยซึ่งเป็นของปวงชน โดยใช้องค์กรแยกกันเป็น 3 ทางคือ ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติโดยผ่านทางรัฐสภา อำนาจบริหารโดยผ่านทางคณะรัฐมนตรี และอำนาจตุลาการโดยผ่านทางศาล ส่วนองค์พระมหากษัตริย์จะทรงเป็นกลางในทางการเมือง เช่น ไทย อังกฤษ เป็นต้น

2.2 มีประธานาธิบดีเป็นประมุข ผู้ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีมาจากการเลือกตั้งของประชาชน ทำหน้าที่เป็นประมุขของรัฐเพียงหน้าที่เดียว เช่น สิงคโปร์ อินเดีย และบางประเทศประธานาธิบดีทำหน้าที่เป็นประมุขของฝ่ายบริหารด้วย เช่น สหรัฐอเมริกา อินโดนีเซีย ฯลฯ

2. หลักการรวมและการแยกอำนาจ แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ

2.1 แบบรัฐสภา ระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา ได้แก่ การมีเฉพาะผู้แทนประชาชนเพียงสภาเดียวหรืออาจมี 2 สภาก็ได้ มีทั้งสภาผู้แทนประชาชน ซึ่งตัวแทนหรือสมาชิกสภาผู้แทนประชาชนที่ประชาชนเป็นผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ซึ่งมาจากการเลือกตั้ง และวุฒิสภาซึ่งเป็นสภาของผู้ทรงคุณวุฒิ ส่วนมากสมาชิกได้มาจากการแต่งตั้ง แต่สมาชิกวุฒิสภาในบางประเทศก็มาจากการเลือกตั้ง ชื่อสภาอาจเรียกต่างกันได้ เช่น ในอังกฤษเรียกสภาผู้แทนประชาชนว่า สภาล่างและวุฒิสภาว่า สภาสูงหรือสภาขุนนาง แต่โดยหลักการสภาทั้งสองต้องประชุมร่วมกันรวมกันเป็น รัฐสภา ผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติและอำนาจบริหาร คือมีอำนาจในการออกกฎหมายเพื่อใช้ปกครองประเทศ และมีอำนาจบริหารในการให้ความเห็นชอบหรือจัดตั้งรัฐบาล และควบคุมการบริหารของรัฐบาลด้วย (ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ, 2549)

2.2 แบบประธานาธิบดี ระบอบประชาธิปไตยแบบประธานาธิบดีมีลักษณะคล้ายคลึงกับแบบรัฐสภา การมีรัฐสภาเหมือนกัน แต่มีลักษณะที่แตกต่างกัน คือ การมีประธานาธิบดีเป็นผู้ใช้อำนาจบริหาร โดยประธานาธิบดีมีสิทธิและหน้าที่ในการจะแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีขึ้นมาชุดหนึ่ง เพื่อบริหารประเทศและรับผิดชอบร่วมกัน ส่วนอำนาจนิติบัญญัตินั้นก็ยังคงตกอยู่ที่รัฐสภา การปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบประธานาธิบดีนี้ทั้งประธานาธิบดีและสมาชิกสภาผู้แทนประชาชนต่างก็ได้รับเลือกจากประชาชน ทั้งสองฝ่าย จึงต้องรับผิดชอบต่อประชาชน ส่วนอำนาจตุลาการยังคงเป็นอิสระ ฉะนั้นอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ ต่างก็เป็นอิสระและแยกกัน สถาบันผู้ใช้อำนาจทั้งสามจะเป็นตัวที่คอยยับยั้งและถ่วงดุลกันและกัน ไม่ให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดใช้อำนาจเกินขอบเขต เช่น การปกครองของสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

3. แบบกึ่งรัฐสภาหรือกึ่งประธานาธิบดี ระบอบประชาธิปไตยแบบนี้ประธานาธิบดีเป็นทั้งประมุขของรัฐและบริหารราชการแผ่นดินร่วมกับนายกรัฐมนตรี ในด้านการบริหารนั้นนายกรัฐมนตรี เป็นผู้ลงนามประกาศใช้กฎหมาย และคณะรัฐมนตรีก็ยังคงเป็นผู้ใช้อำนาจบริหาร แต่ต้องรับผิดชอบต่อรัฐสภา ส่วนรัฐสภาเองก็ยังคงทำหน้าที่สำคัญ คือ ออกกฎหมายและควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ประธานาธิบดีในระบอบประชาธิปไตยแบบนี้เป็นผู้กำหนดนโยบายต่างประเทศและการเมืองโดยทั่ว ๆ ไปทั้งยังทำหน้าที่อนุญาโตตุลาการ ระหว่างรัฐสากับคณะรัฐมนตรี นอกจากนี้ยังมีอำนาจยุบสภาได้ด้วย จึงมีอำนาจมาก เช่น อินเดีย ฝรั่งเศส

ประเภทของระบอบประชาธิปไตย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1. ประชาธิปไตยโดยตรง เป็นรูปแบบการปกครองที่ให้ประชาชนทั้งประเทศเป็นผู้ใช้อำนาจในการปกครองโดยตรง ด้วยการประชุมร่วมกัน พิจารณา ตัดสินปัญหา ร่วมกันในที่ประชุมโดยตรง และจะเป็นผู้เลือกตั้งเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานของรัฐโดยตรง เราจะเห็นว่าประชาธิปไตยประเภทนี้จะใช้ได้จริงในเชิงปฏิบัติจริง ๆ ก็แต่เฉพาะในสังคมเล็ก ๆ หรือประเทศเล็ก ๆ ที่มีสมาชิกจำนวนน้อย ซึ่งแต่ละคนมีโอกาสนอภิปราย วิพากษ์วิจารณ์ และพิจารณาปัญหาต่าง ๆ อย่างละเอียดและมีเหตุผล แต่ถ้านำเอาประชาธิปไตยประเภทนี้ มาใช้กับสังคมขนาดใหญ่ที่มีสมาชิกจำนวนมากแล้วจะเป็นอุปสรรค เนื่องจากความไม่พร้อมเพรียงกัน และการที่จะหาสถานที่ประชุมขนาดใหญ่ เพื่อจะให้ประชาชนทั้งประเทศ มาประชุมในที่เดียวกันย่อมเป็นไปได้ยากยิ่ง (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2544)

2. ประชาธิปไตยโดยทางอ้อม เป็นประชาธิปไตย เป็นประชาธิปไตยอีกประเภทหนึ่งซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากประเทศต่าง ๆ ของโลกได้ขยายตัวออกไปมาก เมื่อจำนวนประชาชนมีเพิ่มมากขึ้นปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย ฉะนั้นโอกาสที่ประชาชนทั้งประเทศจะมานั่งปรึกษารื้อกัน เพื่อแก้ปัญหาแบบประชาธิปไตยโดยตรงย่อมเป็นไปได้ เพื่อแก้ไขอุปสรรคนี้แทนที่ประชาชนทุกคนจะต้องมาประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาตัดสินปัญหาใด ก็จะทำให้ประชาชนได้มีโอกาสเลือกตัวแทนหรือที่รู้จักในนาม สมาชิกรัฐสภา เข้าไปสู่ที่ประชุมแทน ส่วนลักษณะและวิธีการเลือกสมาชิกรัฐสภาของประชาชนในแต่ละประเทศจะแตกต่างกันไป

ดังนั้นจากภาพรวมที่กล่าวมาสะท้อนให้เห็นว่า ประชาธิปไตย มาจากรากศัพท์ภาษากรีกว่า Democratia ซึ่งประกอบด้วยคำ 2 คำ คือ คำว่า Demos หมายถึง ประชาชน และ Kratein หมายถึง การปกครอง ในภาษาอังกฤษว่า Democracy ดังนั้น ประชาธิปไตย (Demoskratia) จึงหมายถึง การปกครองโดยประชาชน ที่มุ่งเน้นให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาค อำนาจสูงสุดมาจากประชาชน ที่พัฒนาไปเป็นประชาธิปไตยทางตรงที่ประชาชนเป็นผู้ใช้อำนาจ กับประชาธิปไตยทางอ้อม ที่ใช้อำนาจโดยผ่านกระบวนการเลือกตั้ง เป็นรูปแบบประชาธิปไตยในแบบรัฐสภา แบบประธานาธิบดี หรือเป็นแบบกึ่งรัฐสภาและกึ่งประธานาธิบดี โดยมีพระมหากษัตริย์หรือประธานาธิบดีเป็นประมุขของประเทศในระบบประชาธิปไตย เป็นต้น (นิยม รัฐอมฤต, 2549)

หลักการสำคัญของการปกครองแบบประชาธิปไตย

การปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นหลักการสำคัญหนึ่งในการบริหารประเทศต่าง ๆ โดยมีแนวคิดสำคัญที่เป็นแบบสำหรับการบริหารโดยมีเป้าหมายเป็นประโยชน์ของประชาชนในประเทศ เช่น หลักความเสมอภาค หลักสิทธิเสรีภาพ หลักความมีเหตุ มีผล รวมไปถึงหลักของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งสามารถจำแนกอธิบายได้ตามกรอบการศึกษาได้คือ (ประภัศร ทองยินดี, 2558)

1. หลักความเสมอภาค เป็นหลักการที่มีได้เรียกร้องให้มีการปฏิบัติให้เหมือนกันในทุกกรณี แต่เรียกร้องมิให้มีการปฏิบัติต่อสิ่งที่มีสาระสำคัญต่างกันให้เหมือนกันตามอำเภอใจ หรือมิให้มีการปฏิบัติต่อสิ่งที่มีสาระสำคัญเหมือนกันในรูปแบบที่แตกต่างกันตามอำเภอใจ หากมองในอีกแง่มุมหนึ่งแล้วก็คือ สิทธิของประชาชนที่จะได้รับการปฏิบัติจากรัฐอย่างเท่าเทียมกัน มีบัญญัติรับรองไว้โดยชัดแจ้งในรัฐธรรมนูญ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, 2560)

2. หลักสิทธิ เสรีภาพและหน้าที่

สิทธิ คือ อำนาจอันชอบธรรม หรือประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครอง เสรีภาพ คือ การมีอิสระที่จะกระทำสิ่งใด ๆ โดยต้องไม่ละเมิดเสรีภาพของ

ผู้อื่น

หน้าที่ คือ สิ่งที่บุคคลต้องปฏิบัติหรืองดเว้นจากการปฏิบัติบุคคลย่อมมี

สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ ซึ่งการใช้สิทธิ เสรีภาพต้องไม่ไปละเมิดสิทธิของ

ผู้อื่น และต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนภายใต้กฎหมาย

3. หลักนิติธรรม การใช้กฎหมายเป็นหลักในการบริหารประเทศ บุคคลทุกคนต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องใช้กฎหมายต่อทุกคนอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติ

4. หลักการใช้เหตุผล คือ การใช้หลักเหตุผลมาเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ และหากมีการตัดสินใจปัญหาด้วยการออกเสียงต้องยอมรับมติของเสียงข้างมาก แต่ต้องเคารพสิทธิของเสียงส่วนน้อย

5. หลักการมีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรง เช่น การออกเสียงประชามติ การเสนอถอดถอน ฯลฯ ทางอ้อม เช่น การเลือกตั้งตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่บริหารประเทศแทนตน

ทางตรง คือ การใช้สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ เช่น การแสดงความคิดเห็น การออกเสียงประชามติ การขอรับรู้ข้อมูลข่าวสารราชการ การชุมนุม การร้องทุกข์ส่วนราชการ ทางอ้อม คือ การเลือกตั้งตัวแทน เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) , สมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ไปทำหน้าที่ในการออกกฎหมายและบริหารประเทศ

ในกระบวนการของความเป็นประชาธิปไตย หลักการตามที่ยกมาจึงเป็นหัวใจสำคัญ และส่งผลไปเป็นประชาธิปไตยแบบทางตรงและทางอ้อม ดังที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน

ปัจจัยที่เอื้อต่อการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย

ในประเทศที่เป็นประชาธิปไตย มีองค์ประกอบที่จะเอื้อต่อการปกครอง และการบริหารประเทศ ทั้งในส่วนของการที่พลเมืองมีคุณภาพมีการศึกษา การศึกษาหรือคุณภาพของคนจึงเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่ง ระบบเศรษฐกิจและองค์ประกอบทางเศรษฐกิจ บุคลิกลักษณะของประชาชน เสถียรภาพทางการเมืองและระบบการเมือง รวมไปถึงการบริหารปกครองของประเทศซึ่งสามารถจำแนกได้ คือ

1. ระดับการศึกษาของประชาชนเป็นปัจจัยหนึ่งที่เอื้อต่อระบอบประชาธิปไตย คือ ในเมื่อคนในสังคมได้รับการศึกษาดี มีเหตุผล มักจะติดตามข่าวสารทางการเมือง มีความสนใจทางการเมืองและมีความรู้ความเข้าใจว่าตนเองเป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม นโยบายใดๆที่สังคมออกมาก็ย่อมที่จะมีผลกระทบต่อเขาโดยตรง จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ที่ได้รับการศึกษามักจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง

2. การพัฒนาเศรษฐกิจ จะพบว่าประเทศพัฒนานั้นจะมีระดับของความเสมอภาคทางเศรษฐกิจสูงกว่าประเทศด้อยพัฒนาทั่วไป นอกจากนี้ยังเป็นผลให้สังคมมีสวัสดิการต่าง ๆ ที่ดี เช่น การศึกษา การรักษาพยาบาล ฯลฯ นอกจากเศรษฐกิจที่ดีมันคงจะช่วยให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยความสมัครใจ ไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลหรือการถูก ชักจูง ชูเชิญใด ๆ และยังมีผลให้ระบอบประชาธิปไตย ดำเนินไปด้วยดี และมีเสถียรภาพด้วย

3. บุคลิกภาพแบบประชาธิปไตย เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะส่งผลให้ระบอบประชาธิปไตย ยั่งยืนอยู่ได้ ลักษณะของบุคลิกภาพเหล่านี้คือความสนใจที่จะมีต่อกิจการบ้านเมือง เมื่อสนใจแล้วก็มีภาวะกระตือรือร้นที่จะติดตามความเป็นไป มีการถกเถียงวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล ไร้อคติ และที่สำคัญได้แก่ การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยถือเสมือนว่าเป็นหน้าที่ที่ตนจะต้องทำ หรือที่ตนจะต้องรับผิดชอบในฐานะสมาชิกผู้หนึ่งของสังคม

4. เสถียรภาพของสถาบันทางการเมือง มีส่วนช่วยให้ระบอบประชาธิปไตยก้าวหน้ามั่นคงด้วย นั่นคือ เมื่อสถาบันหรือองค์กรทางการเมืองเป็นที่ยอมรับของประชาชน ประชาชนก็จะมีศรัทธา และจะเข้าไปเป็นสมาชิก หรือเข้าไปมีส่วนร่วมมากขึ้น เช่น เมื่อพรรคการเมืองมั่นคงสามารถแสดงออกซึ่งเจตนาของสมาชิกได้อย่างแจ่มชัด นโยบายที่ออกมาก็ได้รับการเชื่อถือและนำมาปฏิบัติ ประชาชนจะมีความศรัทธาพรรคการเมืองนั้น และเข้ามาเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้น ซึ่งก็เท่ากับเป็นการเกื้อกูลให้ระบอบประชาธิปไตยมีเสถียรภาพยิ่งขึ้นด้วย (ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ, 2549)

5. พัฒนาการทางการเมืองปกครองและการบริหาร ปัจจัยหนึ่งที่เอื้อต่อระบอบประชาธิปไตย คือการปกครองและการบริหารต้องมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน นโยบายของรัฐบาลตรงตามเจตนารมณ์และมีผลดีต่อประชาชน คือประชาชนได้มีโอกาส ได้มีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานอย่างทั่วถึง ส่งผลให้ประชาชนเข้าใจศรัทธาและยึดมั่นการเมืองระบอบประชาธิปไตยเพิ่มขึ้น เจ้าของมีส่วนร่วมสนับสนุนให้เกิดความมั่นคงทางการเมืองมากขึ้นไปด้วย

การเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย

1. ความหมายของการเลือกตั้ง การเลือกตั้ง คือ การที่ประชาชนใช้สิทธิของตนเองลงคะแนนเสียงเลือกตัวแทน เพื่อทำหน้าที่แทนตนในการปกครองแต่ละระดับ โดยเปิดกว้างให้ตัดสินใจอย่างอิสระเสรี โดยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม ไม่ชี้นำหรือบังคับให้เลือกการเลือกตั้ง

2. ความสำคัญของการเลือกตั้ง ประชาชนเป็นผู้มีอำนาจในการปกครองประเทศ แต่ในสภาพสังคมปัจจุบันย่อมเป็นไปได้ที่ประชาชนทุกคนจะทำหน้าที่ปกครองประเทศพร้อม ๆ กัน จึงมีความจำเป็นต้องเลือกผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่แทนตน และประชาชนสามารถเปลี่ยนผู้แทนซึ่งใช้อำนาจแทนตนได้โดยเลือกผู้ที่ตนเห็นว่าประโยชน์แก่ส่วนรวมตามแนวทางที่ตนต้องการโดยพิจารณาจากนโยบายของผู้สมัครหรือพรรคของผู้สมัคร

3. การเลือกตั้งผู้แทนในระดับต่าง ๆ การเลือกตั้งในประเทศไทยมีหลายระดับ กล่าวคือ

1. ระดับหมู่บ้าน คือ การเลือกผู้ใหญ่บ้านกรรมการหมู่บ้านและสมาชิกสภาท้องถิ่น

2. ระดับตำบล คือกำหนดผู้บริหารท้องถิ่น

3. ระดับอำเภอ คือ สมาชิกสภาเทศบาลและสมาชิกสภาเมืองพัทยา
4. ระดับจังหวัด คือ สมาชิกสภาจังหวัด และการเลือกตั้งในกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้แก่การเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร การเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร และการเลือกตั้งสมาชิกสภาเขต
5. ระดับชาติ คือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนประชาชน, สมาชิกวุฒิสภา
4. คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
 1. มีสัญชาติไทยแต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี
 2. มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันที่ 1 มกราคมของปีที่มีการเลือกตั้ง
 3. มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันเลือกตั้ง
 4. คุณสมบัติอื่นที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการย้ายทะเบียนบ้านออกจากเขตเลือกตั้งหนึ่งไปยังอีกเขตเลือกตั้งหนึ่งภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกันอันทำให้บุคคลมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันน้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันเลือกตั้งให้บุคคลนั้นมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านครั้งสุดท้ายเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี
5. การใช้ดุลพินิจในการเลือกตั้ง
 1. ในการเลือกตั้งต้องคอยติดตามประวัติและข่าวคราวเกี่ยวกับผู้สมัครอยู่เสมอ
 2. ตรวจสอบว่ามีสิทธิเลือกผู้แทนได้กี่คน
 3. จำหมายเลขผู้สมัครที่ต้องการเลือกให้ได้เมื่อรับบัตรเลือกตั้งแล้วเดินเข้าคูหา
 4. ทำเครื่องหมาย X (กากบาท) ในช่องทำเครื่องหมายในบัตรเลือกตั้งให้ตรงเครื่องหมาย (หมายเลข) ของผู้สมัคร
 5. พับบัตรเลือกตั้งให้กรรมการหย่อนลงในหีบบัตรต่อหน้าตนเองข้อสำคัญต้องเลือกคนที่มีความจริงใจและเสียสละเพื่อส่วนรวมมีความรู้ความสามารถและมีอาชีพสุจริตเป็นหลักเป็นแหล่งแน่นอนไม่ควรเลือกผู้ที่มีเบื้องหลังไม่สุจริต และซื้อขายเสียง
 6. ผลเสียของการซื้อสิทธิขายเสียง การซื้อสิทธิขายเสียงนับว่าเป็นสิ่งที่บ่อนทำลายระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยเป็นอย่างยิ่ง เพราะการลงทุนซื้อเสียง เพื่อเข้าสู่อำนาจทางการเมือง เปรียบได้กับการลงทุนค้าขาย ผู้ลงทุนย่อมมุ่งหวังผลตอบแทนที่

จะได้รับจากการลงทุนนั้น ดังนั้น เมื่อผู้ซื้อเสียงได้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองย่อมจะแสวงหาผลประโยชน์จากหน้าที่นั้น เพื่อให้ได้เงินที่ได้ลงทุนไปกลับคืนมา พร้อมด้วยการมุ่งแสวงหาผลกำไร เพื่อสะสมไว้สำหรับการซื้อเสียงในการเลือกตั้งครั้งต่อไป

7. การป้องกันการซื้อขายเสียง แนวทางสำหรับการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงนั้นขึ้นอยู่กับประชาชนว่าจะต้องคำนึงอยู่เสมอว่าอำนาจของประชาชนเป็นอำนาจศักดิ์สิทธิ์จะซื้อขายกันไม่ได้และช่วยกันโดย

1. ไม่รับเงินหรือสิ่งแลกเปลี่ยน
- 2.ต่อต้านการซื้อเสียงทุกชนิดในการเลือกตั้งทุกระดับ
3. ถ้าพบเห็นการซื้อขายเสียงให้แจ้งเจ้าหน้าที่ทันทีและช่วยเป็นพยานให้กับ

ทางเจ้าหน้าที่

4. แนะนำคนในครอบครัวหรือเพื่อนบ้านให้เห็นภัยของการซื้อขายเสียงและรวมกันรณรงค์ต่อต้าน

5. ชักชวนกันไปใช้สิทธิให้มาก ๆ

8. การรณรงค์ให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การรณรงค์ให้ประชาชนเลือกตั้งให้ถือเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะช่วยสังคม โดยชี้ให้เห็นความสำคัญของการเลือกตั้งแต่การรณรงค์ไม่จำเป็นต้องรณรงค์เฉพาะช่วงที่จะมีการเลือกตั้งเท่านั้น แต่สามารถทำได้ในทุกโอกาส เช่น การติดตามข่าวสารของผู้แทนมาเผยแพร่แก่ประชาชน การติดตามพฤติกรรมแนวความคิด และการตัดสินใจของผู้แทนที่มีตอนนโยบายสาธารณะมาเผยแพร่ การจับกลุ่มสนทนาปัญหาของบ้านเมือง การเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับ ประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชมฟังการถ่ายทอดเสียงการประชุมสภาฯ สิ่งเหล่านี้จะทำให้ประชาชนรู้สึกว่าการเลือกตั้งเป็นสิ่งที่ใกล้ตัว มีผลกระทบกับประชาชนโดยตรง

9. ประชาชนควรทำอะไรเมื่อมีการเลือกตั้ง การใช้ดุลพินิจในการเลือกตั้งจึงเป็นสิ่งสำคัญเราคงจะเลือกโดยเห็นแก่พรรคพวกหรือเกรงใจเพราะเป็นคนรู้จักกันหรือมีคนมาขอร้องให้เลือกไม่ได้อีกแล้ว และโดยเฉพาะการเลือกตั้งที่เห็นแก่อำสสินจ้างเป็นการกระทำที่เลวร้าย ประชาชนจึงควรพิจารณาให้ถ่องแท้โดย

1. พิจารณานโยบาย จุดยืนของพรรคว่าเป็นไปตามแนวทางที่เราต้องการหรือไม่

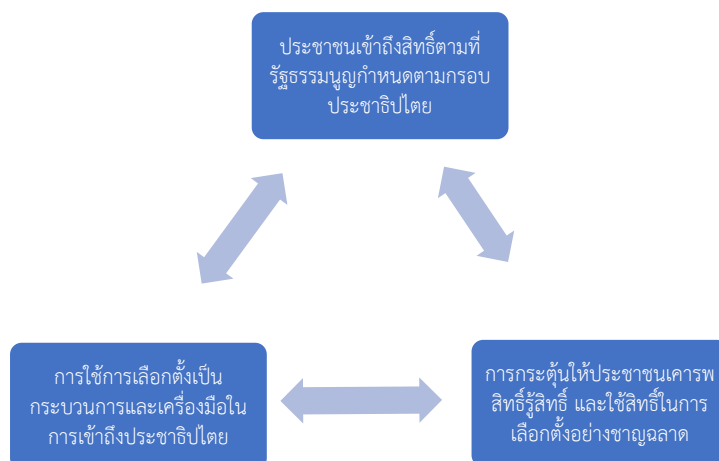
2. พิจารณาตัวบุคคลผู้สมัครโดยดูประวัติความเป็นมาว่าเป็นคนดีมีจุดยืนเคียงข้างประชาชนและสังคมส่วนร่วมหรือไม่

3. พิจารณาถึงบทบาทในทางสังคมและด้านต่าง ๆ ของผู้สมัครและพรรคที่สังกัดอย่างไรก็ตาม เมื่อมีการเลือกตั้งทุกคนต้องปฏิบัติในหน้าที่ของประชาชน 4 ประการ คือ 1. ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง 2. ชักชวนคนอื่นไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยอิสระ 3. สอดส่องดูแลไม่ให้มีการโกงเลือกตั้ง 4. หากรู้เห็นว่าการโกงเลือกตั้งหรือซื้อขายเสียงให้แก่งำหน้าที่ทันที

10. หากประชาชนไม่ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง และไม่ได้แจ้งเหตุอันสมควรจะเสียสิทธิ ดังต่อไปนี้ 1. สิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้ง ส.ส. ส.ว. 2. สิทธิสมัครรับเลือกตั้งและสิทธิได้รับการเสนอชื่อเข้ารับการสรรหาเป็น ส.ส. ส.ว. สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น 3. สิทธิสมัครรับเลือกเป็นกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน สิทธิทั้ง 3 ประการจะได้กลับคืนมาอีกต่อเมื่อไปใช้สิทธิการเลือกตั้งอย่างใดอย่างหนึ่งในการเลือกตั้งครั้งต่อไป ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งระดับชาติหรือท้องถิ่น (โสภา ชานะมูล, 2550)

การเลือกตั้งเป็นกลไกหลักในการได้มาซึ่งประชาธิปไตย 1. การส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงสิทธิพื้นฐานในการเลือกตั้ง 2. การกระตุ้นให้ประชาชนเคารพสิทธิรู้สิทธิและใช้สิทธิในการเลือกตั้งอย่างชาญฉลาด 3. การใช้การเลือกตั้งเป็นกระบวนการและเครื่องมือในการเข้าถึงประชาธิปไตย อย่างเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการประชาธิปไตย ซึ่งสามารถเขียนเป็นแผนภาพได้ คือ

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่ การเลือกตั้งเป็นกลไกหลักในการได้มาซึ่งประชาธิปไตย

สรุป

ประชาธิปไตยกับการเลือกตั้ง เป็นสิ่งที่ประชาชนควรใช้สิทธิของตนเองคัดเลือกตัวแทน เพื่อทำหน้าที่แทนตนในการปกครองแต่ละระดับ โดยเปิดกว้างให้ตัดสินใจอย่างอิสระเสรี ด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม ไม่ขึ้นหรือบังคับให้เลือกตั้ง เพื่อให้ตัวแทนที่ได้รับการคัดเลือกได้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการบริหาร และการปกครองอย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ด้วยนโยบายที่ตรงตามเจตนารมณ์และมีผลดีต่อประชาชน ประชาชนมีโอกาส มีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานอย่างทั่วถึง ส่งผลให้ประชาชนเข้าใจ ศรัทธาและยึดมั่นการปกครองรูปแบบประชาธิปไตยเพิ่มขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2544). *ประวัติศาสตร์การเมืองไทย 2475 – 2550*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ. (2564). *บทบาทของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเลือกตั้งที่ไม่สุจริตเที่ยงธรรม เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของประชาธิปไตยไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ. (2549). *ความคิดการเมืองไพร่กระฎุมพีแห่งกรุงรัตนโกสินทร์*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- นิยม รัฐอมฤต. (2549). ระบอบประชาธิปไตยเปรียบเทียบ. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*, 4(2), 1-18.
- ประภัสสร ทองยินดี. (2558). ประชาธิปไตย: แนวคิดและหลักการเบื้องต้น. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย (ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์)*, 5(3), 11-21.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560, 6 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก. หน้า 72.
- วีระ โลจายะ. (2543). ระบบการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา. *วารสารสิทธิปริทัศน์*, 14(44), 8-25.
- โสภา ชานะมูล. (2550). “ชาติไทย” ในทัศนะปัญญาชนหัวก้าวหน้า. กรุงเทพฯ: มติชน.

การสื่อสารทางการเมืองของพรรคก้าวไกลผ่านเฟสบุ๊กในการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2566*

POLITICAL COMMUNICATION OF THE MOVE FORWARD PARTY THROUGH
FACEBOOK IN THE 2023 GENERAL ELECTION OF MEMBERS OF
THE HOUSE OF REPRESENTATIVES

ภาวิดา รังษี, เชษฐ์ ใจเพชร, อารยา อุดมรัตน์, พิมพิชญา กลมแป้น

Pawida Rungsee, Chast Jaiphet, Araya Udomrat, Phimpichaya Klompan

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

Maejo University

Corresponding Author E-mail: pawida@mju.ac.th

บทคัดย่อ

การสื่อสารทางการเมืองผ่านสื่อต่าง ๆ มีความสำคัญอย่างมาก ในการเลือกตั้ง พ.ศ. 2566 พรรคก้าวไกลมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งมากที่สุด ใช้การสื่อสารทางการเมืองเพื่อรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งผ่านสื่อสังคมออนไลน์ร่วมกับวิธีการอื่น ๆ ดังนั้น บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาการสื่อสารทางการเมืองของพรรคก้าวไกลผ่านเฟสบุ๊กในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2566 ระหว่างวันที่ 3 เมษายน ถึงวันที่ 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 พบว่ามีการโพสต์ข้อความด้วยภาษาง่าย ๆ ร่วมกับการโพสต์ภาพถ่าย คลิปวิดีโอ และการถ่ายทอดสด จากนั้นทำการวิเคราะห์เนื้อหาตามแบบจำลองการสื่อสารของลาสเวลล์ แบ่งประเภทของข้อความที่โพสต์ได้ 6 ประเภท ดังนี้ 1. นโยบาย จำนวน 54 ครั้ง 2. อุดมการณ์ทางการเมือง จำนวน 62 ครั้ง 3. แกนนำพรรค และผู้สมัคร จำนวน 124 ครั้ง 4. ความผิดปกติในการจัดการเลือกตั้งล่วงหน้า จำนวน 49 ครั้ง 5. ผลงานของพรรค จำนวน 17 ครั้ง และ 6. เรื่องอื่น ๆ จำนวน 59 ครั้ง เมื่อวิเคราะห์ข้อความข้างต้นพบว่าพรรคใช้การสร้างประสบการณ์ร่วมระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารตามแบบจำลองการสื่อสารของแชรหม์ ได้แก่ กลุ่มข้อความเกี่ยวกับอุดมการณ์ทางการเมือง กระตุ้นความเบื่อหน่ายของประชาชนที่มีต่อรัฐบาลก่อนหน้า ด้วยประโยคเชิง

*Received November 1, 2023; Revised November 16, 2023; Accepted December 13, 2023

สัญลักษณ์ว่า “มีลุงไม่มีเรา มีเราไม่มีลุง” และปัญหาการจัดการเลือกตั้งล่วงหน้า เพื่อให้ประชาชนที่ใช้หรือติดตามเฟสบุ๊กของพรรคก้าวไกลสนับสนุนพรรคในการเลือกตั้งครั้งนี้
คำสำคัญ: การสื่อสารทางการเมือง; พรรคก้าวไกล; เฟสบุ๊ก; สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

Abstract

Political communication through various media is essential. In the 2023 General Election, the Move Forward Party, which had the most elected members of the House of Representatives, utilized political communication to campaign for votes through social media and other methods. The objective of this article was to analyze the content of political communication of the Move Forward Party through Facebook in the 2023 general election of members of the House of Representatives from April 3 to May 13, 2023. It was found that messages were posted in simple language, accompanied by photographs, video clips, and live streams. The content was then analyzed according to Lasswell's communication model, and it was classified into six categories: 1. Policies, mentioned 54 times, 2. Political Ideals, mentioned 62 times, 3. Party leaders and candidates were mentioned 124 times, 4. Irregularities in advance voting, mentioned 49 times, 5. Party achievements were mentioned 17 times, and 6. Other topics were mentioned 59 times. From this group of messages, it was analyzed that the party used Schramm's communication model to create a shared experience between the sender and receiver. This included messages about political ideals, arousing public discontent with the previous government using symbolic phrases like “If there are Uncles, there is no us. If there is us, there are no uncles and issues concerning advance voting to encourage people who follow or use the Move Forward Party's Facebook page to support the party in this election.

Keywords: Political Communication; The Move Forward Party; Facebook; The House of Representatives

บทนำ

การสื่อสารทางการเมืองเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและอยู่ควบคู่กับการเมืองมาตลอด เพราะเป็นตัวกลางในการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้ปกครองกับผู้ใต้ปกครอง และระหว่างผู้ปกครองหรือผู้ใต้ปกครองด้วยตนเอง ดังที่อริสโตเติลกล่าวไว้ว่า “การสื่อสารคือการแสวงหาวิธีการจูงใจทุกรูปแบบ” เพราะการเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับข้อมูลข่าวสารทั้งในด้านการรับรู้และการถ่ายทอด ทั้งในหมู่ประชาชนและผู้มีอำนาจทางการเมือง โดยระบบการเมืองหรือรัฐบาลจะหาช่องทางให้ประชาชนได้รับทราบนโยบายและกิจกรรมของรัฐบาลอันมีผลกระทบต่อประชาชน เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเมืองเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันทางการเมือง (ธัญญา ไยทอง, 2548)

การสื่อสารทางการเมืองมีความจำเป็นอย่างมากในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่สำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพื่อให้ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยการไปออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตนมาทำหน้าที่ในรัฐสภาและรัฐบาล ทั้งนี้ การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) ของไทยสมัยแรก ๆ ใช้เพียง “แผ่นปลิว” และ “ป้ายโฆษณา” แนะนำตัวให้ประชาชนรู้จักหน้าตาผู้สมัครพร้อมระบุภูมิหลัง เช่น คุณสมบัติส่วนตัว ความสามารถ และตำแหน่งหน้าที่การทำงานเท่านั้น จากนั้นมีการใช้ “คำขวัญ” ในการหาเสียงอย่างแพร่หลาย จนกระทั่งในการเลือกตั้ง สส. เมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2544 พรรคไทยรักไทย โดยนายทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคในขณะนั้น นำสื่อสังคมออนไลน์มาใช้หาเสียงเพื่อเข้าถึงประชาชนในเขตพื้นที่เมือง ด้วยการส่งอีเมลล์หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ อีกทั้งมีการเปิดเว็บไซต์พรรคไทยรักไทยเพื่อให้ประชาชนเข้ามาอ่านนโยบายได้อย่างละเอียด แต่การเลือกตั้งในครั้งนั้นวิธีหาเสียงแบบออนไลน์ไม่ประสบความสำเร็จมากนัก เนื่องจากบริบททางสังคมที่ประชาชนยังไม่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้มาก (ปฐมพร เนตินันท์, 2552) อย่างไรก็ตาม เมื่อเวลาผ่านไปมากกว่า 20 ปี ปัจจุบันประเทศไทยมีผู้ใช้อินเทอร์เน็ต 61.21 ล้านคน และมีผู้ใช้โซเชียลมีเดียหรือสื่อสังคมออนไลน์ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแบ่งปันเรื่องราวกับสาธารณชนผ่านอินเทอร์เน็ตทวิต จำนวน 52.25 ล้านคน คิดเป็น 72.8 เปอร์เซ็นต์ของประชากรทั้งหมด ข้อมูลในเดือนมกราคม พ.ศ. 2566 พบว่าโซเชียลมีเดียที่คนไทยใช้มากที่สุด 6 อันดับ ได้แก่ เฟสบุ๊กมีผู้ใช้ 48.10 ล้านคน ยูทูบมีผู้ใช้ 43.90 ล้านคน ดิกต็อกมีผู้ใช้ 40.28 ล้านคน อินสตาแกรมมีผู้ใช้ 17.35 ล้านคน ทวิตเตอร์มีผู้ใช้ 14.60 ล้านคน และ สแนปแชตมีผู้ใช้ 5 แสนคน (อินซิงค์อีร่า, 2566) จากจำนวน

ผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ข้างต้นทำให้ในการเลือกตั้ง สส. เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 พรรคการเมืองต่าง ๆ ทำการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ควบคู่กับการหาเสียงแบบเดิม

พรรคก้าวไกล จัดทะเบียนก่อตั้งเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 สมาชิกส่วนใหญ่ย้ายมาสังกัดพรรคก้าวไกลหลังจากพรรคอนาคตใหม่ถูกยุบใน พ.ศ. 2563 ในการเลือกตั้ง สส. เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 มีนายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ เป็นหัวหน้าพรรค ใช้การหาเสียงเลือกตั้งในแบบต่างๆ ควบคู่ไปกับการสื่อสารเพื่อจูงใจผู้มีสิทธิเลือกตั้งผ่านสื่อสังคมออนไลน์หลายช่องทาง โดยเฉพาะเฟสบุ๊ก ซึ่งเป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผู้ใช้มากที่สุดในประเทศไทย ใช้ชื่อเฟสบุ๊กทางการว่า “พรรคก้าวไกล - Move Forward Party” มีผู้ติดตามถึง 1.4 ล้านคน ในการเลือกตั้งครั้งนี้พรรคก้าวไกลมี สส. ที่ได้รับเลือกตั้งมากที่สุด จำนวน 151 คน และได้คะแนนเสียงจากระบบบัญชีรายชื่อจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั่วประเทศ 14,438,851 คะแนน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2566)

ความสำเร็จในการเลือกตั้งเป็นสาเหตุที่นำมาสู่การศึกษาซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาการสื่อสารทางการเมืองของพรรคก้าวไกลผ่านเฟสบุ๊กในการเลือกตั้ง สส. พ.ศ. 2566 และก่อให้เกิดความเข้าใจการเมืองไทยในยุคที่สื่อสังคมออนไลน์มีบทบาทอย่างมากในสังคม

ผู้ศึกษาทำการศึกษาข้อความที่พรรคก้าวไกลโพสต์ในเฟสบุ๊กที่ชื่อว่า “พรรคก้าวไกล - Move Forward Party” ระหว่างวันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2566 ถึงวันที่ 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 เวลา 18.00 น. ซึ่งเป็นระยะเวลาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดให้เป็นวันแรกที่มีการสมัครรับเลือกตั้งและสามารถทำการหาเสียงเลือกตั้งได้ รวม 40 วัน ทำการวิเคราะห์ตามแบบจำลองการสื่อสารทางการเมืองของแชรหม์ (Schramm) ซึ่งมุ่งเน้นเรื่องการสร้างประสบการณ์ร่วมในการสื่อสาร และแบบจำลองการสื่อสารทางการเมืองของลาสเวลล์ (Lasswell) มุ่งเน้นการวิเคราะห์เนื้อหา แบ่งกลุ่มข้อความที่โพสต์ ออกเป็น 6 ประเด็น ได้แก่ 1. นโยบาย 2. อุดมการณ์ทางการเมือง 3. แกนนำพรรคและผู้สมัคร 4. ความผิดปกติในการเลือกตั้งล่วงหน้า 5. ผลงานของพรรค และ 6. เรื่องอื่น ๆ

แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษาใช้แบบจำลองการสื่อสารทางการเมืองของลาสเวลล์ มีรายละเอียดสำคัญดังนี้

1. แบบจำลองมุ่งเน้นอธิบายถึงการสื่อสารเชิงพฤติกรรม โดยกระบวนการสื่อสารต้องมีการตอบคำถามที่ว่า ใคร (Who) พูดอะไร (Says what) ผ่านสื่อใด (In which channel) กับใคร (To whom) และเกิดผลอย่างไร (With what effect)

2. การสื่อสารของลาสเวลล์แบ่งออกเป็น 5 มุมมอง ได้แก่ การวิเคราะห์แหล่งสาร (Control Analysis) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การวิเคราะห์สื่อ (Media Analysis) การวิเคราะห์ผู้รับสาร (Audience Analysis) และการวิเคราะห์ผลของการสื่อสาร (Effect Analysis) (Lasswell, 1960)

การนำแบบจำลองการสื่อสารทางการเมืองของลาสเวลล์ มาใช้ในการศึกษานี้ มุ่งเน้นการวิเคราะห์เนื้อหา ทั้งนี้ การสื่อสารของผู้สื่อสารไปยังผู้รับสารต้องอาศัยการมีประสบการณ์บางอย่างร่วมกัน ดังที่พบในแบบจำลองการสื่อสารของ แชรมม์ว่าความสำเร็จของการสื่อสารขึ้นอยู่กับประสบการณ์ร่วมของผู้สื่อสารหรือเป็นแบบที่เน้นประสบการณ์ร่วม (Field of Experience) หรือให้ความสำคัญในเรื่องประสบการณ์ของแต่ละบุคคลทั้งในส่วนของผู้ส่งสารและผู้รับสาร (รัตติพร ณ นคร, 2564)

ผลการศึกษา

ในการเลือกตั้ง สส. พ.ศ. 2566 พรรคก้าวไกลสื่อสารทางการเมืองผ่านเฟสบุ๊ก 3 ลักษณะ ได้แก่ หนึ่งการโพสต์ข้อความร่วมกับการใช้โปรแกรมตัดต่อภาพและข้อความที่เป็นประโยคสำคัญที่ต้องการสื่อความ สองการโพสต์ข้อความและมีภาพถ่ายจากสถานที่จริง เช่น ภาพการหาเสียงเลือกตั้งในพื้นที่ต่าง ๆ สามการโพสต์ข้อความร่วมกับการแชร์คลิปวิดีโอสั้นจากโซเชียลมีเดียอื่น ๆ ของพรรคมาประกอบ เช่น ดึกตอก ยูทูบ รวมถึงการแพร่ภาพสดกิจกรรมการหาเสียงซึ่งมีลักษณะค่อนข้างยาวให้ประชาชนได้ชม ข้อความที่โพสต์ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายสามารถจัดเป็นกลุ่มได้ 6 ประเด็น ดังนี้

1. นโยบาย มีการโพสต์ข้อความจำนวน 54 ครั้ง นโยบายของพรรคก้าวไกลที่มีจำนวนครั้งของการนำเสนอมากที่สุด 5 นโยบาย ดังนี้

1.1. การยกเลิกบังคับเกณฑ์ทหารและเปลี่ยนเป็นระบบสมัครใจทั้งหมด ลดจำนวนพลทหาร รวมถึงสร้างแรงจูงใจในการสมัครเป็นทหาร เช่น การสร้างสวัสดิภาพสวัสดิการ ความก้าวหน้าทางอาชีพที่ดี การกำจัดความรุนแรงในค่ายทหาร

1.2. คืนที่ดินประชาชน 10 ล้านไร่ ด้วยการเปลี่ยน สปก. เป็นโฉนดอย่างเป็นธรรม

1.3 กระจายอำนาจให้ท้องถิ่น เพิ่มบ้งท้องถิ่นตำบลละ 20 ล้านบาท/ปี มีการเสนอให้ยกเลิกผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการแต่งตั้ง เพื่อให้ทุกจังหวัดมีผู้บริหารสูงสุดที่มาจากการเลือกตั้ง

1.4 ลดค่าไฟฟ้าที่ 70 สตางค์/หน่วย ซึ่งจะทำให้ค่าไฟฟ้าลดลงเฉลี่ยบ้านละ 150 บาท/เดือน มีการเจรจาสัญญาซื้อขายไฟฟ้ากับสัมปทานทุนใหญ่ กลุ่มพลังงานใหม่เพื่อลดต้นทุนที่เกิดขึ้นจากค่าความพร้อมจ่าย (Availability Payments: AP) ของโรงไฟฟ้าที่ไม่ได้เดินเครื่อง

1.5 หวยใบเสร็จช่วย SMEs เมื่อประชาชนซื้อสินค้าจากร้านค้ารายย่อยครบ 500 บาท (สะสมยอดซื้อได้ ไม่ต้องครบภายในครั้งเดียว) สามารถแลกสลากกินแบ่งรัฐบาลได้ 1 ใบ สูงสุดคนละไม่เกิน 2 ใบ/เดือน จำนวน 10 ล้านราย/เดือน ส่วนผู้ประกอบการ SMEs เมื่อขายสินค้าได้ครบ 5,000 บาท สามารถแลกสลากกินแบ่งรัฐบาลได้ 1 ใบ โดย SMEs ที่ร่วมโครงการจะได้ลดภาษีนิติบุคคลซึ่งจะทำให้รัฐบาลมีฐานข้อมูลเพื่อช่วยเหลือ SMEs ได้ง่ายขึ้น เช่น การพิจารณาสินเชื่อในอนาคตที่ตรงเป้าหมาย

ทั้งนี้ในการโพสต์ข้อความเกี่ยวกับนโยบายจะมีผู้ไปแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก มีทั้งข้อความให้กำลังใจพรรค การแสดงจุดยืนของตนว่าจะเลือกพรรคก้าวไกล และการแสดงความคิดเห็นต่อนโยบายที่พรรคนำเสนอ ดังที่มีผู้พิมพ์แสดงความคิดเห็นไว้ได้ข้อความที่พรรคโพสต์เรื่องการผลักดัน 300 นโยบายเพื่อเข้าไปเปลี่ยนโครงสร้างของประเทศ เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 ดังนี้

“ไม่ใช่ตามกระแส ชอบตั้งแต่อนาคตใหม่มาเป็นก้าวไกล กล้าเอาปัญหาได้พรมขึ้นมาพูด ประเทศนี้ต้องแก้ที่โครงสร้างเพื่อลูกหลานในอนาคต...” (พรรคก้าวไกล - Move Forward Party, 2566)

2. อุดมการณ์ทางการเมือง มีการโพสต์ข้อความจำนวน 62 ครั้ง อุดมการณ์ทางการเมืองที่มีจำนวนครั้งของการนำเสนอมากที่สุดคือการไม่เข้าร่วมกับพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา และพลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ อย่างเด็ดขาด ดังที่มีการโพสต์คำพูดของนายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ หัวหน้าพรรคซึ่งมีลักษณะเป็นข้อความเชิงสัญลักษณ์ ดังนี้

“...จุดยืนของพรรคชัดเจนมาแต่แรกว่า ไม่มีวันจับมือกับพรรคทหารจำแลงทั้งหลาย มีลุงไม่มีเรา มีเราไม่มีลุง...” (พรรคก้าวไกล - Move Forward Party, 2566)

3. แคนนำพรรคและผู้สมัคร รวมถึงบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนทิศทางของพรรคในการเลือกตั้ง มีการโพสต์ข้อความจำนวน 124 ครั้ง โดยแคนนำพรรคที่มีจำนวนครั้งของการนำเสนอมากที่สุด 3 คน คือ นายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ หัวหน้าพรรคก้าวไกล นางสาวพรรณีการ์ วาณิช และนายธนาธร จึงรุ่งเรืองกิจ ผู้ช่วยหาเสียงพรรคก้าวไกล ส่วนการโพสต์ข้อความนำเสนอผู้สมัครจะทำเมื่อมีการลงไปยังพื้นที่ที่อยู่ในเขตของผู้สมัครคนนั้น

ภาพที่ 1 ตัวอย่างการโพสต์ภาพแคนนำของพรรคและข้อความที่ใช้ในการสื่อสาร
ที่มา: พรรคก้าวไกล - Move Forward Party (2566)

4. ความผิดปกติในการจัดการเลือกตั้งล่วงหน้า มีการโพสต์ข้อความจำนวน 49 ครั้ง โดยมีตั้งข้อสังเกตในประเด็นต่อไปนี้

4.1 โลโก้ของพรรคก้าวไกลที่ติดบนบอร์ดหน้าคูหาหน่วยเลือกตั้งในหลายเขตเลือกตั้งชัดเจนจนแทบมองไม่เห็น เมื่อเปรียบเทียบกับโลโก้ของพรรคการเมืองอื่น

4.2 กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งไม่กรอกข้อมูลและตัวเลขหน้าของใส่บัตรเลือกตั้ง บางคนกรอกเลขเขตเลือกตั้งผิดเมื่อบัตรเลือกตั้งส่งไปที่ศูนย์ของไปรษณีย์ เพื่อคัดแยกส่งไปตามแต่ละเขตเลือกตั้ง บัตรเลือกตั้งอาจถูกส่งไปผิดที่

4.3 คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ติดรูปภาพและข้อมูลผู้สมัคร สส. จากพรรคก้าวไกลหน้าหน่วยเลือกตั้ง เขตที่ถูกร้องเรียนมากที่สุดคือเขตเลือกตั้งที่ 1 และ 2 ของจังหวัดน่าน การไม่มีชื่อและหมายเลขผู้สมัคร อาจทำให้ประชาชนสับสนและเข้าใจว่าพรรคก้าวไกลไม่ได้ส่งผู้สมัครในเขตเลือกตั้งดังกล่าว

4.4 ความผิดปกติของจำนวนประชาชนที่ออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งล่วงหน้า บางจังหวัดมีผู้ออกมาใช้สิทธิในสัดส่วนที่มากกว่าค่าเฉลี่ย ได้แก่ ขอนแก่น อานาจเจริญ ยโสธร ศรีสะเกษ และยังพบว่าผู้ที่ออกไปใช้สิทธิ์ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุซึ่งไม่ได้ทำงานอยู่ในจังหวัด

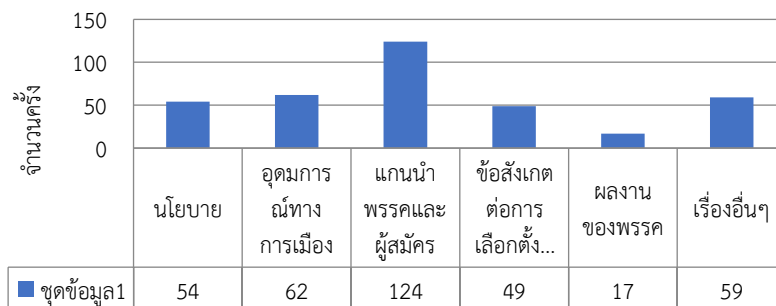
อื่นที่แตกต่างจากทะเบียนบ้านของตัวเอง รวมถึงมีการใช้รถขนประชาชนไปหน่วยเลือกตั้ง ซึ่งอาจเป็นการซื้อเสียงผ่านการเลือกตั้งล่วงหน้า

4.5 ประชาชนจำนวนไม่น้อย ลงทะเบียนเลือกตั้งล่วงหน้าไว้แล้ว แต่เมื่อไปตรวจสอบหน้าหน่วยเลือกตั้งกลับไม่พบชื่อของตัวเอง

5. ผลงานในฐานะของฝ่ายค้านที่ตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา มาตลอด 4 ปี มีการโพสต์ข้อความจำนวน 17 ครั้ง ผลงานของพรรคที่มีจำนวนครั้งของการนำเสนอมากที่สุดมี 7 เรื่อง ได้แก่ การอภิปรายไม่ไว้วางใจเกี่ยวกับประเด็นยาเสพติดของร้อยเอกธรรมนัส พรหมเผ่า รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การเปิดโปงขบวนการไอโอหรือปฏิบัติการข่าวสารของกองทัพ การผูกขาดของกลุ่มทุนในธุรกิจโทรคมนาคมอันเนื่องมาจากการควบรวมของบริษัททรู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) กับบริษัททีโอทีเน็ต จำกัด การผลักดันกฎหมายสุราก้าวหน้า สิทธิของผู้ใช้แรงงาน การเปิดโปงการใช้งบประมาณของกองทัพ การยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญจนเป็นเหตุให้นายศักดิ์สยาม ชิดชอบ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนี้ยังมีการโพสต์ข้อความเกี่ยวกับการเสนอข้อบัญญัติเรื่องพื้นที่สีเขียว โดยสมาชิกสภากรุงเทพมหานครของพรรค ซึ่งเป็นการทำงานของพรรคในระดับท้องถิ่นอีกด้วย

6. เรื่องอื่น ๆ มีการโพสต์ข้อความเกี่ยวกับการทำกิจกรรมของพรรค จำนวน 59 ครั้ง เช่น ผ้าป่าสามัคคีก้าวไกล เชิญชวนประชาชนทอดผ้าป่าเพื่อระดมเงินหาเสียงให้กับพรรค ตารางเดินรถคาราวานก้าวไกล เพื่อแจ้งกำหนดการที่แกนนำพรรคหรือผู้สมัครจะลงพื้นที่พบปะพี่น้องประชาชน รวมถึงมีการโพสต์ข้อความให้ความรู้ทางการเมืองกับประชาชนเรื่องประเภทของบัตรที่ใช้ในการเลือกตั้ง สส. พ.ศ. 2566

ประเภทข้อความที่ทำการโพสต์ในเฟสบุ๊ก

ภาพที่ 2 จำนวนการโพสต์ข้อความต่าง ๆ ในเฟสบุ๊กชื่อ “พรรคก้าวไกล - Move Forward Party” ระหว่างวันที่ 3 เมษายน ถึงวันที่ 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2566

บทวิเคราะห์

เมื่อนำแบบจำลองการสื่อสารของลาสเวลส์ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 มุมมอง ได้แก่ การวิเคราะห์แหล่งสาร การวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์สื่อ การวิเคราะห์ผู้รับสาร และการวิเคราะห์ผลของการสื่อสารมาใช้วิเคราะห์การสื่อสารทางการเมืองของพรรคก้าวไกลผ่านเฟสบุ๊กในการเลือกตั้ง สส. พ.ศ. 2566 พบดังนี้

1. ใคร (Who) หมายถึงพรรคก้าวไกลซึ่งส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง สส. พ.ศ. 2566 เป็นผู้กำหนดและควบคุมเนื้อหาของข้อความที่โพสต์ลงในเฟสบุ๊กทางการเมืองของพรรคระหว่างวันที่ 3 เมษายน ถึงวันที่ 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2566

2. พูดอะไร (Says what) การวิเคราะห์เนื้อหาของข้อความที่ถูกโพสต์ลงในเฟสบุ๊กซึ่งแบ่งออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ มีข้อสังเกตดังนี้

2.1 กลุ่มข้อความที่มีจำนวนครั้งของการโพสต์ถึงมากที่สุดคือแกนนำพรรคและผู้สมัคร จำนวน 124 ครั้ง การที่พรรคโพสต์ภาพและข้อความเกี่ยวกับนายพิธา ลิ่มเจริญรัตน์ ผ่านสื่อต่าง ๆ รวมถึงเฟสบุ๊กมาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ในการสำรวจของนิด้าโพล เมื่อถามถึงบุคคลที่ประชาชนจะสนับสนุนให้เป็นนายกรัฐมนตรีในการเลือกตั้งครั้งนี้ พบว่าในการสำรวจครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2566 คะแนนของนายพิธา ลิ่มเจริญรัตน์อยู่ที่ร้อยละ 15.75 การสำรวจครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 16 เมษายน พ.ศ. 2566 ผลการสำรวจเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20.25 และการสำรวจครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 ซึ่งเป็นการสำรวจครั้งสุดท้ายก่อนการเลือกตั้ง ผลการสำรวจสูงสุดเป็นอันดับ 1 เมื่อเทียบกับแคนดิเดตนายกรัฐมนตรีจากพรรคการเมืองอื่น ๆ ที่ร้อยละ 35.44 (นิด้าโพล, 2566) การนำเสนอถึงนายพิธา ลิ่มเจริญรัตน์ หัวหน้าพรรคซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ร่วมกับแกนนำพรรคคนอื่น ๆ บ่อยครั้ง ส่งผลให้ภาพลักษณ์ของพรรคก้าวไกลกลายเป็นพรรคการเมือง

2.2 กลุ่มข้อความที่ผู้สื่อสารให้ความสำคัญกับการสร้างประสบการณ์ร่วมกับผู้รับสารตามแบบจำลองการสื่อสารทางการเมืองของแชรหม์ ได้แก่

- กลุ่มข้อความที่โพสต์ถึงอุดมการณ์ทางการเมืองมีจำนวนครั้งของการโพสต์จำนวน 62 ครั้ง เป็นการแสดงจุดยืนที่ชัดเจนของพรรคเพื่อดึงให้ประชาชนที่มีความเบื่อหน่ายต่อการบริหารประเทศตลอดระยะเวลา 8 ปี ของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาหันมาสนับสนุนพรรคก้าวไกล

- กลุ่มข้อความที่ตั้งข้อสังเกตต่อความผิดปกติในการจัดการเลือกตั้งล่วงหน้าของคณะกรรมการการเลือกตั้ง จำนวน 49 ครั้ง โดยการเลือกตั้งล่วงหน้าจัดขึ้นในวันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 ก่อนการเลือกตั้งทั่วไป 1 สัปดาห์ เพื่อให้ประชาชนเกิดความ

ตระหนักว่าอาจเกิดความไม่เป็นธรรมในการจัดการเลือกตั้ง และกระตุ้นเตือนให้ผู้สนับสนุนพรรคก้าวไกลออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งมากขึ้น

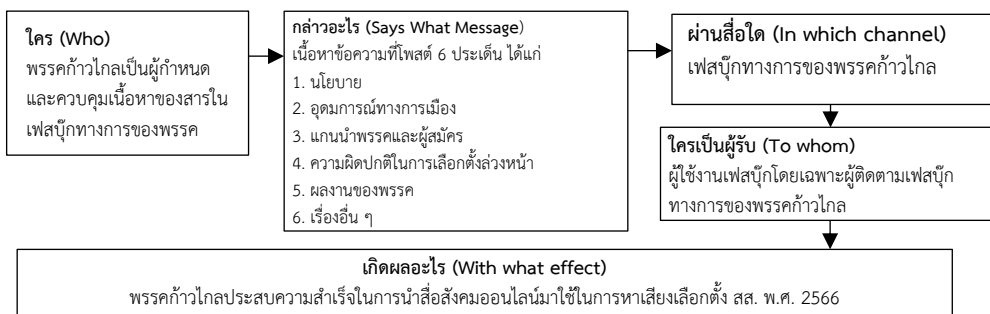
2.3 กลุ่มข้อความที่มีจำนวนครั้งของการโพสต์ถึงมากเป็นอันดับสาม จำนวน 54 ครั้งคือนโยบาย โดยนโยบายที่มีจำนวนครั้งในการโพสต์มากที่สุด ล้วนแต่เป็นนโยบายที่เกี่ยวข้องกับคนส่วนใหญ่และเข้าใจง่าย เช่น เรื่องการกระตุ้นเศรษฐกิจ การลดค่าครองชีพ

2.4 กลุ่มข้อความที่มีจำนวนครั้งของการโพสต์ถึงน้อยที่สุด จำนวน 17 ครั้งคือผลงานของพรรค อาจเพราะพรรคก้าวไกลเป็นพรรคการเมืองที่เกิดขึ้นไม่นานและมีบทบาทเป็นพรรคฝ่ายค้านทำหน้าที่รับฟังความต้องการของประชาชนแล้วนำมาอภิปรายในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร รวมถึงอภิปรายเพื่อตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล จึงไม่ได้มีผลงานที่ประจักษ์ในการกำหนดนโยบายและนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดขึ้นจริง

3. ผ่านสื่อใด (In which channel) พรรคก้าวไกลใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นตัวกลางในการสื่อสารส่งไปยังผู้รับ ได้แก่ ดิจิต็อก อินสตราแกรม ทวิตเตอร์ รวมถึงเฟสบุ๊กซึ่งเป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผู้ใช้งานมากที่สุดในประเทศไทย

4. กับใคร (To whom) พรรคก้าวไกลได้สื่อสารทางการเมืองไปยังผู้รับสารซึ่งคือประชาชนทั่วไปที่เป็นผู้ใช้งานเฟสบุ๊ก โดยเฉพาะผู้ที่ติดตามเฟสบุ๊กทางการเมืองของพรรค รวมถึงสื่อสังคมออนไลน์อื่น ๆ เพราะมีการแชร์คลิปกจากดิกิต็อกมาลงในเฟสบุ๊กด้วย เป็นต้น

5. เกิดผลอย่างไร (With what effect) คือ ผู้สมัคร สส. จากพรรคก้าวไกลได้รับการเลือกตั้งมากที่สุดจำนวน 151 คน และได้คะแนนเสียงจากทั่วประเทศรวม 14,438,851 คะแนน สะท้อนให้เห็นว่าพรรคประสบความสำเร็จในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง สส. พ.ศ. 2566

ภาพที่ 3 การสื่อสารทางการเมืองของพรรคก้าวไกลผ่านเฟสบุ๊กในการเลือกตั้ง สส.

พ.ศ. 2566 ตามแบบจำลองการสื่อสารทางการเมืองของลาสเวลล์

สรุป

การเลือกตั้ง สส. เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 พรรคก้าวไกลมีวิธีการหาเสียงคือการใช้สื่อสังคมออนไลน์ร่วมกับการหาเสียงในแบบอื่นๆ เพื่อสื่อสารกับประชาชนในวงกว้าง หนึ่งในสื่อสังคมออนไลน์ที่พรรคใช้คือเฟสบุ๊กทางการเมืองของพรรค จากการวิเคราะห์เนื้อหาการสื่อสารตามแบบจำลองการสื่อสารทางการเมืองของลาสเวลล์ พบว่า 1. พรรคก้าวไกลเป็นผู้กำหนดและควบคุมเนื้อหาในการสื่อสาร 2. เนื้อหาที่มีการสื่อสารแบ่งออกเป็น 6 ประเด็น ได้แก่ นโยบาย ยุทธศาสตร์ทางการเมือง แกนนำพรรคและผู้สมัคร ความผิดปกติในการเลือกตั้งล่วงหน้า ผลงานของพรรค และเรื่องอื่นๆ ทั้งนี้ การโพสต์ข้อความในกลุ่มยุทธศาสตร์ทางการเมือง กลุ่มแกนนำพรรคและผู้สมัคร มีลักษณะของการสื่อสารที่เน้นการสร้างประสบการณ์ร่วมกันระหว่างผู้สื่อสารและผู้รับสารตามแบบจำลองการสื่อสารของแชรมม์ 3. มีการส่งสารผ่านเฟสบุ๊กที่ชื่อว่า “พรรคก้าวไกล - Move Forward Party” 4. ผู้รับสารคือผู้ใช้งานเฟสบุ๊กและผู้ติดตามเฟสบุ๊กทางการเมืองของพรรค 5. ผลจากการสื่อสารคือ สส. จากพรรคก้าวไกลได้รับการเลือกตั้งมากที่สุด จำนวน 151 คน ทั้งหมดนี้สะท้อนให้เห็นว่าการใช้สื่อโดยมีการเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมจะทำให้การสื่อสารประสบผลสำเร็จตามที่ผู้ส่งสารต้องการ และในปัจจุบันการสื่อสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์มีบทบาทอย่างมากต่อการเลือกตั้งในสังคมไทย

เอกสารอ้างอิง

- ธัญญา ไยทอง. (2548). *การสื่อสารทางการเมืองของสาขาพรรคประชาธิปัตย์* (วิทยานิพนธ์ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นิต้าโพล. (2566). *เลือกนายกรัฐมนตรี้*. สืบค้น 10 ตุลาคม 2566, จาก https://nidapoll.nida.ac.th/survey_detail?survey_id=641
- ปฐมาพร เนตินันท์. (2552). *กระบวนการสื่อสารตราสินค้าของพรรคการเมืองไทย* (ดุสิต นิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรรคก้าวไกล - Move Forward Party. (2566). *รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง*. สืบค้น 17 ตุลาคม 2566, จาก <https://www.facebook.com/MoveForwardPartyThailand>

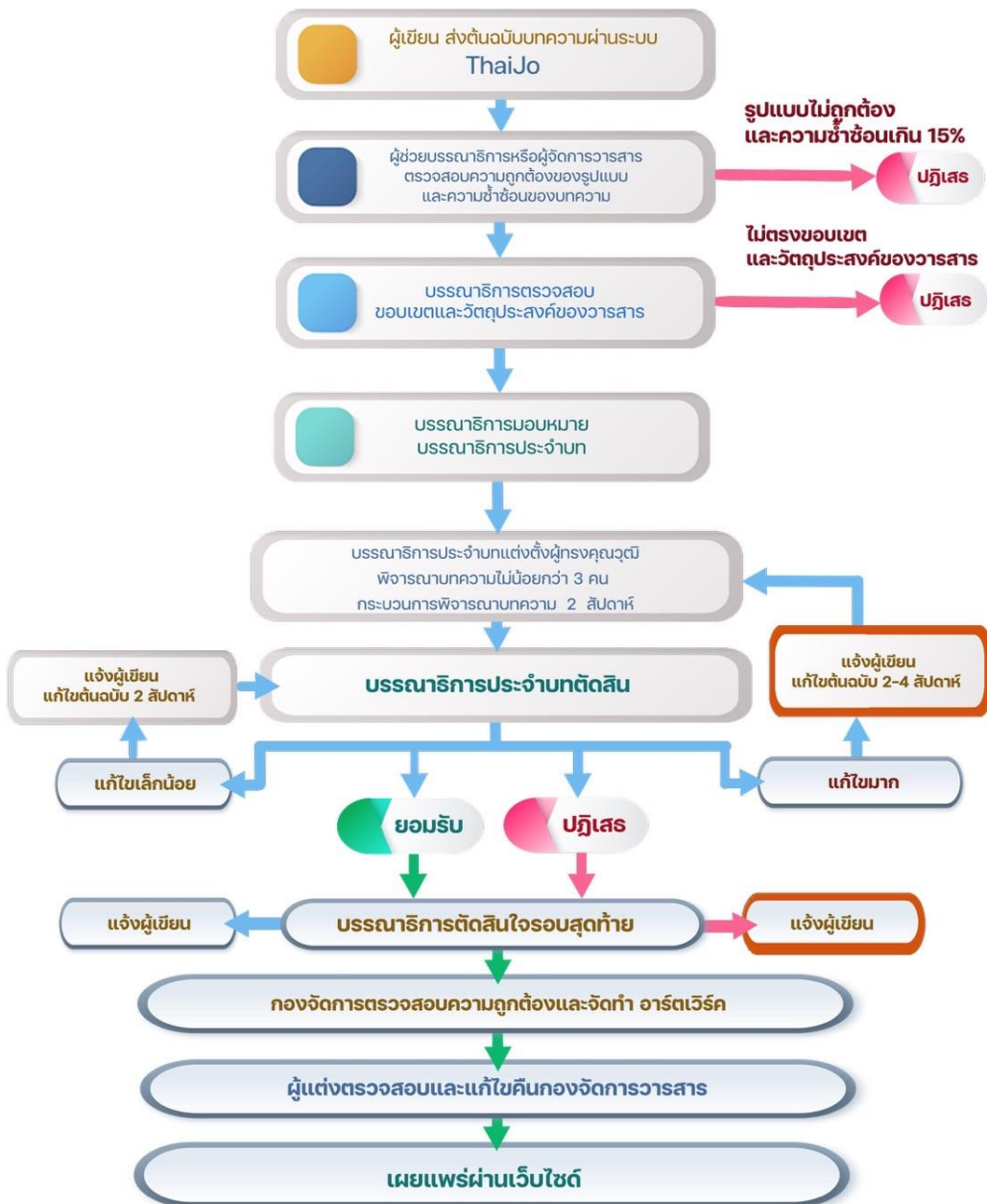
- รัตติพร ณ นคร. (2564). *ความคาดหวังโทรทัศน์เพื่อการศึกษา สู่รูปแบบสถานีดิจิทัล RMUTK มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ (วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2566). *ผลการเลือกตั้ง ส.ส.ทั่วไป 14 พฤษภาคม 2566*. สืบค้น 5 สิงหาคม 2566, จาก <https://ectreport66.ect.go.th/overview>
- อินชิ่งคี่ร่า. (2566). *สรุปข้อมูลที่เราควรรู้ DIGITAL 2023 THAILAND จาก We Are Social และ Meltwater*. สืบค้น 5 สิงหาคม 2566, จาก <https://www.insightera.co.th/digital-2023-thailand/>
- Lasswell, H.D. (1960). *Mass Communication*. Urbana, Illinois: University of Illinois.

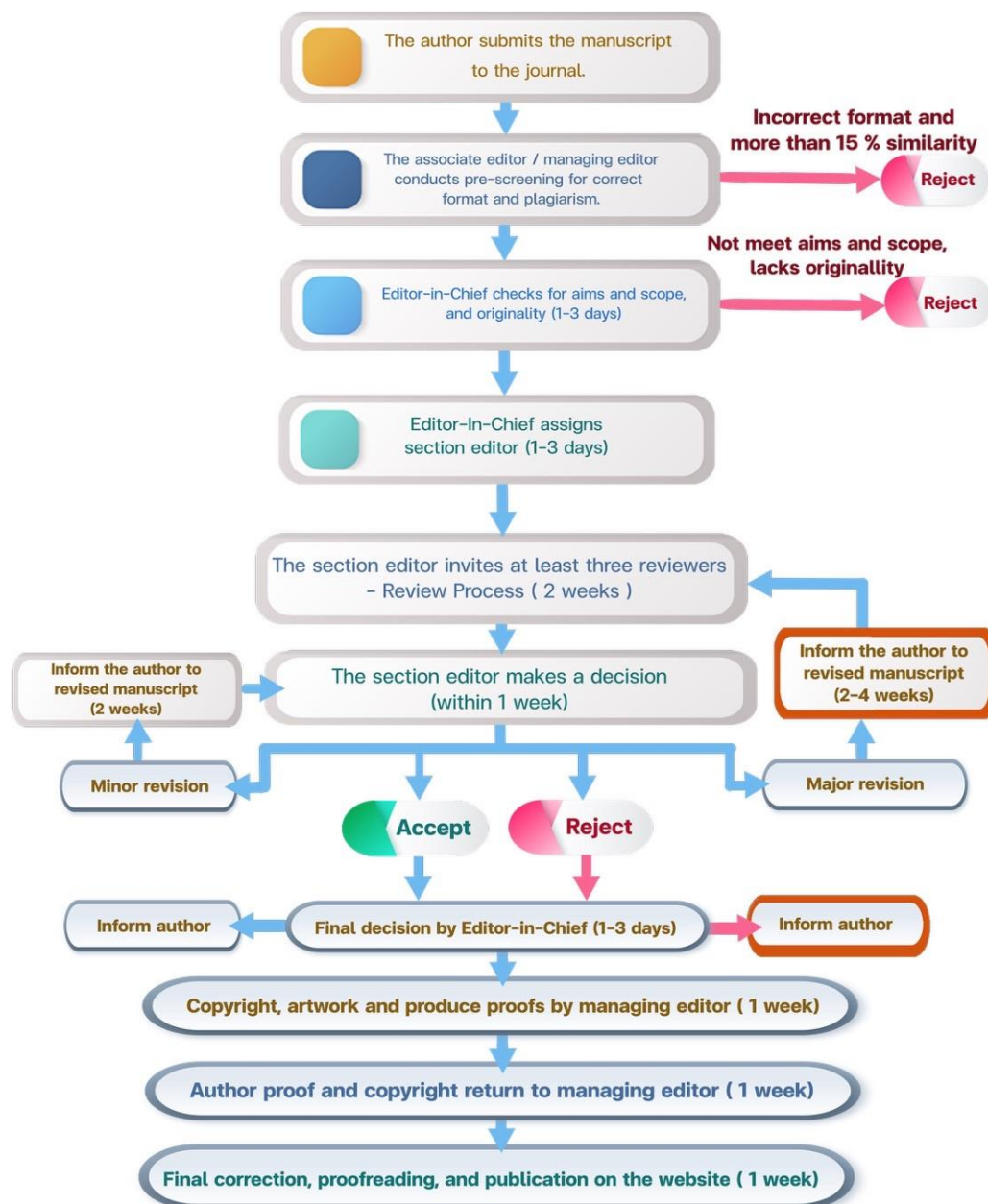

ภาคผนวก

กระบวนการพิจารณาบทความ

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

รูปแบบเอกสารอ้างอิงวารสารวิชาการ รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงบทความ ควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือสามารถสืบค้นได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น ผู้เขียนบทความจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาจนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์

การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม-ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. การอ้างอิงต้นเนื้อความ ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยระบุชื่อ-นามสกุล ตามด้วย วงเล็บเปิด-ปิด แล้วระบุปีที่ตีพิมพ์ เช่น

1.1 ...สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษฎา แซ่หลี่ (2562) ผลการวิจัยพบว่า...

1.2 กฤษฎา แซ่หลี่ (2562) กล่าวว่า...

1.3 ... consistent with the research of Krisada Saelee (2019) the research results found...

1.4 Krisada Saelee (2019) explains to...

2. การอ้างอิงท้ายเนื้อความ ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้ วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ดังนี้

2.1 อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

2.1.1 พระไตรปิฎกและอรรถกถา พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อ คัมภีร์/เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า มาด้วย ตัวอย่างเช่น “คูกริกษุทั้งหลาย จักร 4 ประการนี้ เป็นเครื่องเป็นไปแก่นมนุษย์และเทวดาผู้ประกอบเป็นเครื่องที่มนุษย์และเทวดาประกอบแล้ว ย่อมถึงความเป็นผู้ใหญ่และความไพบลูยในโกะะทั้งหลายต่อกาลไม่นานนัก ” (อง.จตุกก. 21/31/37) เป็นต้น

2.1.2 ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อผู้แต่งแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (เกียรติศักดิ์ สุขเหลือ้ง, 2560)

2.1.3 ผู้แต่งสองราย ให้อ้างชื่อของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (พระมหาสุนันท์ สุนันโท และเกียรติศักดิ์ สุขเหลือง, 2560)

2.1.4 ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อของผู้แต่งรายแรกแล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (จิตวิญญ์ หนัมนีและคณะ, 2560)

2.1.5 กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกันหรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคนให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงปีปัจจุบันมากที่สุด

2.2 อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

2.2.1 ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Keown, 2010)

2.2.2 ถ้ามีผู้แต่งสองรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสองราย โดยใช้เครื่องหมายแอมป์ (&) คั่นกลางระหว่างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสอง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Hersey & Blanchard, 2010)

2.2.3 ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรกตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ (Kaiser et al., 2010)

เอกสารอ้างอิงที่ใช้อ้างอิงในเนื้อหาบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ

เอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา ทุกเล่มให้อ้างอิงท้ายเล่มด้วยรูปแบบเดียวกันดังนี้
ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อพระไตรปิฎก อรรถกถา.// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

_____. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ// (ครั้งที่พิมพ์).// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

พระมหาสุทิตย์ อาภากร. (2548). เครือข่าย : ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ (พิมพ์ครั้งที่

2). กรุงเทพฯ: พิสิษฐ์ ไทย ออฟเซต.

James, C. (2013). *Office markets & public policy*. Chichester, West Sussex: Wiley.

(3) บทความในหนังสือ

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).// ชื่อเรื่อง.// (เลขหน้าที่อ้าง).// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

พระสุกิจ สุกจินโธ. (2559). การสร้างความคิดนามธรรมในวัฒนธรรมไทย. ใน ปวีตร ว่องวีระ, ทัศนีย์และวิธีวิทยาของการวิจัยวัฒนธรรม. (น. 112). กรุงเทพฯ: อัมรินทร์.

(4) บทความในวารสาร

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร.// ปีที่ (ฉบับที่).// เลขหน้าแรกที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ธิดา ภูมิ หนึ่งมี. (2557). การวางแผนและการติดต่อประสานงานเชิงพุทธ. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 3(1), 25-31.

(5) บทความในสารานุกรม

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อสารานุกรม.// (เล่มที่อ้าง, หน้า เลขหน้าที่อ้าง).

วุฒิชัย มูลศิลป์. (2549). กฎหมายตราสามดวง. ใน สารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย (เล่ม 1, อักษร ก, น. 12-16).

(6) หนังสือพิมพ์

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์, วันที่/เดือน).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์.// เลขหน้า.

สุชาติ เผือกสกนธ์. (2549, 9 มิถุนายน). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น. 13.

(7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์.// (ระดับวิทยานิพนธ์ สาขาวิชา).// สถานที่พิมพ์.// สำนักพิมพ์.

พระครูพิศิษฐ์ประทาน. (2562). การพัฒนาการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนตามแนววิถีพุทธในจังหวัดสมุทรสงคราม (ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(8) รายงานการวิจัย

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อเรื่อง.// (รายงานผลการวิจัย).// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

พระมหาภานุ กิตติโสภณ. (2562). รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับวัยรุ่นไทยยุคใหม่ตามหลักพุทธธรรม ผ่านกลไกการขับเคลื่อนโครงการคลินิกคุณธรรมของพระธรรมวิทยากร (รายงานผลการวิจัย). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(9) สัมภาษณ์

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.// (ปีที่สัมภาษณ์, วัน เดือน).// ตำแหน่ง.// [บทสัมภาษณ์].

พระอุดมสิทธินายก. (2563, 5 กุมภาพันธ์). ผู้อำนวยการหลักสูตรหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ [บทสัมภาษณ์].

(10) สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้แต่ง.// (ปีที่เผยแพร่).// ชื่อเรื่อง.// สืบค้น วัน เดือน ปี.// จาก/แหล่งที่มาของข้อมูล.

ธรรมะไทย. (2563). พระพุทธศาสนาในประเทศไทย. สืบค้น 20 มีนาคม 2563, จาก <http://www.dhammathai.org/thailand/thailand.php>

Buddhism Meditation Tiratna Find us Community. (2020). *Who Was The Buddha?*. Retrieved March 20, 2020, from <https://thebuddhistcentre.com/text/who-was-buddha>

(11) ราชกิจจานุเบกษา

ชื่อเรื่อง.// (พ.ศ., วันที่ เดือนที่ประกาศ).// ราชกิจจานุเบกษา.// เล่ม ตอน.// หน้า.

ข้อกำหนดกรมตำรวจ เรื่อง กำหนดชื่อและประเภทของวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทและประเภทของรถที่ใช้เจ้าพนักงานมีอำนาจตรวจสอบผู้ขับขี่. (2537, 13 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 111 ตอนพิเศษ 30 ง. หน้า 31.

(12) หนังสือพิมพ์

ผู้แต่ง.// (ปีพิมพ์, วัน เดือน).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์.// น. หรือ p. หรือ pp. เลขหน้า.

ไทยรัฐ. (2548, 19 เมษายน). เขียร์พระสอนศีลธรรม. ไทยรัฐ. น. 3.

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย (8-15 หน้า)

ชื่อบทความ (ไทย) (18 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (16 pt) (ตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนหลัก (ไทย) (14 pt), ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนร่วม (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนหลัก (อังกฤษ) (14 pt), ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนร่วม (อังกฤษ) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัดผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัดผู้เขียน (อังกฤษ) (14 pt)

Corresponding Author E-mail: ...

บทคัดย่อ (18 pt) (ไม่เกิน 350 คำ)

(16 pt) บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ.....
ประเภทของการวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การ
วิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
ผลการวิจัยพบว่า.....
.....
.....
.....
.....
.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ (16 pt) เช่น พระพุทธศาสนา; การบริหารจัดการเชิงพุทธ; นวัตกรรม

Abstract (18 pt) (แปลตามภาษาไทย)

(16 pt) ให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Keywords: 3-5 words (16 pt) such as: Buddhism; Buddhist Management;
Innovation

บทนำ (18 pt) (ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า และเขียนให้ครอบคลุมทุกประเด็น)

(16 pt) กล่าวถึงความเป็นมาของเรื่องที่ทำการศึกษาครั้งนี้ ว่ามีความเป็นมาอย่างไรบ้าง พร้อมทั้งอ้างอิงที่มาของข้อมูลนั้นอย่างถูกต้อง

(16 pt) กล่าวถึงปัญหาที่นำมาสู่การวิจัย ให้ตรงประเด็นกับเรื่องที่วิจัยและเชื่อมโยงกับพื้นที่วิจัย ปัญหานั้นเป็นปัญหาที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปและต้องการได้รับการแก้ไข นำเสนอผลงานวิจัยที่ผู้อื่นได้เคยศึกษาไว้แล้ว พร้อมทั้งอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

(16 pt) ทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิจัยในครั้งนี้และหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย พร้อมทั้งอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

(16 pt) สรุปเพื่อเชื่อมโยงไปสู่คำถามและวัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย (18 pt)

1. (16 pt)

2. (16 pt)

3. (16 pt)

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt)

(16 pt) เขียนให้ครอบคลุม 5 หัวข้อ ได้แก่ 1. รูปแบบของการวิจัย 2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ) 4. การเก็บรวบรวมข้อมูล (ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ) 5. การวิเคราะห์ข้อมูล (ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ) และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย (18 pt) (เขียนให้ครบตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้)

(16 pt) ผลการวิจัยตอบวัตถุประสงค์ทุกข้อ

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ)

ที่มา: ... (ถ้ามี)

คำอธิบายภาพ

ตารางที่ 1 (ชื่อตาราง) (ถ้ามี)

..... คำอธิบายตาราง

.....

อภิปรายผลการวิจัย (18 pt)

(16.pt) อภิปรายผลการวิจัยที่พบตามวัตถุประสงค์ (ค้นพบอะไร สะท้อนให้เห็นถึงอะไร สอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของใคร พร้อมทั้งอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

องค์ความรู้จากการวิจัย (18 pt)

(16.pt) ระบุนองค์ความรู้ที่ค้นพบจากการวิจัยหรือสังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดล และโมเดลมีที่มาจากฐานคิดของแนวคิดหรือทฤษฎีใดอย่างกระชับ เข้าใจง่าย.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ (18 pt)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (16 pt)

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ (16 pt)

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป (16 pt)

กิตติกรรมประกาศ (18 pt) (ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือกรณีซื้อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์) (ถ้ามี)

(16 pt) ขอบขอบคุณแหล่งทุน และควรระบุเลขที่สัญญาทุนวิจัย ตัวอย่าง เช่น ขอขอบคุณ ทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2563 และข้อมูลจาก โครงการวิจัยย่อย เรื่องการพัฒนาศูนย์ประสานงานเครือข่ายความเข้มแข็งทางจิตปัญญาของผู้สูงอายุตามหลักพุทธธรรม

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt) รูปแบบการอ้างอิงท้ายเรื่องใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม-ปี ตามรูปแบบ American Psychological Association (APA) จำนวนการอ้างอิงในเนื้อหาและท้ายเรื่องต้องตรงกัน

ธรรมะไทย. (2563). พระพุทธศาสนาในประเทศไทย. สืบค้น 20 มีนาคม 2563, จาก <http://www.dhammathai.org/thailand/thailand.php>.

ธิดาวุฒิ หมั่นมี. (2557). การวางแผนและการติดต่อประสานงานเชิงพุทธ. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 3(1), 25-31.

พระครูพิศิษฐ์ประทานภ. (2562). การพัฒนาการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนตามแนววิถีพุทธในจังหวัดสมุทรสงคราม (ดุชนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระมหากษัตริย์ กิตติโสภโณ. (2562). รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับวัยรุ่น
ไทยยุคใหม่ตามหลักพุทธธรรม ผ่านกลไกการขับเคลื่อนโครงการคลินิกคุณธรรมของ
พระธรรมวิทยากร (รายงานการวิจัย). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาสุทนต์ อาภาภิโร. (2548). เครือข่าย: ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ: พิสิษฐ์ ไทย ออฟเซต.
- พระอุดมสิทธินายก. (2563, 5 กุมภาพันธ์). ผู้อำนวยการหลักสูตรหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ [บทสัมภาษณ์].
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วุฒิชัย มูลศิลป์. (2549). กฎหมายตราสามดวง. ใน สารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย (เล่ม 1, อักษร
ก, น. 12-16).
- สุชาติ เผือกสกนธ์. (2549, 9 มิถุนายน). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น. 13.
- Buddhism Meditation Tiratna Find us Community. (2020). *Who Was The Buddha?*.
Retrieved March 20, 2020, from <https://thebuddhistcentre.com/text/who-was-buddha>.
- James, C. (2013). *Office markets & public policy*. Chichester, West Sussex: Wiley.

Sample of Original Research Article Preparation

NAME OF RESEARCH ARTICLE (ENGLISH) (18 pt)

Name of Research Article (Thai) (16 pt)

Name and Last name of main author, co-authors (English) (14 pt)

Name and Last name of main author, co-authors (Thai) (14 pt)

Affiliation of the main author (English) (14 pt)

Affiliation of the main author (Thai) (14 pt)

Corresponding Author E-mail:..

Abstract (18 pt) (Not more than 350 words)

(16 pt) Objectives of this research were: 1.
2. and 3. Populations and sample, research tools, Data collection,
Data analysis, Statistics used for data analysis.

Findings were as follows: (present only the most interesting research
findings)

.....
.....
.....
.....
.....

Keywords: 3-5 words (16 pt) such as Buddhism; Buddhist Management; Innovation

Abstract (Thai) (18 pt) (Not more than 350 words)

(16 pt) consistent with Thai abstract

.....
.....
.....
.....
.....

Keywords: (Thai)

Introduction (18 pt) (should not be more than 4 paragraphs)

(16 pt) mention background of the research topic with brief history as how the topic develops with correct references.

(16 pt) mention problems leading to research directly to the point of the research and relate the matter to locations in which research is conducted on the common problems generally accepted and want them to be solved.

(16 pt) Review related at least 2 concepts and theories to be used as guideline for the research and/or theories related to the research topic with correct references of data sources

(16 pt) Conclude to connect the matters to research questions and objectives of the research

Research Objectives (18 pt)

1. (16 pt)
2. (16 pt)
3. (16 pt)

Methodology (18 pt)

(1.6 pt) Write to cover 5 sub-headlines: Research design, Populations and Samples and Key Informants, Research Instrument (quantitative and qualitative), Data Collection, (quantitative and qualitative) Data analysis (quantitative and qualitative), Statistics used to analyzed the data.

Results (18 pt) (Present to cover all set objectives)

(16 pt) results of the research answer all objectives

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Figure 1: (Name of the figure)

Source: mention the name of the source (if any)

Figure captions.....

Table 1 (Name of table (if any))

Table explanation.....

Discussion (18 pt)

(16 pt) Discuss the research findings according to the research objectives (what is discovered? what is reflected? Is it related to at least two topics of the reviewed research works in chapter 2. Discuss them all with references of data sources

Body of knowledge (18 pt)

(16 pt) Point out the body of knowledge or achievement from the research work. Synthesize the knowledge in form of a model/ Model structure that is concise and easy to understand

Recommendations (18 pt)

Policy Recommendations (16 pt)

Operational Recommendations (16 pt)

Recommendations for Next Research (16 pt)

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ (8-15 หน้า)

ชื่อบทความ (ไทย) (18 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (16 pt) (ตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนหลัก (ไทย) (14 pt), ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนร่วม (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนหลัก (อังกฤษ) (14 pt), ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนร่วม (อังกฤษ) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัดผู้เขียนหลัก (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัดผู้เขียนหลัก (อังกฤษ) (14 pt)

Corresponding Author E-mail: ...

บทคัดย่อ (18 pt) (ไม่เกิน 350 คำ)

(16 pt)

คำสำคัญ: 3-5 คำ (16 pt) เช่น พระพุทธศาสนา; การบริหารจัดการเชิงพุทธ; นวัตกรรม

Abstract (18 pt) (แปลตามภาษาไทย)

(16 pt) ให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย

Keywords: 3-5 words (16 pt) such as: Buddhism; Buddhist Management; Innovation

บทนำ (18 pt)

(16 pt.) เขียนบททวนแนวคิดและทฤษฎีที่นำมาเป็นฐานคิดในวิพากษ์ประเด็นต่างๆใน การเขียนบทความวิชาการ.....

เนื้อหา (18 pt)

(16 pt)

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ)

ที่มา: ... (ถ้ามี)

คำอธิบายภาพ

ตารางที่ 1 (ชื่อตาราง) (ถ้ามี)

คำอธิบายตาราง

ឥរុប (18 pt)

(16 pt)

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt) รูปแบบการอ้างอิงท้ายเรื่องใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม-ปี ตามรูปแบบ American Psychological Association (APA) จำนวนการอ้างอิงในเนื้อหาและท้ายเรื่องต้องตรงกัน

Sample of Original Academic Article Preparation

NAME OF ACADEMIC ARTICLE (ENGLISH) (18 pt)

Name of Academic Article (Thai) (16 pt)

Name and Last name of main author, co-authors (English) (14 pt)

Name and Last name of main author, co-authors (Thai) (14 pt)

Affiliation of the main author (English) (14 pt)

Affiliation of the main author (Thai) (14 pt)

Corresponding Author E-mail: ...

Abstract (18 pt) (Not more than 350 words)

(16 pt)

Keywords: 3-5 words (16 pt) such as Buddhism, Buddhist Management, Innovation

Abstract (Thai) (18 pt) (Not more than 350 words)

(16 pt) consistent with Thai abstract

Keywords: (Thai)

Introduction (18 pt)

_____. (16 pt).

Content (18 pt)

(16 pt)

Figure 1: (Name of the figure)

Source: mention the name of the source (if any)

Figure captions

Table 1 (Name of table) (if any)

Table explanation

Conclusion (18 pt)

_____ (16 pt).

References (18 pt)

(16 pt) Format of reference is name-year as of American Psychological Associate (APA) References in contents and at the end must be consistent.